

RASEBORG
RAASEPORI

Suomi
Finland
100

TILINPÄÄTÖS 2017

SISÄLLYSLUETTELO

1. Yleiskatsastus ja organisaatio	1
1.1. Yleiskatsastus	1
1.2. Taloudellinen katsastus	3
1.3. Organisaatio	7
2. Tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma, mukaa lukien liikelaitokset	9
2.1. Tuloslaskelma (1 000 €)	9
2.2. Käyttö	10
2.3. Tase 31.12.2017	11
2.4. Rahoituslaskelma	13
2.5. Rahoituslaskelman toteutuma	14
2.6. Tulot ja menot yhteensä	15
3. Raaseporin konserni	16
3.1. Konsernin rakenne	16
3.2. Konsernituloslaskelma	17
3.3. Konsernitase	18
3.4. Konsernin rahoituslaskelma	19
4. Tunnusluvut mukaan lukien liikelaitokset	20
5. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä ehdotus tilikauden tuloksen käytöstä	21
5.1. Riskien hallinta ja sisäinen valvonta	21
5.2. Kaupunginhallituksen ehdotus tilikauden käytöstä	27
6. Talousarvion toteutuminen	28
6.1. Tuloslaskelman toteutuma	28
6.2. Käyttötalouden yhteenveto	29
6.3. Osastojen toiminta ja talousarvion toteutuma	31
Toimiala: Konsernihallinto	34
Tilintarkastus	36
Kaupunginkanslia	38
Talous	41
Henkilöosasto	43
Kaupunkikehitys	46
Joukkoliikenne	50
Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto	52
Hallinto ja tukipalvelut	56
Kotihoito ja tukipalvelut	58
Ympärivuorokautinen asuminen	61
Terveyspalvelut	64
Mielenterveyshoito ja päihdehuolto	69
Hammashoito	72
Lapsi- ja perhepalvelut	74
Aikuissosiaalityö, vammaispalvelut ja maahanmuuttajatoimisto	77
Työllisyyspalvelut	81
Erikoissairaanhoito / Maksuosuus	85
Erikoissairaanhoito / Muu erikoissairaanhoito	89
Toimiala. Sivistys	91
Muu sivistys	96
Varhaiskasvatus	99
Opetus	103
Lukiot	107
Museot	110
Kirjasto	113

Vapaa-aika	116
Toimiala: Tekniikka	119
Hallinto	125
Yhdyskuntatekniikka	129
Mittaus- ja kiinteistömuodostus	136
Tilahallinta	138
Siivous ja ruokahuolto	145
Kaavoitus	150
Rakentaminen ja ympäristö / Ympäristöyksikkö	154
Jätelautakunta	158
6.4. Taulukko investointihankkeiden toteutumisesta	160
6.5. Rahoitus, verotulot, valtionosuudet, talousarviolainat	164
6.6. Tuloslaskelma 31.12.2017	165
6.7. Tase 31.12.2017	166
7. Liitetiedot	168
7.1. Arvostus- ja jaksotuseriaatteet ja -menetelmät	168
7.2. Toimintatuotot	169
7.3. Satunnaiset erät sekä pysyvien vastaavien myyntivoitot	170
7.4. Suunnitelman mukaiset poistot	171
7.5. Pysyvät vastaavat	172
7.6. Osakkeet ja osuudet	174
7.7. Vaihtuvat vastaavat, saamiset	176
7.8. Oman pääoman muutos	177
7.9. Varaukset	179
7.10. Vieras pääoma	180
7.11. Vastattavat, siirtovelat	181
7.12. Vastuusitoumukset, leasingvastuut ja muut taloudelliset vastuut	182
7.13. Palkkamenojen kehitys	185
7.14. Henkilöstökulut	186
7.15. Tilintarkastajien palkkiot	187
7.16. Muut liitetiedot	188
7.17. Käytettyjen kirjanpito kirjojen ja tositteiden luettelo	190
8. Konsernitilipäätöksen liitetiedot	191
9. Allekirjoitukset ja tilintarkastusmerkintä	198
Raaseporin Vesi	1 - 29

1. Yleiskatsaus ja organisaatio

1.1 Yleiskatsaus

Kaupunginjohtajan katsaus 2017

Raasepori teki erinomaisen hyvän taloudellisen tuloksen 2017

Raaseporin kaupungin alustava tilinpäätös 2017 osoittaa 9,4 miljoonan euron ylijäämää Raaseporin Vesi -liikelaitoksen tulos mukaan lukien. Tätä voidaan pitää erinomaisen hyvänä tuloksena, koska alkuperäinen talousarvio oli nollobudjetti. Tulos koostuu monesta eri tekijästä, kuten niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty Raasepori 2020 -toimenpide-ohjelman suhteen sekä lisääntyneistä verotuloista. Verotulot olivat yhteensä 3,3 miljoonaa euroa suuremmat kuin budjetoidut 112,5 miljoonaa euroa ja valtionosuudet 0,7 miljoonaa euroa suuremmat kuin budjetoidut 54,6 miljoonaa euroa. Kustannukset olivat noin 5,3 miljoonaa euroa alemmat verrattuna budjetoituun 214,4 miljoonaan euroon. Noin puolet ovat henkilöstökulujen vähenemisiä ja puolet muita alentuneita kustannuksia, jakautuen tasaisesti ostopalvelujen, materiaalien ja avustuksien kesken. Toiminnan tulot olivat hieman budjetoitua suuremmat.

Kaupungin kaikkien neljän toimialan nettokustannukset ovat olleet budjetoitua alemmat: konsernipalveluissa 0,3 miljoonaa, sosiaali- ja terveystoimialalla 1,5 miljoonaa, sivistystoimialalla 1,7 miljoonaa ja teknisellä toimialalla 1,4 miljoonaa euroa. Raaseporin Veden positiivinen tulos parani myös 0,4 miljoonalla budjetoidusta 0,5 miljoonasta eurosta.

Vuonna 2017 henkilöstö väheni 30 henkilöllä. Henkilöstökulut ovat myös olleet alhaisemmat johtuen lomarahojen laskemisesta osana valtakunnallista kilpailukyky-sopimusta. Erikoissairaanhoidon yhteenlasketut kustannukset pysyivät 42,5 miljoonan euron talousarvion kehyksissä huomioiden HUS:ilta saadun 2,3 miljoonan euron maksujen palautus. Kiinteistömyynti ylsi 2,1 miljoonaan euroon verrattuna budjetoituun 1,7 miljoonaan euroon. Kaupungin kaikkien kiinteistöjen ryhmittäminen eri salkkuihin on ollut onnistunut toimenpide, ja sen ansiosta kiinteistöjen parissa tehty työ on ollut paremmin jäsennettyä. Tämä on välttämätöntä ajatellen kiinteistömässän uudelleenjäsentelyä tulevien vuosien aikana ja myös sosiaali- ja terveydenhuoltotoimialan siirtymistä maakunnalle 2020, koska uudistus koskee osaa kiinteistöistä.

Erinomaisen tuloksen seurauksena kumulatiivinen alijäämä per 31.12.2017 vähenee 2,3 miljoonaksi euroksi oltuaan 11,8 miljoonaa euroa edellisen vuoden vaihteessa. Tämä merkitsee, että paine kaupungin talouden tasapainottamiseksi helpottaa. Tiukan talouden linjaa on jatkettava, jotta saavutamme ylijäämän, johon myös kuntalaki velvoittaa. Kaupungin velkataakka pieneni vuoden aikana ja se on nyt noin 108,1 miljoonaa euroa. Velkaantumisen monivuotisen kasvukierteen katkaiseminen on kaupungille erittäin tärkeää. Lainataakka asukasta kohti on nyt 3 880 euroa.

Kehitys tästä eteenpäin

Toimenpideohjelmassa Raasepori 2020 toteutetut toimenpiteet ovat alkaneet tuottaa hedelmää, vaikka koko ohjelmaa ei ole voitu toteuttaa. Jo vuonna 2016 implementoitaviksi listatut painopisteet taloussuunnitelmavuosina 2017–2018 on osittain toteutettu:

- uusi, yksinkertaisempi hallinto- ja luottamusmiesorganisaatio
- palvelurakenteen tehostaminen
- uudet it-ratkaisut
- uusi ote elinkeinoelämän kehityksestä
- kaupungin rakennusten ja kiinteistöjen kokonaisvaltainen läpikäynti
- panostus henkilöstön osaamiseen ja motivaatioon
- panostukset kaupunkiin muuttoon, asuntoihin mm. rakennusjärjestyksen päivityksen ja yksinkertaisempien käsittelyprosessien kautta.

Kaupungin organisaation muutos käsittämään neljä toimialaa on toteutettu ja se toimii hyvin. Kehitysosasto on aloittanut työnsä ja elinkeinoelämäntiimi on edistänyt tiettyjä ideoita, mutta tehtävää on vielä paljon. Palvelurakenne on vahvistettu uudelleen vuonna 2017, koskien etenkin kouluverkkoa. Kehitettävää on vielä ajanmukaisissa työtavoissa ja it-ratkaisuissa. Johtamiskoulutus vuoden 2017 aikana oli suuri panostus kaupungilta ajallisesti ja tulosten pitäisi näkyä johtamisessa tulevien vuosien aikana. Strategiatyö aloitettiin myöhässä vuoden aikana. Tähän työhön ovat aktiivisesti osallistuneet luottamushenkilöt, asukkaat ja henkilökunta. Strategia 2018–2021 lanseerataan vuoden 2018 aikana.

Raaseporin kaupungin väestönkehitys oli vuoden 2017 aikana negatiivinen, sillä väestö väheni noin 200 henkilöllä ja kaupungin väkiluku on nyt hieman alle 28 000. Työllisyysaste on kohonnut ja joissakin ammateissa on pulaa työvoimasta. Käsittelyprosessit sekä rakennusjärjestyksen päivitys jatkuvat kuluvana vuonna, minkä tulisi edistää kaupunkiin muuttoa. Kaupunkilaistumistrendi vaatii moderneja asumuksia keskustoissa.

Maakuntaudistus

Maakuntaudistus, jonka painopiste on sosiaali- ja terveydenhoitouudistuksessa ja myös kasvupalveluissa, sisältää yhä monia epävarmuustekijöitä. Laki hyväksyttäneen kesäkuussa 2018 ja ennen kuin maakuntaparlamentti aloittaa työnsä 2019 asetetaan sille tilapäinen hallinto. Vuoden aikana kartoitetaan, mikä osa henkilökunnasta siirtyy maakuntaan ja myös se, mitkä kiinteistöt siirretään tai vuokrataan maakunnalle vähintään kolmeksi vuodeksi.

Olemme oikealla tiellä

Vuoden 2018 talousarvio osoittaa 1,7 miljoonan euron ylijäämää. Vastasolmittujen työehtosopimuksien aiheuttamat palkankorotukset mahtuvat vuoden 2018 talousarviokehykseen. Ratkaisu aiheuttaa kuitenkin suurta painetta vuoden 2019 palkkakustannuksiin, ts. 2,5 % lisäyksen palkkakuluihin. Korkeasuhdanne jatkuu vielä jonkin aikaa, mikä helpottaa kaupungin taloudellista kehitystä ja voi tuoda mukanaan panostuksia. On kuitenkin muistettava, että maakuntaudistus merkitsee, että puolet kaupungin toiminnasta ja taloudesta siirtyy maakuntaan kaupungin investointitarpeen jäädessä miltei entiselle tasolle. Korkotason ennustetaan nousevan tulevaisuudessa, mikä puolestaan nostaa korkomenoja. Lainasalkku on kuitenkin osittain suojattu korkomenojen kasvun varalta.

Presidentti Niinistö sanoi valtiopäivien 2018 avajaispuheessaan, että ”Moneen kertaan on koettu, kuinka talouden käänne parempaan nopeasti tuudittaa pitämään sitä uutena normaalina, annettuna asiana tulevaisuuteen, ja elämään sen mukaisesti leveästi. Tähän harhaan ei nyt ole varaa. Olemme vasta kohtaamassa ikärakenteen muutoksen kovimmat paineet ja vieläpä valmiiksi velkaisina. On helppo julistaa malttia, mutta erityisesti talouden toimijoiden ja päättäjien kannattaa muistaa, että parhaiten puhuu itse annettu esimerkki.”

Kaupunki on saamassa talouden tasapainoon, mutta vielä tarvitaan ponnisteluja positiivisen kumulatiivisen ylijäämän aikaansaamiseksi ja on voitava panostaa enemmän kehitykseen asukkaiden ja henkilöstön parhaaksi. Suuri kiitos koko henkilökunnalle ja kaikille, jotka ovat myötävaikuttaneet siihen, että vuosi 2017 oli näin onnistunut.

Raasepori, 9. maaliskuuta 2018

Ragnar Lundqvist
kaupunginjohtaja

1.2 Taloudellinen yleiskatsaus

Vuoden 2017 talousarvio hyväksyttiin 34 090 euron ylijäämällä. Kaupunginvaltuusto myönsi vuoden aikana talousarviomuutoksia yhteensä 394 000 eurolla netto. Lopputulos oli kuitenkin huomattavasti parempi tilinpäätöksen osoittaessa 9,4 miljoonan euron ylijäämää. Hyvään tulokseen johtaneita syitä on useita ja ne kuvataan alla, samoin kuin tilinpäätöskirjan aluekohtaiset selvitykset.

Raaseporin kaupungin virallinen tilinpäätös koostuu kaupungin sekä Raaseporin Veden liikelaitosten tileistä. Oheisessa toimintakertomuksessa on kuitenkin myös tietoja, joissa käsitellään näitä yksikköjä erikseen, jotta kaupungin toiminnasta ja taloudesta saataisiin selkeä ja monipuolinen kuva.

Hallintosäännön 21 §:n mukaan talousarvion muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana. Menojen ylitykset ja tulojen alitukset on perusteltava tavoitteiden ja suoritteiden toteutumisanalyysin yhteydessä ao. vuoden tilinpäätöksessä.

Vuoden aikana ei tehty suurempia yksittäisiä talousarviomuutoksia.

Vuoden 2017 vuosikate oli 15,7 miljoonaa euroa, mikä on 7,2 miljoonaa euroa korkeampi kuin vuonna 2016. Muutosten jälkeiseen talousarvioon 2017 verrattuna lopullinen vuosikate oli 9,7 miljoonaa euroa budjetoitua parempi. Yksistään kaupungin vuosikate oli 13,3 miljoonaa euroa (6,1 milj. € vuonna 2016).

Toiminnan tulot olivat 53,4 miljoonaa euroa, mikä vastaa budjetoitua summaa. Omaisuuden myynnistä kertyi vuonna 2017 myyntivoittoa 2,1 miljoonaa euroa verrattuna 1,0 miljoonaan euroon vuonna 2016. Myyntivoitot budjetoitiin 1,7 miljoonaksi euroksi, mikä on yksi syy siihen, että talousarviotavoite saavutettiin ja ylitettiin. Raaseporin Veden liikevaihto oli 6,1 miljoonaa euroa, vähennystä noin 60 000 euroa. Laitoksen liikeylijäämä väheni 46 000 eurolla ja se oli 1,7 miljoonaa euroa.

Toimintakulut olivat 209,2 miljoonaa euroa; alkuperäisessä budjetissa 214,1 miljoonaa euroa. Hyväksytyjen talousarviomuutosten jälkeen budjetoitu menomääräraha oli 214,4 miljoonaa euroa. Toimintakate -155,8 miljoonaa euroa oli 4,9 miljoonaa euroa parempi kuin alun perin budjetoitu, ja 5,3 miljoonaa euroa parempi kuin budjetoitu kun huomioidaan talousarviomuutokset.

Kirjatut henkilöstökulut jaksotuksen jälkeen olivat 79,8 miljoonaa euroa (83,1 miljoonaa euroa vuonna 2016), mikä on 3,3 % vähennys. Voidaan mainita, että vuodesta 2013 lähtien henkilöstökulut ovat laskeneet 6,6 miljoonalla eurolla. Vuoden 2017 talousarviossa henkilöstömenot oli laskettu 83,4 miljoonaksi euroksi. Henkilöstökulujen huomattava vähennys johtuu osin KIKY-kilpailukykysoituksesta, joka alensi kustannuksia noin 1,4 miljoonalla eurolla alennettujen lomapalkkojen muodossa. Palkkasivukulut olivat miltei 2 miljoonaa euroa budjetoitua alemmat, etupäässä alempien eläke- ja sosiaalivakuutusmaksujen ansiosta. Niistä päätettiin siinä vaiheessa, kun talousarvio oli jo vahvistettu. Vuoden 2017 palkkasivukustannukset olivat 17,6 miljoonaa euroa (20,0 miljoonaa euroa vuonna 2016).

Palvelujen ostot kasvoivat 0,4 miljoonalla eurolla vuosien 2016 ja 2017 välillä ja ne olivat 92,2 miljoonaa euroa. Verrattuna talousarvioon muutosten jälkeen olivat ostopalvelujen kustannukset kuitenkin lähes 1 miljoonaa euroa alemmat etupäässä erikoissairaanhoidon laskettua suuremman palautuksen ansiosta. Se puolestaan johtui HUS sairaanhoitopiirin ylijäämäisestä tuloksesta 2017.

Verotulot olivat yhteensä 115,8 miljoonaa euroa, budjetoitu 112,5 miljoonaa euroa. Verrattuna vuoteen 2016 verotulot kasvoivat 3,8 miljoonalla eurolla, 3,0 %.

Tuloveroprosentti oli muuttumaton eli 22,00 %. Kunnallisverotulot olivat 100,3 miljoonaa euroa (99,5 miljoonaa euroa 2016, kasvu 2,2 %) ja ylittivät budjetoidun summan 2,1 miljoonalla eurolla.

Kiinteistöverona kertyi 11,1 miljoonaa euroa eli 65 000 euroa budjetoitua enemmän, kun taas yhteisöverotuloja kertyi 4,3 miljoonaa euroa ylittäen budjetoidun 1 miljoonalla eurolla. Yhteisöverotulokehitys kansallisella tasolla oli huomattavasti positiivisempi kuin ennustettu vielä ensimmäisellä vuosipuoliskolla, mikä huomattiin myös Raaseporissa.

Verrattuna vuoteen 2016 kiinteistöverotulot kasvoivat 0,8 miljoonalla eurolla, 0,6 %. Yleinen veroaste pysyi muuttumattomana, 1,35 %, kun taas vakituisen asunnon kiinteistöveroaste nousi 0,37 prosentista uuteen vähimmäisrajaan, 0,41 %. Kiinteistöveroaste muille asuinrakennuksille, jota ei aikaisemmin ole erikseen vahvistettu vaan joka on seurannut yleistä veroastetta, vahvistettiin 1,80 prosentiksi. Yhteisöverotulot kasvoivat 1,1 miljoonalla eurolla (33 %) verrattuna vuoteen 2016.

Verotuloista tarkemmin kohdassa 6.5 "Verotulojen erittely".

Valtionosuuksia saatiin 55,3 miljoonaa euroa, eli ne nousivat edellisvuodesta 0,8 miljoonaa euroa (1,2 %) ja ylittivät budjetoidun summan 0,7 miljoonalla eurolla.

Korkokustannukset olivat 1,8 miljoonaa euroa, eli 0,2 miljoonan euron vähennys edellisvuoteen verrattuna ja 0,2 miljoonaa euroa budjetoitua alemmat, etupäässä edelleen alhaisen korkotason ja lyhytaikaisten kuntatodistusmuotoisten lainojen käytön ansiosta. Lyhytaikaisia luottoja otettiin suunnitelmien mukaisesti. Muut rahoituskulut olivat 3 000 euroa ja muut rahoitustuotot 1,0 miljoonaa euroa verrattuna budjetoituun 0,9 miljoonaan euroon.

Vuoden vaihteessa kaupungilla oli lyhytaikaisia lainoja 43 miljoonaa euroa, mikä on 2,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana (pois lukien kaupungin vuokrataloyhtiöiden konsernilimiitti, jossa kaupunki on merkitty tilinhaltijaksi ja jonka saldo on 0,7 miljoonaa euroa). Pitkäaikaiset vieraat luotot 31.12.2017 olivat 65,1 miljoonaa euroa vastaavan luvun oltua 72,5 miljoonaa euroa vuotta aikaisemmin.

Raaseporin Vedellä oli sisäisiä luottoja kaupungilta 3,4 miljoonaa euroa, (3,7 miljoonaa euroa 2016), joista mikään ei ollut lyhytaikainen kassaluotto.

Velkataakka 31.12.2017 oli yhteensä 108,1 miljoonaa euroa (117,8 miljoonaa euroa 2016) tai 3 880 euroa asukasta kohti (4 185 euroa 2016), josta liikelaitoksen osuus oli 6,7 miljoonaa euroa tai 6,2 % (6,6 % 2016).

Kassavarat olivat vuoden vaihteessa 5,7 miljoonaa euroa verrattuna edellisen vuoden 3,5 miljoonaan euroon. Varoista 3,4 miljoonaa euroa kuului Raaseporin kaupungille ja 2,3 miljoonaa euroa Raaseporin Vedelle.

Raaseporin Veden tuotto peruspääomalle, 598 533 €, esitetään omalla rivillä tuloslaskelmassa. Kaupunginvaltuuston vuoden 2014 päätöksellä Raaseporin Veden tuotto on 6 %. Liikelaitoksen tilinpäätös esitetään erikseen toimintakertomuksen lopussa.

Tulosta rasittavat 6,3 miljoonan euron suunnitelman mukaiset poistot (6,2 miljoonaa euroa 2016). Kaupungin poistot olivat 4,8 miljoonaa euroa (4,7 miljoonaa euroa 2016) ja Raaseporin veden 1,5 miljoonaa euroa (1,5 miljoonaa euroa 2016).

Tilikauden ylijäämä tuloslaskelman mukaan on 9,4 miljoonaa euroa (ylijäämää 2,3 miljoonaa euroa 2016). Liikelaitoksen pois lukien kaupungin ylijäämä on 8,5 miljoonaa euroa verrattuna 1,4 miljoonan euron ylijäämään vuonna 2016.

Kaupungin omat investointimenot 2017 olivat 3,8 miljoonaa euroa verrattuna 7,6 miljoonaan euroon vuonna 2016 (alkuperäinen talousarvio 2017 oli 5,6 miljoonaa euroa). Suurimmat yksittäiset investointierät olivat liikenneväylien rakentaminen ja perusparannus 1,5 miljoonaa euroa, ja Bromarvin saaristosatama 0,3 miljoonaa euroa.

Raaseporin Veden investoinnit olivat kaikkiaan 0,9 miljoonaa euroa (1,0 miljoonaa euroa 2016), josta suurimman osan muodostavat johtoverkon laajennus asuin- ja teollisuusalueilla, 0,4 miljoonaa euroa, ja johtojen saaneeraus 0,4 miljoonaa euroa.

Toiminnan ja investointien kassavirta oli 12,0 miljoonaa euroa positiivinen (0,6 miljoonaa euroa positiivinen 2016), kun taas rahoituksen osalta kassavirta oli 9,1 miljoonaa euroa negatiivinen (1,4 miljoonaa euroa negatiivinen 2016). Kassavarojen muutos oli siten 2,9 miljoonaa euroa ja 31.12.2017 kassavarat olivat 6,5 miljoonaa euroa.

Kaupunki otti 5 miljoonaa euroa uutta lainaa. Raaseporin Vesi ei ottanut luottoja vuoden aikana. Lainojen lyhennykset 2017 olivat 12,4 miljoonaa euroa, 0,3 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisellä vuonna.

Taseen kumulatiivinen alijäämä oli vuoden alussa 11,8 miljoonaa euroa. Koska vuoden 2017 tulos on 9,4 miljoonaa euroa positiivinen, on kumulatiivinen alijäämä per 31.12.2017 2,3 miljoonaa euroa, mikä merkitsee 84 euroa asukasta kohti (419 euroa 31.12.2016). Taseen loppusumma oli 205,8 miljoonaa euroa (207,1 miljoonaa euroa vuonna 2016).

Raaseporin kaupungin konserni

Konsernille on laadittu tuloslaskelma ja tase sekä rahoituslaskelma. Konserniin sisältyvät Raaseporin kaupunki, liikelaitos Raaseporin Vesi, 6 kuntayhtymää joissa kaupunki on osallisena, 4 osakeyhtiötä, 1 asunto-osakeyhtiö sekä 5 kiinteistöosakeyhtiötä, joissa kaupungin omistusosuus on 51 ja 100 %:n välillä. Lisäksi konsernitilinpäätöksessä on 1 osakkuusyhtiötä, (omistusosuus 20–50 %). Osakkuusyhtiöt ovat mukana vain sikäli, kun kaupungin omistusosuus omasta pääomasta ja yhtiön osakkeiden tilinpitoarvo kaupungin taseessa eroavat toisistaan.

Asunto Oy Panoramaa Karjaalla koskeva selvitystilaprosessi on menneillään ja se tullaan saattamaan päätökseen sen jälkeen, kun alueen kaavamuutokset on hyväksytty.

Kaupungin osakeomistus Kiinteistö Oy Trolletissa, josta kaupunki omistaa puolet, myytiin syksyllä 2017.

Vuokrataloyhtiöiden talous on suurimmalta osalta vakaa. Kiinteistö Oy Pohjantien taloustilanne on kuitenkin kiperä johtuen alhaisesta vuokrausteesta.

Kaupunki on lunastanut Tammisaaren Energian tytäryhtiön Raaseporin Sähköverkko ja Urakointi Oy/Raseborgs Elnät och Entreprenad osakekannan 2 500 eurolla (osakepääoma) ja samalla yhtiön nimi muutettiin Raaseporin Kehitys Oy:ksi/Raseborgs Utveckling Ab. Kaupunki osallistuu merikaapelihankkeeseen Helsinki-Rostock C-Lion 1 tytäryhtiönsä Tammisaaren Energia Oy:n ja Raaseporin Kehitys Oy:n kautta. Osahankkeena tehdään haarakaapeli Hankoon. Raaseporin Kehitys Oy:n ainoana tehtävänä on sijoittaa 500 000 euron pääoma yritykseen C-Fiber Hanko, mikä tapahtui joulukuussa 2016. Kaupunki nosti 500 000 euroa osinkona Tammisaaren Energia Oy:n vapaan oman pääoman rahastosta, mikä rahoitettiin yhtiön kassavaroista. Tammisaaren Energia Oy:n osakeomistus C-Fiber Hanko yrityksessä on samoin 500 000 euroa.

Tammisaaren Energia Oy:n operatiivinen tulos ennen veroja ja tilinpäätösjäsenyyksiä oli 1 305 585 euroa, mikä on miltei 449 000 euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Vuoden tilinpäätös osoitti 228 129 euron voittoa (199 835 euroa vuonna 2016). Yhtiö maksoi 1,8 miljoonaa korkoina pitkäaikaisista lainoista, joita yhtiöllä on emoyhteisölle Raaseporin kaupungille. Luottojen saldo 31.12.2017 oli 29,1 miljoonaa euroa ja lainojen lyhennykset vuoden aikana olivat runsaat 1 miljoonaa euroa. Osinkoa ei jaeta vuodelta 2017.

Konsernin tuloslaskelma 31.12.2017 osoittaa 12,4 miljoonan euron ylijäämää sen oltua 3,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen vuotta aiemmin.

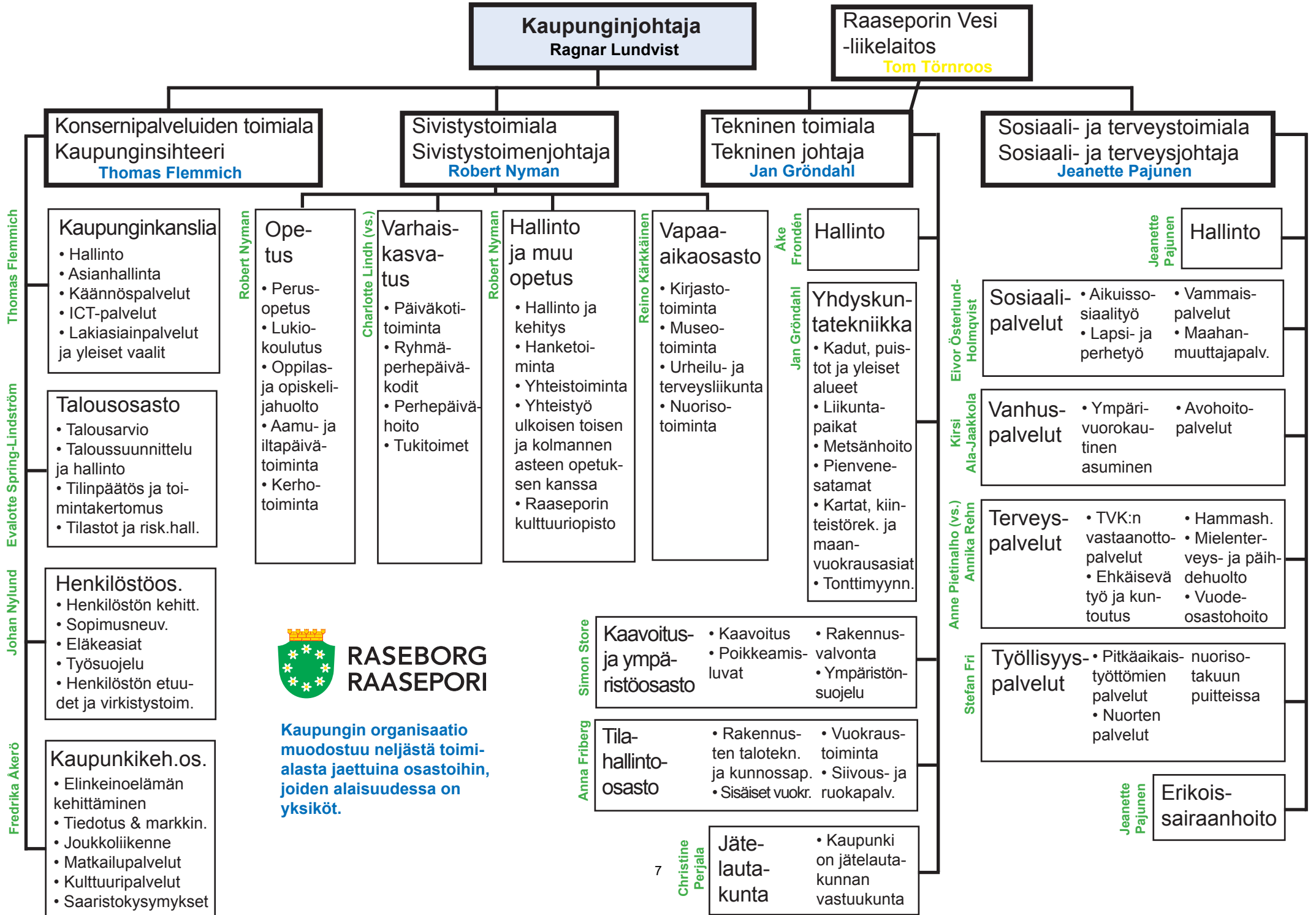
Kaupunki on myös Pohjan Palveluasuntosäätiön pääomistaja. Säätiö hallinnoi kaupungin pyörittämiä palveluasuntoja ikääntyneille, ja kaupungin omistusosuus on 66,6 %, mikä tosin ei sisälly konsernitilinpäätökseen. Kaupungilla on yhtiön lainoista takausvastuu, joka vuoden vaihteessa oli 855 000 euroa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 6.6.2011 § 63 kaupungille konserniohjeen, jossa konserni, sen tarkoitus ja sitovuus määritellään. Lisäksi kuvaillaan eri toimielinten roolit, toimivalta ja työnjako ohjauksessa, kuinka raportointi, edustajien valinta tapahtuu ja kuinka tilintarkastus, rahoitus, riskienhallinta ja henkilöstöpolitiikka hoidetaan. Kaupunginvaltuusto päivitti konserniohjeen 7.4.2014. Konserniohje uusitaan vuoden 2018 aikana sen jälkeen, kun sisäisen valvonnan ohje on hyväksytty.

Konsernin rakenne ilmenee erillisestä kaaviosta luvussa 3.1 "Konsernin rakenne".

Koko Raaseporin kaupungin konsernin velkataakka on 4 660 euroa asukasta kohti (4 929 euroa 2016) ja lainakanta 129,9 miljoonaa euroa (138,4 miljoonaa euroa 2016). Konsernin taseen loppusumma oli 243,0 miljoonaa euroa (238,3 miljoonaa euroa 2016).

Raaseporin virkamiesorganisaatio

Työntekijät (määrä)

	joulukuu 2017	joulukuu 2016
Päätoimiset työntekijät		
Konsernihallinto	69	212
Yleis- ja taloushallinto	0	60
Sosiaali- ja terveydenhuolto	654	680
Sivistys	827	830
Tekniikka	277	74
Raaseporin Vesi	22	23
Yhteensä	1 849	1 879
Työntekijät työsuhdemuodon mukaan		
Vakinaiset kokopäivä	1 228	1 185
Määräaikaiset kokopäivä	219	231
Vakinaiset osapäivä	255	301
Määräaikaiset osapäivä	147	162
Yhteensä	1 849	1 879

Vuositöiden/henkilötyövuosien määrä toimialoittain 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Konsernihallinto						55,0
Yleis- ja taloushallinto				56,9	52,6	
Sosiaali- ja terveydenhuolto	403,6	508,7	521,5	545,7	539,4	498,1
Sivistys	729,5	739,2	717,4	712,7	708,5	690,1
Tekniikka	71,8	67,3	49,5	53,1	61,7	226,2
Tammisaaren Energia	28,0	27,7	28,7			
Raaseporin Vesi	24,6	22,9	21,9	22,1	21,1	20,5
Yhteensä	1 257,5	1 365,8	1 339,0	1 390,5	1 383,3	1 489,9

2. Tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma, mukaan lukien liikelaitokset

2.1 Tuloslaskelma

ulkoinen

	TP 2017	TP 2016
Toimintatuotot	29 366	30 474
Myyntituotot	9 755	9 816
Maksutuotot	10 023	10 532
Tuet ja avustukset	1 719	3 104
Muut toimintatuotot	7 869	7 022
Valmistus omaan käyttöön	126	99
Toimintakulut	-185 257	-190 563
Henkilöstökulut	-79 808	-83 029
Palkat ja palkkiot	-62 227	-63 003
Henkilösivukulut	-17 581	-20 026
Eläkekulut	-14 818	-16 265
Muut henkilösivukulut	-2 763	-3 761
Asiakspalvelujen ostot	-62 288	-61 137
Muiden palvelujen ostot	-18 340	
Palvelujen ostot	-80 628	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-10 408	-10 218
Avustukset	-9 120	-11 969
Muut toimintakulut	-5 293	-5 306
Toimintakate	-155 765	-159 990
Verotulot	115 802	113 028
Valtionosuudet	55 259	54 454
Rahoitustuotot ja -kulut	426	1 014
Korkotuotot	1 787	1 855
Muut rahoitustuotot	434	1 168
Korkokulut	-1 793	-2 004
Muut rahoituskulut	-2	-5
Vuosikate	15 722	8 506
Poistot ja arvonalentumiset	-6 308	-6 197
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 307	-6 117
Arvonalentumiset	-1	-80
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden yli-/alijäämä	9 414	2 309

2.2 Käyttötalouden ja tuloksen yhteenveto

YHTEENVETO €	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteuma %
Konsernihallinto						
Tuotot	3 567 939	3 707 130		3 972 981	265 851	107,2 %
Kulut	-11 815 711	-11 476 600	-455 100	-11 926 789	4 911	100,0 %
Netto	-8 247 771	-7 769 470	-455 100	-7 953 809	270 761	96,7 %
Yleis- ja taloushallinto						
Tuotot	12 181 657	11 126 100	-135 000	10 276 348	-714 752	93,5 %
Kulut	-110 967 758	-109 889 980	135 000	-107 452 265	2 302 715	97,9 %
Netto	-98 786 101	-98 763 880	0	-97 175 917	1 587 963	98,4 %
Perusturva						
Tuotot	5 416 503	4 783 130		5 162 769	379 639	107,9 %
Kulut	-57 256 245	-59 550 080		-58 249 120	1 300 961	97,8 %
Netto	-51 839 743	-54 766 950	0	-53 086 351	1 680 600	96,9 %
Sivistys						
Tuotot	25 214 578	27 605 630	35 000	27 720 279	79 649	100,3 %
Kulut	-29 561 631	-29 754 400	-35 000	-28 432 866	1 356 534	95,4 %
Netto	-4 347 053	-2 148 770	0	-712 587	1 436 183	33,2 %
Yhdyskuntatekniikka lautakunta						
Tuotot	25 214 578	27 605 630		27 720 279	79 649	100,3 %
Kulut	-29 561 631	-29 754 400		-28 432 866	1 356 534	95,4 %
Netto	-4 347 053	-2 148 770	0	-712 587	1 436 183	33,2 %
Raaseporin Vesi						
Tuotot	6 196 843	6 162 170		6 139 287	-22 883	99,6 %
Kulut	77 952	64 100	-355 100	122 074	57 974	190,4 %
Netto	6 274 795	6 226 270	-455 100	6 261 361	35 091	100,6 %
Raaseporin kaupunki						
Tuotot	46 380 677	47 221 990		47 132 376	10 386	100,0 %
Kulut	-209 601 346	-210 671 060	-100 000	-206 061 039	4 965 121	97,6 %
Netto	-163 220 669	-163 449 070	-355 100	-158 928 663	4 975 507	97,0 %
KAUPUNKI + LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ						
Tuotot	52 577 520	53 384 160		53 271 663	-12 497	100,0 %
Kulut	-209 523 394	-210 606 960	-355 100	-205 938 965	5 023 095	97,6 %
Netto	-156 945 874	-157 222 800	-455 100	-152 667 302	5 010 598	96,8 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä						
Raseporin kaupunki	34 090	-394 000	-359 910	8 511 304	9 774 424	
Raaseporin Vesi	925 579	500 160		903 209	403 049	
Yhteensä	959 669	106 160	-359 910	9 414 514	9 668 264	
Kumulatiivinen alijäämä						
	Avaava tase 2017			31.12.2017	Muutos	
	11 757 034			2 342 520	-9 414 514	

2.3 Tase
SISÄLTÄEN LIKELAITOKSET

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	185	265
Aineettomat oikeudet	185	265
Aineelliset hyödykkeet	124 177	127 052
Maa- ja vesialueet	17 548	17 721
Rakennukset	62 159	65 256
Kiinteät rakenteet ja laitteet	42 661	42 194
Koneet ja kalusto	245	14
Muut aineelliset hyödykkeet		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 564	1 867
Sijoitukset	38 444	38 199
Osakkeet ja osuudet	36 537	36 288
Muut lainasaamiset	1 240	1 240
Muut saamiset	667	671
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 160	900
Valtion toimeksiannot	0	1
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 160	899
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	100	129
Aineet ja tarvikkeet	100	129
Saamiset	35 233	37 039
Pitkäaikaiset saamiset	28 508	29 684
Lainasaamiset	28 189	29 206
Muut saamiset	319	478
Lyhytaikaiset saamiset	6 725	7 355
Myyntisaamiset	2 815	3 240
Lainasaamiset	1 017	1 017
Muut saamiset	2 812	3 011
Siirtosaamiset	81	87
Rahoitusarvopaperit	11	11
Osakkeet ja osuudet	11	11
Rahat ja pankkisaamiset	6 447	3 542
VASTAAVAA YHTEENSÄ	205 757	207 137

VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA	70 631	61 238
Peruspääoma	71 556	71 556
Arvonkorotusrahasto	812	833
Muut omat rahastot	606	606
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-11 757	-14 066
Tilikauden yli-/alijäämä	9 414	2 309
PAKOLLISET VARAUKSET	286	355
Eläkevaraukset	103	170
Muut pakolliset varaukset	183	185
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 160	899
Valtion toimeksiannot	0	1
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 160	898
Muut toimeksiantojen pääomat	0	0
VIERAS PÄÄOMA	133 680	144 645
Pitkäaikainen	57 671	63 951
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	53 126	59 696
Lainat julkisyhteisöiltä	372	443
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot	57	63
Muut velat	4 115	3 749
Lyhytaikainen	76 009	80 694
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	54 570	57 434
Lainat julkisyhteisöiltä	73	223
Lainat muilta luotonantajilta	726	1 195
Saadut ennakot	226	262
Ostovelat	5 547	6 526
Muut velat	3 741	3 766
Siirtovelat	11 126	11 288
VASTAATTAVAA YHTEENSÄ	205 757	207 137

2.4 Rahoituslaskelma

(1 000 €)

SIS.LIIKELAITOKSET

	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	15 722	8 506
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjaukset	-2 178	-1 299
	<u>13 544</u>	<u>7 207</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 757	-8 524
Rahoitusosuudet investointimenoihin	200	275
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	3 043	1 626
	<u>-1 514</u>	<u>-6 623</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	12 030	584
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-117
Antolainasaamisten vähennykset	4	161
Muut saatavat, vähennys/lisäys / Liityntämaksut		
	<u>4</u>	<u>44</u>
Lainankannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000	9 755
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 391	-12 142
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-2 733	1 153
	<u>-10 124</u>	<u>-1 234</u>
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen ja pääomien muutokset		-50
Vaihto-omaisuuden muutokset	29	24
Saamisten muutokset	1 807	828
Korottomien velkojen muutos	-841	-1 031
	<u>995</u>	<u>-229</u>
Rahoituksen rahavirta	-9 125	-1 419
Rahavarojen muutos	2 905	-835
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6 458	3 553
Rahavarat 1.1.	-3 553	-4 388
	<u>2 905</u>	<u>-835</u>

2.5 Rahoituslaskelman toteutuma

	TA 2017	TA muutokset	Talousarvio muut.jälk.	Toteutuma 2017	Ero
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
Tulorahoitus					
Vuosikate +/-	6 486 390	-394 000	6 092 390	15 722 289	9 629 899
Satunnaiset erät +/-			0		0
Tulorahoituksen korjauserät +/-	-1 700 000		-1 700 000	-2 177 797	-477 797
Investoinnit					
Investoinnit pysyviin vastaaviin -	-6 570 000	1 150 000	-5 420 000	-4 756 704	663 296
Rahoitusosuudet investointimenoihin +			0	199 837	199 837
Käyttöomaisuuden myyntitulot +	2 200 000		2 200 000	3 042 777	842 777
Varsinainen toiminta ja investoinnit, netto	416 390	756 000	1 172 390	12 030 403	10 858 013
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisen lisäykset muille -					0
Antolainasaamisten vähennykset muille +	1 327 250		1 327 250	4 200	-1 323 050
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset +	10 632 820		10 632 820	5 000 000	-5 632 820
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset -	-12 700 200		-12 700 200	-12 390 603	309 597
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-			0	-2 733 392	-2 733 392
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuuteen	-323 740	756 000	432 260	1 910 608	1 478 348

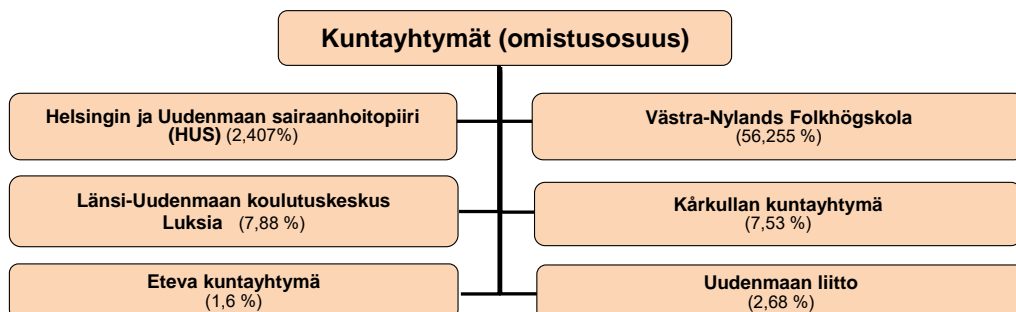
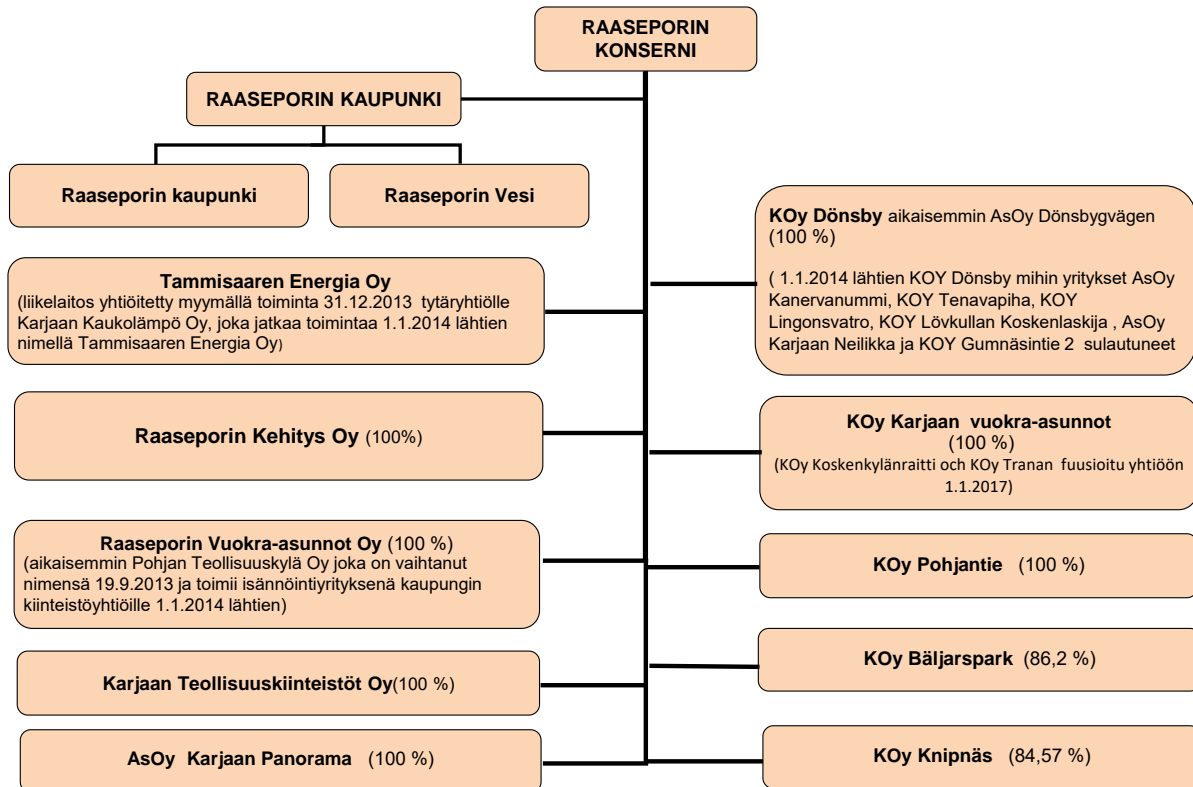
2.6 Tulot ja menot yhteensä ^{x)}

TULOT	m €	%	MENOT	SIS.LIIKELAITOKSET	
				m €	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	29,3	14,0	Toimintamenot	-185,3	89,6
Verotulot	115,8	55,5	- Valmistus omaan käyttöön	0,1	-0,1
Valtionosuudet	55,2	26,5	Korkomenot	-1,8	0,9
Korkotuotot	1,8	0,9	Muut rahoituskulut		
Muut rahoitustuotot	0,4	0,2	Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot			Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			+/- Pakollisten varausten muutos		
- pysyvien vastaavien			- Käyttöomaisuuden		
hyödykkeiden luovutusvoitot	-2,1	0,0	myyntitappiot		0,0
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet			Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4,8	2,3
investointimenoihin	0,2	0,0			
Käyttöomaisuuden					
myyntivoitot	2,0	0,0			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset			Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5,0	2,4	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12,4	6,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman lisäys			Oman pääoman vähennys		
Kokonaistulot, yhteensä	208,6	100,0	Kokonaismenot, yhteensä	-206,8	100,0

^{x)} Ilman tapahtumia, joilla ei ole rahoituksellista merkitystä kaupungin talouteen. Katso liitetieto 7.17

3. Raaseporin konserni

3.1. Konsernin rakenne 31.12.2017

Osakkuusyhtiöt (omistusosuus 20-50 %)

KOY Jägarbacken

30,00 %

3.2. Konsernituloslaskelma

TULOSLASKELMA (tuhat euroa)	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Toimintatuotot	105 216	103 019
Toimintakulut	-249 832	-253 423
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta (tappiosta)	3	-3
Toimintakate	-144 613	-150 407
Verotulot	115 802	113 028
Valtionosuudet	55 259	54 454
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 349	-1 066
Korkotuotot	22	96
Muut rahoitustuotot	947	1 410
Korkokulut	-2 020	-2 279
Muut rahoituskulut	-298	-293
Vuosikate	25 099	16 009
Poistot ja arvonalentumiset	-12 640	-12 210
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 640	-12 210
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät	165	1
Tilikauden tulos	12 624	3 800
Tilinpäätössiirrot	2	-1
Tilikauden verot	-65	-82
Laskennalliset verot	-299	-220
Vähemmistöosuudet	-6	-4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	12 256	3 493
Tunnusluvut		
Toimintatulot / -menot, %	42,1	40,7
Vuosikate / Poistot, %	198,6	131,1
Vuosikate, euro/asukas	900,5	570,1
Asukasmäärä vuoden lopussa	27 871	28 082

3.3. Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	1 387	1 767
Aineettomat oikeudet	666	782
Muut pitkävaikutteiset menot	721	984
Ennakkomaksut	0	1
Aineelliset hyödykkeet	204 686	205 681
Maa- ja vesialueet	20 137	19 938
Rakennukset	99 572	101 277
Kiinteät rakenteet ja laitteet	46 536	46 264
Koneet ja kalusto	23 257	22 107
Muut aineelliset hyödykkeet	10 673	10 985
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 511	5 110
Sijoitukset	7 392	6 624
Osakkuusyhteisöosuudet	515	472
Muut osakkeet ja osuudet	6 375	5 646
Muut lainasaamiset	498	498
Muut saamiset	4	8
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 520	1 305
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	1 446	1 548
Saamiset	12 389	12 251
Pitkäaikaiset saamiset	818	964
Lyhytaikaiset saamiset	11 571	11 287
Rahoitusarvopaperit	863	1 133
Rahat ja pankkisaamiset	13 270	8 030
VASTAAVAA YHTEENSÄ	242 953	238 339
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	65 912	53 659
Peruspääoma	71 556	71 556
Arvonkorotusrahasto	812	833
Muut omat rahastot	2 283	2 250
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-20 995	-24 473
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	12 256	3 493
VÄHEMMISTÖOSUUDET	225	220
PAKOLLISET VARAUKSET	1 579	1 690
Eläkevaraukset	127	198
Muut pakolliset varaukset	1 452	1 492
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 529	1 314
VIERAS PÄÄOMA	173 708	181 456
Pitkäaikainen	84 331	89 009
Lyhytaikainen	89 377	92 447
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	242 953	238 339
Tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	28	23,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	63	67,1
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, 1 000 €	-8 739	-20 980
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, €/asukas	-314	-747
Konsernin lainat, €/asukas	4 660	4 929
Konsernin lainakanta 31.12, 1 000 €	129 885	138 430
Konsernin lainasaamiset 31.12, 1 000 €	498	498
Kunnan asukasmäärä	27 871	28 082

3.4. Konsernin rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma (1 000 euro)		2017	2016
Varsinaisen toiminnan rahavirta			
Vuosikate	25 099		16 009
Satunnaiset erät	165		-1
Tulorahoituksen korjaukset	-2 312	22 952	-1 389
			14 619
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-13 225		-14 888
Rahoitusosuudet investointimenoihin	250		291
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	3 293	-9 682	1 670
			-12 927
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta		13 270	1 692
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten muutokset	-2		-588
Antolainasaamisten vähennykset	4	2	162
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 427		9 807
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 399		-13 713
Lyhytaikasten lainojen muutos	-4 711	-9 683	628
Oman pääoman muutokset		28	0
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1		-50
Vaihto-omaisuuden muutos	102		207
Saamisten muutos	1 745		2 006
Korottomien velkojen muutos	-494	1 354	-1 087
			1 076
Rahoituksen rahavirta		-8 299	-2 628
Rahavarojen muutos		4 971	-936
Rahavarojen muutos		4 971	-936
Rahavarat 31.12		14 133	9 162
Rahavarat 1.1		9 162	10 098
Tunnusluvut			
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €		1 415	-32 851
Investointien tulorahoitus, %		193,4	109,7
Lainanhoitokate		1,9	1,1
Kassan riittävyys		18,6	11,7

4. Tunnusluvut mukaan lukien liikelaitokset

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
ASUKASMÄÄRÄ	27 871	28 082
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT (viittaus sivulle 8)		
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista toimintatuotot / (toimintakulut - valmistus omaan käyttöön)	15,9	16,0
Vuosikate, prosenttia poistoista vuosikate/poistot	249,3	137,2
Vuosikate, €/asukas	564	303
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT (viittaus sivulle 12)		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	22 130	-5 402
Investointien tulorahoitus, % vuosikate / investointien omahankintameno	345,0	103,1
Lainahoitokate (vuosikate+korkokulut)/(korkokulut+lainalyhennykset)	1,2	0,7
Lainakanta 31.12., 1 000 €	108 141	117 796
Lainat, €/asukas	3 880	4 195
Lainasaamiset 31.12., 1 000 € Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset	1 240	1 240
Kassasta maksut / vuosi, 1 000 €	204 072	213 256
Kassavarat 31.12., 1 000 €	6 447	3 553
Kassan riittävyys (kassapäivät) 365 päivää x kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella	12,0	6,0
TASEEN TUNNUSLUVUT (viittaus sivuille 10 - 11)		
Omavaraisuusaste, % (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)	34,4	29,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, % (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot	66,6	72,9
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-84	-419

5. Sisäinen valvonta ja ehdotus tilikauden tuloksen käytöstä

5.1. Riskien hallinta ja sisäinen valvonta

Voimassa olevien ohjeiden ja suositusten mukaan on tehtävä arvio toiminnan kehitykseen vaikuttavista tärkeimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista tekijöistä.

Kunnan toiminta on riippuvainen operatiivista riskeistä, rahoitusriskeistä ja vahinkoriskeistä.

Lautakunnat ovat käsitelleet erilliset asiat koskien riskien hallintaa ja sisäistä valvontaa kyseisillä toimialoilla.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Konsernihallinto: Kaupungin organisaatio on määritelty hallintosäännössä, ja talousarvio sekä taloussuunnitelma on jäsennelty sen mukaisesti. Erilliset ohjeet on annettu käyttösuunnitelmien laatimisesta ja tarkistuksista, talousarvion toteuttamisesta, talousarvion sitovista tasoista ja tilikartasta sekä raportoinnista. Kaupunginvaltuusto päivitti hallintosäännön 6.6.2016 ja 19.9.2016. Muutetut talousarvion sitovuustasot ovat voimassa vuodesta 2017 lähtien.

Yksiköt ovat nimenneet maksuliikenteen vastuuhenkilöt (hyväksyjät) ja tarkastajat sekä investointihankkeiden vastuuelimet ja vastuuhenkilöt.

Talousarviossa kaupunginvaltuusto on vahvistanut sitovat tavoitteet, ja niitä on seurattu neljännesvuosittain raporteissa, jotka on myös jaettu toimialoille/yksiköille ja kaupunginvaltuustolle. Kaupunginhallitus on kuukausittain saanut seurannan oleellisten tunnuslukujen ja toimenpideohjelman toteutumisesta.

Päätösvalta on määritelty hallintosäännössä. Viranhaltijoiden päätökset heille delegoiduissa asioissa on kirjattu kaupungin asianhallintajärjestelmään ja esitetty asianomaisille lautakunnille ja kaupunginhallitukselle.

Ostolaskujen tiliöinnin oikeellisuus ja arvonlisäveron tilitys on tutkittu ja tarkistettu; verovirastolta on saatu maksunpalautuksia. Yksiköille on painotettu tiliöinnin huolellisuuden merkitystä. Erityistarkastus on tehty siitä, että tilikauden 2017 ostojen arvonlisäveron tiliöinti on tehty oikein. Tarkastus tehdään uudestaan säännöllisin väliajoin.

Palkanmaksussa on otettu käyttöön rutiini, jossa henkilöstöpäällikkö allekirjoittaa koelaskelmat ennen jokaista palkanajoa. Lisäksi yksiköille on annettu ohjeet siitä, kaikkien päätösten henkilöstökysymyksissä on tultava henkilöstöosastolle allekirjoitettuna oikealta yksiköltä/esimieheltä.

Päätösvalta on määritelty hallintosäännössä. Viranhaltijoiden päätökset heille delegoiduissa asioissa on kirjattu kaupungin asianhallintajärjestelmään ja esitetty asianomaisille lautakunnille ja kaupunginhallitukselle.

Sosiaali- ja terveydenhuolto: Toimialalla ei sisäisessä valvonnassa ole havaittu puutteita vuonna 2017. Viranhaltijat ovat aktualisoineet seuraavat kysymykset, joihin on pyydetty tilintarkastajan neuvoja:

Asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen. Hakemus perimättä jättämisestä edunvalvojien aloitteesta määrätystä maksuista. Asiakasmaksujen laskenta ja ongelmat, kun veroviranomaisilta ei saada verotietoja, joita tarvitaan tulolaskelmaan.

Asioista on keskusteltu ja on päädytty yhdessä menettelymalliin kyseisissä asioissa.

Kaupungin hallintosääntö ohjaa vastuu- ja toimivaltakysymyksiä ja talousarvio ja taloussuunnitelma laaditaan säännön mukaisesti.

Sivistys: Sivistystoimen alaisuudessa oleva toiminta on lakisääteistä ja se järjestetään voimassa olevien lakien ja asetusten mukaisesti.

Kaupungin hallintosääntö ohjaa vastuu- ja toimivaltakysymyksiä. Talousarvio ja taloussuunnitelma laaditaan sen mukaisesti. Kaupunginvaltuusto on vahvistanut talousarvion sitovat tavoitteet ja toimintatuloksen, joita seurataan ja niistä raportoidaan neljännesvuosittain. Lisäksi taloudellisesta toteutumasta tehdään kuukausittaisia seurantoja virkamiestasolla.

Talousarvioseurannasta vastaavat kyseisen tason vastuuhenkilöt. Vastuuhenkilöistä laadittu luettelo käsitellään lautakuntatasolla vuoden alussa ja sitä täydennetään tarvittaessa.

Toimialan kaikilla tasoilla noudatetaan ankaraa talousarviokontrollia, mikä näkyy tilinpäätöksessä.

Vuoden aikana on ilmennyt, että muutamat esimiestason henkilöt eivät kaikilta osin ole noudattaneet sisäistä ohjetta. Todetut puutteet ovat johtaneet toimenpiteisiin ao. viranhaltijoiden kohdalla ja sivistystoimialan hallinto on tarkentanut tiettyjä prosesseja, jotta vastaavilta ongelmilta vältytään tulevaisuudessa.

Tekninen toimiala Vuoden 2017 toiminta on järjestetty kaupunginvaltuuston hyväksymän, muuttuneille budjetin sitovuustasoille perustuvan talousarvion mukaisesti. Kaupunginvaltuusto on talousarviossa vahvistanut sitovat tavoitteet, joita on seurattu neljännesvuosittain. Raportit on jaettu vastuussa olevalle lautakunnalle, kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle. Talousarvioseurannasta ovat vastanneet kyseisen tason vastuuhenkilöt. Poikkeamat toiminnassa on raportoitu heti, kun tarve on ilmaantunut ja tehty tarvittavat talousarviomuutokset.

Tekninen lautakunta nimesi tehtäville maksuille vastuuhenkilöt (hyväksyjät ja tarkastajat). Jokaisella investointihankkeella on myös ollut vastuuhenkilö(t). Investointihankkeista on käyttötalousarvion lailla laadittu neljännesvuosittaiset raportit, jotka on jaettu tekninen lautakunnalle, kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle. Tarpeelliset talousarviomuutokset on toimeenpantu heti, kun tarve on ilmaantunut.

Päätökset teknisellä toimialalla on tehty kaupunginvaltuuston vahvistaman hallintosäännön mukaisesti. Vuoden aikana ei ole ilmennyt, että teknisen toimialan viranhaltija olisi tehnyt päätöksen virheellisin perustein tai tehnyt päätöksen, joka on ristiriidassa lain kanssa.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta sekä tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Konsernihallinto: Säännöllistä raportointia ja seurantaa on selostettu edellä. Koko vuoden toimintaa selostetaan tilinpäätöksessä, joka käsitellään kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa.

Talous- ja henkilöstöhallinnossa on mahdollisuuksien mukaan pyritty välttämään ns. vaarallisten työhdistelmien muodostumista.

Sosiaali- ja terveydenhuolto: Vuoden 2017 talousarvioon sisältyy toimenpideohjelma Raasepori 2017, joka on purettu toimiala- ja osastotasolle. Toimenpideohjelman tavoitteiden saavuttamista ja sitovien tavoitteiden saavuttamista seurataan neljännesvuosittaisella talousarvioseurannalla sekä tilinpäätöksessä.

Vastuuhenkilöt vastaavat talousarvioseurannasta. Toimialan kaikilla tasoilla noudatetaan tiukkaa talousarviokontrollia ja raportoinnin helpottamiseksi on laadittu standardisoidut seurantalomakkeet. Luettelo vastuuhenkilöistä (hyväksyjät) päivitetään jatkuvasti, kun organisaatiossa tehty muutokset niin vaativat.

Sivistys: Tavoitteisen ja toimintatulosten saavuttamista seurataan jatkuvalla talousarvioseurannalla ja tilinpäätöksessä. Sivistyslautakunnan ja vapaa-ajanlautakunnan tilinpäätös osoittaa, että taloudellinen seuranta on ollut riittävää, koska lautakunnat ovat pysyneet annetuissa talousarviokehyksissä.

Tekninen toimiala: Vuoden aikana on suoritettu jatkuvaa talousarvioseurantaa. Neljännesvuosittaisen seurannan lisäksi on toimialan controller laatinut kuukausittaiset raportit taloudellisesta toteutumasta. Raportit on laadittu sekä käyttötaloudelle että investointihankkeille.

Poikkeamat on analysoitu ja raportoitu eteenpäin vastaaville viranhaltijoille, jotka ovat ryhtyneet tarvittaviin toimenpiteisiin. Verkko-raportointityökalu on käytössä ja teknisen toimialan tilinpäätöksen hyvä tulos osoittaa, että toimenpiteet ovat olleet riittävät.

Omaisuuksien hankinnan, luovutusten ja hallinnan valvonta

Konsernihallinto: Kaikki kaupungin kiinteistöt on ryhmitetty salkkuihin, mikä tekee kaupungin kiinteistöjen parissa tekemästä työstä paremmin jäsennellyä. Salkutus johtaa samalla parempaan kaupungin omaisuuden ja hankintojen ja luovutusten parempaan hallintaan ja hankintojen ja luovutusten optimointiin.

Sosiaali- ja terveydenhuolto: Hankinnat tapahtuvat kaupungin hankintadirektiivin puitteissa. Hankintoja ei ole tehty virheellisellä tavalla tai virheellisin perustein.

Sivistys: Hankinnat tapahtuvat kaupungin hankintadirektiivin puitteissa. Hankintoja ei ole tehty väärin perustein.

Tekninen toimiala: Työ kiinteistöstrategian parissa on jatkunut vuoden aikana. Salkkujako on jäsentänyt työtä kiinteistöjen parissa ja parantanut mahdollisuuksia kiinteistöjen optimaaliselle käytölle. Tarpeeton kiinteistömäärä on luovutettu pois vuoden aikana, mikä on tuonut säästöjä kiinteistöjen käyttökustannuksissa. Kiinteistömyynnin tulot ovat yltäneet hyvälle tasolle ja edesauttavat toimialan hyvää tulosta. Sisäiset vuokrat (pääomavuokra) on myös päivitetty tasolle, joka vastaa kunnallista keskiarvotasoa.

Teknisen toimialan materiaalihankinnat on tarkastettu vuoden aikana. Tekninen toimiala ei pidä varastoa, vaan materiaalihallinnon tavoitteena on minimoida varastonpito ja maksimoida kiertonopeus. Varastot pidetään sellaisella tasolla, että juokseva toiminta sujuu kitkattomasti. Materiaalihankinnoille laadittiin sisäiset ohjeet ja toimiala panee paljon painoa sille, että materiaalin ja omaisuuden hankinnat tehdään annettujen ohjeiden mukaisesti.

Sopimustoiminta

Konsernihallinto: Tilivuoden aikana ei ole solmittu sopimuksia, joiden vaikutukset toiminnalle olisivat negatiiviset. Kaupunki selvittää eri vaihtoehtoja sopimuskäsittelyohjelmistoille. Vaihtoehdot ovat sopimusmoduuli nykyiseen asiankäsittelyohjelmistoon tai erillinen ohjelmisto.

Sosiaali- ja terveydenhuolto: Tilivuoden aikana ei ole solmittu mitään sopimuksia, joiden vaikutukset toiminnalle olisivat negatiiviset. Vuonna 2017 tehtiin reklamaatio yhdestä palveluasumisen tuottajasta. Reklamaation tuloksena oli hyvitys, joka vuoden 2018 aikana tulee palveluasumisen asukkaiden hyväksi. Vuoden aikana tehtiin reklamaatio myös yhdestä henkilökohtaisen avustamisen palvelutuottajasta. Reklamaatiolla ei ole taloudellisia seurauksia.

Sivistys: Vuoden 2017 aikana ei ole solmittu mitään sopimuksia, joiden vaikutukset toiminnalle olisivat negatiiviset. Voimassa olevia sopimuksia seuraa ja valvoo vastuussa oleva viranhaltija. Reklamaatio tehdään tarvittaessa, esim. koulukuljetuksissa.

Tekninen toimiala: Vuoden 2017 aikana ei ole solmittu mitään sopimuksia, joiden vaikutukset toiminnalle olisivat negatiiviset. Voimassa olevia sopimuksia seuraa ja valvoo vastuussa oleva viranhaltija. Reklamaatio tehdään aina tarpeen vaatiessa. TS-palkkajärjestelmän sovelluksessa on havaittu puutteita. Puutteiden korjaamiseksi on asetettu työryhmä.

Tärkeimpien riskien ja epävarmuustekijöiden arviointi

Kunnan toiminta on riippuvainen operatiivista riskeistä, rahoitusriskeistä, vahinkoriskeistä ja ympäristötekijöistä.

Operatiiviset riskit ja rahoitusriskit:

Konsernihallinto: Vahinkoriskejä on vähennetty vakuutuksilla. Kaupungilla on lakisääteisten vakuutusten lisäksi ollut kiinteistö- ja kalustovakuutukset, enimmiltä osin täysarvovakuutuksina, sekä vastuuvakuutukset toiminnan ja hallintovastuun osalta samoin kuin vapaaehtoinen tapaturmavakuutus ja metsävakuutus. Kaupungin vakuutusturva kilpailutettiin kesällä 2017, ja valitun yhteistyökumppanin, Fennian, kanssa on solmittu valtuustokauden loppuun ulottuva vakuutus sopimus. Kaupunki käyttää lisäksi vakuutusmeklaria, jolla on asianmukainen vakuutusturvaa koskeva asiantuntemus. Omavastuutasoa on joissakin tapauksissa korotettu, mikä on puolestaan alentanut vakuutusmaksuja.

Muut toiminta- ja rahoitusriskit kantaa kaupunki. Rahoitusriskien vähentämiseksi kaupunki on tehnyt sopimukset luottolaitosten kanssa lyhytaikaisen rahoituksen varmistamisesta. Kaupunkikehitysosasto on hyväksynyt näille ylärajat. Korkoriskejä on ehkäisty jakamalla pitkäaikainen lainasalkku muuttuva- ja kiinteäkorkoisiin talousarviolainoihin sekä tekemällä erityisiä korkosuojaus sopimuksia. Nämä on eritelty liitetiedoissa kohdassa 7.12. Kaupunki on lisäksi solminut sopimuksen riippumattoman yhteistyökumppanin kanssa korkoriskiyhteistyöstä tarkoituksena seurata korkomarkkinoita reaaliajassa, reagoida kurssimuutoksiin ja tehdä turvaamistoimenpiteitä valitun strategian mukaisesti ja optimoida hinnoittelu solmittaessa derivaattisopimuksia.

Sosiaali- ja terveydenhuolto: Ensisijainen operatiivinen riski on vakituisen johtavan lääkärin puute. Viranomaistehtäviä hoiti suuren osan vuodesta 2017 vt. johtava lääkäri osa-aikaisesti, kun taas muut tehtävät ja vastuun jakoivat sosiaali- ja terveysjohtaja ja ylihoitaja. Helmikuussa 2018 on valittu vakituinen johtava lääkäri, joka astuu virkaan elokuussa 2018. Vuoden 2017 lopulla sosiaali- ja terveysjohtaja ilmoitti sanoutuvansa irti. Uuden sosiaali- ja terveysjohtajan rekrytointi aloitettiin tammikuussa 2018.

Sivistys: Suurin operatiivinen riski on ehkä pätevän henkilöstön saatavuus. Tämä koskee etenkin varhaiskasvatusta, jossa on pulaa pätevästä lastentarhanopettajista. Sama koskee osittain myös perusopetusta, etenkin sijaisia ja jossain määrin erityisopettajia. Uusi opetussuunnitelma asettaa uusia vaatimuksia pedagogisen henkilökunnan työtavoille ja osaamiselle. Huolimatta laajoista jatkokoulutuspanostuksista ja opastushankkeista tulee tästä toimialan kiintopiste tulevina vuosina. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että nyky-yhteiskunnan nopea muutostahti johtaa jatkuvaan kehitystarpeeseen opettajakunnan suhteen. Sen täytyy olla ajan tasalla sekä uusien pedagogisten työtapojen että uuden teknologian kanssa.

Digitaaliset työkalut ovat koulujen toiminnan luonnollinen osa. Haasteita ja riskejä syntyy, kun nämä eivät toimi, ja se vaikuttaa suoraan sekä opetukseen että henkilökunnan arkeen.

Vapaa-aikatoiminnan osan henkilöstöresurssi on pieni, mikä tekee toiminnasta haavoittuvan esim. sairaustapauksissa.

Sivistystoimen hallinnolla on syksyllä 2017 ollut haasteellinen työtaakka, kun osasto on yhden osastopäällikön alainen. Nopeasti voitiin todeta, että tämä organisaatiomalli ei ollut optimaalinen ja siksi tehtiin ehdotus paluusta malliin, jossa sivistystoimessa on kaksi osastoa.

Tekninen toimiala: Yksi ensisijaisista operatiivisista riskeistä on ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus. Vuoden aikana tapahtuneiden henkilöstövaihdosten yhteydessä on ilmennyt, että hakijoiden määrä erityistä osaamista vaativiin tehtäviin on ollut alhainen. Henkilöstövaihdoksissa on myöskin riskinä ns. hiljaisen tiedon ja kokemuksen väheneminen. Tämä voidaan myös nähdä mahdollisuutena, kun uusi henkilö tuo mukanaan uutta ajattelua.

Toimialan tehtäviin kuuluu monia työalueita, joissa on epämukavia työaikoja ja päivystystä. Useissa yksiköissä osaaminen on tiivistynyt ja tästä syntyy riskejä sijaisten ja varahenkilöiden suhteen sekä oman henkilökunnan resursoinnissa. Sairaustapauksissa jotkin työtehtävät jäävät suorittamatta resurssien ja sijaisten puutteen vuoksi. Parantunut yhteistyö esim. yhdyskuntateknisen osaston ja tilahallinnon välillä on vähentänyt näitä riskejä.

Suuri osa toimialan palveluista suoritetaan ostopalveluina, esim. talvikunnossapito, tekninen suunnittelu, hankintaprosessit ym. Se merkitsee, että toimivat markkinat (paikalliset) ovat erittäin tärkeät kattamaan kaupungin palvelutarpeet. Suhdannevaihtelut vaikuttavat ja nykyinen makrotaloustilanne vähentää näitä riskejä. Myös raaka-aineiden saatavuus on tärkeää, esim. ruokahuolto- ja rakennustoiminnalle. Raaka-aineiden hankinnan on tapahduttava oikeaan aikaan ja oikeina määrinä.

Tietojärjestelmien toiminta tulee yhä tärkeämmäksi, etenkin toimialan hallinnossa. Tietojärjestelmien ongelmat vaikeuttavat työtä ja laskevat tuottavuutta. Myös vanhentuneet tietojärjestelmät johtavat ongelmiin tuottavuudessa.

Tekniseen toimialaan vaikuttaa tilanne kiinteistömarkkinoilla. Kiinteistö- ja tonttimyyntiin vaikuttavat suhdanteet ja markkinoiden vetovoima. Paikallinen hinnanmuodostus suhteessa maan muihin osiin vaikuttaa myyntiin. Tarvitaan myös riittävät tulot kattamaan kunnallistekniset kustannukset. Kaavoitus vaatii oikeaa ohjausta ja tietoisuutta markkinoiden tarpeista.

Suuri osa toimialan toiminnasta vaatii myös, että henkilökunta pitää itsensä säännöllisesti ajan tasalla koskien mahdollisia muutoksia lainsäädännössä.

Rahoitusriskejä syntyy, koska tekninen toimiala leasaa suuren määrän omaisuutta. Markkinakorkojen muutos johtaa korkeampiin leasingvuokriin, mikä voi vaikeuttaa työtä pysyä talousarvion rajoissa. Erityisesti tilahallinnossa, jonka kiinteistömässasta huomattava osuus leasataan, voi korkojen nousu johtaa huomattaviin kustannuslisäyksiin. Tämä johtaa aikanaan korkeampiin sisäisiin vuokriin käyttäjille.

Vahinkoriskit:

Kaikilla toimialoilla on vahinkoriskejä. Ne voivat olla tulipalo, vesivahinko, sisäilmaongelmat jne. sekä vahinkoja, jotka johtuvat ulkoisista tekijöistä kuten murto tai ilkivalta, jotka voivat johtaa toiminnan keskeytykseen.

Kiinteistöjen sisäilmaongelmat johtavat siihen, että henkilökunta ja asiakkaat/lapset/oppilaat voivat huonosti ja kärsivät oireista. Antaa aihetta laajoihin tutkimuksiin ja toimenpiteisiin. Jotta riskien toteutumista voidaan mahdollisuuksien mukaan välttää, ovat ehkäisevät toimenpiteet tärkeitä ja niihin on kiinnitettävä yhä enemmän huomioita.

Sivistys: On olemassa riski, että eri koulukuljetuksista huolehtivat yritykset asetetaan konkurssiin ja kaupungin on lyhyellä varoitusajalla kilpailutettava reitit uudelleen. Tämä voi johtaa huomattaviin lisäkustannuksiin sivistystoimialalle. Koulukuljetuksiin vaikuttaa ajoneuvon rikkoutuminen tai joutuminen onnettomuuteen.

Joidenkin koulujen ja päiväkotien sisäilma on vuoden aikana ollut aikaisempaa ajankohtaista. Sivistystoimiala tekee yhteistyötä teknisen toimialan kanssa taatakseen terveen ympäristön kaikissa tilanteissa lapsille ja henkilökunnalle.

Tekninen toimiala: Vakuutuksia vahinkojen, onnettomuuksien, vikojen ja toimintakatkosten varalta tarvitaan. Kiinteistöjen sisäilmaongelmat voi johtaa siihen, että henkilökunta ja asiakkaat/lapset/oppilaat voivat huonosti ja kärsivät oireista. Sisäilmaongelmat voivat myös johtaa taloudellisiin tappioihin. Ehkäisevät toimenpiteet ovat siksi hyvin tärkeitä ja teknisellä toimialalla keskitetään paljon resursseja ehkäisevään työhön. Ehkäisevään työhön kiinnitetään entistä enemmän huomioita.

Ympäristötekijät

Kaupungilla on velvollisuus toteuttaa maansaneeraus, joko seurauksena aikaisemmasta omasta toiminnasta tai jos on epäselvää, kuka on aiheuttanut likaantumisen. Pilaantuneen maa-aineksen puhdistus on usein kallista ja sisältää huomattavia taloudellisia riskejä.

Luvitus ja sisäiset prosessit operatiivisen ja viranomaisten toiminnan välillä. Ilmastomuutokset, runsaslumiset tai vähälumiset talvet, korkea (meri)veden pinnankorkeus, myrskyt, kuivuus ym. voivat johtaa talvikunnossapidon korkeampiin kustannuksiin. Toisaalta taas leudompi ilmasto säästää kiinteistöjen lämmityskustannuksissa.

Muuta

Sisäisen valvonnan ohje on työkalu ohjata kaupungin omaa organisaatiota, liikelaitokset mukaan lukien. Valtuuston, hallituksen ja muun hallinnon toimivaltuudet määrää ensi kädessä kuntalaki ja vastuujakoa säätelee lähemmin hallintosääntö ja johtosäännöt. Toimintaa ohjataan talousarvion ja taloussuunnitelman avulla. Sisäisen valvonnan ohje toimii osin talousarvion täytäntöönpano-ohjeena, osin se täydentää johtosääntöjä ja hallintosääntöä operatiivisella tasolla.

Sisäisen valvonnan ohje kuvaa konsernin hallinnollista järjestelmää niin konkreettisesti kuin mahdollista ja selventävät sisäisen valvonnan vastuuta. Ohje on tarkoitettu tueksi hallinnon päivittäisten rutiinien hoidossa. Työ vuodelta 2011 peräisin olevan, osin päivitetyn, ohjeen uusimiseksi on ollut käynnissä vuoden 2017 ajan ja uusimisen on tehnyt viranhaltijoista koostuva projektiryhmä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeen perustat ja kaupunginhallitus käsittelee ohjetta maaliskuussa 2018. Sen jälkeen seuraa ohjeen implementointi koko organisaatioon.

Yksi sivistystoimialan suurimmista haasteista tulee olemaan sopeuttaa toiminta alenevaan lapsilukuun. Syntyvyys on viime vuosina laskenut rajusti ja tätä ei ole voitu kompensoida sisäänmuutolla. Tosiasia on, että kaupungin pikkulapsien lukumäärä alenee huomattavasti, mikä vaikuttaa suoraan varhaiskasvatuksen toimintaan.

Oppilasmäärä on laskenut pidemmän aikaa niin suomen- kuin ruotsinkielisessä opetuksessa. Oppilasmäärän odotetaan pysyvän vakaana vielä 3 vuotta ja sen jälkeen se laskee edelleen.

Konserni

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 6.6.2011 § 63 kaupungille konserniohjeen, jossa konserni, sen tarkoitus ja sitovuus määritellään. Kaupunginvaltuusto on päivittänyt ohjeen 7.4.2014. Ohjeessa kuvaillaan eri toimielinten roolit, toimivalta ja työnjako ohjauksessa, kuinka raportointi, edustajien valinta tapahtuu ja kuinka tilintarkastus, rahoitus, riskienhallinta ja henkilöstöpolitiikka hoidetaan. Ohje uusitaan vuoden 2018 aikana sen jälkeen, kun kaupungin sisäisen valvonnan ohje on hyväksytty.

Ennen ohjeen hyväksymistä ryhdyttiin toimenpiteisiin kaupungin yhtiöiden ohjauksen parantamiseksi. Päätösrakennetta on yhtiökokouspäätöksillä yhtenäistetty siten, että kolme (3) henkilöä edustaa kaupunkia asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden hallituksissa.

Lisäksi näihin yhtiöihin on isännöitsijäksi/toimitusjohtajaksi nimetty virkamies. Yhtiöiden tilintarkastusta on myös yhtenäistetty siten, että kaupungin käyttämä KTM-yhteisö hoitaa myös yhtiöiden ulkoisen tilintarkastuksen. Hallituksissa olevat henkilöt ovat erikseen raportoineet ja tehneet selkoa kaupunginhallitukselle yhtiöiden toiminnasta ja taloudellisesta tilanteesta. Näissä tilaisuuksissa on myös tehty ehdotuksia ja valmisteltu tavoitteita sille, miten konsernirakennetta tältä osin kehitettäisi ja vahvistettaisi. Vuoden vaihteessa 2017-2018 konsernissa oli 10 eri tyyppistä osakeyhtiötä (10 edellisessä vuoden vaihteessa), kun taas Raaseporia perustettaessa 2009 yhtiöitä oli 25. Kun nyt käynnissä oleva konsolidaatio ja likvidointi toteutetaan, on jäljellä 8 yhtiötä, mikä yksinkertaistaa ja parantaa konsernirakennetta ja tekee niiden hallinnon helpommaksi.

5.2 Kaupunginhallituksen ehdotus tilikauden tuloksen käytöstä

Kaupunginhallitus ehdottaa, että 9 414 514,23 euron ylijäämä jätetään tilikauden ylijäämä-/alijäämätilille. Kaupunginhallitus merkitsee lisäksi, että tulostaseen kumulatiivinen alijäämä, oma pääoma on 2 342 520,02 euroa.

Uusi kuntalaki määrää, että kunnan taseeseen kertynyt alijäämä on katettava enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan on taloussuunnitelmassa päätettävä eritellyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä katetaan mainitun ajanjakson aikana. "Raasepori 2020" -prosessi on ollut käynnissä vuodesta 2016 ja käsittää koko kaupungin toiminnan. Rakennemuutostyö käsittää seuraavat kokonaisuudet: kaupungin organisaatio, kaupungin palvelurakenne ja kaupungin kiinteistöt. Toimenpideohjelma Raasepori 2020 mukaan lukien on nykyisin osa kaupungin talousarviota ja taloussuunnitelmaa. Toimialat ovat vuoden 2017 tilinpäätöksessä erikseen raportoineet ohjelman toteutuksesta.

Vuodelle 2018 on budjetoitu 1,7 miljoonan euron ylijäämä joka, edellyttäen että talousarvio toteutuu annetuissa kehyksissä, merkitsee että kumulatiivinen alijäämä kaupungin osalta lähestulkoon eliminoidaan vuodenvaihteeseen 2017–2018 mennessä.

6. Talousarvion toteutuminen

6.1 Tuloslaskelman toteutuma

SIS.LIIKELAITOKSET

sisäinen/ulkoinen

TULOSLASKELMA	Talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Tilinpäätös 2017	Poikkeama
Toimintatuotot	53 448 260	-100 000	53 078 260	53 393 737	315 477
Myyntitulot	22 003 450	-400 000	21 603 450	21 521 949	-81 501
Maksutulot	10 389 050	-100 000	10 289 050	10 022 850	-266 200
Tuet ja avustukset	1 609 400	400 000	2 009 400	1 719 374	-290 026
Muut toimintatulot	19 176 360	0	19 176 360	20 003 060	826 700
Valmistus omaan käyttöön				126 504	126 504
Toimintakulut	-214 073 870	-355 100	-214 428 970	-209 158 098	5 270 872
Henkilöstömenot	-83 421 630	931 820	-82 489 810	-79 808 031	2 681 779
Palvelujen ostot	-92 420 670	-777 720	-93 198 390	-92 249 273	949 117
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 311 040	25 900	-11 285 140	-10 561 048	724 092
Avustukset muille	-9 567 190	-474 000	-10 041 190	-9 120 113	921 077
Muut toimintamenot	-17 353 340	-61 100	-17 414 440	-17 419 633	-5 193
Toimintakate	-160 625 610	-455 100	-161 080 710	-155 764 361	5 316 349
Verotulot	112 400 000	61 100	112 461 100	115 802 030	3 340 930
Valtionosuudet	54 600 000		54 600 000	55 258 861	658 861
Rahoitustuotot ja -kulut	112 000	0	112 000	425 758	313 758
Korkotuotot, ulkoiset	1 785 000		1 785 000	1 787 324	2 324
Korkotuotot, sisäiset	66 000		66 000	66 840	840
Muut rahoitustuotot	326 000		326 000	433 634	107 634
Peruspääoman tuotto	600 000		600 000	598 533	-1 467
Korkokulut, ulkoiset	-1 985 000	0	-1 985 000	-1 792 910	192 090
Korkokulut , sisäiset	-66 000		-66 000	-66 840	-840
Korvaus liikelaitosten peruspääomasta	-600 000		-600 000	-598 533	1 467
Muut rahoituskulut	-14 000		-14 000	-2 290	11 710
Vuosikate	6 486 390	-394 000	6 092 390	15 722 288	9 629 898
Poistot ja arvonalentumiset	-6 452 300	0	-6 452 300	-6 307 775	144 525
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 452 300	0	-6 452 300	-6 306 775	145 525
Arvonalentumiset				-999	-999
Satunnaiset erät		0	0	0	0
Satunnaiset tuotot		0	0	0	0
Satunnaiset kulut		0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	34 090	-394 000	-359 910	9 414 514	9 774 424

6.2 Taulukko talousarvion toteutumasta

(1 000 €)	MYÖNTÖ					ARVIODUT TULOT				
	Budjetti 2017	Budjetti- muutokset	Budjetti muut.jälkeen	Budjetti- toteuma	Ero	Budjetti 2017	Budjetti- muutokset	Budjetti muut.jälkeen	Budjetti- toteuma	Ero
TOIMINTATALOUS										
Konsernihallinto										
Tilintarkastus	-76		-76	-72	4			0		0
Kaupunginkanslia	-5 532	-61	-5 593	-5 638	-45	2 795		2 795	2 852	57
Talous	-1 336		-1 336	-1 318	18	125		125	107	-18
Henkilöstöosasto	-2 625	-290	-2 915	-2 883	32	675		675	808	133
Kaupunkikehitys	-1 663		-1 663	-1 629	34	82		82	90	8
Joukkoliikenne	-245	-104	-349	-387	-38	30		30	116	86
Konsernihallinto, yhteensä	-11 477	-455	-11 932	-11 927	5	3 707		3 707	3 973	266
Sosiaali- ja terveyshuolto										
Hallinto ja tukipalvelut	-2 073		-2 073	-2 098	-25	90		90	62	-28
Kotihoito ja tukipalvelut	-9 689	-200	-9 889	-9 541	348	2 208		2 208	1 904	-304
Ympäri vuorokautinen asuminen	-17 012	270	-16 742	-16 474	268	4 325	-150	4 175	4 239	64
Terveysspalvelut	-10 054	245	-9 809	-9 488	321	894	15	909	895	-14
Mielenterveyshoito ja päihdehuolto	-3 581	340	-3 241	-3 053	188	421		421	422	1
Hammashoito	-3 080		-3 080	-2 939	141	1 109		1 109	1 091	-18
Lapsi- ja perhepalvelut	-4 522	160	-4 362	-4 177	185	138		138	207	69
Aikuissosiaalityö, vammaispalvelut ja maahanmuutajatoimisto	-13 700		-13 700	-13 181	519	1 099		1 099	858	-241
Työllisyyspalvelut	-4 145	-90	-4 235	-3 912	323	692		692	454	-238
Erikoissairaanhoito / Maksuosuus	-36 970	-1 000	-37 970	-37 877	93	150		150	144	-6
Erikoissairaanhoito / Muu erikoissairaanhoito	-5 064	410	-4 654	-4 712	-58	0		0	0	0
Sosiaali- ja terveyshuolto, yhteensä	-109 890	135	-109 755	-107 452	2 303	11 126	-135	10 991	10 276	-715
Sivistys										
Muu sivistys	-8 637		-8 637	-8 346	291	1 483		1 483	1 488	5
Varhaiskasvatus	-16 935		-16 935	-16 188	747	1 840		1 840	1 882	42
Opetus	-25 248		-25 248	-25 057	191	386		386	602	216
Lukiot	-3 618		-3 618	-3 530	88	18		18	57	39
Museot	-874		-874	-979	-105	88		88	201	113
Kirjasto	-1 499		-1 499	-1 513	-14	21		21	58	37
Vapaa-aika	-2 739		-2 739	-2 636	103	947		947	875	-72
Sivistys, yhteensä	-59 550	0	-59 550	-58 249	1 301	4 783	0	4 783	5 163	380
Tekniikka										
Hallinto	-2 481		-2 481	-2 439	42	145		145	134	-11
Yhdyskuntatekniikka	-4 521		-4 521	-4 251	270	1 081		1 081	1 036	-45
Mittaus- ja kiinteistömuodostus	-619		-619	-614	5	2 465	145	2 610	3 091	481
Tilahallinta	-11 344		-11 344	-10 885	459	14 388		14 388	14 447	59
Siivous ja ruokahuolto	-8 510		-8 510	-8 026	484	8 500		8 500	8 322	-178
Kaavoitus	-700		-700	-685	15	72		72	65	-7
Rakentaminen ja ympäristö / Ympäristöyksikkö	-1 374	-35	-1 409	-1 400	9	449	-110	339	346	7
Jätelautakunta	-205		-205	-133	72	236		236	153	-83
Tekniikka, yhteensä	-29 754	-35	-29 789	-28 433	1 356	27 336	35	27 371	27 594	223
Toimintatalous kaupunki yhteensä	-210 671	-355	-211 026	-206 061	4 965	46 952	-100	46 852	47 006	154
Raaseporin Vesi	-4 905		-4 905	-3 097	1 808	6 226		6 226	6 261	35
TOIMINTATALOUS YHTEENSÄ	-215 576	-355	-215 931	-209 158	6 773	53 178	-100	53 078	53 267	189
TULOSLASKELMAOSUUS										
Kunnallisvero						98 070	0	98 070	100 336	2 266
Kiinteistövero						11 080		11 141	11 145	4
Osuus yhteisöverosta						3 250		3 250	4 321	1 071
Verotulot yhteensä						112 400	61	112 461	115 802	3 341
Valtionosuudet										
Korkotulot						1 852		1 852	1 854	2
Muut rahoitustulot						925		925	1 027	102
Korkomenot	-1 835	0	-1 835	-1 674	161					
Muut rahoitusmenot	-9		-9	-2	7					
Satunnaiset tuotot ja kulut										
Rahoituskulut yhteensä	-1 844	0	-1 844	-1 676	168	2 777		2 777	2 881	104
Raaseporin Vesi	-821		-821	-784	37	0			5	5
TULOSLASKELMAOSUUS YHTEENSÄ	-2 665	0	-2 665	-2 460	205	169 777	61	169 838	173 947	4 109

6.2 Taulukko talousarvion toteutumasta

(1 000 €)	MYÖNTÖ					ARVIODUT TULOT				
	Budjetti 2017	Budjetti- muutokset	Budjetti muut.jälkeen	Budjetti- toteuma	Ero	Budjetti 2017	Budjetti- muutokset	Budjetti muut.jälkeen	Budjetti- toteuma	Ero
INVESTOINTIOSUUS										
Maa- ja vesialueet	-500		-500	0	500	500		500	174	-326
Rakennukset										
Kiinteistöjen osto ja myynti										
Peruskorjaukset, Sisäiset palvelut	-600		-600	-575	25					
Hagakoti, sprinklerit	-200		-200	-165	35					
Karjaan uusi päiväkot	-100		-100	-93	7					
Peruskorjaukset, Sisu-areena		-100	-100	-91	9					
Tammiharju, F-talo									773	
Camping, sauna									8	
Liittymismaksut										
Rakennukset, yhteensä	-900	-100	-1 000	-924	76				781	
Kiinteät rakenteet ja rakennelmat										
Puistolaitteet, leikkipuistot	-90		-90	-108	-18				18	18
Vieras- ja pienvenesatamat	-250	200	-50	-25	25					
Liikenneväylät	-1 500		-1 500	-1 500	0					
Vapaa-ajan laitokset	-250	250								
Karjaan keskusurheilukenttä		-150	-150	-129						
Rautasilta peruskorjaus	-1 000	950	-50	-28	22					
Maankäyttösopimukset	-100		-100	-100						
Asuinalueiden kunnallistekninen suunnittelu ja laajennus	-200		-200	-126	74					
Jääkiekkokaukalo Karjaan urheilukeskus									60	60
Kiinteät rakenteet ja rakennelmat, yhteensä	-3 390	1 250	-2 140	-2 016	103	0	0	0	78	78
Projektit / suunnitelmat										
Pohjoissatama, T:saari, suunnittelu										
Mustion kalatiet	-220		-220	-301	-81					
Bromarvin saaristosatama	-300		-300	-367	-67				70	70
Projektit / suunnitelmat, yhteensä	-520	0	-520	-668	-148	0	0	0	70	70
Muuta										
Uusi osoitekartta ja numeerinen pohjakartta	-60		-60	-43	17					
Muuta, yhteensä	-60	0	-60	-43	17					
Osakkeet ja sijoitukset										
Muut osakkeet ja sijoitukset	-250	0	-250	-250	0				1	1
Osakkeet ja sijoitukset, yhteensä	-250	0	-250	-250	0				1	1
Investointiosuus kaupunki yhteensä :	-5 620	1 150	-4 470	-3 901	548	500	0	500	1 104	-177
Raaseporin Vesi	-950		-950	-875	75	0		0	52	52
INVESTOINTIOSUUS YHTEENSÄ	-6 570	1 150	-5 420	-4 776	623	500	0	500	1 156	-125
RAHOITUSOSUUS										
Antolainauksen muutokset										
Antolainauksen lisäys									4	-1 013
Antolainauksen väheneminen										
Antolainauksen vähentyminen liikelaitoksille						310		310	310	0
Lainapääoman muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-12 700		-12 700	-12 391	309					
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset						10 633	0	10 633	5 000	-5 633
Lyhytaikaisten lainojen muutokset (kaupungin)				-2 733	-2 733	0		0	0	0
Oman pääoman muutokset										
RAASEPORIN VESI	0		0	0	0	0		0	0	0
YHTEENSÄ:	-237 511	795	-236 716	-231 518	5 177	235 415	-39	235 376	233 684	-2 473

6.3 Osastojen toiminta ja talousarvion toteutuma

YHTEENVETO €	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteuma %
Tilintarkastus						
Tuotot	0	0		0	0	0,0 %
Kulut	-75 208	-76 180		-71 810	4 370	94,3 %
Netto	-75 208	-76 180	0	-71 810	4 370	94,3 %
Kaupunginkanslia						
Tuotot	2 742 285	2 794 830		2 851 796	56 966	102,0 %
Kulut	-5 840 720	-5 532 210	-61 100	-5 637 714	-44 404	100,8 %
Netto	-3 098 434	-2 737 380	-61 100	-2 785 918	12 562	99,6 %
Talous						
Tuotot	121 386	125 000		107 096	-17 904	85,7 %
Kulut	-1 389 312	-1 335 660		-1 317 706	17 954	98,7 %
Netto	-1 267 926	-1 210 660	0	-1 210 610	50	100,0 %
Henkilöstöosasto						
Tuotot	542 666	675 000		807 773	132 773	119,7 %
Kulut	-2 707 367	-2 624 740	-290 000	-2 883 188	31 552	98,9 %
Netto	-2 164 700	-1 949 740	-290 000	-2 075 415	164 325	92,7 %
Kaupunkikehitys						
Tuotot	94 266	82 300		90 006	7 706	109,4 %
Kulut	-1 561 166	-1 662 810		-1 629 476	33 334	98,0 %
Netto	-1 466 899	-1 580 510	0	-1 539 470	41 040	97,4 %
Joukkoliikenne						
Tuotot	67 335	30 000		116 310	86 310	387,7 %
Kulut	-241 939	-245 000	-104 000	-386 896	-37 896	110,9 %
Netto	-174 603	-215 000	-104 000	-270 586	48 414	84,8 %
KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ						
Tuotot	3 567 939	3 707 130		3 972 981	265 851	107,2 %
Kulut	-11 815 711	-11 476 600	-455 100	-11 926 789	4 911	100,0 %
Netto	-8 247 771	-7 769 470	-455 100	-7 953 809	270 761	96,7 %
Hallinto ja tukipalvelut						
Tuotot	91 151	90 000		61 857	-28 143	68,7 %
Kulut	-2 174 028	-2 072 960	0	-2 098 445	-25 485	101,2 %
Netto	-2 082 877	-1 982 960	0	-2 036 588	-53 628	102,7 %
Kotihoito ja tukipalvelut						
Tuotot	1 889 692	2 207 580		1 904 255	-303 325	86,3 %
Kulut	-9 162 761	-9 688 850	-200 000	-9 541 365	347 485	96,5 %
Netto	-7 273 069	-7 481 270	-200 000	-7 637 109	44 161	99,4 %
Ympäristövuorokautinen asuminen						
Tuotot	4 433 866	4 325 470		4 238 813	63 343	101,5 %
Kulut	-17 375 297	-17 012 080	270 000	-16 474 075	268 005	98,4 %
Netto	-12 941 431	-12 686 610	120 000	-12 235 262	331 348	97,4 %
Terveyspalvelut						
Tuotot	1 113 930	894 400		895 497	-13 903	98,5 %
Kulut	-9 725 921	-10 053 720	245 000	-9 488 055	320 665	96,7 %
Netto	-8 611 991	-9 159 320	260 000	-8 592 559	306 762	96,6 %
Mielenterveyshoito ja päihdehuolto						
Tuotot	415 591	420 780		422 248	1 468	100,3 %
Kulut	-3 181 337	-3 581 010	340 000	-3 053 484	187 526	94,2 %
Netto	-2 765 747	-3 160 230	340 000	-2 631 236	188 994	93,3 %
Hammashoito						
Tuotot	1 091 373	1 109 000		1 090 528	-18 472	98,3 %
Kulut	-3 021 972	-3 080 340	0	-2 938 397	141 943	95,4 %
Netto	-1 930 598	-1 971 340	0	-1 847 869	123 471	93,7 %
Lapsi- ja perhepalvelut						
Tuotot	177 552	137 600		207 284	69 684	150,6 %
Kulut	-4 199 880	-4 521 460	160 000	-4 177 316	184 144	95,8 %
Netto	-4 022 328	-4 383 860	160 000	-3 970 032	253 828	94,0 %

YHTEENVETO €	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteuma %
Aikuissosiaalityö, vammaispalvelut ja maahanmuuttajatoimisto						
Tuotot	2 291 023	1 098 730	0	857 809	-240 921	78,1 %
Kulut	-16 116 268	-13 699 940	0	-13 181 017	518 923	96,2 %
Netto	-13 825 244	-12 601 210	0	-12 323 208	278 002	97,8 %
Työllisyyspalvelut						
Tuotot	526 128	692 540	0	453 888	-238 652	65,5 %
Kulut	-3 993 882	-4 145 320	-90 000	-3 911 515	323 805	92,4 %
Netto	-3 467 753	-3 452 780	-90 000	-3 457 627	85 153	97,6 %
Erikoissairaanhoido / Maksuosuus						
Tuotot	151 350	150 000	0	144 167	-5 833	96,1 %
Kulut	-37 142 668	-36 970 000	-1 000 000	-37 876 514	93 486	99,8 %
Netto	-36 991 318	-36 820 000	-1 000 000	-37 732 347	87 653	99,8 %
Erikoissairaanhoido / Muu erikoissairaanhoido						
Tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Kulut	-4 873 743	-5 064 300	410 000	-4 712 082	-57 782	101,2 %
Netto	-4 873 743	-5 064 300	410 000	-4 712 082	-57 782	101,2 %
SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO YHTEENSÄ						
Tuotot	12 181 657	11 126 100	-135 000	10 276 348	-714 752	93,5 %
Kulut	-110 967 758	-109 889 980	135 000	-107 452 265	2 302 715	97,9 %
Netto	-98 786 101	-98 763 880	0	-97 175 917	1 587 963	98,4 %
Muu sivistys						
Tuotot	1 479 383	1 483 150	0	1 488 498	5 348	100,4 %
Kulut	-8 086 884	-8 637 200	0	-8 346 011	291 189	96,6 %
Netto	-6 607 501	-7 154 050	0	-6 857 513	296 537	95,9 %
Varhaiskasvatus						
Tuotot	2 095 330	1 839 680	0	1 881 885	42 205	102,3 %
Kulut	-16 951 831	-16 934 930	0	-16 188 003	746 927	95,6 %
Netto	-14 856 500	-15 095 250	0	-14 306 118	789 132	94,8 %
Opetus						
Tuotot	694 164	385 900	0	601 757	215 857	155,9 %
Kulut	-23 856 528	-25 248 140	0	-25 056 919	191 221	99,2 %
Netto	-23 162 364	-24 862 240	0	-24 455 162	407 078	98,4 %
Lukiot						
Tuotot	35 623	18 500	0	57 401	38 901	310,3 %
Kulut	-3 524 878	-3 617 940	0	-3 530 360	87 581	97,6 %
Netto	-3 489 255	-3 599 440	0	-3 472 959	126 482	96,5 %
Museot						
Tuotot	202 620	87 500	0	200 716	113 216	229,4 %
Kulut	-934 346	-873 800	0	-978 521	-104 721	112,0 %
Netto	-731 726	-786 300	0	-777 805	8 495	98,9 %
Kirjasto						
Tuotot	44 099	21 000	0	57 758	36 758	275,0 %
Kulut	-1 430 928	-1 498 610	0	-1 513 484	-14 874	101,0 %
Netto	-1 386 829	-1 477 610	0	-1 455 726	21 884	98,5 %
Vapaa-aika						
Tuotot	865 283	947 400	0	874 754	-72 646	92,3 %
Kulut	-2 470 850	-2 739 460	0	-2 635 822	103 638	96,2 %
Netto	-1 605 567	-1 792 060	0	-1 761 068	30 992	98,3 %
SIVISTYS YHTEENSÄ						
Tuotot	5 416 503	4 783 130	0	5 162 769	379 639	107,9 %
Kulut	-57 256 245	-59 550 080	0	-58 249 120	1 300 961	97,8 %
Netto	-51 839 743	-54 766 950	0	-53 086 351	1 680 600	96,9 %

YHTEENVETO €	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteuma %
Hallinto						
Tuotot	166 601	215 000	0	156 683	-11 317	72,9 %
Kulut	-2 599 485	-2 481 280	0	-2 438 403	42 877	98,3 %
Netto	-2 432 885	-2 266 280	0	-2 281 720	-15 440	100,7 %
Yhdyskuntatekniikka						
Tuotot	1 279 745	1 281 330	0	1 126 022	-155 308	87,9 %
Kulut	-4 599 954	-4 521 210	0	-4 250 566	270 644	94,0 %
Netto	-3 320 210	-3 239 880	0	-3 124 544	115 336	96,4 %
Mittaus- ja kiinteistömuodostus						
Tuotot	1 903 577	2 465 000	145 000	3 091 466	481 466	118,4 %
Kulut	-565 978	-618 980	0	-613 963	5 017	99,2 %
Netto	1 337 598	1 846 020	145 000	2 477 503	486 483	124,4 %
Tilahallinta						
Tuotot	12 714 518	14 387 380	0	14 446 992	59 612	100,4 %
Kulut	-11 315 261	-11 344 110	0	-10 885 229	458 881	96,0 %
Netto	1 399 257	3 043 270	0	3 561 763	518 493	117,0 %
Siivous ja ruokahuolto						
Tuotot	8 512 998	8 499 920	0	8 322 529	-177 391	97,9 %
Kulut	-8 440 380	-8 510 440	0	-8 026 059	484 381	94,3 %
Netto	72 618	-10 520	0	296 470	306 990	-2818,2 %
Kaavoitus						
Tuotot	65 250	72 000	0	67 860	-4 140	94,3 %
Kulut	-556 980	-699 600	0	-685 437	14 163	98,0 %
Netto	-491 730	-627 600	0	-617 577	10 023	98,4 %
Rakentaminen ja ympäristö / Ympäristöyksikkö						
Tuotot	407 364	449 000	-110 000	355 721	16 721	104,9 %
Kulut	-1 340 745	-1 374 130	-35 000	-1 399 844	9 286	99,3 %
Netto	-933 381	-925 130	-145 000	-1 044 123	26 007	97,6 %
Jätelautakunta						
Tuotot	164 527	236 000	0	153 006	-82 994	64,8 %
Kulut	-142 848	-204 650	0	-133 364	71 286	65,2 %
Netto	21 679	31 350	0	19 642	-11 708	62,7 %
TEKNIikka YHTEENSÄ						
Tuotot	25 214 578	27 605 630	35 000	27 720 279	79 649	100,3 %
Kulut	-29 561 631	-29 754 400	-35 000	-28 432 866	1 356 534	95,4 %
Netto	-4 347 053	-2 148 770	0	-712 587	1 436 183	33,2 %
Raaseporin Kaupunki						
Tuotot	46 380 677	47 221 990	-100 000	47 132 376	10 386	100,0 %
Kulut	-209 601 346	-210 671 060	-355 100	-206 061 039	4 965 121	97,6 %
Netto	-163 220 669	-163 449 070	-455 100	-158 928 663	4 975 507	97,0 %
Raseporin Vesi						
Tuotot	6 196 843	6 162 170		6 139 287	-22 883	99,6 %
Kulut	77 952	64 100		122 074	57 974	190,4 %
Netto	6 274 795	6 226 270	0	6 261 361	35 091	100,6 %
KAUPUNKI + LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ						
Tuotot	52 577 520	53 384 160	-100 000	53 271 663	-12 497	100,0 %
Kulut	-209 523 394	-210 606 960	-355 100	-205 938 965	5 023 095	97,6 %
Netto	-156 945 874	-157 222 800	-455 100	-152 667 302	5 010 598	96,8 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä						
Raaseporin kaupunki	34 090	-394 000	-359 910	8 511 304	9 774 424	
Raaseporin Vesi	925 579	500 160		903 209	403 049	
Yhteensä	959 669	106 160	-359 910	9 414 514	9 668 264	
Kumulatiivinen alijäämä		IB 2017		31.12.2017	Förändring	
31.12.		11 757 034		2 342 520	-9 414 514	

Toimiala: Konsernihallinto**Luottamuselin: Kaupunginhallitus****Vastuhenkilö: Kaup.joht. Ragnar Lundqvist, kaup.siht. Thomas Flemmich****KÄYTTÖTALOUS****Yhteenveto****Toimialan perustiedot**

Toimiala vastaa hallintojen toimialarajat ylittävistä tukitoiminnoista. Toimialaan kuuluvat seuraavat osastot: kaupunginkanslia, talousosasto, henkilöstöosasto ja kaupunkikehitysosasto. Jokaista osastoa johtaa osastopäällikkö.

Kaupunginkanslia on kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen valmisteleva ja toimeenpaneva elin.

Osasto toimii kaupunginjohtajan kansliana ja avustaa kaupunginjohtajaa tämän tehtävissä. Toiminta-alue on yleishallinto ja kaupunginkanslia hoitaa yleisiin vaaleihin, juridisiin palveluihin, käännöspalveluihin, tiedottamiseen, sisäiseen postiin ja arkistointiin liittyvät tehtävät. Osastoon kuuluu ICT-yksikkö, joka hoitaa IT-toiminnot, IT-tuen, kaupungin puhelinvaihteen ja front office -toiminnan.

Kaupunki ostaa velkaneuvontapalveluja Kirkkonummen kunnalta ja toimii Länsi-Uudenmaan sosiaaliasiamiehen isäntäkuntana ja myy potilasasiamiespalveluja Hangon kaupungille ja Kirkkonummen kunnalle.

Talousosasto vastaa taloushallinnosta ja -suunnittelusta, talousarviosta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, tilastoinnista, hankinnoista ja riskienhallinnasta. Toimii toiminta-alueiden tukena talous- ja raportointiasioissa.

Henkilöstöosaston vastuulla on kaupungin henkilöstökehitys, sopimusneuvottelut, palkanlaskenta, eläkeasiat, työsuojelu, oppisopimukset, kesätyöt, henkilöstökyselyt, henkilöstötilastot, johtajakoulutus, henkilökunnan etuudet ja virkistäytyminen, henkilökunnan työterveyshuolto sekä muiden toimialojen tukeminen rekrytoinnissa. Osaston ostopalvelut koostuvat pääasiassa jäsenmaksuista kunnalliselle työmarkkinalaitokselle, palkkalaskelmista, eri työterveyshankkeista, työterveyshuollosta, johtamisen, kielten ja ensiavun koulutuspalveluista, kulttuuriseteleistä ja lounasaseteleistä.

Kaupunkikehitysosaston tehtävänä on edistää kaupungin elinkeinoelämäkysymyksiä yhdessä kaupunginjohtajan kanssa. Osasto vastaa markkinoinnista ja tiedotuksesta, hankekasittelystä ja saaristo- sekä joukkoliikennekysymyksistä. Osastoon kuuluu matkailuyksikkö ja kulttuuriyksikkö.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Suomessa järjestetään kunnallisvaalit huhtikuussa 2017.

Kaupunkikehitysosaston roolia organisaatioissa ja työtapaa kehitetään toimintavuoden aikana. Tavoitteena tulee olla, että Raaseporin näkyvyys ja houkuttelevuus kasvavat. Joukkoliikennettä kehitetään ja koordinoidaan paikallisesti sekä edunvalvontaa Helsingin ja Turun välisen joukkoliikenteen suhteen tehostetaan.

Toimiala työstää sisäisiä prosesseja hallinnon joustavuuden lisäämiseksi ja kehittääkseen sisäistä työskentelyä uudella toimialalla. Toimialan tavoitteita ohjaavat kaupunginvaltuuston 2016 päättämä toimenpideohjelma ja konsernin kokonaisvaltaiset tavoitteet.

Talousjärjestelmän ohjelmisto päivitetään vuoden 2017 aikana. Painopiste asetetaan analyysi- ja raportointimoduulien kehittämiseen ja liikkuvien sovellusten käyttömahdollisuuksien soveltamiseen.

Toimialoille annetaan tietoa ja ohjeita hankintalain muutoksista.

Ostetun työterveyshuollon valvontaa systematisoidaan.

Sähköinen työpöytä ja sähköiset lomakkeet otetaan käyttöön.

Yhteistoimintamenettelyn toteutus ja yhteistoimintamenettelyn tuloksen seuranta.

Johdonmukainen, työnantajan mainetta vahvistava henkilöstöpolitiikka mahdollistaa rekrytointien onnistumisen.

Panostamme työterveyteen, joka tuottaa hyvinvointia ja vähentää sairauspoissaoloja.

Analyysi toimenpiteistä

Kaupungin strategiatyö aloitettiin syksyllä 2017 ja se jatkuu keväällä 2018. Raaseporin äänestysprosentti kunnallisvaaleissa oli 61,8 %.

Kaupungin IT-ympäristö on parantunut mm. sillä, että suurin osa organisaatiosta päivitettiin Office 2016 ohjelmistoon. Pohja-Karjaa-Tammisaari tietoliikenneyhteyden nopeus on nostettu tasolle 10G. Langattoman verkon suorituskykyä on parannettu ja pääsy useampiin kaupungin palveluihin on tullut mahdolliseksi. Kaupungin palvelut on kuvattu Suomi.fi:n palvelutietovarannossa KaPa-lain mukaisesti. Syksyllä 2017 aloitettiin puhelinvaihteyhteistyö Hangon kaupungin kanssa.

Toimiala: Konsernihallinto
Luottamuselin: Kaupunginhallitus
Vastuuhenkilö: Kaup.joht. Ragnar Lundqvist, kaup.siht. Thomas Flemmich
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

Kaupungin controllertiimi on laatinut lomakkeet neljännesvuosiraportointiin, joka tehtiin 2017 lähtien vahvistetun valtuuston sitovuustason määrärahaajan mukaan ja raportointia on kehitetty.

Kaupunki on liittynyt Kuntaliiton tuottavuusvertailuseurantaan. Kaupungin vakuutukset kilpailutettiin vuoden aikana.

Tavoitetta, jossa työterveyshuolto suorittaisi 700 terveystarkastusta per vuosi, ei aivan ole saavutettu. Kaikki työntekijät eivät ole noudattaneet kutsua työterveyshuoltoon.

Herman-ohjelman käyttöönotto aloitettiin toimintavuonna siten, että kaikki hallinnot ja terveyskeskuksen vuodeosasto toimivat pilottiryhminä.

Kehitysosastolle on laadittu tilinpäätöksen täydennykseksi tulosraportti. Siinä kuvataan toiminta ja tulos yksityiskohtaisesti. Uuden kaupunkikehitysyksikön ensimmäinen toimintavuosi osoittaa hyvää tulosta ja luo pohjan kehitystyön jatkamiselle. Elinkeinoelämätiimi ja markkinointitiimi on perustettu.

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	2 899 407	3 475 530	-400 000	3 044 353	-31 177	99,0 %
Maksutuotot	19 780	21 600		21 609	9	100,0 %
Tuet ja avustukset	389 312	110 000	400 000	683 474	173 474	134,0 %
Muut tuotot	259 440	100 000		223 544	123 544	223,5 %
Tuotot yhteensä	3 567 939	3 707 130	0	3 972 981	265 851	107,2 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				11,4 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-3 934 808	-4 038 560		-3 904 112	134 448	96,7 %
Ostopalvelut	-5 373 882	-4 956 440	-290 000	-5 299 268	-52 828	101,0 %
Aineet ja tavarat	-162 993	-178 050		-157 033	21 017	88,2 %
Avustukset	-899 005	-970 000	-104 000	-996 994	77 006	92,8 %
Muut kulut	-1 445 023	-1 333 550	-61 100	-1 569 382	-174 732	112,5 %
Kulut yhteensä	-11 815 711	-11 476 600	-455 100	-11 926 789	4 911	100,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				0,9 %		
Toimintakate	-8 247 771	-7 769 470	-455 100	-7 953 809	270 761	96,7 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-3,6 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	2 481 765	2 571 830		2 633 944		
Sisäiset kulut	-1 166 222	-605 220		-667 565		

Analyysi taloudellisesta toteutumasta

Toimialan toimintakate alitti – talousarviomuutoksen jälkeen – budjetin 270 761 €lla. Kustannukset vastasivat budjetoitua määrärahaa, kun taas tulot ylittivät budjetoidut tulot 265 851 €lla. Toimialan kustannusten talousarviomuutokset olivat 455 100 €, josta suurin osa oli työterveyshuollon lisämäärärahaa (290 000 €).

Toimintakuvaus

Tarkistaa laillisuus (tillintarkasta) ja tarkoituksenmukaisuus (tarkastuslautakunta)

Kaupungin hallinto ja talous tarkistetaan kunnallislain, kaupungin tilintarkastussäännön ja hyväksytyin tilintarkastus- ja arviointiohjelman mukaisesti. Lakisääteisiä tilintarkastuspäiviä on 75 valtuuston hyväksymän tarjouksen mukaan. Tarkastuslautakunnassa on yhdeksän (9) jäsentä. Tarkastuslautakunta pitää vuosittain noin 9 kokousta. Tilintarkastaja toimii tarkastuslautakunnan sihteerinä kaupunginvaltuuston hyväksymän tilintarkastustarjouksen mukaan. Tämän arvioidaan vievän yhteensä 10 päivää. Kokouksiin kutsutaan hallintoyksiköiden johtavat virkamiehet hyväksytyin arviointiohjelman mukaan.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Tilintarkastus suoritetaan hyväksytyin työohjelman mukaisesti. Tarkastuslautakunnan työ suoritetaan hyväksytyin arviointiohjelman mukaisesti. Tilintarkastajat raportoivat tehdyistä tilintarkastuksista tarkastuslautakunnalle 2–3 kertaa vuodessa kirjallisesti, sekä tarvittaessa myös suullisesti. Tarvittaessa annetaan raportti myös kaupunginhallitukselle. Tilintarkastajien työn tuloksena on kaupunginvaltuustolle toukokuun aikana annettava tilintarkastuskertomus. Tarkastuslautakunnan työn tuloksena on kaupunginvaltuustolle toukokuun aikana annettava arviointikertomus.

Sitovat tavoitteet 2017

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Kokouspäivien määrä (9 jäsentä)	81 kokouspäivää yhteensä (9 jäsentä ja 9 kokousta)
	 11 kokousta (yhteensä 99 päivää)	
	Tilintarkastuspäivien määrä (lakisääteiset ja tarkastuslautakunnan tehtävät)	85 päivää yhteensä (75 lakisääteistä ja 10 tarkastuslautakunnan tehtävää)
	 91 päivää yhteensä (66,5 lakisääteistä ja 20 tarkastuslautakunnan tehtävää – kokoukset, esityslistat, pöytäkirjat, arviointisuunnitelma ja sidosrekisteri sekä 4,5 eri lausuntoa)	
	Tilintarkastajan raportointi tarkastuslautakunnalle	2–3 kirjallista raporttia toimintavuotena ja lisäksi toukokuun aikana annettava tilintarkastuskertomus
	 Tilintarkastuskertomus vuodelta 2016 on jätetty ja kirjalliset raportit annettu lautakunnille tavoitteen mukaisesti.	

Analyysi toimenpiteistä

Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus vuodelta 2016 annettiin kaupunginvaltuustolle toukokuun aikana. Tarkastuslautakunta on kokoontunut säännöllisesti vuoden aikana ja laatinut kuntalain mukaisesti arviointisuunnitelman vuodelle 2017 sekä alustavan suunnitelman tulevalle valtuustokaudelle.

Tilintarkastus

Luottamuselin: Tarkastuslautakunta

Vastuhenkilö:

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Syksyä 2017 leimasi lakiin otettu velvollisuus valvoa sidosselvitysten huomioimista ja sidosrekisterin laatimista. Sidosselvitys, rekisteriselostus ja selvitysten prosessikuvaus tehtiin valmiiksi ja saatettiin valtuuston tietoon joulukuussa 2017.

Talous	TP 2015	TA 2016	Talousarvion muutos	TP 2016	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot						
Tuotot yhteensä	0	0	0	0	0	0,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				0,0 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-9 369	-12 250		-15 334		
Ostopalvelut	-56 903	-61 750		-54 697		
Aineet ja tavarat	-514	-550		-411		
Avustukset						
Muut kulut	-8 422	-1 630		-1 368		
Kulut yhteensä	-75 208	-76 180	0	-71 810	4 370	94,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-4,5 %		
Toimintakate	-75 208	-76 180	0	-71 810	4 370	94,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-4,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-2 728	-1 660		-1 990		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Tilintarkastus on alittanut talousarvionsa vuonna 2017.

Toimintakuvaus

Kaupunginkanslia on kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen valmisteleva ja toimeenpaneva elin. Osasto toimii kaupunginjohtajan kansliana ja avustaa kaupunginjohtajaa tämän tehtävissä. Toiminta-alue on yleishallinto ja kaupunginkanslia hoitaa yleisiin vaaleihin, juridisiin palveluihin, käännöspalveluihin, sisäiseen posttiin ja arkistointiin liittyvät tehtävät. Osastoon kuuluu ICT-yksikkö, joka hoitaa IT-toiminnot, IT-tuen, kaupungin puhelinvaihteen ja front office -toiminnan.

Kaupunki ostaa velkaneuvontapalvelua Kirkkonummen kunnalta ja toimii Länsi-Uudenmaan sosiaaliamiehen isäntäkuntana ja myy potilasasiamespalveluita Hangon kaupungille ja Kirkkonummen kunnalle.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Suomessa järjestetään kunnallisvaalit huhtikuussa 2017.

Luodaan aidot osallistumismahdollisuudet – kunta on yhtä kuin sen asukkaat. Kaupunki osallistuu jatkossakin hankkeeseen Avoin hallinto.

Kaupunki vaalii kaksikielisyyttä, joka tekee kulttuurista monimuotoista. Kaupunki on mukana Kansalliskieliverkostossa. Uuden kuntalain ja uuden hallintosäännön implementointi.

Kaupungin strategian valmistelu.

ICT-yksikkö uusii Office-ohjelmiston ja kaupunki siirtyy Windows 10 -käyttöjärjestelmään.

Palvelinympäristö päivitetään suorituskyvyn parantamiseksi ja tietokoneiden ja puhelinten tarjonta yhtenäistetään.

Mahdollistaa etä- ja kenttätöiden kaupungin verkon ulkopuolella ja ylläpitää kaupungin palvelujen saavutettavuutta.

Lisätä langattoman verkon vakautta käsittelemään lisääntyvän kannettavien yksiköiden määrää.

Kaupungin sähköisten palvelujen kuvaus ja päivitys ja Suomi.fi palvelulakien (KaPa-lain mukaisesti) käyttöönotto yhteistyössä muiden toimialojen kanssa

Valmistelut EU:n uutta tietosuoja-asetusta 2018 varten yhteistyössä muiden toimialojen kanssa

Selvittää mahdollisuudet uusia hallinto-ohjelmat.

Aloittaa puhelinvaihteyhteistyö Hangon kaupungin kanssa.

Helpdesk-ohjelman uusiminen ja käytön helpottaminen asiakkaille

ICT-yksikkö pyrkii lisäksi olemaan yksikkö, joka toimii yhteisesti yhteisten kommunikaation parantamisen ja sisäisen osaamisen levittämistä ja jakamista koskevien tavoitteiden puolesta.

Toimia yhdessä yhteisen viihtyvyyden puolesta ja noudattaa sovittuja työrotiineja.

Hallintouudistuksen johdosta siirretään 3,6 henkilöä ICT:lle (puhelinvaihteen henkilökunta ja pääkäyttäjät), joten palkkakustannuksissa tapahtuu huomattava nousu, jota ei ole perusteltua jakaa tietokoneiden sisäisiin vuokriin. Tiettyjä kertakustannuksia ei myöskään jaeta. Hallintouudistuksen yhteydessä keskitetään vuonna 2017 suurehko määrä ohjelmistoja ICT:lle. Nämä tullaan laskemaan mukaan vuoden 2018 jakoon kun käyttö on kartoitettu. Vuoden aikana pyritään myös säästöihin verkko- ja yhteyskustannuksissa, joiden pitäisi vähentää budjetoitua alijäämää.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Kaupungin strategian 2018–2021 valmistelu ja hyväksyminen	Valtuuston hyväksyntä strategialle syksyllä 2017
	Strategian valmistelu aloitettiin elokuussa 2017 ja jatkuu keväällä 2018.	
	Kunnallisvaalit 2017	Äänestysviikkaus vähintään 65 %
	Kunnallisvaalit pidettiin 9.4.2017. Koko maan äänestysaktiiviteetti oli 58,8 % ja Raaseporin 61,8 %.	
	Loppuun suoritettujen help-desk -tehtävien määrä	2 500/vuosi
	Helpdeskin suorittamien toimeksiantojen määrä vuonna 2017 oli 2 217.	

Analyysi toimenpiteistä

Kaupungin strategian laatimisaikataulu on ollut haastava ja jo strategiatyön käynnistyessä ilmoitettiin, että strategia ei tule valmistumaan toimintavuoden aikana. Syynä tähän oli, että kaupunki oli ilman vakinaista kaupunginjohtajaa neljä kuukautta.

Kunnallisvaalien äänestysprosenttia Raaseporissa on pidettävä hyvänä huolimatta siitä, että 65 %:n tavoitetta ei saavutettu. Raaseporin äänestysaktiiviteetti oli kuitenkin koko maata huomattavasti korkeampi, 3 %-yksikköä korkeampi.

Vuoden aikana on tehty mm. seuraavat toimenpiteet parantamaan ja tehostamaan kaupungin IT-ympäristöä:

- Kaupunki on suurimmalta osin päivittänyt Office 2016:een ja uusissa toimitettavissa tietokoneissa on nyt Office 2016 ja Windows 10.
- Osia palvelinympäristöstä on päivitetty ja kriittisiä verkkokomponentteja uusittu, mikä on lisännyt verkon stabiliteettia ja siirtonopeutta.
- Pohja-Karjaa-Tammisaari tietoliikenneyhteyden nopeus on nostettu tasolle 10G yhteistyössä Karjaan Puhelimen kanssa ja oma kuituliitännän laajennus kaupungin kiinteistöihin on edistynyt Tammisaaren Energian kanssa.
- Langattoman verkon suorituskykyä on parannettu ja pääsy useampiin kaupungin palveluihin etänä on helpottanut kenttä- ja etätyötä.
- Varmuuskopioinnin ohjelmisto on vaihdettu ja varmuuskopioinnin rutiineja uusittu.
- Vanhat palvelimet ja tietoliikenneyhteydet on suljettu ja siivottu.
- Tiedostojärjestelmä on siirretty uusille tiedostopalvelimille.
- Helpdesk-ohjelma on uusittu ja yhteydenotto IT-tukeen tehty helpommaksi.
- Kaupungin palvelut on kuvattu Suomi.fi:n palvelutietovarannossa KaPa-lain mukaisesti.
- Kaupunki on yhtenäistänyt matkapuhelinliittymät ja uusinnut tietoliikenneliittymät KL-sopimuksen yhteydessä ja mahdollistanut puhelinkeskusyhteyden Hangon kaupungin kanssa.
- Uudet HRM-moduulit, jotka asteittain korvaavat paperilomakkeet sähköisillä versiolla, on otettu käyttöön.
- Perusopetuksessa kaupunki on täyttänyt 1:1, eli kaikilla oppilailta on henkilökohtainen kannettava yksikkö.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kaupunginvaltuusto			
kokouksien määrä	9	9	8
käsiteltyjen pykälien määrä	130	140	147
Kaupunginhallitus			
kokouksien määrä	23	23	21
käsiteltyjen pykälien määrä	479	500	557
Palvelimia	104	110	95
Työasemia	1 163	1 150	970
Liikkuvat yksiköt, hallinto	83	90	88
Liikkuvat yksiköt,edu	2 140	2 900	2 743
Käyttäjiä	6 205	6 200	6 086
Valmiita HelpDesk-tehtäviä	2 299		2 217

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	2 580 323	2 665 830		2 718 066	52 236	102,0 %
Maksutuotot					0	0,0 %
Tuet ja avustukset	11 161	75 000		6 053	-68 947	8,1 %
Muut tuotot	150 801	54 000		127 678	73 678	236,4 %
Tuotot yhteensä	2 742 285	2 794 830	0	2 851 796	56 966	102,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				4,0 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 814 101	-1 737 630		-1 663 868	73 762	95,8 %
Ostopalvelut	-2 500 513	-2 344 780		-2 269 200	75 580	96,8 %
Aineet ja tavarat	-55 059	-58 500		-38 361	20 139	65,6 %
Avustukset	-315 855	-277 000		-322 330	-45 330	116,4 %
Muut kulut	-1 155 191	-1 114 300	-61 100	-1 343 954	-168 554	114,3 %
Kulut yhteensä	-5 840 720	-5 532 210	-61 100	-5 637 714	-44 404	100,8 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-3,5 %		
Toimintakate	-3 098 434	-2 737 380	-61 100	-2 785 918	12 562	99,6 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-10,1 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	2 474 888	2 570 830		2 618 748		
Sisäiset kulut	-431 182	-290 680		-299 671		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Osaston nettotulos talousarviomuutoksen jälkeen on 12 562 € budjetoitua alhaisempi. Talousarviomuutos kohdassa muut kustannukset johtuu Raseborgs Ishall Ab Oy:n kiinteistöveroista. Tulot talousarviovuonna olivat 57 000 € budjetoitua korkeammat ja kustannukset ylittivät talousarvion 44 000 €lla. Koska kunnallisvaalien järjestämisestä ei saada korvausta, olivat tuet ja avustukset ainoastaan 8,1 % budjetoidusta.

Talous

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Controller Evalotte Spring-Lindström

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Talousosasto vastaa kokonaisvaltaisesta taloushallinnosta ja -suunnittelusta, talousarviosta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, ennusteista ja tilastoinnista, raportoinnista, hankinnasta ja riskienhallinnasta.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Talousjärjestelmän ohjelmisto päivitetään vuoden 2017 aikana. Painopiste asetetaan analyysi- ja raportointimoduulien kehittämiseen ja liikkuvien sovellusten käyttömahdollisuuksien soveltamiseen.

Toimialoille annetaan tietoa ja ohjeita hankintalain muutoksista.

Sektorien välinen controllertiimi on työskennellyt vuodesta 2016 lähtien. Tiimi vakinaistetaan tehtävänä raportointi- ja budjetoitotoimien ja muiden taloustoimintojen edelleen kehittäminen.

Kaupunkikonsernin vakuutukset kilpailutetaan ja hankitaan vuoden aikana.

Sitovat tavoitteet 2017

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Sähköisten tapahtumien osuuden lisäys ostoissa nykyiseltä tasolta (2016 = 52 %)	Sähköisten tapahtumien osuus = 75 %
	Sähköisten ostolaskujen osuus per 31.12 oli 59,4 %. Sähköisten ostolaskujen osuuden kasvattamiseksi tehtiin konkreettisia toimenpiteitä, mutta niistä huolimatta tavoitetta ei saavutettu. Työ jatkuu.	
	Sähköisten tapahtumien osuuden lisäys myynnissä nykyiseltä tasolta (2016 = 16 %)	Sähköisten tapahtumien osuus = 30 %
	Sähköisten myyntilaskujen osuus per 31.12 oli 19,12 %. Tavoite on korkea ajatellen yksityisille henkilöille lähetettävien laskujen paljoutta. Työ sähköisten laskujen osuuden kasvattamiseksi jatkuu.	
	Toiminnan ja talouden raportointi ja ennusteiden laatiminen neljännesvuosittain kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.	Kattava raportti neljännesvuosittain + tilinpäätös. Kuukausittaiset seurantakriteerit kaupunginhallitukselle.
	Koko vuotta koskeva seuranta ja ennuste raportoidaan neljännesvuosittain. Kuukausittaiset seurantakriteerit raportoitiiin kaupunginhallitukselle jatkuvasti.	
	Controllertiimi, työkokoukset	8-10 kertaa vuodessa.
	Controllertiimi löysi muotonsa ja voimaperäisti työnsä vuoden 2017 aikana. Controllertiimin tehtävänä on kehittää ja yhtenäistää yhteisiä toimintoja. Työ on lähtenyt hyvin käyntiin ja sitä jatketaan vuonna 2018.	

Talous

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Controller Evalotte Spring-Lindström

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Analyysi toimenpiteistä

Controllertimi on laatinut lomakkeet neljännesvuosiraportointiin, joka tehtiin vuodesta 2017 lähtien vahvistetun valtuuston sitovuustason määrärahaajaon mukaan. Raportointi käsittää jatkuvan sitovien tavoitteiden sekä toimenpideohjelman seurannan.

Talousjärjestelmän ohjelmiston päivitystilaus on tehty, mutta itse päivitys tapahtuu keväällä 2018 sen jälkeen, kun tilinpäätös on valmistunut. Kaupunki osallistuu Kuntaliiton tuottavuuden vertailun seurantaan ja vuosien 2015–2016 tiedot syötettiin vertailuaineistoksi. Vuoden 2017 tilinpäätöksestä lähtien luvut ja suoritukset syötetään vuosittain. Vuonna vertailtiin eri raportointityökaluja ja asetettiin projektiryhmä tehtävänä antaa lopullinen ehdotus hankinnasta vuoden 2018 aikana.

Kaupungin vakuutukset kilpailutettiin vuoden aikana ja hankintajohtokunta teki päätöksen hankinnasta.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017		
Ostotositteita Rondo	48 398	52 000	46 108		
Verotuskustannukset valtiolle		680 000	648 717		

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	98 744	104 000		83 956	-20 044	80,7 %
Maksutuotot	19 780	21 000		21 609	609	102,9 %
Tuet ja avustukset				0	0	0,0 %
Muut tuotot	2 862			1 531	1 531	0,0 %
Tuotot yhteensä	121 386	125 000	0	107 096	-17 904	85,7 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-11,8 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-532 995	-517 930		-536 853	-18 923	103,7 %
Ostopalvelut	-790 914	-785 140		-750 443	34 697	95,6 %
Aineet ja tavarat	-6 280	-6 800		-6 563	237	96,5 %
Avustukset				0	0	0,0 %
Muut kulut	-59 124	-25 790		-23 846	1 944	92,5 %
Kulut yhteensä	-1 389 312	-1 335 660	0	-1 317 706	17 954	98,7 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-5,2 %		
Toimintakate	-1 267 926	-1 210 660	0	-1 210 610	50	100,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-4,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	2 862			13 339		
Sisäiset kulut	-81 149	-51 730		-53 628		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Kustannukset jotka ovat jääneet syntymättä vaikuttavat tulopuoleen, koska tietyt kustannukset laskutetaan edelleen. Henkilöstökustannusten ylitys kompensoidaan osittain sisäisellä laskutuksella ja osin muiden kustannuslajien alituksella.

Kaiken kaikkiaan talousosaston talousarvio ylittyi 31 000 eurolla kun taas talousarvio verotuskuluista valtiolle alittui vastaavalla summalla.

Henkilöstösasto

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Henkilöstöpäällikkö Johan Nylund

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Henkilöstösaston vastuulla on kaupungin henkilöstökehitys, sopimusneuvottelut, palkanlaskenta, eläkeasiat, työsuojelu, oppisopimukset, kesätyöt, henkilöstökyselyt, henkilöstötilastot, johtajakoulutus, henkilökunnan etuudet ja virkistäytyminen, henkilökunnan työterveyshuolto sekä muiden toimialojen tukeminen rekrytoinnissa. Osaston ostopalvelut koostuvat pääasiassa jäsenmaksuista kunnalliselle työmarkkinalaitokselle, palkkalaskelmista, eri työterveyshankkeista, työterveyshuollosta, johtamisen, kielten ja ensiavun koulutuspalveluista, kulttuuriseteleistä ja lounaseteleistä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

- Ostetun työterveyshuollon valvontaa systematisoidaan.
- Sähköinen työpöytä ja sähköiset lomakkeet otetaan käyttöön.
- Yhteistoimintamenettelyn toteutus ja yhteistoimintamenettelyn tuloksen seuranta.
- Johdonmukainen, työnantajan mainetta vahvistava henkilöstöpolitiikka mahdollistaa rekrytointien onnistumisen.
- Panostamme työterveyteen, joka tuottaa hyvinvointia ja vähentää sairauspoissaoloja.

Sitovat tavoitteet 2017

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Laadukas työterveyshuolto	700 terveystarkastusta
	Vuoden aikana tehtiin 568 terveystarkastusta.	
	Sähköisen työpöydän ja sähköisten lomakkeiden käyttöönotto	Kaikkien työntekijöiden osalta 100 %
	Kaikki hallinnot sekä terveyskeskuksen vuodeosasto ovat ottaneet käyttöön HERMAN-ohjelman pilottiryhminä.	
	Ensiapukurssit	60 henkilöä
	110 osallistui ensiapukoulutukseen vuoden aikana.	
	Kesätyöläiset	100 kuukautta
	100 nuorta palkattiin kaupungin kesätöihin.	
	Oppisopimusoppilaat	10 henkilöä
	5 oppisopimusta on solmittu vuoden aikana.	
	Toimintoja tukevia ohjeita	
	Ohjeiden laatiminen on jatkuvaa toimintaa.	

Toimenpideohjelma 2017–2019

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Henkilökunnan vähentäminen luonnollisen poistuman kautta	2017 = 30 000 € 2018 = 20 000 € 2019 = 20 000 €
	 Eläkkeelle siirtymisien seurauksen töitä on jaettu sisäisesti uudelleen.	

Analyysi toimenpiteistä

Tavoitetta, että työterveyshuolto tekisi 700 terveystarkastusta vuodessa, ei aivan ole saavutettu. Kutsut lähetetään henkilöstölle yksiköittäin, mutta kaikki työntekijät eivät ole osallistuneet. Työnantaja voi pakottaa työntekijän osallistumaan terveystarkastuksiin vain silloin, kun työntekijä on nk. riskitöissä.

Herman-ohjelman käyttöönotto on aloitettu siten, että kaikki hallinnot sekä terveyskeskuksen vuodeosasto toimivat pilottiryhminä.

Oppisopimus on antanut kaupungille mahdollisuuden kouluttaa ja rekrytoida ammateissa, joissa muuten on vaikeaa rekrytoida koulutettua henkilöstöä. Tarve solmia uusia oppisopimuksia on vähentynyt ja siksi vain 5 uutta oppisopimusta on solmittu.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017		
Maksett. palkkojen lkm per vuosi	41 549	35 000	40 825		
Jaettuja kulttuuriseteleitä	18 620	19 000	18 820		
Henkilöstön terveystarkastukset	500	700	568		
Työtapaturmia			127		

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	216 174	655 000	-400 000	236 026	-18 974	92,6 %
Maksutuotot					0	0,0 %
Tuet ja avustukset	310 815	5 000	400 000	555 484	150 484	137,2 %
Muut tuotot	15 677	15 000		16 262	1 262	108,4 %
Tuotot yhteensä	542 666	675 000	0	807 773	132 773	119,7 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				48,9 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 264 834	-1 252 280		-1 177 593	74 687	94,0 %
Ostopalvelut	-1 259 490	-1 237 140	-290 000	-1 564 181	-37 041	102,4 %
Aineet ja tavarat	-75 106	-79 300		-87 630	-8 330	110,5 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-107 937	-56 020		-53 783	2 237	96,0 %
Kulut yhteensä	-2 707 367	-2 624 740	-290 000	-2 883 188	31 552	98,9 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				6,5 %		
Toimintakate	-2 164 700	-1 949 740	-290 000	-2 075 415	164 325	92,7 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-4,1 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	3 618			1 856		
Sisäiset kulut	-295 632	-106 460		-131 313		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Lisämääräraha työterveyshuollolle oli välttämätön, jotta lisääntyneistä kustannuksista selvitään. Muuten toiminta on ollut talousarvion mukaista.

Verksamhetsbeskrivning

Stadsutvecklingsavdelningen har till uppgift att befrämja näringslivsfrågor i staden tillsammans med stadsdirektören. Avdelningen ansvarar för marknadsföring och information, projekthantering, evenemang och skärgårds- samt kollektivtrafikfrågor. Till avdelningen hör turismenheten och kulturenheten.

Turistbyrån verkar för att på olika sätt, i synnerhet genom information och marknadsföring, utveckla turismen som en av de viktigaste näringsgrenar i staden. Turismen har potential att genom kontinuerlig utveckling skapa nya arbetsplatser samt utveckla och öka antalet företag inom turismen. En målmedveten insats för att förlänga turistsäsongen är ett viktigt mål som också ökar den ekonomiska och sysselsättande effekten av turismen. En indirekt effekt av turismen är att den också tillför ortsborna ett ökat utbud av såväl tjänster som evenemang och sevärdheter. Konkreta uppgifter om turismens ekonomiska och sysselsättande effekter har utretts i en undersökning som presenteras i november 2016.

Kulturverksamheten utgör en långsiktig investering i kommuninvånarnas hälsa och välfärd. Kulturväsendets uppgift är att erbjuda stadens invånare likvärdiga förutsättningar för kulturverksamhet samt en aktiv och meningsfull fritid. Kulturverksamheten söker aktivt möjligheter till samarbete och fungerande samarbetslösningar med föreningar och kulturaktörer. Genom understödsverksamheten stöder man även föreningarnas och invånarnas egna engagemang.

God kvalitet och service gör Raseborg till en kreativ och trygg bostadsort för barnfamiljer. Genom kulturförskolan inom dagvården och skolväsendet skapas förutsättningar för att öka barnens och de ungas välbefinnande. Särskild uppmärksamhet fästs vid bildande kulturverksamhet med kvalitativt, dynamiskt och mångkulturellt innehåll. Kulturväsendet arbetar för att invånarna skall trivas i staden och når genom hälsofrämjande kulturverksamhet inom vården även den äldre generationen. Kulturverksamheten värnar om stadens svensk- och finskspråkiga kulturer och traditioner och försöker genom kulturupplevelser främja kunskaperna i de båda nationalspråken.

Kulturverksamheten finns i första hand till för stadens invånare men i enlighet med stadens strategi satsar kulturverksamheten även på image och attraktivitet för inflyttare och turister.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2017

Kontakten till företagen i staden utvecklas.

Stadens dragningskraft som inflyttningsort förbättras.

Sommarjobbssedel till år 2001 födda ungdomar

Information om Raseborgs som besöksmål: på turistbyrån, visitraseborg.com, mobilapplikationen Visit Raseborg, facebook, instagram, press mm.

Marknadsföring av Raseborg som besöksmål: visitraseborg.com, broschyrer och publikationer, mässor och workshops, bloggare mm.

Turismsamarbete med grannkommuner och VisitFinland (speciellt via projektet "Den maritima skärgården" vilket öppnar marknadsföringskanaler till internationella marknader, främst Tyskland, Frankrike och Italien i detta skede.) Även andra samarbetspartners finns, t.ex. Forststyrelsen, Nylands förbund och Södra Finlands turismsamarbetsgrupp. Skapa förutsättningar för kulturverksamhet i Raseborg genom att stöda föreningar, kulturaktörer och fria grupper genom samarbete och understödsverksamhet.

Erbjuda kulturupplevelser till daghem och skolor, inklusive det andra stadiet. Arrangera Raseborg Offspring för åk 6 och åk 8. Bygga upp en plan för Raseborgs kulturstig tillsammans med skolväsendet.

Erbjuda kulturupplevelser inom vården i samarbete med grundtryggheten.

Utställningsverksamhet i Galleri Perspektivet och i Galleri Fokus. (Under renoveringen av Fokus-huset arrangerar kulturbyrån inga utställningar i Karis)

Upprätthålla stadens konstregister och köpa in konst till samlingen.

Kulturbyrån arrangerar eller bidrar till arrangerandet av följande större evenemang för allmänheten: Kirjakekkerit, Ekenäs Sommarkonserter, Bokkalaset och Självtändighetsdagen.

Bindande mål 2017

TP	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Företagarträffar	Fyra gånger under verksamhetsåret
	Två träffar ordnades under året, en i februari i Karis med 35 deltagare och en i september i Fiskars med 20 deltagare. Träffarna fortsätter under 2018, med en första träff på Svartå Slott 15.3.	
	Befolkningsmängd	En positiv utveckling av antalet invånare
	Staden nådde inte en positiv utveckling av antalet invånare, då befolkningsmängden sjönk med 206 personer under å 2017. Totala antalet invånare per 31.12.2017 var 27871 invånare.	
	Sommarjobbsedel	35 % av ungdomarna födda 2001 sysselsätts genom sommarjobbsedel
	Staden nådde inte målsättningen 2017, då sommarjobbsedeln sysselsatte 60 ungdomar, dvs. ca 20 % av årskullen.	
	Kulturbyrån ordnar eller fungerar som samarbetspart kring följande evenemang: Kulturkaffesammankomster och Kulturtalko för föreningar och kulturaktörer, Kirjakekkerit, 1 maj konserter, Barnens skattjakt, Ekenäs sommarkonserter, Bokkalaset, Självständighetsdagens fest i Ingå.	50 programpunkter för allmänheten
	Kulturbyrån ordnade under året 50 programpunkter för allmänheten.	
	Kulturbyrån koordinerar skol- och dagisföreställningar samt Finländska Kammarorkesterns konserter för alla tredjeklassister i Raseborg. Kulturbyrån ordnar Raseborg Offspring för alla elever i åk 6 och åk 8. Kulturbyrån erbjuder kulturevenemang till olika avdelningar inom grundtryggheten.	150 programpunkter inom vård och skola
	Kulturbyrån ordnade 376 programpunkter under året.	
	Kulturbyrån koordinerar utställningsverksamheten i Galleri Fokus och Galleri Perspektivet samt upprätthåller kontinuerligt stadens konstregister.	18 utställningar
	Kulturbyrån koordinerade 32 utställningar under 2017.	

<i>TP</i>	<i>Verksamhetsmål</i>	<i>Eftersträvad nivå / Mätare</i>
	Den sammanlagda besökarmängden för egna evenemang, samarbetsevenemang, skol/vårdevenemang och utställningar.	25 000 besökare
	Den sammanlagda besökarmängden för egna evenemang överstiger klart 25 000 besökare, då även Ekenäs höstmarknad är ett eget evenemang som ingår i denna siffra och uppskattas ha närmare 25 000 besökare. Kulturbyråns evenemang lockade 23 564 besökare under 2017, totalt 48 564 besökare.	
	Öka antalet besökare på hemsidan Visitraseborg.com och turistbyrån.	
	<p>Hemsidan Visitraseborg.com hade betydligt flera besökare (både sessioner och unika besökare) 2017 jämfört med 2016.</p> <p>Sessioner: + 37.49 % dvs 267 643 st. år 2017 vs 194 666 st. år 2016</p> <p>Besökare: + 32.72 %, dvs 178 485 st. år 2017 vs 134,479 år 2016</p> <p>Sidvisningar: + 20.58 %, dvs 734 828 st år 2017 vs 609 418 år 2016</p> <p>Den traditionella turistinformationen vid torget i Ekenäs hade en nedgång i antalet besökare (-10 %), vilket stämmer överens med trenden inom turismbranschen, att kunden alltmer söker information via digitala tjänster. Totala antalet besök 2017: 17847.</p>	
	Öka intäkterna från turismen i Raseborg (en ny undersökning om turismens sysselsättande och ekonomiska effekter som presenteras i november 2016 utgör grund för jämförelse kommande år).	
	En undersökning kommer att utföras 2018 eller 2019, men då en sådan inte gjordes 2017 finns det inte jämförande siffror att hänvisa till.	
	Öka antalet grupper som besöker Raseborg	
	Att staden uppnått målsättningen kan inte bevisas då sådan statistik inte finns tillgänglig.	

Analys över åtgärder

En resultatrapport för avdelningen är sammanställd som komplement till bokslutet, där verksamheten och resultaten på detaljnivå beskrivs. Första verksamhetsåret för den nya stadsutvecklingsavdelningen uppvisar goda resultat, och en grund är lagd för det fortsatta utvecklingsarbetet. Under året har också näringslivsteamet jobbat aktivt, som består av medlemmar från koncerntjänster och tekniska sektorn, samt marknadsföringsteamet med medlemmar från stadsutvecklingsavdelningen och fritidsavdelningen.

Nyckeltal						
	BS 2016	BU 2017	BS 2017			
Sommarjobbssedel		130	60			
Ekonomi						
Ekonomi	BS 2016	BU 2017	Förändring i budgeten	BS 2017	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	4 165	50 700		6 305	-44 395	12,4%
Avgiftsintäkter		600			-600	0,0%
Understöd och bidrag				5 627	5 627	0,0%
Övriga intäkter	90 101	31 000		78 073	47 073	251,8%
Intäkter totalt	94 266	82 300	0	90 006	7 706	109,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				-4,5 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-313 509	-518 470		-510 463	8 007	98,5%
Köp av tjänster	-716 674	-494 630		-482 159	12 471	97,5%
Material och varor	-26 034	-32 900		-24 067	8 834	73,2%
Understöd	-390 599	-481 000		-466 356	14 644	97,0%
Övriga kostnader	-114 349	-135 810		-146 431	-10 621	107,8%
Kostnader totalt	-1 561 166	-1 662 810	0	-1 629 476	33 334	98,0%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				4,4 %		
Verksamhetsbidrag	-1 466 899	-1 580 510	0	-1 539 470	41 040	97,4%
Förändring (BS 2017 vs BS 2016)				4,9 %		
Därav:						
Interna intäkter	397	1 000				
Interna kostnader	-355 531	-154 690		-180 963		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Med de budgeterade anslagen kunde avdelningen dels förverkliga den verksamhet som var planerad men utöver det även delta i ett turismprojekt med Hangö och marknadsföringen av datacentertomten i Horsbäck samt understöda Helsinki West, Slow Food Västnyland och Optowest fiberprojekt. Det är viktigt att avdelningen har möjlighet att reagera och agera flexibelt under verksamhetsåret.

Toimintakuvaus

Joukkoliikenne kaupungin sisällä ja seudulla, sekä Helsingin ja Turun suuntainen joukkoliikenne. Joukkoliikenteen edunvalvonta suoritetaan seutuyhteistyönä. Seudulla on yhteinen logistikko, joka kehittää palveluja yhdessä kuntien kanssa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Joukkoliikenteen edunvalvontaa tehostetaan.
 Easybreak-lippujärjestelmää seurataan.

Sitovat tavoitteet 2017

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Easybreak-lippujärjestelmä arvioidaan.	Raportti kaupunginhallitukselle 10/2017
	Raportin yhteydessä arvioitiin lippujärjestelmä. Käyttö on lisääntynyt vuoden aikana ja kaupunki katsoo, että se on toimiva järjestelmä tukemaan junalla tapahtuvaa työmatkaliikennettä.	
	Kaupungin sisäisen joukkoliikenteen käyttöasteen nosto ja parempi yhteensovitus	
	Vuoden aikana on saatu aikaan toimiva dialogi kaupungin neljän eri toimialan kanssa. Joukkoliikennereportin laatimisen yhteydessä selvityssuunnittelija kartoitti kaupungin henkilökuljetusten kokonaistarpeen. Jatketulle kehitystyölle ajanjaksolla 2018–2019 on tehty pohja.	
	Seudullista yhteistyötä joukkoliikenteen suhteen tehostetaan.	
	Kaupunki päätti 2017 ostaa yhdessä Siuntion kanssa kaksi uutta junavuoroa ja solmi vuoden aikana kuntienvälisiä sopimuksia linja-autovuorojen hankkimisesta Ely-keskuksen ja naapurikuntien kanssa.	

Analyysi toimenpiteistä

Osasto onnistui saama 86 000 euroa enemmän valtioapua verrattuna budjetoituun 30 000 euroon. Tämä merkitsi, että huolimatta suoraan hankitun linja-autoliikenteen aiheuttamista lisämenoista, osasto pystyi pitämään talousarvionsa ja osoittaa vuoden 2017 tilinpäätöksessä ylijäämää. Kaksi uutta ostettua junavuoroa merkisivät 104 000 euron lisämenoa syksyllä 2017. Tätä varten osaston oli anottava valtuustolta lisämäärärahaa.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Seutuliput		235	243
Kaupunkilipput		2 010	2 346
Työmatkalippu		30	13
HSL		805	842
VR (Easybreak)		1 060	1 376

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot					0	0,0 %
Maksutuotot					0	0,0 %
Tuet ja avustukset	67 335	30 000		116 310	86 310	387,7 %
Muut tuotot					0	0,0 %
Tuotot yhteensä	67 335	30 000	0	116 310	86 310	387,7 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						72,7 %
Kulut						
Henkilöstökulut					0	0,0 %
Ostopalvelut	-49 387	-33 000		-178 589	-145 589	541,2 %
Aineet ja tavarat					0	0,0 %
Avustukset	-192 551	-212 000	-104 000	-208 307	107 693	65,9 %
Muut kulut					0	0,0 %
Kulut yhteensä	-241 939	-245 000	-104 000	-386 896	-37 896	110,9 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						59,9 %
Toimintakate	-174 603	-215 000	-104 000	-270 586	48 414	84,8 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						55,0 %

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Osaston toimintaa laajennettiin vuoden aikana ja se merkitsi korkeampia kustannuksia. Tunnuslukujen tuloksia tarkasteltaessa osasto täytti neljä viidestä tavoitteesta.

Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Jeanette Pajunen

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimialan perustiedot

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala on organisaationa jaettu viiteen osastoon sekä yksi osasto on hallintoa ja tukitoimia varten. Jokaista osastoa johtaa osastopäällikkö, lukuun ottamatta erikoissairaanhoidon, josta vastaa sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja. Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja vastaa myös hallinnon ja tukitoimien toiminnasta.

Toimialan perustehtävä on varmistaa, että kaupungin asukkaat saavat laadullisesti hyvää ja riittävää terveydenhuollon hoitoa ja palvelua. Palvelut tuotetaan omana toimintana tai ostopalveluina.

Vanhuspalvelut

Vanhuspalvelut tarjoaa Raaseporin ikääntyville ihmisille henkilökohtaista tukea ja palvelua. Tavoitteena on, että ikääntyneet voivat asua kodeissaan tai kodinomaisissa olosuhteissa mahdollisimman kauan. Keskeisiä toimintamuotoja ovat ehkäisevä toiminta, kotihoitopalvelut sekä tukipalvelut ja ympärivuorokautinen asumispalvelu.

Terveyspalvelut

Terveyspalvelut käsittävät terveysasemien avovastaanoton, kuntouttavan toiminnan (fysioterapia, puheterapia ja toimintaterapia), ehkäisevän toiminnan (lapsi- ja äitiysneuvolan, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon, perhekeskuksen, TK:n vuodeosaston, mielenterveyshoidon ja päihdehuollon sekä hammashuollon).

Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalveluja leimaa vahvasti viranomaistehtävät. Toiminta-alueeseen kuuluvat viranomaistehtävät lapsi- ja perhepalveluissa (ehkäisevä lastensuojelu, sosiaalipäivystyksen toiminta, avohuolto ja jälkihuolto, lasten ja nuorten sijaishuolto sekä lastenvalvojan viranomaistehtävät). Sosiaalipalveluihin kuuluvat myös aikuissosiaalityö sekä vammaispalvelu, joka on jaettu omaan tuotantoon ja ulkoisiin sopimuksiin (erityishuollon ostopalvelut). Lisäksi osaston toiminta-alueeseen kuuluu maahanmuuttajatoimisto.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut tarjoaa palveluja pitkäaikaistyöttömille kuntouttavan työtoiminnan muodossa, terveystarkastuksia, työ- ja toimintakyvyn arviointia sekä työharjoittelua. Työ- ja opiskeluelämän ulkopuolella oleville nuorille tarjotaan työpajatoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä työharjoittelua. Työharjoittelua työpajamuodossa tarjotaan myös mielenterveyshoidon asiakkaille.

Erikoissairaanhoido

Toiminta-alueeseen kuuluu kaikki HUSilta ja muilta erikoissairaanhoidon tuottajilta ostettu erikoissairaanhoido. Muita erikoissairaanhoidossa hoidettavia toimintoja ovat erikoissairaanhoidon liikelaitosten tuottamat tukipalvelut, kuten röntgen ja laboratoriopalvelut. Myös ensihoito, apuvälinekeskus sekä eläkkeet entisille erikoissairaanhoidon kuntayhtymien ja kuntainliiton työntekijöille kuuluvat toiminta-alueeseen.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Koko toimialan tavoitteita ohjaa pitkälti valtuuston kesällä 2016 päättämä toimenpideohjelma osana kaupungin talouden tasapainottamista. Toimenpideohjelman lisäksi toimialalla kehitetään aktiivisesti yhteistyötä sekä toimialan sisällä, kaupungin toimialojen välillä, että ulkopuolisten kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelujen kohdalla on yhteistyö erikoissairaanhoidon kanssa erittäin tärkeää.

Vuodesta 2017 lähtien toimialalla on muuttunut organisaatorakenne, mikä vaatii tiettyjä panostuksia etenkin keväällä 2017. Suurimmat muutokset tapahtuvat terveyspalveluissa, joissa yksiköiden määrä vähenee jyrkästi. Esimiehet uusilla paikoilla tarvitsevat ohjausta ja apua löytääkseen paikkansa ja henkilökunta tarvitsee aikaa sopeutuakseen uuteen tilanteeseen ja uusiin työtapoihin. Suurta painoa pannaan jatkossakin talousarvioseurannalle ja raportoinnille. Tavoitteena on, että tehtäväkuvaukset etenkin hallinnossa ja tukipalveluissa päivitetään siten, että ne vastaavat sen hetken todellisuutta.

Sisällöllisesti toimialaa leimaavat suunnitellut toimintamuutokset, erityisesti vanhuspalvelussa ja terveyspalveluissa. Vanhuspalvelu suunnittelee toteuttavansa pitkäaikaipaikkojen vähennyksen keväällä 2017. Potilaiden ja henkilökunnan siirrot vaativat tarkkaa suunnittelua. Panostukset päivätoimintaan ja kotihoitoon tehdään sitä mukaan kuin pitkäaikaipaikat vähenevät.

Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja terveystoimintajohtaja Jeanette Pajunen

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Terveyspalveluissa suuri muutos koskee terveysasemien avovastaanottojen suunnittelua ja uudelleen järjestelyä. Uudet toimintatavat otetaan käyttöön mm. yöpalvelujen muodossa, mikä vapauttaa henkilökuntaa mm. panostuksiin vastuuhoidtajajärjestelmään. Mielenterveyshoito ja päihdehuolto muuttavat uusiin toimitiloihin, nk. Psyke-taloon, syksyn 2017 aikana. Tämän yksikön yhteistyö erikoissairaanhoidon kanssa syvenee, kun toiminnot ovat saman katon alla.

Sosiaalipalvelujen panostukset koskevat lähinnä uuden sosiaalihuoltolain vaatimuksien noudattamista työnjaossa lastensuojelun ja ehkäisevän perhetyön välillä. Perhekeskuksen rooli on keskipisteenä. Vammaispalveluissa otetaan käyttöön uusia työtapoja ja osa toiminnasta, jota aikaisemmin on hoidettu ostopalveluina erityishuollolta, hoituu vuodesta 2017 lähtien omana toimintana, mm. hoivasuunnitelmien laatiminen. Aikuissosiaalityössä tapahtuu huomattava muutos, kun perustoimeentulotuki asteittain siirtyy KELAlle keväällä 2017.

Työllisyyspalvelujen haasteena on pystyä tarjoamaan mahdollisimman laajaa valikoima kuntouttavaa työtoimintaa tarkoituksena hillitä kunnan työmarkkinatuen kustannusosuuden nousua.

Erikoissairaanhoidossa jatkuu kaupungin ja HUS Raaseporin sairaalan välisen työnjaon tarkastelu ja arviointi. Useilla kaupungin tietoisilla panostuksilla odotetaan olevan positiivinen kustannusvaikutus erikoissairaanhoidossa, mm. suurempi lääkäriresurssi TK:n vuodeosastolla ja terveysasemien pidennetyt aukioloajat.

Analyysi toimenpiteistä

Suunniteltu ympärivuorokautisten paikkojen vähennys voitiin toteuttaa sulkemalla Bromarfhemmet jo maaliskuussa 2017. Toiminnan lopetus kävi suhteellisen sujuvasti sekä asiakkaiden että henkilökunnan kannalta, kodin sulkeminen ei johtanut henkilökunnan irtisanomisiin.

Tunahemmet-kodin suunniteltua muuttamista vanhainkodista palveluasumiseen ei toteutettu. Yksikön asukkailla on korkea hoitotarve, mistä johtuen henkilöstömitoitusta ei voida muuttaa, vaikka toimintamuoto muuttuu laitoksesta palveluasumiseksi. Tämän takia taloudellista säästöä ei saavuteta ilman että asukkaiden oikeuteen hoitoon vaikutetaan tuntuvasti.

Tenhola-Bromarvin kotihoitoyksikkö aloitti toimintansa keväällä 2017. Toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin.

Pohjan terveysaseman lääkärivastaanotto suljettiin 1.3.2017 alkaen. Sen jälkeen Karjaan lääkärivastaanoton potilasvirta on selvästi kasvanut. Karjaan terveysaseman lääkärikäynnit lisääntyivät 2017 aikana 23 %. Suunnitelmaa vähentää lääkärivastaanoton päiviä Karjaalla ei siksi toteutettu.

Suunnittelu pidemmistä aukioloajoista on jatkunut vuoden 2017 aikana ja se toteutetaan maaliskuusta 2018 alkaen. Sähköinen ajanvaraus ja automatisoitu Marevan lääkemääräys ovat suunnitteilla ja ne otetaan käyttöön keväällä 2018, koska it-tekniset ratkaisut ovat vaatineet odotettua enemmän aikaa. Vastuuhoidtajajärjestelmä on käytössä erityisvastaanotoilla ja useimmilla monikäyttäjillä on vastuuhoidtaja. Vastuulääkärijärjestelmää ei ole otettu käyttöön lääkärimehityksen ollessa haastavan.

Perhekeskustoiminnan kehittämistä on jatkettu 2017. Kunnan osallistuminen kansalliseen kärkihankkeeseen LAPE on antanut hyvää vetoapua toiminnan kehittämiseksi.

Lapsi- ja äitiysneuvolatoiminta keskitettiin 2017 vähempiin toimintapisteisiin Österbyn neuvolan muutettua Ystadgårdeniin.

Fysioterapeuttista kiireellistä vastaanottoa laajennettiin käsittämään koko kehon tuki- ja liikuntaproblematiikka hoitoprosessien tehostamiseksi tälle potilasryhmälle. Fysioterapeuttisella kiireellisellä vastaanotolla oli 203 käyntiä vuonna 2017.

TK:n vuodeosaston lääkärimehitystä on vahvistettu 2017. Vuodeosastolla on vuonna 2017 esiintynyt useita eri epidemioita, jotka ovat johtaneet sisäänoton ja kotiuttamisen tilapäisiin lakkautuksiin. Epidemioiden takia osasto ei ole kaikkiaan 47 vuorokauden aikana voinut ottaa sisään potilaita sairaalasta. Tämä näkyy myös osaston keskimääräisessä hoitoajassa, joka 2017 oli 21,6 (2016 18,6 vrk). Vuodeosastolla on vuoden aikana aloitettu eri kehityshankkeita potilasvirtojen nopeuttamiseksi. Hankkeet jatkuvat vuonna 2018.

Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Jeanette Pajunen

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Mielenterveyshoito ja päihdehoito muuttivat yhteisiin tiloihin Raaseporin mielenterveyskeskukseen yhdessä erikoissairaanhoidon kanssa joulukuussa 2017. Yhteisillä kokouksilla parannettiin yhteistyötä siten, että potilaat ohjataan aikaisemmassa vaiheessa oikealle vastaanotolle, mikä johtaa yhtenäisempään ja tarkoituksenmukaisempaan hoitoon, jossa vältetään päällekkäisyydet.

Vuoden 2017 aikana on kulunut paljon aikuissosiaalityön resursseja selvittämään asioita, jotka ovat sidoksissa Kansaneläkelaitoksen perustoimeentulotuen käsittelyyn. Tätä tukee myös se, että täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen asiamäärä osoittaa vuodesta 2016 kokonaista 46 % kasvua.

Lastensuojeluilmoitusten määrä on vähentynyt ja sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot ovat lisääntyneet. Tämä kehitys on mahdollistanut lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden intensiivisemmän työnteon lastensuojeluperheiden parissa, mikä voidaan nähdä siinä, että työ monen perheen parissa on voitu lopettaa. Tämä kehitys kertoo myös, että yhteydenotto sosiaalihuoltolain mukaan on tullut helpommaksi ja nopeuttaa siten tuen löytämistä perheille aikaisemmassa vaiheessa.

Kuntouttavassa työtoiminnassa sopimusten välillä vuoden aikana pidettävät tauot näkyvät selvästi aktivoinnissa ja työmarkkinatuen kustannusten hillitsemisessä koska kunta maksaa osia työmarkkinatuesta taukojen aikana. Verrattaessa aktivointia eri kuukausina on välillä kesäkuu–elokuu selvä notkahdus. Tänä ajanjaksona aktivoituja henkilöitä oli 167 keskimäärin/kuukausi, kun taas muina kuukausina henkilöitä oli keskimäärin 219.

Työllisyyspalveluissa on työ tuetun työn parissa lähtenyt hyvin käyntiin. Ryhmätoiminnassa suunnitelmat on toteutettu. Työpajat ovat kehittyneet monipuolisemmiksi ja käyttöaste on ollut hyvä.

Psykiatrian (nuoriso + aikuiset) kustannukset laskivat 10,8 %, 520 000 euroon, verrattuna vuoteen 2016.

Kalliin hoidon rahaston kustannukset maksetaan etukäteismaksuna laskien 28 euroa per capita mukaan. Kalliin hoidon rahaston kustannuksia ei vuosien kuluessa ole budjetoitu, koska etukäteismaksu periaatteessa maksetaan takaisin tasauksessa. Vuonna 2017 lopullinen kustannus oli 524 750 euroa, mikä on sen verran huomattava summa, että riskinoton vähentämiseksi tulisi jatkossa harkita rahaston budjetointia.

Ensihoidosta ja kuntien kustannusjaosta on käyty monia keskusteluja. Vuonna 2017 HUS pääsi yhdessä jäsenkuntiensa kanssa sopimukseen siitä, että se kumulatiivinen alijäämä, joka on syntynyt nk. ambulanssialennuksesta, tasataan kun HUS palauttaa vuoden 2017 ylijäämän kunnille.

Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto
Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja Jeanette Pajunen
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	1 520 150	1 462 800		1 545 692	82 892	105,7%
Maksutuotot	7 272 548	7 165 190	-135 000	6 810 763	-219 427	96,9%
Tuet ja avustukset	1 956 224	1 165 540		484 659	-680 881	41,6%
Muut tuotot	1 432 734	1 332 570		1 435 235	102 665	107,7%
Tuotot yhteensä	12 181 657	11 126 100	-135 000	10 276 348	-714 752	93,5%
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-15,6 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-31 852 667	-32 315 850	931 820	-30 204 680	1 179 351	96,2%
Ostopalvelut	-64 907 027	-65 308 140	-452 720	-65 266 441	494 419	99,2%
Aineet ja tavarat	-1 582 211	-1 748 530	25 900	-1 761 511	-38 881	102,3%
Avustukset	-9 116 344	-6 523 090	-370 000	-6 309 771	583 319	91,5%
Muut kulut	-3 509 509	-3 994 370		-3 909 862	84 508	97,9%
Kulut yhteensä	-110 967 758	-109 889 980	135 000	-107 452 265	2 302 715	97,9%
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-3,2 %		
Toimintakate	-98 786 101	-98 763 880	0	-97 175 917	1 587 963	98,4%
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-1,6 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	127 948	7 500		14 314		
Sisäiset kulut	-5 732 474	-6 173 600		-6 059 812		

Analyysi taloudesta

Tulot alittuvat 714 752 eurolla (93,5 %), josta Avustuksien ja tukien alituksen osuus on 680 881 euroa. Perustoimeentulotukeen budjetoitiin 390 000 valtionosuuksia, jotka jäivät saamatta Kelalle siirron takia. Muut jäämättä saadut tulot johtuvat hankkeista, joita ei toteutettu. Vastaavat säästöt näkyvät kustannuspuolella.

Henkilöstökulut alittuvat 1 179 350 eurolla (96,2 %). Alitukseen vaikuttava syy on, että palkkasivukulut budjetoitiin 27,38 prosentiksi mutta kirjattiin 25,55 prosentin mukaan. Myös yhteiskuntasopimuksen alennetut lomapalkkiot, jotka olivat suhteellisen vaikeasti arvioitavissa budjetoituvaiheessa, vaikuttavat positiivisesti toteutumaan verrattuna talousarvioon.

Maksettujen avustusten toteutuma on 91,5 % ja alitus on 583 319 euroa. Perustoimeentulotuen kustannukset budjetoitiin 780 000 euroksi toteutuman ollessa 134 029 euroa ja säästö budjettiin verrattuna 645 970 euroa. Ehkäisevän toimeentulotuen budjettimääräraha sitä vastoin ylittyi 51 087 eurolla.

Hallinto ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveystoimintajohtaja Jeanette Pajunen

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Osastot vastaavat koko toimialan kokonaisvaltaisesta hallinnosta ja tukipalveluista sekä toimialan osastojen osastokohtaisesta hallinnosta. Osasto johtaa ja koordinoi toimialan taloussuunnittelun ja vastaa toimialan koko talousseurannasta. Osasto vastaa lisäksi toimialarajat ylittävästä yhteistyöstä. Hallinnossa käsitellään lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon yhdistykselle myöntämät tuet.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Osastopäälliköiden taloudellista vastuuta luottamuselimiin nähden selvennetään. Hallintoa vahvistetaan terveyspalvelujen osastopäälliköllä. Johtavan lääkärin roolia koko toimialalla selvennetään ja vahvistetaan.

Hallinnon henkilökunnan työnjakoa selvennetään ja työprosesseja tehostetaan.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Hallinnon henkilökunnan työnkuvaukset laaditaan tai päivitetään	Kaikilla hallinnon henkilökuntaan kuuluvilla on työnkuvaus, joka vastaa työtehtävää sekä ilmentää työnantajan odotukset työpanoksen suhteen.
	 Kaikki työnkuvaukset on päivitetty toimialan kansliahenkilökunnan osalta kaupungin standardisoidun lomakkeen mukaan.	

Analyysi toimenpiteistä

Pidetyissä kehityskeskusteluissa on keskusteltu työnkuvauksista ja työtehtävistä. Kaikki ovat tämän jälkeen päivittäneet työnkuvauksensa kaupungin standardisoidulle lomakkeelle. Vuoden 2018 aikana tapahtuvien eläköitymisen johdosta tulevat työnkuvat taas muuttumaan, mistä pidetään erilliset keskustelut asianomaisten kanssa.

Hallinto ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja terveystalokunta Jeanette Pajunen

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2016	TA 2017	Taloussarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	60 564	80 000		48 695	-31 305	60,9 %
Maksutuotot	605				0	0,0 %
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot	29 983	10 000		13 162	3 162	131,6 %
Tuotot yhteensä	91 151	90 000	0	61 857	-28 143	68,7 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-32,1 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 214 822	-1 205 580		-1 143 897	61 683	94,9 %
Ostopalvelut	-564 963	-570 640		-627 688	-57 048	110,0 %
Aineet ja tavarat	-19 125	-25 950		-16 404	9 546	63,2 %
Avustukset	-230 067	-153 690		-212 346	-58 656	138,2 %
Muut kulut	-145 052	-117 100		-98 109	18 991	83,8 %
Kulut yhteensä	-2 174 028	-2 072 960	0	-2 098 445	-25 485	101,2 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-3,5 %		
Toimintakate	-2 082 877	-1 982 960	0	-2 036 588	-53 628	102,7 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-2,2 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-163 077	-135 770		-146 939		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Toimialan hallinto ylitti budjetin 14 000 eurolla huolimatta siitä, että kohdistettua avustusta maksettiin 212 346 euroa budjetoidun 153 690 euron sijasta ja huolimatta siitä, että budjetoidut tulot alitettiin 20 000 eurolla johtuen opastusrahojen jaksottamisesta.

Osastohallinnossa ei henkilöstökulujen jakoa yksiköille ole täysin tehty taloussarvion mukaisesti, mikä on johtanut 40 000 euron ylitykseen.

Kotihoito ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen Kotihoito ja tukipalvelut kuuluu kotihoivan ja kotisairaanhoidon, turvallisuus- ja ateriapalvelujen lisäksi myös vanhusten terveyttä ja kuntoa edistävä ja kunnan heikkenemistä ehkäisevä toiminta.

Seniorineuvonta tarjoaa iäkkäille ja heidän omaisilleen henkilökohtaista neuvontaa, tietoa ja tukea kysymyksissä, jotka koskevat iäkkäiden henkilöiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja hyvinvointia. Tavoitteena on tukea iäkkäiden omaa toimintakykyä ja itsenäistä asumista. Työhön sisältyy mm. omaishoidon tuki, sotainvalidi- ja sotaveteraanasiat, palvelutarpeen arviointi, neuvonta sosiaalietuuksia koskevissa kysymyksissä, terveysneuvonta ja -tarkastukset sekä muistisairaiden vastaanotto. Yhteistyö kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten kanssa on tärkeää iäkkäiden yksinäisyyden torjunnassa.

Päivätoimintaa palvelee kotona asuvia vanhuksia, joille on hyväksi osallistua päivätoimintaryhmiin saadakseen sisältöä arkeensa. Ryhmiä toimii kaikissa kaupunginosissa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Ehkäisevä toiminta

Seniorineuvonta kehittää edelleen toiminnan sisältöä yhteistyössä muiden iäkkäiden parissa työtä tekevien yksiköiden kanssa. On tärkeää luoda sujuvia hoitoprosesseja, jotka tukevat iäkkäitä eri vaiheissa joissa hoito- ja hoivatarpeet vaihtelevat.

Päivätoiminnan kehittäminen on edellytys sille, että kotona asuvien vanhusten sosiaaliset tarpeet voidaan täyttää. Bromarfhemmet-kodin sulkemisesta johtuvana panostuksena kehitetään päivätoimintaa Tenhola-Bromarv -alueella, mutta myös muissa kaupunginosissa. Huomiota kiinnitetään sekä toiminta-aikoihin ja toiminnan sisältöön sekä resurssijakoon. Yhteistyö kuntoutusyksikön kanssa antaa mahdollisuudet monipuoliseen sisältöön.

Kotihoito

Kotihoidossa jatketaan työn kehittämistä siten, että resursseja käytetään optimaalisesti ja ajankäytöstä saadaan tehokas. Tämä tapahtuu mm. siten, että työsuunnittelu keskitetään, kotihoitoalueiden vanhat kuntarajat poistetaan ja henkilökuntaa siirretään joustavasti toiminnan tarpeiden mukaan. Tenholan ja Bromarvin kotihoitoyksiköt yhdistetään ja niitä laajennetaan siten, että yksikössä on myös yöhenkilökuntaa. Tämä on tehostustoimenpide Bromarfhemmet-kodin sulkemisen johdosta.

Kotihoidon tulee voida vastata yhä vaihtelevampaan ja suurempaan hoitotarpeeseen. Palvelua kehitetään siten, että tehostettua kotisairaanhoidoa voidaan antaa kotona. On myös voitava turvata kotihoito niille, joiden hoitotarve on yhtäkkiä kohonnut. Asteittain tullaan luomaan tehostettua kotihoitotoimintaa, joka toimii koko Raaseporissa. Prosessin ensimmäisenä askeleena aloitetaan maksimaalinen kotihoitopanostus henkilöille, jotka esim. palaavat kotiin hoitajaksolta vuodeosastolla tai sairaalassa.

Kotihoidon asiakasmäärän ei odoteta kasvavan huomattavasti suunnittelukaudella. Sitä vastoin tulee käyntimäärä nousemaan, koska kotona hoidettavien hoitotarve kasvaa ja tarvitsevat useammin kahden hoitajan käyntejä.

Kotihoito ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

Sitovat tavoitteet 2017

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Kotiuttamistiimin perustaminen kotihoitoon	Kevät 2017
	Alustava suunnittelutyö tehty. Toiminnan on todettu vaativan laajempaa yhteistyötä ja se tulisi suunnitella yhdessä kuntoutusyksikön kanssa. Tämä tapahtuu ulkopuolisella asiantuntija-avulla vuonna 2018. Kotiuttamistiimin käynnistäminen vaatii panostuksia, jotka on huomioitava vuoden 2019 talousarviota laadittaessa.	
	Kotihoidon myöntämiskriteerien läpikäynti Tavoitteena on, että kotihoidon asiakasmäärä on kansallisten suositusten rajoissa (13–14 % kaikista 75 vuotta täyttäneistä)	2017-2018
	Kysymys kotiuttamistiimin käynnistämisestä on avoin ja siksi kriteereitä ei ole voitu luoda. Tämä tehdään keväällä 2018. Kriteereitä täydennetään myöhemmin tarpeen mukaan tiedoilla kotiuttamistiimistä.	

Toimenpideohjelma 2017–2019

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Tenhola-Bromarvin kotihoitoyksikön muodostaminen sekä panostus Tenhola-Bromarvin alueen päivätoimintaan	2017: 80 000 euroa 2018: 60 000 euroa 2019: 60 000 euroa 2020: 50 000 euroa
	Tenhola-Bromarvin kotihoitoyksikkö aloitti toimintansa maaliskuussa 2017.	

Analyysi toimenpiteistä

Kotihoidon työnjaon keskittäminen toteutettiin syyskuussa 2017. Tämä on johtanut paremman yleiskuvan saamiseen toiminnasta sekä siihen, että resurssijakoa voidaan katsoa suhteessa koko yksikköön.

Tenhola-Bromarvin kotihoitoyksikkö aloitti toimintansa keväällä 2017. Toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin. Vuoden 2018 aikana sitä laajennetaan siten, että alue saa omaa yöhoitajaa.

Raaseporin kotihoivan jako eri alueisiin toteutettiin 1.4.2017 alkaen (Karjaan alue, Pohjan alue, Tammisaaren läntinen alue, Tammisaaren itäinen alue sekä Tenhola-Bromarv alue). Samalla muutettiin esimiesten vakanssinimitys aluevastaavaksi.

Uudellamaalla on vuoden 2017 aikana tehty työtä hallituksen kärkihankkeen KAAPON (keskitetty asiakas- ja palveluohjaus), perhe- ja omaishoidon, kotikuntoutuksen sekä vanhusten terveyden edistämisen ja hyvinvoinnin parissa. Ehkäisevässä toiminnassa on osallistuttu työryhmien työhön, mikä tulee jatkumaan vuonna 2018. Hankkeen tulokset tulevat olemaan keskeisessä asemassa kehitettäessä ehkäisevää toimintaa.

Kotihoidon kriteerit vahvistetaan keväällä 2018.

Kotihoito ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017		
Seniorineuvonta, käyntimäärä	1 586	1 800	1 673		
Kotihoito/asiakasmäärä	691	650	600		
Kotihoito/käyntimäärä	199 784	200 000	213 740		
Kotihoito, suoran asiakastyön aika (%)	44	55	46		
Kotihoito, käyntihinta	29	30	27		
Päivätoiminta, asiakasmäärä		170	167		

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	260 119	420 000		348 538	-71 462	83,0 %
Maksutuotot	1 625 552	1 787 580		1 545 768	-241 812	86,5 %
Tuet ja avustukset	1 438			1 000	1 000	0,0 %
Muut tuotot	2 583			8 949	8 949	0,0 %
Tuotot yhteensä	1 889 692	2 207 580	0	1 904 255	-303 325	86,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				0,8 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-6 105 431	-6 261 330		-6 234 467	26 863	99,6 %
Ostopalvelut	-1 468 473	-1 699 450		-1 442 365	257 085	84,9 %
Aineet ja tavarat	-404 315	-473 370		-435 040	38 330	91,9 %
Avustukset	-1 023 697	-1 000 000	-200 000	-1 197 151	2 849	99,8 %
Muut kulut	-160 846	-254 700		-232 341	22 359	91,2 %
Kulut yhteensä	-9 162 761	-9 688 850	-200 000	-9 541 365	347 485	96,5 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				4,1 %		
Toimintakate	-7 273 069	-7 481 270	-200 000	-7 637 109	44 161	99,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				5,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot				538		
Sisäiset kulut	-550 270	-591 340		-557 844		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Omaishoidon budjettia tarkistettiin 200 000 eurolla. Tilinpäätös osoittaa tarkistetun talousarvion ylitystä 11 000 eurolla. Ehkäisevän toiminnan määräraha kokonaisuudessaan ylittyi 16 000 eurolla, kun taas kotihoivan budjetti alittui 60 000 eurolla.

Ympäri vuorokautinen asuminen
Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta
Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto
Toimintakuvaus

Asumis palvelu tarjoaa hoivaa ja turvallista asumista niille, jotka eivät enää voi asua omassa kodissaan maksimaalisesta kotipalvelusta huolimatta. Myös asumis palvelussa on asiakkailta oltava mahdollisuus itsenäiseen elämään ja sen eri aktiviteetteihin. Asiakkaiden itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan kaikissa hänen elämänsä ja arkeaan koskevissa kysymyksissä. Kaikissa asumisyksiköissä hoidetaan asukkaita elämän loppuvaiheeseen asti.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Tavoitteena asumis palvelussa on saavuttaa ja ylläpitää palvelurakenne, joka on kansallisten suositusten kehyksissä (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi, SHM 2013:15) tehostetun palveluasumisen osalta sekä vielä vähentää laitospaikkoja. Alla esitettyjen muutosten jälkeen (vuosina 2017–2018) asuu noin 6,6 % 75-vuotta täyttäneistä tehostetussa palveluasumisessa (suositus 6–7 %) ja 1,7 % laitoshoidossa (suositus 2–3 %). Suositusten antamisen jälkeen on lakia ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuuista (980/2012) täydennetty lisäyksellä, jossa määrätään, että kunta voi vastata iäkkään henkilön palveluntarpeeseen pitkäaikaisella laitoshoidolla vain, jos siihen on lääketieteelliset perusteet tai asiakasturvallisuuteen tai potilasturvallisuuteen liittyvät perusteet. Laitospaikkoja voidaan vielä vähentää, jos palveluasumistoimintaa sekä kotihoitoa kehitetään. Vaihtoehtona ympärivuorokautiselle asumisyksikölle on perhehoito iäkkäille, jotka eivät enää selviä omassa kodissaan kotihoidon ja tukipalvelujen avulla.

Kaikki oman tuotannon asumisyksiköt ovat hyvin mitoitettuja, vähintään 0,62 hoitajaa/asukas. Myös ostopalveluissa mitoitus on 0,60–0,62 hoitajaa/asukas.

Asumistoiminnassa on vuoden 2017 alusta yhteensä 295 paikkaa. Näistä noin 26 % on ostopalvelua, suunnittelukaudella ei ostopaikkojen määrä tule lisääntymään.

Ympäri vuorokautisen asumisen myöntämiskriteerit käydään läpi. Kriteerit ovat tärkeitä, jotta saavutetaan palvelurakenteen kansalliset suositukset.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Pitkäaikaishoitopaikkojen määrän vähennys 20 paikalla	Kansallisten suositusten, lainsäädännön ja kaupungin tarpeiden mukainen palvelurakenne, noin 2,3 % kaikista 75-vuotta täyttäneistä asuu laitoshoidossa
	 Bromarfhemmet suljettiin maaliskuussa 2017, palvelurakenne vasta kansallisia suosituksia.	
	Ympäri vuorokautisen asumisen myöntämiskriteerit käydään läpi/uudistetaan	Kevät 2017
	 Kriteerit on laadittu vuoden 2017 aikana ja sosiaali- ja terveystalokunta vahvistaa ne maaliskuussa 2018.	

Toimenpideohjelma 2017–2019

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Bromarfhemmet-kodin lakkautus	2017: -600 000 euroa 2018: -475 000 euroa
	 Nettokustannukset 2016: 804 595 (brutto 1 098 518) Netto per 31.12.2017: 135 567 (brutto 162 384) Vuoden 2017 tavoite saavutettu.	
	Tunahemmet-kodin muuttaminen vanhainkodista palveluasumiseen	2018: -95 000 euroa
	 Tunahemmet-kodin asukkaiden hoitoisuus on korkea. Jos Tunahemmet-koti muutettaisiin laitoksesta palveluasumiseksi, olisi henkilöstömitoitusta pienennettävä. Tätä ei voida toteuttaa asukkaiden hoitotarvetta ajatellen. Säästöjä ei siis synny. Koelaskenta on tehty. Sosiaali- ja terveystalokunta käsittelee asian maaliskuussa 2018.	

Analyysi toimenpiteistä

Suunniteltu ympäri vuorokautisten paikkojen vähennys voitiin toteuttaa sulkemalla Bromarfhemmet jo maaliskuussa 2017. Toiminnan lopetus kävi sujuvasti sekä asiakkaiden että henkilökunnan kannalta, kodin sulkeminen ei johtanut henkilökunnan irtisanomisiin.

Tunahemmet-kodin muuttamista vanhainkodista palveluasumiseen ei toteutettu. Muutos ei ollut taloudellisesti perusteltu, koska yksikön asukkailla on niin korkea hoitotarve, että henkilöstövähennykset eivät ole mahdollisia.

Uudet kriteerit ympäri vuorokautiseen asumiseen vahvistetaan maaliskuussa 2018.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Palveluasuminen/paikkamäärä	114	114	114
Laitos/paikkamäärä	98	78	79
Jaksohoito/paikkamäärä	15	13	14
Ympäri vuorokautiset paikat/ oma tuotanto/ keskim. hoitovuorokausihinta		124	120

Palveluasuminen paikkamäärä = oma tuotanto

Ympäri vuorokautinen asuminen

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2016	TA 2017	Taloussarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	75 678			68 229	68 229	0,0 %
Maksutuotot	3 273 434	3 227 150	-150 000	2 989 090	-88 060	97,1 %
Tuet ja avustukset	8 524			3 884	3 884	0,0 %
Muut tuotot	1 076 229	1 098 320		1 177 611	79 291	107,2 %
Tuotot yhteensä	4 433 866	4 325 470	-150 000	4 238 813	63 343	101,5 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-4,4 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-9 261 633	-8 704 650	190 100	-8 408 256	106 294	98,8 %
Ostopalvelut	-5 869 596	-5 904 230	64 000	-5 677 440	162 790	97,2 %
Aineet ja tavarat	-268 814	-231 650	15 900	-249 140	-33 390	115,5 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-1 975 254	-2 171 550		-2 139 239	32 311	98,5 %
Kulut yhteensä	-17 375 297	-17 012 080	270 000	-16 474 075	268 005	98,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-5,2 %		
Toimintakate	-12 941 431	-12 686 610	120 000	-12 235 262	331 348	97,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-5,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	40			1 851		
Sisäiset kulut	-2 817 944	-3 100 900		-3 048 704		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Ympäri vuorokautisen asumisen/oma tuotanto määräraha alittui 172 000 eurolla. Bromarfhemmet suljettiin suunniteltua aikaisemmin, mikä suurelta osin selittää poikkeamat sekä tulopuolella, jossa maksut alittuivat 61 500 eurolla, että kustannuspuolella, jossa alitus oli 126 000 euroa.

Ympäri vuorokautisen asumisen/ulkoiset sopimukset määräraha alittui 159 000 eurolla. Taloussarvio perustui arvioon hoitovuorokausien määrästä, joka ei toteutunut sataprosenttisesti.

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuuhenkilö: vt. johtava lääkäri Anne Pietinalho

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

Toimintakuvaus

Terveyspalvelut käsittävät terveysasemien avovastaanoton, kuntouttavan toiminnan (fysioterapia, puheterapia ja toimintaterapia), ehkäisevän toiminnan (lasten- ja äitiysneuvolan, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon, perhekeskuksen) sekä TK:n vuodeosaston.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Terveyskeskuksen avovastaanotto

Avovastaanotto (sairaanhoitaja- lääkäri vastaanotto) toimii kaupungin kolmella terveysasemalla seuraavasti:

Pohjan terveysaseman lääkärivastaanotto lakkaa kevään aikana, sairaanhoitajavastaanotto jatkuu kolmena päivänä viikossa. Potilasvirta muille terveysasemille kartoitetaan.

Karjaan terveysasemalla on syksystä 2017 lähtien ajanvarauksella toimiva lääkärivastaanotto kolmena päivänä viikossa, sairaanhoitajavastaanotto jatkuu viitenä päivänä viikossa. Potilasvirran muutoksia koskeva kartoitus Pohjan terveysaseman lääkäripalvelujen lakattua määrää lääkäreiden jaon Karjaan ja Tammisaaren terveysasemilla. Tämä tehdään, jotta asukkaiden lääkäritarve voidaan täyttää asianmukaisesti.

Tammisaaren terveysasemalla on ajanvaraukseen perustuva sairaanhoitaja - lääkäri vastaanotto viitenä päivänä viikossa. Pidennetyt aukioloajat koskien sairaanhoitajavastaanottoa otetaan käyttöön keväällä 2017 ja lääkärivastaanottoa koskeva syksyllä 2017. Pidennettyjen aukioloaikojen odotetaan vaikuttavan positiivisesti yhteispäivystyksen kustannuksiin.

Terveysasemien nk. sivuvastaanotot Bromarvissa, Tenholassa, Österbyssä ja Mustiolla, joissa annetaan hyvin rajattua sairaanhoitajapalvelua, arvioidaan vuoden 2017 aikana. Kartoituksen tarkoituksena on selvittää, mitkä sairaanhoitajapalvelut voidaan siirtää kotisairaanhoitoon ja mitkä palvelut on keskitettävä terveysasemille.

Koko Raaseporin alueen päivystystoiminta hoidetaan yhteispäivystyksenä HUS Raaseporin sairaalan johdolla.

Sähköinen ajanvaraus ja automaattinen Marevan-lääkemääräys otetaan käyttöön, mikä tekee asian joustavammaksi potilaille. Myös vastuuhoidtajajärjestelmää eri terveyspalveluja paljon käyttäville ja/tai monisairaille potilaille kehitetään siten, että näillä potilailla on vastuuhoidtaja ja mikäli mahdollista, vastuulääkäri. Toiminta otetaan käyttöön kaikilla kolmella terveysasemalla.

Kuntouttava toiminta

Villa Anemonessa sijaitseva seniorien kuntosali antaa mahdollisuudet keskittää ikääntyvien oman ja ryhmäharjoittelun yhteen paikkaan Karjaalla.

Fysioterapeuttista poliklinikkaa tullaan laajentamaan kattamaan koko kehon tuki- ja liikuntaelinongelmat tarkoituksena vielä parantaa lääkärin ja hoitohenkilökunnan välistä työnjakoa ja nopeuttaa potilaiden hoitoprosessia.

Toimintaan lisätään toimintaterapeutti aikuisneurologisille potilaille. Tämä merkitsee, että voidaan olla ostamatta lääketieteellisen kuntoutuksen palveluja ja tehostaa neurologisista toimintahäiriöistä kärsivien potilaiden kuntoutusta. Puheterapeuttipalvelut normalisoituivat vuoden 2016 aikana ja ostopalveluista voidaan pääasiassa luopua vuonna 2017. Puheterapian myöntämiskriteerit lapsille ja aikuisille päivitetään vuoden 2017 aikana.

Ehkäisevä toiminta

Lapsi- ja äitiysneuvolalla on useita toimintapisteitä, mikä johtaa kokonaisuuden pilkkoutumiseen ja vaikeuttaa terveydenhoitajien erikoistumista joko lapsi- tai äitiysneuvotoimintaan. Vuoden 2017 aikana toiminta keskitetään harvempiin toimipisteisiin.

Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon oppilasterveyttä kehitetään tukemaan paremmin lasten ja nuorten hyvinvointia.

Perhekeskustoiminta on suurin panostus ehkäisevässä toiminnassa ja kuuluu sosiaalihuoltolain piiriin. Perhekeskus ottaa vastaan kaikki lastensuojeluilmoitukset ja suorittaa kaikki alkuselvitykset, koska lastensuojelu hoitaa vain korjaavan toiminnan. Perhekeskustoimintaa kehitetään niin, että kaikki lapsia, nuoria ja perheitä koskevat palvelut järjestetään yhdeksi lapsi- ja perheorientoituneeksi palvelukokonaisuudeksi.

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: vt. johtava lääkäri Anne Pietinalho

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

TK:n vuodeosasto

TK:n vuodeosasto on 40-paikkainen lyhytaikaishoito-osasto. Suurin osa potilaista tulee Raaseporin sairaalasta, yhteispäivystyksen kautta tai jälkihoitoa varten osastolta. Toiminnan painotus on lyhytaikaishoidossa ja toiminnan tavoite on kartoittaa niin pian kuin mahdollista potilaan tilanne ja yhdessä potilaan ja omaisten kanssa suunnitella kotiuttaminen tai hoidon jatkaminen. Tämän onnistumiselle yhteistyö osaston ja yhteispäivystyksen ja seurantaosaston ja etenkin kotihoiton välillä on ratkaisevaa. Kotihoivan kotiuttamistiimin suunnitelmien ja toteutuksen odotetaan mahdollistavan nopeamman kotiuttamisen ja asiakkaalle sujuvamman hoitoketjun.

Lyhyemmät hoitoajat ja tehokkaampi hoito osastolla asettaa vaatimuksia oikeasta, niin hoitohenkilökunnan kuin lääkärienkin resursoinnista. Panostus lääkäriresursseihin lisäämällä kokopäiväisten lääkäreiden resurssia yhdestä kahteen odotetaan antavan hyviä tuloksia hoitoaikoja ja hoitosuunnitelmia ajatellen.

Vuoden 2017 aikana otetaan käyttöön kipumittari takaamaan tarvittava kivunlievitys. Makuuhaavojen ehkäisyä tehostetaan kartoittamalla makuuhaavojen syntymisriskit.

Yhteistyö yhteispäivystyksen kanssa jatkuu. Ensikädessä vuodeosasto ottaa mahdollisuuksien mukaan vastaan päivystyspotilaita yhteispäivystyksen kautta, päivystys- ja seurantaosaston hoitoketju kartoitetaan.

Päivystys- ja seurantaosaston välinen suurempi yhteistyö aloitetaan. Palliatiivisen hoidon työnjako kartoitetaan.

Sitovat tavoitteet 2017

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Terveysasemien potilasvirtojen kartoitus tarkoituksena mahdollisimman sopiva miehitys asemilla.	Lääkäri- ja sairaanhoitajakäyntejä terveysasemilla seurataan
	Lääkäri- ja sairaanhoitajakäyntien määrää seurataan jatkuvasti. Tällä hetkellä sairaanhoitajamiehitys on riittävä, lääkäreitä ei vielä ole täyttä määrää. Karjaan terveysaseman aikavaratut lääkärikäynnit ovat lisääntyneet huomattavasti sen jälkeen, kun Pohjan lääkärivastaanotto suljettiin.	
	Pidennetyt aukioloajat terveyskeskuksessa/terveysasemilla	Yhteispäivystyksen käyntimäärän seuranta
	Useista johtavan lääkärin vaihdoksista johtuen on tämän työn koordinointi kärsinyt. Suunnittelu vei odotettua enemmän aikaa. Suunnittelu suoritettiin loppuun 2017 ja pidennetyt aukioloajat otetaan asteittain käyttöön Tammisaaren terveysasemalla 5.2.2018 alkaen. Yhteispäivystyksen käyntimääriä on seurattu säännöllisesti, käyntimäärä lisääntyi 2017 noin 2 %:lla.	
	Vastuuhoitajajärjestelmä otetaan käyttöön kaikilla kolmella terveysasemalla.	Kevät 2017
	Vastuuhoitajajärjestelmä on otettu käyttöön erikoissairaanhoitajan vastaanotoilla.	
	Österbyn lapsi- ja äitiysneuvola siirretään Ystadsgårdeniin.	Viimeistään syksyllä 2017
	Österbyn lapsi- ja äitiysneuvola muutti Ystadsgårdeniin joulukuussa 2017.	

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: vt. johtava lääkäri Anne Pietinalho

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

		Lasten ja aikuisten puheterapian myöntämiskriteerit päivitetään.	Kevät 2017
		Sosiaali- ja terveyslautakunta päivitti puheterapian myöntämiskriteerit syksyllä 2017.	

Toimenpideohjelma 2017–2019

TP		Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
		Lääkäripalvelut keskitetään kahdelle terveysasemalle. Lapsi- ja äitiysneuvola keskitetään pienempään määrään toimintapisteitä	2017: -62 000 euroa 2018: -135 000 euroa
		Lapsi- ja äitiysneuvolatoiminta on keskitetty vähempiin toimintapisteisiin Österbyn neuvolan muutettua. Lääkäripalveluja ei ole keskitetty kahdelle terveysasemalle, vaan toiminta on jatkunut viisi päivää/viikko Karjaalla ja Tammisaarella, koska Karjaan lääkärikäynnit ovat huomattavasti lisääntyneet 2017.	
		Pidennetyt aukioloajat terveyskeskuksessa/terveysasemilla	Toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset kuvataan määrärahasa erikoissairaanhoidon/maksuosuus
		Aloitus asteittain 5.2.2018 alkaen Tammisaaren terveysasemalla.	

Analyysi toimenpiteistä

Pohjan terveysaseman lääkärivastaanotto suljettiin 1.3.2017 alkaen. Sen jälkeen Karjaan lääkärivastaanoton potilasvirta on kasvanut. Lääkärikäyntejä oli Karjaalla 3 030 vuonna 2016 ja 2017 lukumäärä oli 3 921 (Pohjan lääkärivastaanotto suljettiin, lääkärivastaanotolla oli 127 käyntiä vuonna 2017). Siksi lääkärivastaanottoja ei ole keskitetty.

Suunniteltua aukioloaikojen pidennystä ei toteutettu 2017, mutta se aloitetaan asteittain helmikuussa 2018. Lääkärimiehitys on ollut vajaa vuonna 2017. Pidennetyllä aukioloajalla odotetaan olevan laskeva vaikutus yhteispäivystyskäynteihin.

Perhekeskustoiminnan kehittämistä on jatkettu 2017. Loppukesällä 2017 miehitys oli täysilukuinen, mikä mahdollisti intensiivisemmän kehitystyön. Perhekeskeisen, toimialarajat ylittävän palvelukokonaisuuden kehittäminen on jatkunut vuoden 2017 aikana. Kunnan osallistuminen kansalliseen kärkihankkeeseen LAPE on antanut hyvää vetoapua toiminnan kehittämiseksi. Toiminta arvioitiin syksyllä 2017 ja perhekeskus päätettiin siirtää 1.1.2018 alkaen sosiaalipalveluihin, jotta saataisiin lisää synergiaetua lapsi- ja perheyksikön kanssa siten, että panostusta ehkäisevään työhön voidaan painottaa korjaavan työn sijaan.

Lapsi- ja äitiysneuvolatoiminta keskitettiin 2017 harvempiin toimintapisteisiin Österbyn neuvolan muutettua Ystadgårdeniin.

Sähköinen ajanvaraus ja automatisoitu Marevan lääkemääräys ovat suunnitteilla ja ne otetaan käyttöön keväällä 2018, koska it-tekniset ratkaisut ovat vaatineet odotettua enemmän aikaa. Vastuuhoitajajärjestelmä on käytössä erityisvastaanotoilla ja useimmilla monikäyttäjillä on vastuuhoidaja. Vastuulääkärijärjestelmää ei ole otettu käyttöön lääkärimiehityksen ollessa haastava.

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: vt. johtava lääkäri Anne Pietinalho

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Fysioterapeuttista kiireellistä vastaanottoa laajennettiin käsittämään koko kehon tuki- ja liikuntaelinproblematiikka hoitoprosessin tehostamiseksi tälle potilasryhmälle. Fysioterapeuttisella kiireellisellä vastaanotolla oli 203 käyntiä vuonna 2017.

Aikuisneurologisille potilaille palkattiin toimintaterapeutti keväällä 2017, mikä on vähentänyt ostopalvelujen kustannuksia.

TK:n vuodeosaston lääkärimiehitystä on vahvistettu vuoden 2017 aikana. Vuodeosastolla on vuonna esiintynyt useita eri epidemioita, jotka ovat johtaneet sisäänoton ja kotiuttamisen tilapäisiin keskeytyksiin. Epidemioiden takia osasto ei ole kaikkiaan 47 vuorokauden aikana voinut ottaa vastaan potilaita sairaalasta. Tämä näkyy myös osaston keskimääräisessä hoitoajassa, joka 2017 oli 21,6 (2016 18,6 vrk).

Vuodeosastolla on vuoden aikana aloitettu eri kehityshankkeita potilasvirtojen nopeuttamiseksi. Hankkeet jatkuvat vuonna 2018.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017		TP 2017		
Avovastaanotto/ sairaanhoitajakäyntien määrä	25 441	23 500		22 535		
Avovastaanotto/ lääkärikäyntien määrä	8 866	10 000		9 966		
Ei-kiireellinen hoito/ jonotusajat	20	20		15		

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	252 067	113 600		150 796	37 196	132,7 %
Maksutuotot	852 729	776 500	15 000	738 626	-52 874	93,3 %
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot	9 134	4 300		6 075	1 775	141,3 %
Tuotot yhteensä	1 113 930	894 400	15 000	895 497	-13 903	98,5 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-19,6 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-6 449 417	-7 133 260	212 420	-6 561 572	359 268	94,8 %
Ostopalvelut	-2 204 409	-1 647 200	27 580	-1 547 191	72 429	95,5 %
Aineet ja tavarat	-530 868	-581 240		-687 701	-106 461	118,3 %
Avustukset		-10 000	5 000		5 000	0,0 %
Muut kulut	-541 227	-682 020		-691 592	-9 572	101,4 %
Kulut yhteensä	-9 725 921	-10 053 720	245 000	-9 488 055	320 665	96,7 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-2,4 %		
Toimintakate	-8 611 991	-9 159 320	260 000	-8 592 559	306 761	96,6 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-0,2 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	94 891					
Sisäiset kulut	-1 179 986	-1 300 660		-1 267 102		

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: vt. johtava lääkäri Anne Pietinalho

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

TK:n vuodeosasto vastaa 206 000 alituksesta kokonaissummasta 307 000. Tämä johtuu siitä, että tuloja saatiin budjetoitua enemmän (+40 000 €). Sekä sairaus- että lomasijaisten rekrytointi on ollut haastavaa koko vuoden, mikä on johtanut säästöihin sijaiskustannuksissa. Kesäksi oli budjetoitu kaksi fysioterapeutin sijaista, mutta rekrytointi ei onnistunut. Vuodeosasto sai myös budjetoitua enemmän sairausvakuutuskorvauksia (19 300 euroa).

Terveyspalveluihin budjetoidut lääkärinvirat ovat osin olleet täyttämättä vuonna 2017, mikä on vaikuttanut henkilöstökulujen toteutumaan.

Toimintakuvaus

Mielenterveysyksikkö on jaettu aikuistiimiin, lasten- ja nuorten tiimiin ja kuntoutuskeskustoimintaan. Mielenterveysyksikön toiminta on matalakynnyksistä toimintaa, johon väestön on helppo päästä.

Päihdehuolto käsittää ajanvaruksella toimivan A-klinikan sekä liikkuvaa toimintaa. A-klinikan toimipisteet sijaitsevat Tammisaaressa, Karjaalla ja Pohjassa. Liikkuvan toiminnan toimipiste on Tammisaaressa, mutta toiminta ulottuu koko Raaseporiin.

Päihdehuolto tukee ihmisiä, joilla on erilaisia riippuvuusongelmia ja/tai heidän omaisiaan. Hoito perustuu vapaaehtoisuuteen ja matalan kynnyksen toimintaan.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Mielenterveysyksikkö ja päihdehuolto on yhdistetty yhdeksi yksiköksi, joten alan yhteistyötä voidaan kehittää edelleen. Mielenterveyspalvelut kehittävät vuoden 2017 aikana vielä yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa. Säännölliset kokoukset ja tapaamiset aikuispsykiatrisen osaston, ajanvarauspoliklinikan ja Silta-yksikön kanssa jatkuvat.

Vuodesta 2017 lähtien mielenterveyspalveluiden aikuisvastaanotto ja kuntoutuskeskus tulevat ostamaan psykiatrikonsultaatioita erikoissairaanhoidolta psykiatripalveluiden kilpailuttamisen sijaan. Näin tehdään yhteistyön lisäämiseksi.

Vuoden 2017 aikana kehitetään aikuistiimin ryhmätoimintoja esim. masennusryhmillä. Myös verkkoterapia tekee tuloaan.

Lapsi- ja nuorisopuolen tavoitteena on yhdessä muiden toimijoiden kanssa (lastensuojelu, perhekeskus, muut) kehittää selkeämpää ja läpinäkyvämpää palvelua lapsille ja nuorille heidän perheilleen.

Kuntoutuskeskuksen henkilökunta laatii hoitosuunnitelman kaikille Raaseporin käyttämien palvelukotien potilaille sekä seuraa hoitosuunnitelmia. Palvelukotiin pidetään säännöllistä yhteyttä.

Päihdehuolto on asteittain siirtynyt laitoshoidosta tehostettuun avohoitoon 1.1.2016 lähtien. Yhteistyö muiden yksiköiden ja kaupungin instanssien kanssa on keskeisessä roolissa päivittäisessä työssä ja tavoitteena on vielä tehostaa yhteistyötä.

Yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa kehitetään ja siten tehdään päihdehuollon palveluista näkyvämpiä. Liikkuvan toiminnan työtä kehitetään ja arvioidaan säännöllisesti, jotta asiakkaille voidaan tarjota tarkoituksenmukaista palvelua. Panostus ehkäisevään päihdehuoltotyöhön jatkuu. Painopiste on ehkäisevän työn kehittämisessä kaikissa ikäryhmissä. Yhteistyötä eri toimintojen ja toimialojen, mm. vanhuspalvelun, sivistyksen, sosiaali- ja terveydenhuollon, kanssa vahvistetaan tehostamaan ja parantamaan aikaista tukea ja asioihin puuttumista, mikä on korjaavan työn vähentämisen edellytys.

Ostopalveluja käytetään vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin tukiasumisesta tai pitkäaikaisesta kuntoutuksesta laitoksessa ihmisarvoisen elämän takaamiseksi.

Lääkäripalvelut jatkuvat vuonna 2017 ostopalveluina, mutta tavoitteena on pidemmällä aikavälillä palkata oma lääkäri tai kehittää yhteistyö erikoissairaanhoidon kanssa jatkuvuuden takaamiseksi.

Päihdehuolto muuttaa vuoden 2017 lopulla niin kutsuttuun Psyke-taloon yhdessä mielenterveyden kanssa ja ne jakavat psykiatrisen hoidon. Synergioiden siittä, että samassa rakennuksessa on useampia toimintoja, odotetaan helpottavan asiakkaiden kanalisointia oikeaan hoitoinstanssiin ja vastaanottoon aikaisessa vaiheessa. Yhteistyöstä tulee luonnollisempaa, ja se hyödyttää potilaita, jotka saavat moniammatillista ja kokonaisvaltaista hoitoa organisaatorajoista piittaamatta.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toiminnot yhdistetään yhdeksi kokonaisuudeksi ja muutto syksyllä 2017 nk. Psyke-taloon.	Konkreettista yhteistyötä aikuispsykiatrian kanssa kehitetään, kun toiminnot ovat muuttaneet samoihin tiloihin syksyllä 2017. Taloudelliset vaikutukset on otettu huomioon määrärahasa erikoissairaanhoido/maksuosuus
	 Mielenterveyshoito ja päihdehuolto muuttivat yhteisiin tiloihin Raaseporin mielenterveyskeskukseen joulukuussa 2017.	

Analyysi toimenpiteistä

Mielenterveyshoito ja päihdehuolto muuttivat yhteisiin tiloihin Raaseporin mielenterveyskeskukseen yhdessä erikoissairaanhoidon kanssa joulukuussa 2017. Yhteisillä kokouksilla parannettiin yhteistyötä siten, että potilaat ohjataan aikaisemmassa vaiheessa oikealle vastaanotolle, mikä johtaa yhtenäisempään ja tarkoituksenmukaisempaan hoitoon, jossa vältetään päällekkäisyydet.

Lapsi- ja nuorisopuoli on yhdessä muiden toimijoiden kanssa aloittanut kehittää selkeämpää palvelua lapsiperheille. Osallistuminen LAPE-hankkeeseen on antanut hyvät edellytykset kehitystyölle, joka jatkuu vuonna 2018. Kuntoutuskeskuksen henkilökunta käy säännöllisesti palvelukodeissa laatimassa ja seuraamassa hoitosuunnitelmia.

Ehkäisevässä päihdehuollossa on painopiste ollut lapsissa, nuorissa ja heidän perheissään. Aikainen asioihin puuttuminen ja nopeat, tarkoituksenmukaiset väliintulot ehkäisevässä tarkoituksessa ovat ratkaisevia pitkäjänteisessä ehkäisevässä työssä ja näiden metodien kehittäminen on jatkunut vuonna 2017. Kohderyhmän löytämiseksi siirrettiin ehkäisevä päihdehuolto perhekeskukseen vuoden vaihteessa.

Päihdehuolto siirtyi asteittain laitoshoidosta tehostettuun avohoitoon 1.1.2016. Toimialarajat ylittävää työtä kaupungin muiden toimialojen kanssa on kehitetty jatkuvasti vuonna 2017. Yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa on myös lisätty. Ostolääkäripalvelut ovat jatkuneet vuonna 2017.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Suoritteet			
Päihdehuolto, asiakkaita		370	449
Päihdehuolto, käyntejä		3 800	4 364
Päihdehuolto, tukiasuminen, hoitovuorokausia		1 100	424

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	30 102	25 000		21 240	-3 760	85,0 %
Maksutuotot	228 161	238 780		240 360	1 580	100,7 %
Tuet ja avustukset	618				0	0,0 %
Muut tuotot	156 709	157 000		160 649	3 649	102,3 %
Tuotot yhteensä	415 591	420 780	0	422 248	1 468	100,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				1,6 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 397 013	-1 520 720	45 220	-1 339 926	135 574	90,8 %
Ostopalvelut	-1 656 663	-1 894 460	294 780	-1 547 039	52 641	96,7 %
Aineet ja tavarat	-15 679	-19 600		-22 239	-2 639	113,5 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-111 982	-146 230		-144 280	1 950	98,7 %
Kulut yhteensä	-3 181 337	-3 581 010	340 000	-3 053 484	187 526	94,2 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-4,0 %		
Toimintakate	-2 765 747	-3 160 230	340 000	-2 631 236	188 994	93,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-4,9 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-219 647	-249 070		-213 646		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Mielenterveyshoidon toteutuma oli 95,86 % määrärahasta, eli 89 356 euroa.

Päihdehuollon toteutuma oli 85,0 % määrärahasta, eli 99 204 euroa.

Alitukset johtuvat siitä, että sekä mielenterveys- että päihdehoidossa tukiasumisen tarpeen ennakoiminen on vaikeaa. Paikat ovat kalliita ja kyseisten kustannuspaikojen summat vastaavat noin 1,5–2 asiakkaan ympärivuorokautista tukiasumista. Henkilöstökulut alittuivat koska psykologisijaisten rekrytointi lasten- ja nuorten vastaanotolle on ollut haasteellista.

Hammashoito

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: vt. johtava lääkäri Anne Pietinalho

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Kuntalaisten suun terveydenhoidon järjestäminen lainsäädännön, asetusten ja ohjeistusten mukaan. Toiminta sisältää suun ja hampaiston tutkimuksen, hoidon ja ennaltaehkäisevän hoidon sekä ympärivuorokautisen kiireellisen hoidon järjestämisen. Perushoito tulee järjestää 3 kuukauden kuluessa, kuitenkin viimeistään 6 kuukauden kuluessa ja kiireellinen hoito hoidontarpeen arvion mukaisesti tarvittaessa 24 tunnin kuluessa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Vuoden 2017 tavoite on, että jonotusaika suun ja hampaiston kokonaishoitoon on korkeintaan 4 kuukautta kaikilla vastaanotoilla.

Hampaiden oikomishoidon erikoishammaslääkärin onnistunut rekrytointi edellyttää tietoista panostusta rekrytointiin. Puhelinvaihteen ja ajanvarauksen toimintaa parannetaan siten, että se vastaa täysin lain asettamia vaatimuksia. Österbyn vastaanotto suljetaan ja sen hoitaa jatkossa Tammisaaren keskusta.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Potilasjono suun ja hampaiston kokonaishoitoon lyhennetään.	Perushoito järjestetään 4 kuukauden kuluessa
	Jonotusaikojen lyhentäminen ei ole toteutunut johtuen hammaslääkäripulasta ja lisääntyneestä potilasmäärästä. Keskimääräinen jonotusaika vuonna 2017 oli 6 kuukautta.	

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Potilastietojärjestelmän päivittäminen	2018
	Effica on otettu käyttöön ja toimii odotetusti.	Effica on otettu käyttöön ja toimii odotetusti.

Analyysi toimenpiteistä

Potilasjonotusajan lyhentäminen 4 kuukauteen ei toteutunut, keskimääräinen jonotusaika vuonna 2017 oli 6 kuukautta. Hammashoidon miehitystilanne oli parempi kuin ennen, mutta uusien hoitoa jonottavien potilaiden määrä on kasvanut. Potilastietojärjestelmä Effica päivitettiin 2017 ja se toimii optimaalisesti. Österbyn hammaslääkärivastaanotto muuttaa Tammisaaren hammaslääkärivastaanoton tiloihin maaliskuussa 2018.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Käynnit - hammaslääkärit	24 790	24 580	25 565
Käynnit - suuhygienistit	3 500	3 500	4 282
Käynnit - hammashoitajat		1 300	922
Jonotusajat - kuukausia		4	6

Hammashoito

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: vt. johtava lääkäri Anne Pietinalho

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	69 728	57 000		73 679	16 679	129,3 %
Maksutuotot	1 021 645	1 052 000		1 016 819	-35 181	96,7 %
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot				30	30	0,0 %
Tuotot yhteensä	1 091 373	1 109 000	0	1 090 528	-18 472	98,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2015)				-0,1 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-2 301 017	-2 267 440		-2 140 229	127 211	94,4 %
Ostopalvelut	-300 574	-310 070		-316 465	-6 395	102,1 %
Aineet ja tavarat	-292 861	-321 900		-298 968	22 932	92,9 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-127 519	-180 930		-182 735	-1 805	101,0 %
Kulut yhteensä	-3 021 972	-3 080 340	0	-2 938 397	141 943	95,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2015)				-2,8 %		
Toimintakate	-1 930 598	-1 971 340	0	-1 847 869	123 471	93,7 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2015)				-4,3 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-196 901	-262 100		-263 630		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Henkilöstökulujen toteutumaan vaikuttavat sairausvakuutuskorvaukset sekä palkkakulujen jaksotus.

Henkilöstövahvuus vuonna 2017 oli parempi, kuin vuonna 2016, mitä lisääntynyt kävijämäärä sekä hammaslääkärillä että suuhygienistillä todentaa. Tästä huolimatta ei jonoja ole pystytty vähentämään, koska jonoon tulee jatkuvasti uusia potilaita. Henkilöstövahvuus ei vielä ole riittävä, minkä henkilöstökulut osoittavat.

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen kuuluu lapsi- ja perhepalvelujen viranomaistehtävät. Toiminta on jakautunut ehkäisevään lastensuojeluun (sosiaalipäivystyksen toiminta), avohuoltoon ja jälkihuoltoon, lasten ja nuorten sijaishuoltoon sekä lastenvalvojan viranomaistehtäviin.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Lapsi- ja perhepalveluissa on sosiaalihuoltolain voimaantumisen 2015 jälkeen selvä painopiste korjaavassa lastensuojelussa. Lastensuojelun perhetyö on myös korjaavaa perhetyötä, koska se tapahtuu lastensuojelun asiayhteydessä ja vaatii lastensuojelun asiakkuutta. Ehkäisevä lastensuojelu ei kuulu lapsi- ja perhepalveluihin, vaan se on erityistä tukea, jota annetaan kunnan muiden palvelujen piirissä (esim. neuvola, perhekeskus, päivähoido, koulu, nuorisotyö) kun lapsi tai nuori ei ole lastensuojelun asiakas.

Yksikön keskeisiin muutoksiin kuuluu määrätietoinen panostus avohuollon lastensuojeluun, mikä on mahdollista, kun palvelutarpeen kartoitus ja arviointi tapahtuvat uudistetussa asiayhteydessä. Tehostettu perhetyö joustavampine työmuotoineen mahdollistaa lastensuojeluperheiden suuremman tuen kotona.

Panostusta perhehoitajien, tukiperheiden ja tukihenkilöiden koulutukseen jatketaan. Kunnalla on nyt omat sosiaalityöntekijät ja perhehoitajat, jotka ovat saaneet toimialan koulutusta. Tämä merkitsee suurempia sijoitusmahdollisuuksia perhehoidossa, mikä on kustannustehokkaampi ratkaisu kuin sijoitus laitokseen tai ammattimaiseen perhekotiin.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Perhehoitajien, tukiperheiden ja tukihenkilöiden koulutus jatkuu	Suomenkielinen koulutus perhehoitajille toteutetaan 2017
	 Suunnitelmana oli pitää koulutus syksyllä 2017, mutta ilmoittatumisia ei tullut tarpeeksi. Uusia panostuksia tehdään 2018.	
	Lapsi- ja perhepalvelujen yksilöasioiden määrän odotetaan vähenevän perhekeskukseen panostamisen avulla.	Vähemmän yksilöasioita/sosiaalityöntekijä/perhetyöntekijä
	 Lastensuojelussa hoidettiin vuonna 307 lasta. Tämä on olennainen vähennys verrattuna vuosiin 2015 (413 lasta) ja 2016 (386 lasta). Kehitys on kulkenut tavoitteiden mukaisesti ja lasten lukumäärä per sosiaalityöntekijä on alentunut. Vuonna 2015 lukumäärä oli 69/6 sosiaalityöntekijää. Luku on jatkuvasti alentunut – vuonna 2016 lasten lukumäärä oli 64/6 sosiaalityöntekijää ja vuonna 2017 luku oli 62 lasta/5 sosiaalityöntekijää. Yksi sosiaalityöntekijän virka oli täyttämättä 2017.	

Analyysi toimenpiteistä

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) astui voimaan 2015. Raasepori panosti resurssien lisäämiseen perhekeskuksessa määrääjäksi, jotta siellä voitiin hoitaa alkuarviot uuden lainsäädännön mukaisesti. Panostusten vaikutukset on syytä huomioida.

Vuonna 2015, ennen perhekeskuksen toiminnan aloittamista, lastensuojeluilmoituksia oli 362 ja yhteydenottoja sosiaalihuoltolain mukaan 46. Vuonna 2016 lastensuojeluilmoituksia oli 410 ja yhteydenottoja sosiaalihuoltolain mukaan 105. Vuonna 2017, kun perhekeskuksella oli täydempi resursointi ja se saattoi työskennellä tarkoituksenmukaisemmin, ilmoituksia oli 332 ja yhteydenottoja sosiaalihuoltolain mukaan 467. Kehitys on ollut tavoitteiden mukaista. Lastensuojeluilmoitusten määrä on vähentynyt ja sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot ovat lisääntyneet.

Lapsi- ja perhepalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Sosiaalipalvelupäällikkö Eivor Österlund-Holmqvist

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Tämä kehitys on mahdollistanut lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden intensiivisemmän työnteon lastensuojeluperheiden parissa, mikä voidaan nähdä siinä, että työ monen perheen parissa on voitu lopettaa. Tämä kehitys kertoo myös, että yhteydenotto sosiaalihuoltolain mukaan on tullut helpommaksi ja nopeuttaa siten tuen löytämistä perheille aikaisemmassa vaiheessa. Jotta tämä positiivinen kehitys voisi jatkua, on tärkeää, että lastensuojelussa säilyy resursseja ehkäisemään kalliita ratkaisuja kalliine sijoituksineen ja että panostukset perhekeskukseen jatkuvat ja laajenevat.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017		
Lastensuojelu - laitossijoitukset/vrk määrä/vuosi	7 461	8 500	8 598		
Lastensuojelu - perhehoito/vrk määrä/vuosi	5 946	6 000	5 694		
Lastensuojelu - yksilöasioiden määrä		390	307		
Laitossijoitukset/€/vrk	247	253	228		
Perhehoito/€/vrk	59	62	87		

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot					0	0,0 %
Maksutuotot	177 552	37 600		207 284	169 684	551,3 %
Tuet ja avustukset		100 000			-100 000	0,0 %
Muut tuotot					0	0,0 %
Tuotot yhteensä	177 552	137 600	0	207 284	69 684	150,6 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						16,7 %
Kulut						
Henkilöstökulut	-894 075	-926 710		-915 941	10 769	98,8 %
Ostopalvelut	-3 086 415	-3 329 330	145 000	-3 117 691	66 639	97,9 %
Aineet ja tavarat	-6 809	-18 330		-4 903	13 427	26,7 %
Avustukset	-110 023	-207 000	15 000	-105 814	86 186	55,1 %
Muut kulut	-102 559	-40 090		-32 966	7 124	82,2 %
Kulut yhteensä	-4 199 880	-4 521 460	160 000	-4 177 316	184 144	95,8 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-0,5 %
Toimintakate	-4 022 328	-4 383 860	160 000	-3 970 032	253 828	94,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-1,3 %
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-156 801	-66 220		-63 220		

Lapsi- ja perhepalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Sosiaalipalvelupäällikkö Eivor Österlund-Holmqvist

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Lapsi- ja perhepalvelut osoittavat kokonaisuutena hyvää tulosta. Talousarvio alittui noin 250 000 eurolla. Avo- ja jälkihuollossa voidaan havaita säästöä mm. ulkoa ostetuissa asiakaspalveluissa. Perhetyöntekijät ovat suuremmassa määrin voineet antaa intensiivisempää tukea perheille, koska perhekeskus on huolehtinut alkuarvioinneista.

Myös taloudellisesti raskaat erät kodin ulkopuolisista sijoituksista ovat jonkin verran alittaneet budjetoidut määrärahat. Vuorokausien lukumäärä jaettuna laitossijoituksiin ja perhehoitoon eivät aivan vastaa tavoitetta. Syynä tähän on, että vuoden aikana tehdyt sijoitukset ovat olleet niin vaativia, että perhehoito ei ole ollut vaihtoehto.

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen kuuluvat aikuissosiaalityön viranomaistehtävät sekä vammaispalvelu, joka on jaettu omaan tuotantoon ja ulkoisiin sopimuksiin (erityishuollon ostopalvelut). Lisäksi osaston toiminta-alueeseen kuuluu maahanmuuttajatoimisto. Maahanmuuttajatoimisto koordinoi palvelun myös Hangon osalta kuntien välillä solmitulla sopimuksella.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Aikuissosiaalityö

Sosiaalihuoltolaki, joka tuli voimaan 1.1.2015 ja perustoimeentulotuen siirtyminen Kansaneläkelaitokselle (KELA) 1.1.2017 lähtien mahdollistavat sen, että kunnat voivat panostaa enemmän sosiaalityön ja sosiaalisen ohjauksen resursseista sosiaalityön asiakastyöhön. Toimeentulotuen rutiininomainen laskenta siirtyy kunnilta KELA:lle. Sosiaalihuoltolaki asettaa uusia vaatimuksia kuntien aikuissosiaalityölle ja painottaa palvelujärjestelmän tehostamisen ja tarkoituksenmukaisen resurssien käytön tärkeyttä. Uudistetussa lainsäädännössä on rakenteellinen sosiaalityö, joka käsittää tietoa asiakkaiden tarpeista ja tarpeiden yhteiskunnallisista kytköksistä, ehkäisevän työn päämäärähakuiset toimenpiteet sekä toimialarajat ylittävä yhteistyö ja yhteistoiminta muiden toimijoiden kanssa saanut suuremman painotuksen. Tärkeä työkalu on palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelman laatiminen yhdessä asiakkaan ja mahdollisten muiden toimijoiden kanssa. Etenkin ryhmä asiakkaita, jotka ovat alle 25-vuotiaita, tarvitsee lisää panostuksia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa ja se tullaan jatkossakin ohjaamaan sosiaalitoimistoon, koska tämän ryhmän oikea palvelu vaatii laajempaa yhteistyöverkostoa. Vuonna 2015 asiakkaista 24,7 % (367) oli alle 25-vuotiaita.

Vammaispalvelut

Vammaispalvelujen toimintaa ohjaa pitkälti kysymys subjektiivisista oikeuksista. Vammaispalveluilla tärkeitä työkaluja ovat asiakas- ja palvelusuunnitelmat. Vammaispalveluissa on haasteena henkilökohtainen avustaminen ja kuljetuspalvelu. Tässä ovat suurimmat taloudelliset panostukset. Henkilökohtaisen avustamisen kohdalla uudet palvelutuottajat ovat ajankohtaisia 1.12.2016 lähtien. Kunnan tavoitteiden mukaan suuri osa vammaisista, joille on myönnetty henkilökohtaista avustamista, toimii itse työnantajana. Kunnalla on tämän rinnalla palvelumuoto, jossa on ostopalveluja ja kaupungin palkkaamia avustajia.

1.1.2017 lähtien tulee vammaistiimi vastaamaan hoivasuunnitelmien laatimisesta sekä Kärkullaa että Etevaa koskien. Tämä johtaa siihen, että kunnalla on mahdollisuus yhdessä vammaisen, tämän henkilökohtaiset verkoston ja muiden toimijoiden kanssa laatia ne suunnitelmat, jotka ohjaavat palvelun sisältöä. Painopiste on muuten uusien työtapojen jatkuvassa kehittämisessä, etenkin kun kyse on erityishuollon asiakkaista, jotka asuvat kotona tukitoimien avulla, ja asiakkaista, jotka ovat ulkoistetussa työssä eri tukitoimien avulla. Työllisyysosasto on tässä tärkeä yhteistyökumppani uusien kustannustehokkaiden ratkaisujen löytämisessä.

Erityishuollossa on lähes 20 asiakasta, jotka odottavat asumispaikkaa. Tästä ryhmästä lähes 10 on nuoria, joista suurin osa nyt asuu kotona. Kyse on siten ajankohtaiseksi tulevasta uudesta palveluvolyymistä nuorisotasumisen muodossa. Kustannustehokkaampien ratkaisujen löytämiseksi voitaisiin tämä uusi palvelumuoto kilpailuttaa tai tarjota palveluseleitä palveluun. Asiaa suunnitellaan ja selvitetään keväällä 2017.

Maahanmuuttajatoimisto

Kunta on vuoden 2016 aikana hyväksynyt 68 kuntapaikkaa (mukaan lukien ne kiintiöpakolaiset, joista kunnalla on sopimus ELY-keskuksen kanssa) pakolaisille, jotka ovat saaneet oleskeluluvan. Maahanmuuttajapalvelun painopiste on tämän aiheuttamissa haasteissa. Koska kunta saa laskettua korvausta tästä ryhmästä, on olemassa edellytykset kustannustehokkaaseen yhteistyöhön muiden toimialojen kanssa ja kehittää tarkoituksenmukaista palvelua joka edistää kotoutumista. Todennäköistä on, että tänne muuttaa lisää henkilöitä, joille myönnetään oleskelulupa pakolaisstatuksella.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Perustoimeentulotuki siirtyy KELAlle → henkilötyövuosien väheneminen	Toimeentulotukipäätösten määrä vähenee noin 60 %:lla
	 Toimeentulotukipäätösten määrä väheni vuodesta 2016 vuoteen 2017 83,2 prosentilla.	

Toimenpideohjelma 2017–2019

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Aikuissosiaalityön resurssien pienentäminen	Vähennystä 5 henkilötyövuotta ajalla 2017–2020
	 1.4.2017 lähtien perustoimeentulotuen käsittely siirtyi kokonaisuudessaan Kansaneläkelaitokselle. Vuonna 2017 on resurssien määrä vähentynyt yhdellä henkilötyövuodella.	
	Vammaispalvelutiimi alkaa antaa tukea työssä ja tukipalveluja kotona asuville (erityishuollon asiakkaat) 1.3.2017 alkaen yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa. Palvelu on aikaisemmin hoidettu ostopalveluna.	2017: -30 000 € 2018: -20 000 € 2019: -20 000 €
	 Työ käynnistettiin kunnan omana työnä 1.5.2017. Toiminnan siirto Kärkullasta on sujunut joustavasti. Asiakaskontaktien määrä vuoden aikana on ollut 34. Uusia ratkaisuja ei ole ollut mahdollista löytää ”tukea työssä” piirissä kaikille, joilla on paikka erityishuollon päivätoiminnassa sosiaalihuoltolain nojalla. Tukipalveluja kotona-asuville on yhä ostettu Kärkullalta tai Etevalta.	

Analyysi toimenpiteistä

Vuoden 2017 aikana on kulunut paljon aikuissosiaalityön resursseja selvittämään asioita, jotka ovat sidoksissa Kansaneläkelaitoksen perustoimeentulotuen käsittelyyn. Tätä tukee myös se, että täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen asumäärä osoittaa kasvua vuodesta 2016 (578 päätöstä) vuoteen 2017 (1 077 päätöstä). Palvelujärjestelmän tehostamista ja tarkoituksenmukaisemman resurssien käyttöä ei ole voitu toteuttaa tavoitteiden mukaisesti, osin siksi, että Kansaneläkelaitoksen käsittelyprosessin epäselvien kysymysten selvittäminen on vienyt paljon resursseja.

Vammaispalveluissa on erityishuollon hoivaohjelmien laatimisprosessit löytäneet selkeämmät rakenteet. Vammaispalvelut on käynyt läpi työprosessit ja työstänyt parempaa rakennetta monimuotoisessa työssä. Kirjanpito- ja tukipalvelut henkilöille, joille on myönnetty henkilökohtainen avustaja ja joka on valinnut olla oma työnantajansa, on kilpailutettu syksyllä 2017 tavoitteena saada kilpailukykyisempi ja yhtenäisempi palvelu. Vuoden aikana on osoittautunut, että omana työnantajana toimimista haluavien henkilöiden määrä on vähentynyt suhteessa ostopalveluihin.

Maahanmuuttajapalvelut

Kaupunginhallitus päätti 7.3.2016 § 72 vuosina 2016-2017 myöntää kuntapaikan yhteensä 68 pakolaiselle sisältäen 25 kiintiöpakolaisen kiintiön, joista kaupungilla on jo sopimus Ely-keskuksen kanssa. Vuonna 2017 kuntaan muutti yhteensä 56 pakolaista. Näistä 33:lle myönnettiin kuntapaikka. Muista tuli muilla tavoin kunnan asukkaita. Vuonna 2017 kunnasta muutti 40 henkilöä, jotka olivat kotouttamislain piirissä (pakolaiset jotka ovat olleet alle kolme vuotta Suomessa). Raaseporissa asui yhteensä 99 pakolaista vuoden 2017 lopussa. Kaupunki saa näistä kaikista laskettuja korvauksia.

Syksyllä 2017 maahanmuuttajapalvelut olivat yhteydessä noin 20 paperittomaan henkilöön. Keväällä 2017 suljettiin Punaisen Ristin Meltolassa ylläpitämä vastaanottokeskus. Se avattiin uudelleen lokakuussa 2017 Medividan hallinnoimana. Paikkakunnalla sijaitseva vastaanottokeskus heijastuu maahanmuuttajapalvelun toimintaan. Vastaanottokeskuksen lapset käyvät Kiilan koulu.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017		
Toimeentulotuki (kaikki tukimuodot), talouksien määrä/vuosi	1 285	700	795		
Täydentävä toimeentulotuki, talouksien määrä/vuosi		450	505		
Ehkäisevä toimeentulotuki, talouksien määrä/vuosi		120	191		
Henkilökohtainen apu - työnantajamalli /%		55	33		
Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama Toteutuma- %
Tuotot					
Myyntituotot	548 300	555 200		658 144	102 944 118,5 %
Maksutuotot	87 769	45 580		69 432	23 852 152,3 %
Tuet ja avustukset	1 496 859	435 000		75 038	-359 962 17,3 %
Muut tuotot	158 096	62 950		55 196	-7 754 87,7 %
Tuotot yhteensä	2 291 023	1 098 730	0	857 809	-240 921 78,1 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-62,6 %	
Kulut					
Henkilöstökulut	-1 310 856	-1 185 360		-1 129 823	55 537 95,3 %
Ostopalvelut	-9 200 545	-9 293 630		-9 387 756	-94 126 101,0 %
Aineet ja tavarat	-5 768	-9 130		-8 656	474 94,8 %
Avustukset	-5 509 011	-3 107 400		-2 542 780	564 620 81,8 %
Muut kulut	-90 087	-104 420		-112 003	-7 583 107,3 %
Kulut yhteensä	-16 116 268	-13 699 940	0	-13 181 017	518 923 96,2 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-18,2 %	
Toimintakate	-13 825 244	-12 601 210	0	-12 323 208	278 002 97,8 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-10,9 %	
Mistä:					
Sisäiset tuotot				2 520	
Sisäiset kulut	-153 035	-162 310		-178 610	

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Aikuissosiaalityö

Toteutuma 69,8 %, 413 163 euroa.

Perustoimeentulotuki siirtyy KELAlle 1.1.2017. Prosessi oli vielä epäselvä siinä vaiheessa, kun vuoden 2017 talousarvio laadittiin. Tilinpäätös osoittaa tulojen alitusta 337 332 eurolla ja myös kustannusten alitusta 645 986 eurolla, joka juontuu perustoimeentulotuesta. On huomionarvoista, että ehkäisevää toimeentulotukea saavien talouksien määrä on kasvanut rajusti. Tämä näkyy sekä tunnusluvuissa että talousarviototeutuksessa. Useat taloudet, joita rasittaa kumulatiiviset velat (esim. maksamattomat vuokrat, sähkö- ja vesimaksut) tulevat aina uudestaan monimutkaisten asioidensa kanssa sosiaalitoimistoon.

Vammaispalvelut/oma tuotanto

Toteutuma 106,7 %, -244 663 euroa.

Vaikeasti vammaisten palvelu on subjektiivinen oikeus, jos täyttää vammaispalvelulain mukaiset kriteerit. Vuonna 2017 suurin ylitys on henkilökohtaisessa avustamisessa. Kaikkiaan 99 henkilöä on vuoden aikana saanut henkilökohtaista apua, mikä merkitsee 23 henkilön lisäystä vuoteen 2016 verrattuna.

Vammaispalvelut /ulkoiset sopimukset

Toteutuma 98,6 %, 109 519 euroa

Vuosi 2017 osoittaa hyvää tulosta, jossa on pieni alijäämä. Yhteenlaskettu talousarvio on 7 542 770 € joten noin 100 000 euron alijäämä osoittaa, että tulojen ja menojen välillä on ollut tasapaino. Tällä toiminta-alalla voi vuoden aikana tapahtua monia muutoksia, joita on mahdotonta ottaa huomioon etukäteen.

Työllisyyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

Toimintakuvaus

Työllisyyspalvelut tarjoaa palveluja pitkäaikaistyöttömille kuntouttavan työtoiminnan muodossa, terveystarkastuksia, työ- ja toimintakyvyn arviointia sekä työvalmennusta. Työ- ja opiskeluelämän ulkopuolella oleville nuorille tarjotaan työpajatoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä työvalmennusta. Työtoimintaa työpajamuodossa tarjotaan myös mielenterveyshoidon asiakkaille.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Kunnan osuus työmarkkinatuesta

Kunnan työmarkkinatukustannusosuuden hillintä vaatii aktivointitoimenpiteitä. Aktivointitoimenpiteet ovat kunnan osalta kuntouttava työtoiminta ja työkokeilu. Nämä toimenpiteet järjestetään aina yhteistyössä TE-palvelujen yhteydessä aktivointisuunnitelmaa laadittaessa.

Yli 300 päivää työttöminä olleiden henkilöiden määrä on noin 650.

Vuoden 2017 talousarvion laskennallinen lähtökohta on, että kunta maksaa työmarkkinatukea 400 henkilölle ja että 250 henkilölle voidaan tarjota aktivointia.

Aktivointitoimenpiteet

Tavoitteena on, että joka kuukausi voidaan tarjota 250 kuntouttavaa työtoimintapaikkaa omissa työpajoissa, ryhmätoimintaa, tuettua työllistymistä, kaupungin omassa organisaatiossa sekä ostopalveluina kolmannelta sektorilta. Nuorille ja aikuisille tarjotaan myös työvalmentajapalveluja tukemaan opiskeluun ja työelämään johtavaa tietä. Työttömien monialaisessa yhteispalvelussa (TYP) lähdetään siitä, että tavataan kaikki pitkäaikaistyöttömät ja nuoret niin pian kuin mahdollista ja kartoitetaan heidän palvelutarpeensa yhdessä TE-palvelujen ja Kansaneläkelaitoksen kanssa.

Työ- ja toimintakyvyn arviointi

Pitkäaikaistyöttömien joukossa on monia, jotka eivät selviä aktivointitoimenpiteestä alentuneen työ- ja toimintakyvyn vuoksi. Tälle ryhmälle tarjotaan terveydenhoitajan, psykologin, lääkärin tms. tekemiä selvityksiä ja arvioita. Nämä toimenpiteet eivät johda säästöihin ennen kuin on saatu sairauseläkepäätös, tai henkilö osallistuu johonkin työkuntoutukseen.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö ottaa yhteyttä nuoriin, jotka ovat jääneet ilman opiskelupaikkaa peruskoulun jälkeen ja nuoriin, jotka ovat keskeyttäneet opintonsa tai asevelvollisuuspalveluksen. Työ muotoutuu jokaisen yksilön elämäntilanteen ja voinnin mukaan. Tavoitteena on löytää takaisin työ- tai opiskeluelämään.

Muita muutoksia

Yhdessä mielenterveyshoidon kanssa tutkitaan työtoiminta Tamfix-pajalla mielenterveyshoidon piirissä olevien henkilöiden kohdalla, jotta löydetään uusia kokonaisratkaisuja 2018 alkaen.

Yhteistyö teknisen toimialan kanssa on tärkeää työttömien aktivoinnissa. Pyrkimyksenä on löytää sopivia työtehtäviä sisäisenä työllistämisenä samalla kun työttömille voidaan tarjota laajamittaista aktivointia.

Työllisyyden työpajoja kehitetään ja niistä tulee enemmän "seinättömiä". Toimintasuunnat vuonna 2017 ovat: ompelu- ja käsityö, puutyöt, sisäinen muuttopalvelu, pienet korjaustyöt, kiinteistönhoitotehtävät, ruoanlaitto, nuorten starttivalmennus, kierrätyskeskus ja kaupungin autojen hoito.

Yhdessä oppilaitosten kanssa kehitetään osaamisen tunnistamista työpajoilla, mikä tarkoittaa, että toimintaan osallistunut saa todistuksen osaamisestaan, jota voidaan hyödyntää opiskeluissa.

Nuorille tarjotaan matalakynnyksistä toimintaa nuorisotyöpaja KOIn starttivalmennuksessa.

Työllisyyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Laaja tarjonta kuntouttavista työtoimintapaikoista	250 paikkaa
	Työllisyyspalveluissa on 272 paikkaa kuntouttavassa työtoiminnassa.	
	Kunnan työmarkkinatukiosuuden kustannusten hillitseminen	Työmarkkinatuen kustannusten hillitseminen aktivoinnin kautta 1 560 000 eurolla
	Työmarkkinatuen kustannuksia on onnistuttu hillitsemään 1 332 926 eurolla, mikä on 227 074 euroa tavoitteesta. Vuoden aikana 206 henkilöä on ollut aktivoituina keskimäärin/kuukausi.	
	Alle 30-vuotiaat nuoret pääsevät eteenpäin työllisyyspalveluista	80/vuosi
	Vuoden aikana 82 nuorta on päässyt eteenpäin työllisyyspalveluista.	
	Työllisyyspalveluista eteenpäin päässeet aikuiset	60/vuosi
	Vuoden aikana 60 aikuista on päässyt eteenpäin työllisyyspalveluista.	

Toimenpideohjelma 2017–2019

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Tuettu työllistyminen yhteistyössä vammaispalvelujen kanssa Tarjoaa yksilöllistä tukea ja ratkaisuja sopivin työtehtävin	10–15 paikkaa Lasketaan hillitsevän kustannusnousua kunnan osuudesta työmarkkinatuesta yhteensä 70 000 eurolla jakautuen vuosittain seuraavasti: 2017: -30 000 euroa 2018: -20 000 euroa 2019: -20 000 euroa
	Tuettu työ lähti käyntiin vasta toukokuussa, mikä on vaikuttanut vuoden 2017 taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen. Tuetussa työssä asiakasryhmä vuoden lopussa oli 16 henkilöä, mikä toi 15 000 euron säästön aktivoinnilla.	
	Monipuolista ryhmätoimintaa kuntouttavan työtoiminnan piirissä	10 paikkaa Lasketaan hillitsevän kustannusnousua kunnan osuudesta työmarkkinatuesta 50 000 eurolla

Työllisyyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

	Ryhmätoiminta on vuoden aikana hillinnyt työmarkkinatuen kustannuksia noin 50 000 eurolla.		
	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">Luoda useampia kuntouttavia työtoimintapaikkoja kaupungin kaikilla toimialoilla</td> <td style="width: 50%;">Lisäys 25 paikasta 50 paikkaan. Lasketaan hillitsevän kustannusnousua kunnan osuudesta työmarkkinatuesta 100 000 eurolla</td> </tr> </table>	Luoda useampia kuntouttavia työtoimintapaikkoja kaupungin kaikilla toimialoilla	Lisäys 25 paikasta 50 paikkaan. Lasketaan hillitsevän kustannusnousua kunnan osuudesta työmarkkinatuesta 100 000 eurolla
Luoda useampia kuntouttavia työtoimintapaikkoja kaupungin kaikilla toimialoilla	Lisäys 25 paikasta 50 paikkaan. Lasketaan hillitsevän kustannusnousua kunnan osuudesta työmarkkinatuesta 100 000 eurolla		
	Vuoden aikana on luotu 25 uutta paikkaa. Paikkojen kokonaismäärästä aktivoituja on ollut niissä 21:ssä keskimäärin/kuukausi.		

Analyysi toimenpiteistä

Kuntouttavassa työtoiminnassa sopimusten välillä vuoden aikana pidettävät tauot näkyvät selvästi aktivoinnissa ja työmarkkinatuen kustannusten hillitsemisessä koska kunta maksaa osia työmarkkinatuesta taukojen aikana. Verrattaessa aktivointia eri kuukausina on välillä kesäkuu–elokuu selvä notkahdus. Tänä ajanjaksona aktivoituja henkilöitä oli 167 keskimäärin/kuukausi, kun taas muina kuukausina henkilöitä oli keskimäärin 219.

Tuetussa työssä on pidetty tapaamisia monien asiakasryhmään kuuluvan kanssa, suunnitelmat on myös aloitettu. Arvioitua vähemmän luokitellaan kuuluvan siihen työllistämiseen, joka suoraan vaikuttaa työmarkkinatuen kustannuksiin. On myös huomioitava, että tämä asiakasryhmä joskus tarvitsee enemmän aikaa ja pidempiä prosesseja kuin muut.

Ryhmätoiminnassa suunnitelmat on toteutettu. Kustannustehokkuuden saavuttamiseksi tarvitaan vielä lisää osallistujia.

Työttömien TYP-toiminnassa on vuoden aikana laadittu 247 toimialarajat ylittävää työllisyysuunnitelmaa ja osallistujia on ollut yhteensä 162. Vuoden aikana 100 henkilöä on osallistunut terveystarkastuksiin.

Työpajat ovat kehittyneet monipuolisemmiksi ja käyttöaste on ollut hyvä.

Tunnusluvut:	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Työmarkkinatuki €/vuosi	2 221 801	2 190 000	2 220 750

Työllisyyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	72 243	62 000		32 204	-29 796	51,9 %
Maksutuotot	5 100			3 384	3 384	0,0 %
Tuet ja avustukset	448 785	630 540		404 737	-225 803	64,2 %
Muut tuotot				13 563	13 563	0,0 %
Tuotot yhteensä	526 128	692 540	0	453 888	-238 652	65,5 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-13,7 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 162 720	-1 360 800	74 080	-1 038 498	248 222	80,7 %
Ostopalvelut	-297 342	-374 830	15 920	-306 330	52 580	85,4 %
Aineet ja tavarat	-37 973	-67 360	10 000	-38 460	18 900	67,1 %
Avustukset	-2 243 546	-2 045 000	-190 000	-2 251 680	-16 680	100,7 %
Muut kulut	-252 300	-297 330		-276 546	20 784	93,0 %
Kulut yhteensä	-3 993 882	-4 145 320	-90 000	-3 911 515	323 805	92,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-2,1 %		
Toimintakate	-3 467 753	-3 452 780	-90 000	-3 457 627	85 153	97,6 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-0,3 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	33 017	7 500		9 405		
Sisäiset kulut	-294 814	-305 230		-320 116		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Tulot alittavat budjetin ja se johtuu suunniteltua vähemmästä määrästä aktivointipäiviä.

Budjetoidut hankkeet jotka eivät toteutuneet näkyvät tilinpäätöksessä pois jääneinä tuloina mutta myös vastaavasti alempina kustannuksina. Henkilöstökuluihin vaikuttaa se, että palkkatuen korvaus alitti budjetoidun määrärahan, koska työllistämismallin piirissä olevien määrä oli laskettua alhaisempi. Henkilöstökuluihin vaikuttaa myös se, että yksikönpäällikön virka jätettiin täyttämättä, että palkkatukimäärärahoja ei käytetty täysmääräisesti ja että hankkeita ei toteutettu.

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen kuuluu erikoissairaanhoito (Nord DRG -tuotteet, hoitopäivien määrä/psykiatria, käyntimäärä/psykiatria ja somatiikka). Määrärahaan kuuluu myös Raaseporin osuus päivystys- ja seurantaosastosta sekä yhteispäivystys HUS Raaseporin sairaalassa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

HUS Raaseporin sairaala laati keväällä 2016 toimintasuunnitelman, jonka tavoitteena on alentaa erikoissairaanhoidon kustannuksia. Toimintasuunnitelman vaikutus Raaseporin kustannuksiin vuosina 2017–2019 lasketaan olevan 1,8 miljoonaa euroa, josta 520 000 euroa vuonna 2017. 1,8 miljoonasta eurosta 500 000 euroa lasketaan kuuluvan erikoissairaanhoidon ensihoitoon, mikä on budjetoitu muun erikoissairaanhoidon määrärahaan.

Suurin muutos sairaalan toiminnassa on psykiatriassa, joka muuttaa syksyllä 2017 uuteen Raaseporin sairaalan viereen pystytettyyn uudisrakennukseen, niin kutsuttuun PSYKE-rakennukseen. Toiminnan luonne muuttuu jo vuoden 2017 alusta. Painotus siirtyy osastohoidosta avohoitoon. Osastopaikkojen määrä (aikuispsykiatrinen ja nuorisopsykiatrinen hoito) vähenee 19:stä 10:een. Kaksi osaston paikoista on varattu nuorisopsykiatrian potilaille. Psykiatrian kustannusten lasketaan alenevan yhteensä 1 miljoonalla eurolla, josta 167 000 euroa vuonna 2017.

Psykiatrinen toiminta (aikuispsykiatria ja nuorisopsykiatria) siirretään vuonna 2017 HYKSiin, jolloin kaupungin osalta kustannusten lasketaan alenevan 500 000 eurolla.

Päivystys- ja seurantaosaston toiminta arvioidaan yhteistyössä kuntien kanssa. Samalla päivitetään osastoon liittyvät hoitoketjut.

Raaseporin sairaalan yhteispäivystys toteutui marraskuussa 2015, jolloin Tammisaaren terveysasema muutti sairaalan kiinteistöön. Toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin ja toimii sujuvasti. Yhteispäivystyksen toiminnassa keskeistä on potilasvirtojen ohjaus. Tammisaaren terveysaseman pidennetyt aukioloajat vaikuttanevat yhteispäivystyksen käyntimäärään, jolla odotetaan olevan positiivinen vaikutus kaupungin kustannuksiin ja parantavan huomattavasti terveyskeskuspalveluiden saatavuutta asukkaille.

Vuoden 2017 erikoissairaanhoidon kuntalaskutus sisältää useita muutoksia. Seurannassa siirrytään vuorokausimaksusta minuuttihintaan ja lisäksi tullaan lääkkeiden käyttö laskuttamaan erikseen. Huolimatta siitä, että toimintasuunnitelma on otettu huomioon Raaseporin sairaalan laatiessa kustannustalousarviotaan, on olemassa riski, että toimintasuunnitelman vaikutus kaupungin kustannuksiin ei vastaa tavoiteltua.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Lääkäriresursoinnin vahvistaminen kaupungin vuodeosastolla nopeuttamaan siirtymistä erikoissairaanhoidosta perussairaanhoitoon.	Sairaalassa ei rekisteröidä yliaikavuorokausia.
	TK:n vuodeosaston lääkärimiehitystä on vahvistettu. Vuodeosastoa on vuoden aikana kohdannut neljä eri influenssa ja NORO-virus epidemiaa, mikä on pakottanut osaston sisäänoton ja kotiuttamisen tilapäisiin lakkautuksiin. Epidemioiden takia osasto ei ole kaikkiaan 47 vuorokauden aikana voinut ottaa sisään potilaita sairaalasta. Tämä näkyy myös osaston keskimääräisessä hoitoajassa, joka 2017 oli 21,6 (2016 18,6 vrk). HUS Raaseporin sairaalalle 2017 rekisteröityjä ylikäyttövuorokausia oli 203 verrattuna vain yhdeksään (9) vuonna 2016. Vuodeosastolla on vuoden aikana aloitettu eri kehityshankkeita potilasvirtojen nopeuttamiseksi. Hankkeet jatkuvat vuonna 2018.	

	Tammisaaren terveysaseman pidennetyt aukioloajat koskien sairaanhoitajavastaanottoa otetaan käyttöön keväällä 2017 ja lääkärivastaanottoa koskeva syksyllä 2017.	Kävijämäärä yhteispäivystyksessä vähenee.
	Hanke myöhästyi paljon johtuen johtavan lääkärin useasta vaihdosta. Suunnittelu vei myös odotettua enemmän aikaa. Pidennetyt aukioloajat otetaan käyttöön portaittain vasta helmikuussa 2018. Lääkärimiehitys on ollut haastavaa suuremman osan vuotta. Myönteisenä puolena voidaan kuitenkin painottaa, että pidennettyjen aukioloaikojen suunnittelu on ensisijaisesti lähtenyt siitä, että sekä Karjaan että Tammisaaren lääkärimiehitys pidetään ennallaan maanantaista perjantaihin. Lääkärivirkojen keskittämistä ei ole toteutettu. Yhteispäivystyksen käyntimäärä lisääntyi hieman vuonna 2017 vuoteen 2016 verrattuna (2,1%). Kustannukset kuitenkin vähenivät koska vuoden 2017 yksikköhinta oli vuoden 2016 hintaa alempi.	

Toimenpideohjelma 2017–2019

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro												
	Raaseporin sairaalan toimintasuunnitelma on huomioitu talousarviossa.	2017: -520 000 euroa 2018: -780 000 euroa												
														
	Psykiatrinen toiminta siirretään organisaatiollisesti HYKSille	2017: -500 000 euroa												
	<p>Psykiatrian (nuoriso + aikuiset) kustannukset laskivat 10,8 %, 520 000 euroon, verrattuna vuoteen 2016. Hoitovuorokausien määrä pysyi lähes muuttumattomalla tasolla, kun taas kustannukset laskivat 21,2 %, 395 000 euroa. Käyntimäärä kasvoi 22,0 % mutta käyntikustannukset alenivat 4,6 %, 126 000 euroa.</p> <p>Aikuispsykiatria</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Käyntejä</th> <th>Euro</th> <th>Euro/käynti</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2015: 6 981</td> <td>2015: 1 905 066</td> <td>2015: 273</td> </tr> <tr> <td>2016: 7 080</td> <td>2016: 1 874 025</td> <td>2016: 265</td> </tr> <tr> <td>2017: 8 793</td> <td>2017: 1 970 669</td> <td>2017: 224</td> </tr> </tbody> </table> <p>Aikuispsykiatrian siirtymisen HYKSille edellä laskettiin hinnan/käynti laskevan noin 300 eurosta (2015) noin 220 euroon. Kansallisesti katsoen on vuoden 2017 todettu olevan vuoden, jolloin psykiatrinen erikoissairaanhoito lisääntyi.</p>	Käyntejä	Euro	Euro/käynti	2015: 6 981	2015: 1 905 066	2015: 273	2016: 7 080	2016: 1 874 025	2016: 265	2017: 8 793	2017: 1 970 669	2017: 224	
Käyntejä	Euro	Euro/käynti												
2015: 6 981	2015: 1 905 066	2015: 273												
2016: 7 080	2016: 1 874 025	2016: 265												
2017: 8 793	2017: 1 970 669	2017: 224												
	Tammisaaren terveysaseman aukioloaikoja pidennetään tavoitteena vähentää yhteispäivystyksen kävijämäärää.	2017: -70 000 euroa 2018: -130 000 euroa												
	Vaikka pidennettyjä aukioloaikoja ei toteutettu vuonna 2017 ja yhteispäivystyksen käyttö hieman lisääntyi, ovat kustannukset alentuneet 140 500 eurolla. Yksikköhinta vuonna 2016 oli 116 euroa ja vuonna 2017 se oli 97 euroa.													

Analyysi toimenpiteistä

Vuosi 2017 oli haastava eritoten TK:n vuodeosaston monien ja pitkien sisäänottokieltojen johdosta. Sekä kaupungin että sairaalan toimintaedellytykset vaikeutuivat, koska niin kutsuttuja ylikäyttövuorokausia oli niin paljon. Pidennettyjen aukioloaikojen suunnittelu vei laskettua pidemmän ajan. Tulos on kuitenkin hyvä ja lähtökohtana on, että se jatkuu täydellä lääkärimiehityksellä sekä Tammisaaren että Karjaan terveysasemilla.

Tunnusluvut:	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Hoitovuorokausien määrä			
päivystys- ja seuranta-osastolla	1 263	940	1 570
Euroa/hoitovuorokausi		480	480
Kävijämäärä			
yhteispäivystyksessä	8 243	8 170	8 419
Euroa per käynti/keskim.		115	97

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	151 350	150 000		144 167	-5 833	96,1 %
Maksutuotot					0	0,0 %
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot					0	0,0 %
Tuotot yhteensä	151 350	150 000	0	144 167	-5 833	96,1 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-4,7 %
Kulut						
Henkilöstökulut					0	0,0 %
Ostopalvelut	-37 139 985	-36 970 000	-1 000 000	-37 876 463	93 537	99,8 %
Aineet ja tavarat					0	0,0 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-2 683			-50	-50	0,0 %
Kulut yhteensä	-37 142 668	-36 970 000	-1 000 000	-37 876 514	93 486	99,8 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						2,0 %
Toimintakate	-36 991 318	-36 820 000	-1 000 000	-37 732 347	87 653	99,8 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						2,0 %

Mistä:

 Sisäiset tuotot
 Sisäiset kulut

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Ero euroissa per tuotantomuoto vuonna 2017 verrattuna vuoteen 2016 näkyy seuraavasta taulukosta:

	2017 €	2016 €	Erotus €
Hoitovuorokausia	1 473 816	1 980 475	-506 659
NordDRG	23 215 267	21 681 475	
- takaisinmaksu	-2 330 904	-1 153 808	
	20 884 363	20 527 667	356 696
Käynnit	11 662 692	10 672 989	989 703
Yhteispäivystys	815 233	955 711	-140 478
Seurantaosasto	754 122	622 545	131 577
Ylikäyttövuorokaudet	121 800	5 400	116 400
Potilasvakuutus	2 486	219 025	-216 539
Muuta	1 637 252	1 981 709	-344 457
Kalliin hoidon rahasto	524 750	177 147	347 603
			733 846

Lähde: HUS/Kaikkiaan per 31.12.2017

Suurin yksittäinen kustannusnousu on käyntituotannossa. Aikuispsykiatrian osastopaikat vähenivät entisestään, mikä näkyy käyntien lisääntymisenä. Uuteen Raaseporin mielenterveyskeskukseen muuton jälkeen on psykiatrialla 9 aikuispaikkaa ja 2 paikkaa nuorisopsykiatrian vuorokauden ympäri -hoidossa.

Kalliin hoidon rahaston kustannukset maksetaan etukäteismaksuna laskien 28 euroa per capita mukaan. Rahasto toimii takuuna kalliissa tapauksissa, eli tuotteissa, joiden yksikköhinta on korkeampi kuin 60 000 euroa. Vuoden lopussa tehdään täsmäytys, jolloin kunta saa tasauksen etukäteismaksusta, joka perustuu kalliiden tapausten kustannuksiin vuoden aikana, mutta johon vaikuttavat myös muiden jäsenkuntien kalliiden tapausten osuus. Kalliin hoidon rahaston kustannuksia ei vuosien kuluessa ole budjetoitu, koska etukäteismaksu periaatteessa maksetaan takaisin tasauksessa. Vuonna 2017 lopullinen kustannus oli 524 750 euroa, mikä on sen verran huomattava summa, että riskinoton vähentämiseksi tulisi jatkossa harkita rahaston budjetointia.

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen kuuluvat röntgen, laboratorio, ensihoito, apuvälinekeskus, muu erikoissairaanhoito sekä eläkkeet entisille erikoissairaanhoidon kuntayhtymien ja kuntainliiton työntekijöille.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Uusmaalaisten kuntien kustannukset ensihoidosta vuonna 2017 budjetoidaan 60 euron per capita mukaan, vuonna 2016 luku oli 50 euroa per capita. Tämä merkitsee ensihoidon kustannusten nousua 240 000 eurolla vuonna 2017 verrattuna vuoteen 2016.

HUS Raaseporin sairaalan keväällä 2016 laatimaan erikoissairaanhoidon kustannuksien pienentämiseen tähtäävään toimintasuunnitelmaan kuului suunniteltu sopimus ambulanssiyhteistyöstä, jonka laskettiin alentavan ensihoidon kustannuksia yhteensä 1 miljoonalla eurolla vuosien 2018–2019 aikana. Yhteistyösopimus ei toteutunut, joten suunniteltu 500 000 euron laskettu säästö kaupungin osalta ei sisälly kaupungin toimenpideohjelmaan vuosille 2018–2019.

Muun erikoissairaanhoidon osa-alueiden kustannukset budjetoidaan vuoden 2015 tilinpäätöksen mukaan, lukuun ottamatta apuvälinekeskusta, joka budjetoidaan vuoden 2016 tasolle.

Entisten työntekijöiden eläkkeiden kustannusten lasketaan alenevan vuosittain.

Sitovat tavoitteet 2017

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Ensihoidon kustannukset lasketaan päätetyn per capita -hinnan pohjalta.	60 euroa/capita
	 Ensihoidosta maksettiin 60 euroa per capita.	

Analyysi toimenpiteistä

Ensihoidosta ja kuntien kustannusjaosta on käyty monia keskusteluja. Vuonna 2017 HUS pääsi yhdessä jäsenkuntiansa kanssa sopimukseen siitä, että se kumulatiivinen alijäämä, joka on syntynyt nk. ambulanssialennuksesta, tasataan kun HUS palauttaa ylijäämän kunnille. Raasepori maksoi vuonna 2017 ensihoidosta 60 euroa per capita, kun HUS Raaseporin sairaalan todellinen kustannus ylittää 90 euroa per capita.

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot						
Tuotot yhteensä	0	0	0	0	0	0,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 755 683	-1 750 000	410 000	-1 292 070	47 930	96,4 %
Ostopalvelut	-3 118 060	-3 314 300		-3 420 013	-105 713	103,2 %
Aineet ja tavarat					0	0,0 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut					0	0,0 %
Kulut yhteensä	-4 873 743	-5 064 300	410 000	-4 712 082	-57 782	101,2 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-3,3 %		
Toimintakate	-4 873 744	-5 064 300	410 000	-4 712 082	-57 782	101,2 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-3,3 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut						

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Erikoissairaanhoidon kuntayhtymien ja kuntaliittojen kustannukset entisten työntekijöiden eläkkeistä aleni vajaalla 0,5 miljoonalla eurolla vuoteen 2016 verrattuna.

Laboratorion (HUS) budjetti ylittyi 65 000 eurolla ja röntgenin (HUS) budjetti 20 000 eurolla. Toiminta budjetoitiin vuoden 2015 tilinpäätöksen mukaan, joka oli käytettävissä budjettia laadittaessa. Kustannukset vaihtelevat vuodesta toiseen ja niiden ennustaminen on vaikeaa.

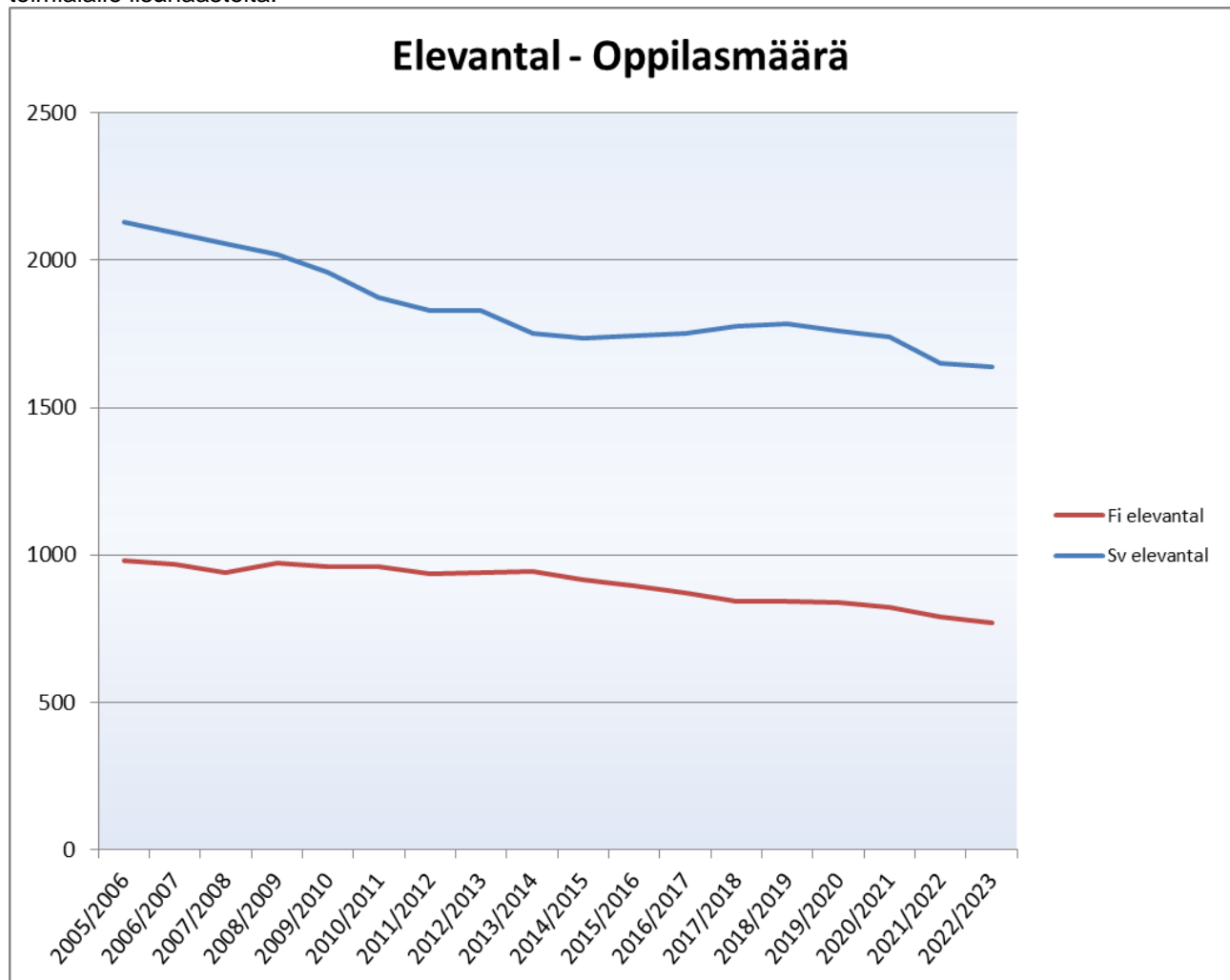
Toimiala: Sivistys
Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Robert Nyman
Perustietoa sektorista

Toimiala palvelee kaikkia ikäryhmiä kaupungissa. Toimialaan kuuluu neljä osastoa; varhaiskasvatus (päivähoito), opetus, vapaa-aikatoiminta sekä hallinto ja muu sivistys.

Sivistystoimialan painopistealueina ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen, nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen ja asiakkaiden osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen. Toimialan tavoitteena on tarjota laadukasta toimintaa ja opetusta turvallisessa ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisessa oppimisympäristössä, joka edistää lasten ja nuorten elinikäisen oppimisen jatkuvuutta. Toiminta kasvattaa terveeseen itsetuntoon ja ihmisyyteen sekä antaa lapsille ja nuorille hyvät tiedot ja valmiudet laadukkaaseen elämään.

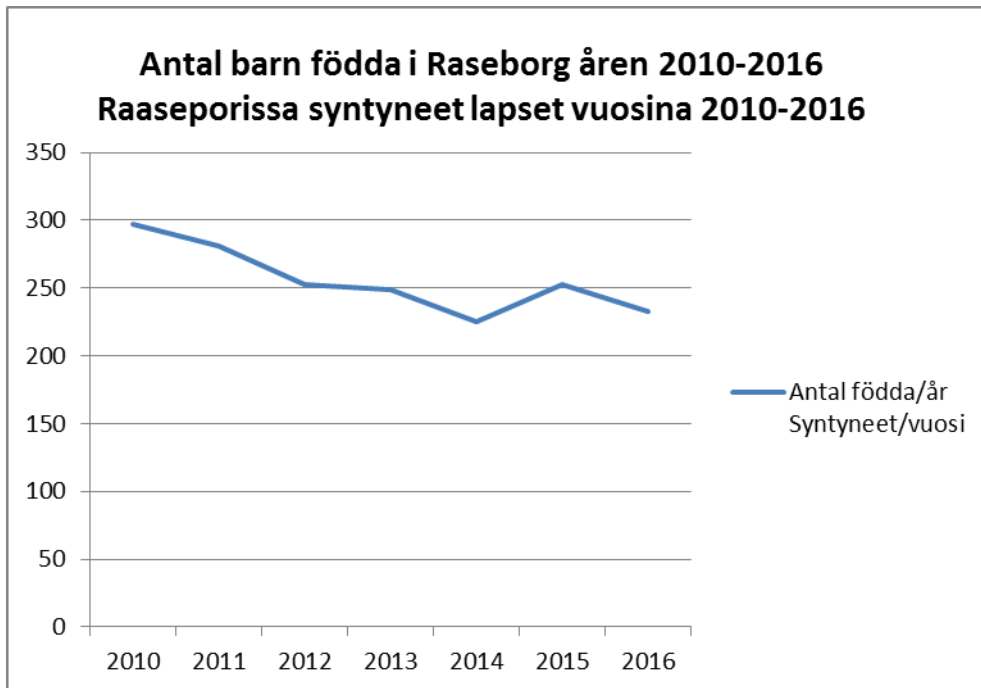
Sivistystoimialan perustehtäviin kuuluu myös luoda edellytykset aktiiviseen ja tarkoituksenmukaiseen vapaa-aikaan Raaseporin asukkaille. Sivistystoimiala edistää kaupungin vetovoimaisuutta sekä asuinkuntana, opiskelupaikkakuntana että turistikohteena ja katsoo tehtäväkseen edistää kestävää kehitystä ja toimia jokapäiväisen suvaitsevaisuuden puolesta. Keskeisenä toimintana on myös taata nuorisotakuun toteuttaminen omalta osaltaan sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimeenpano ja seuranta.

Suurena haasteena on toiminnan sopeuttaminen laskevaan lasten lukumäärään. Oppilasmäärä on jo pitkään laskenut sekä ruotsin- että suomenkielisen opetuksen osalta. Myös syntyneiden määrä laskee kaupungissa ja tämä tuo toimialalle lisähaasteita.

Kaupungin perusopetuksen vl. 1-9 oppilasmäärä.

Toimiala: Sivistys

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Robert Nyman

Raaseporissa syntyneet lapset vuosina 2010-2016 (vuoden 2016 luku perustuu 30.10.2016 tehtyyn arvioon).

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Sivistystoimialan hallinnon toimintaa kehitetään edelleen siten, että hallinto ja talous tukevat paremmin toimialan palvelutuotantoa. Hallinnon työn tulee myös tukea henkilöstön kehittämistä ja edistää työhyvinvointia. Toimiala työskentelee tunnuslauseen ”hyvinvoiva työpaikka edistää palvelutuotannon laatua” mukaisesti.

Opetuksen kehittäminen keskittyy muutoksen toteuttamiseen pedagogisessa työssä esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja valmistavan opetuksen uusien opetussuunnitelmien mukaisesti. Yhtenä painopistealueena on riittävien resurssien takaaminen, jotta uudistus voidaan toteuttaa. Talousarviossa on määräraha tavoitteen toteuttamista varten sekä kehittämishankkeita varten, jotta voidaan taata opettajien mahdollisuudet lisätä osaamistaan siten, että kyseinen tavoite voidaan saavuttaa. Osa toiminnasta suunnitellaan toteutettavaksi ulkoisen rahoituksen turvin (hankeavustukset/tuet).

Juhlavuosi Suomi 100 vuotta huomioidaan erilaisten teemojen, hankkeiden ja ohjelmien muodossa kaikkien osastojen toiminnassa.

Pitkän tähtäimen työskentely turvallisen, esteettömän, kehittävä ja viihtyisän kouluympäristön kehittämiseksi aloitetaan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja paikallisten opetussuunnitelmien mukaisesti.

Esiopetusverkosto tarkastetaan ja tiivistetään niillä alueilla, joissa tämä on mahdollista ja hyödyttää kokonaisuutta.

Koulurakenneselvitystä jatketaan ja koostetaan päätöstä varten syksyllä 2017.

Toimiala: Sivistys

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Robert Nyman

Analyysi toimenpiteistä

Kaupungin asukasluvun lasku jatkui vuoden aikana. Kun tämä yhdistetään tietoon siitä, että lasten- ja oppilaiden määrä suurella todennäköisyydellä tulee jatkamaan laskuaan, kaupunki on suurten haasteiden edessä siinä vaiheessa kun palvelutuotannon laatu tulee taata.

Nykyisen ennusteen mukaan alle kouluikäisten lasten lukumäärän lasku tulee jatkamaan. Kaupungin kouluissa olevien oppilaiden määrä tulee pysymään samana 2-3 vuotta eteenpäin, jonka jälkeen oppilasmäärän odotetaan laskevan edelleen. Perusopetuksen oppilasmäärä on kaupungin perustamisen jälkeen laskenut melkein 400 oppilaalla ja yli 500 oppilaalla vuodesta 2005 (peruskuntien oppilasmäärä yhteensä).

Sivistystoimialan hallinnosta vähennettiin osana Raasepori 2020-prosessia yksi henkilötyövuosi yhdistämällä osastot suomenkielinen opetus ja ruotsinkielinen opetus. Toimenpiteen tavoitteena oli hallinnon tehostaminen, mutta myös opetuksen osastojen toiminnan yhtenäistäminen.

Kaupungin henkilöstökyselyn 2017 tulokset olivat taas sivistystoimialalla enimmäkseen hyvät. Useimpien yksiköiden tulokset olivat kaupungin keskiarvoa paremmat. Yksiköiden välillä on valitettavasti suuria vaihteluita ja vuoden 2017 aikana toimialalla oli epätavallisen paljon vaativia henkilöstöasioita, jotka vaikuttivat useamman yksikön hyvinvointiin. Toimialan tulee myös jatkossa työskennellä siten, että edistetään hyvinvointia ja henkilöstön viihtyvyyttä työpaikalla.

Sivistystoimiala ylläpiti useampaa ulkopuolisesti rahoitettua kehittämishanketta. Tämän työn tärkeimpänä tavoitteena on ollut luoda edellytykset yksiköiden ja henkilöstön henkilökohtaiselle ja kollegiaaliselle kehitykselle. Raasepori on ylläpitänyt omia ja alueellisia hankkeita kuten tutoropettajien koulutus ja toiminta, Liikkuva koulu, eri hankkeita toimintakulttuurin kehittämiseksi varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja kouluissa.

Sivistystoimialan omien hankkeiden lisäksi sivistystoimi on ollut aktiivisena osana kaupungin toimissa ylläpitää Lapsiystävällinen kunta-tunnustusta (Unicef) sekä nk. LAPE-työtä eli hallituksen lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmaa.

Juhlavuotta huomioitiin käytännössä kaikissa palvelua tuottavissa yksiköissä. Järjestettiin teemajuhlia, seminaareja, luentoja ym. Työtä koordinoi kaupungissa työryhmä, jossa myös sivistystoimiala oli edustettuna.

Vuoden aikana kartoitettiin kaikki päiväkotij- ja koulupihat. Kartoituksen tekivät vapaa-aikaosaston henkilökunta ja se esitettiin loppuraportissa. Tämän kartoituksen myötä kaupunki sai kokonaiskuvan päiväkotij- ja koulupihojen kunnosta ja välttämättä investointitarpeesta joka puolestaan mahdollisti ensimmäisten parannushankkeiden aloittamisen talousarvion käsittelyn yhteydessä. Kartoitusta hyödynnettiin myös mm. Liikkuva koulu-hankkeen yhteydessä tehdyissä panostuksissa.

Sivistyslautakunta käsitteli ehdotusta tiivistetystä esiopetusverkostosta, mutta päätti palauttaa asian otettavaksi käsittelyyn syksyllä 2018.

Kouluverkkoselvitystä jatkettiin ja asia käsiteltiin lopuksi marraskuussa 2017 kaupunginvaltuustossa. Kaupunginvaltuusto päätti tällöin perua koulujen lakkauttamisesta tehdyt päätökset.

Toimiala: Sivistys
Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Robert Nyman

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	1 317 029	1 243 590		1 334 006	90 416	107,3%
Maksutuotot	2 742 347	2 560 260		2 547 088	-13 172	99,5%
Tuet ja avustukset	640 909	307 200		526 368	219 168	171,3%
Muut tuotot	716 217	672 080		755 307	83 227	112,4%
Tuotot yhteensä	5 416 503	4 783 130	0	5 162 769	379 639	490,5 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-4,7 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-35 345 774	-34 871 490		-34 078 133	793 357	97,7%
Ostopalvelut	-12 054 393	-12 688 040		-12 568 450	119 590	99,1%
Aineet ja tavarat	-1 818 894	-1 910 570		-1 799 900	110 670	94,2%
Avustukset	-1 752 309	-1 870 600		-1 612 985	257 616	86,2%
Muut kulut	-6 284 876	-8 209 380		-8 189 652	19 728	99,8%
Kulut yhteensä	-57 256 245	-59 550 080	0	-58 249 120	1 300 961	477,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				1,7 %		
Toimintakate	-51 839 743	-54 766 950	0	-53 086 351	1 680 600	967,5 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				2,4 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	853 613	824 430		879 406		
Sisäiset kulut	-13 204 251	-15 490 640		-15 533 478		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Sivistystoimialan ylijäämä on 1 680 599 € suhteessa nettotalousarvioon. Budjetoidut tulot ylittyivät 379 639 € ja kulut alittuivat 1 300 960 €. Toteutunut nettotalousarvio on 53 086 351 €, tulot 5 162 769 € ja kulut 58 249 120 €. On todettava, että palkkojen sivukulut koko kaupungin talousarviossa oli arvioitu 1,83 % liian korkeiksi ja tämä on runsas 500 000 € sivistystoimialan tuloksesta.

Kilpailukykysovimuksen (Kiky) seurauksena lomarahoja leikattiin ja talousarvion laatimisen yhteydessä oli melko vaikeaa arvioida vaikutuksen suuruutta. Säästö on osoittautunut arvioitua suuremmaksi, ja tämä on myös vaikuttanut tulokseen positiivisesti. Tämä koskee koko kaupunkia.

Tässä alla on lyhyt selvitys osastojen taloudellisesta tuloksesta. Tulokset selvitetään tarkemmin osastolomakkeissa.

Muu sivistys

Muuhun sivistykseen kuuluvat Hallinto, Oppilaskuljetukset, Kuraattoritoiminta, Aamu- ja iltapäivätoiminta sekä Kansalaisopisto ja musiikkiopisto.

Muun sivistyksen nettotulos on -6 857 513 €. Talousarvio alittui 369 537 € (4,1 %).

Säästöt johtuvat enimmäkseen siitä, että muille kunnille maksettavat kotikuntakorvaukset alittuivat n. 106 000 € sekä siitä, että kansalaisopiston henkilöstökulut alittuivat n. 97 000 €.

Liian korkeaksi budjetoidut palkkojen sivukulut ovat osaston osalta 51 000 €.

Toimiala: Sivistys

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Robert Nyman

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukseen kuuluvat Hallinto, Perhepäivähoito ja Päiväkodit.

Varhaiskasvatuksen nettotulos on -14 306 118 €. Talousarvio alitettiin 789 132 € (5,2 %). Alituksen suuruuteen on kolme selitystä. Yksi on kotihoidon tuki, joka alitti talousarvion 233 000 €. Talousarvio oli 1 530 000 €. Esimerkiksi vuonna 2015 maksettiin tukea 1 505 000 €. Kotihoidon tukea maksetaan huoltajille, jotka eivät käytä alle 3-vuotiaille tarkoitettuja päivähoitopalveluja vaan hoitavat lapsensa itse. Alhaisempi kotihoidon tuen määrä selittyy pitkälti sillä, että ikäluokat vuosina 2016 ja 2017 olivat erittäin pienet. Toinen selitys on, että perhepäivähoidon henkilöstökulut ovat huomattavasti budjetoitua alhaisemmat, joka suurelta osin johtuu siitä, että perhepäivähoitajia on irtisanoutunut tai he eivät ole palanneet hoitovapaiden jälkeen töihin. Koska lasten lukumäärä on laskenut, ei ole ollut tarvetta palkata korvaava henkilökuntaa. Perhepäivähoidon toteutunut talousarvio on 329 000 € budjetoitua alhaisempi. Kolmas selitys on liian korkeaksi budjetoidut palkkojen sivukulut, jotka varhaiskasvatuksen osalta ovat n. 155 000 €.

Opetus

Opetukseen kuuluvat ruotsinkielinen ja suomenkielinen perusopetus.

Opetuksen nettotulos on -24 455 162 €. Talousarvio alittui 407 078 € (1,6 %).

Tulot ylittyivät 215 000 €. Tuet ja avustukset ylittyivät 97 000 € ja kotikuntakorvaukset 91 000 €. Viimeksi mainittu koostuu Sairaalakoulun tuloista sekä korvauksista täällä koulua käyvistä oppilaista, jotka on lastensuojelulain perusteella sijoitettu Raaseporiin.

Liian korkeaksi budjetoidut palkkojen sivukulut ovat osaston osalta 232 000 €.

Lukiot

Lukioiden nettotulos on -3 472 959 €. Talousarvio alitettiin 126 482 € (3,5 %).

Henkilöstökulut alittuivat 102 000 €, joista 37 000 € koostuu liian korkeaksi budjetoiduista palkkojen sivukuluista. Sisäisen ruokailupalvelun kulut alittuivat n. 38 000 € koska palvelun käyttö on vähäistä Ekenäs gymnasiumissa.

Museo

Museo noudatti talousarviota ja nettotulos osoittaa -777 805 €. Talousarvio alittui 8 495 € (1,1 %).

Kirjasto

Kirjasto noudatti talousarviota ja nettotulos osoittaa -1 455 726 €. Talousarvio alittui 21 884 € (1,5 %).

Vapaa-aika

Vapaa-aikaan kuuluvat Nuorisotoiminta ja Liikunta

Vapaa-aika noudatti talousarviota ja nettotulos osoittaa -1 761 068 €. Talousarvio alittui 30 992 € (1,7 %).

Muu sivistys
Luottamuselin: Sivistyslautakunta
Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Robert Nyman
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto
Toimintakuvaus

Osastoon kuuluu sivistystoimialan hallinto, joka tuottaa palveluja koko toimialalle. Osaston vastuulla on myös vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus, yhteistyö muiden opetuksen järjestäjien kanssa, aamu- ja iltapäivätoiminta, koulujen sosiaalityö (koulukuraattorit) sekä kokonaisvastuu toimialan hanketoiminnasta. Osastolle kuuluu myös toimialansa henkilöstön täydennyskoulutuksen kehittäminen ja johtaminen.

Osasto tukee sivistystoimialan muita osastoja huolehtimalla kokonaisvaltaisesti toiminnan johtamisesta. Osasto tuottaa hallinnon palveluja, vastaa kaikista oppilaskuljetuksista, johtaa ja koordinoi talouden suunnittelua ja seurantaa sekä tukee osastoja kaikissa osaston- ja toimialan ylittävissä kysymyksissä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Tavoite:

Jatkaa esiopetuksen, perusopetuksen ja lukioiden TVT:n tukemista ja käytön kehittämistä.

Uusi opetussuunnitelma asettaa uusia vaatimuksia pedagogisen henkilökunnan työtapoihin ja osaamiseen. Osasto tarjoaa vuoden aikana henkilökunnalle mahdollisuuksia kehittää osaamistaan ja työtapojaan tarjoamalla pedagogista tukea ja kohdennettuja panostuksia opettajien koulutukseen ja ohjaukseen koskien TVT:n käyttöä kouluissa ja esiopetuksessa.

Yhteistyössä kaupungin IT-osaston kanssa saada päätökseen perusopetuksen 1:1 hanke.

Toteuttaa Raaseporin musiikkiopiston ja Raaseporin kansalaisopiston yhdistäminen 1.8.2017 lukien.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Kaupungin perusopetuksen 1:1 hankkeen päättäminen	Kaikilla perusopetuksen oppilailla on oppimisensa tukena henkilökohtainen TVT-laite.
	Vuonna 2013 aloitettu hanke on edennyt suunnitelman mukaisesti ja saatiin päätökseen ennen syyslukukauden 2017 alkua. Kaikki perusopetuksen oppilaat Raaseporissa noudattavat nk. 1:1 pedagogiikkaa. Tämä laaja hanke on nyt ts. toteutettu – kaupungin kouluissa on teknologian käytöstä opetuksen tukena tullut luonnollinen osa päivittäistä työtä.	
	Toiminnan yleinen kehittäminen.	Aloitetaan vähintään 3 uutta hanketta, joissa vähintään 50 % rahoituksesta hoidetaan ulkopuolisten avustusten turvin.
	Osasto on aloittanut ja johtanut useita ulkopuolisesti rahoitettuja hankkeita. Esim. valtion rahoitus tutoropettajien koulutus (80 % 12 875 eurosta), tutoropettajien toiminta (80 % 35 000 eurosta), tasa-arvoinen perusopetus (70 % 190 000 eurosta), 0-3 luokkien kielen opetuksen kehittäminen (95 % 19 000 eurosta) ja Liikkuva koulu (50 % 100 000 eurosta) ym.	
	Toteuttaa Raaseporin musiikkiopiston ja Raaseporin kansalaisopiston yhdistäminen	Uusi opisto aloittaa toimintansa 1.8.2017 lukien.
	Kulttuurilautakunta teki viimeiset päätökset ja valmistelut Raaseporin Kulttuuriopiston luomisesta. Yhdistetty opisto aloitti toimintansa lukuvuoden 2017-2018 alusta.	

Muu sivistys

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Robert Nyman

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

		Luodaan perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja esiopetuksen henkilöstön täydennyskoulutukselle järjestelmä	Lukuvuodelle 2017-2018 laaditaan henkilöstön täydennyskoulutussuunnitelma.
		Tutoropettajahankkeen aloittaminen ja sivistyksen hallinnon uudelleenjärjestäminen olivat kaksi osaa, joilla oli huomattava vaikutus opettajien täydennyskoulutukseen ja myös yhteisen koulutussuunnitelman suunnitteluun. Kokonaissuunnitelma oli tarkoitus laatia vuoden aikana, mutta työtä ei saatu päätökseen. Tämän kokonaissuunnitelman laatimista jatketaan perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja esiopetuksen henkilökunnan osalta.	

Toimenpidesuunnitelma 2017–2019

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Toteuttaa Raaseporin musiikkiopiston ja Raaseporin kansalaisopiston yhdistäminen	Uusi opisto aloittaa toimintansa 1.8.2017 lukien.
		Kulttuurilautakunta teki viimeiset päätökset ja valmistelut Raaseporin Kulttuuriopiston luomisesta. Yhdistetty opisto aloitti toimintansa lukuvuoden 2017-2018 alusta.

Analyysi toimenpiteistä

Yllä kuvattujen saavutettujen toimintatavoitteiden lisäksi on mainittava, että osasto on tukenut toimialan muita osastoja kehittämistyössä. Mm. on edelleen tehty melko mittavia panostuksia täydennyskoulutukseen, erityisesti perusopetuksen opettajien osalta. Vaikka työ 1:1 hankkeen parissa on jatkunut kauan, tullaan tarvitsemaan koko opetushenkilöstön eri ohjauksen, tuen ja koulutuksen muotoja.

Kulttuuriopistolle on myönnetty OKKA-säätiön kestävä kehityksen sertifikaatti samanaikaisesti kun opistoa perustettiin ja entisten opistojen hallinnot siirrettiin yhteisiin tiloihin Karjaalle.

Sivistyslautakunta päätti syksyllä 2017 ottaa käyttöön koulukuljetusten optiovuosi. Suunnitelman mukaan uusi hankinta tehdään lukuvuodelle 2019-2020.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
	Koulukuljetus/oppilas		2 011
Opetustuntien määrät, kansalaisopist.	17 259	19 000	17 178
Osallistujien määrä, kansalaisopist.	8 053	8 200	7 934
Viikkotuntien määrä/Musiikkiopist.	495	502	476

Muu sivistys

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Robert Nyman

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	602 113	578 490		583 470	4 980	100,9 %
Maksutuotot	627 520	643 260		636 546	-6 714	99,0 %
Tuet ja avustukset	212 020	257 500		228 480	-29 020	88,7 %
Muut tuotot	37 731	3 900		40 002	36 102	1025,7 %
Tuotot yhteensä	1 479 383	1 483 150	0	1 488 498	5 348	100,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				0,6 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-3 498 133	-3 539 770		-3 446 755	93 015	97,4 %
Ostopalvelut	-3 860 543	-4 259 890		-4 123 096	136 794	96,8 %
Aineet ja tavarat	-138 565	-189 670		-141 506	48 164	74,6 %
Avustukset	-159 650	-166 000		-162 950	3 050	98,2 %
Muut kulut	-429 993	-481 870		-471 704	10 166	97,9 %
Kulut yhteensä	-8 086 884	-8 637 200	0	-8 346 011	291 189	96,6 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				3,2 %		
Toimintakate	-6 607 501	-7 154 050	0	-6 857 513	296 537	95,9 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				3,8 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	236 461	251 250		259 080		
Sisäiset kulut	-513 920	-792 370		-824 077		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Hallinto

Talousarvio: 2 517 860, talousarvion toteutuma = 2 359 635 = 93,7 % (-158 225 €). Säästö johtuu osittain siitä, että muille kunnille maksettavat kotikuntakorvaukset alittuivat n. 106 000 € ja osittain siitä, että muutamia budjetoituja hankkeita ei ehditty saattaa päätökseen vuoden aikana.

Oppilaskuljetukset

Talousarvio: 1 810 000, talousarvion toteutuma: 1 771 112 = 97,9 % (-38 888 €). Ennen syksyä tehtiin tiettyjä muutoksia, jotka johtivat säästöihin. Tämän vuoksi koulukuljetuskulut oppilasta kohden ovat myös budjetoitua alhaisemmat.

Kuraattoritoiminta

Talousarvio: 316 960, talousarvion toteutuma: 304 942 = 96,2 % (-12 018 €)

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Talousarvio: 791 410, talousarvion toteutuma: 826 012 = 104,4 % (34 602 €). Henkilöstökulut ylittyivät vajaan 50 000 euron verran, joka johtui siitä että iltapäivätoimintaan jouduttiin palkkaamaan lisää ohjaajia usealle oppilaalle, joilla oli erityistarpeita.

Kansalaisopisto ja musiikkiopisto

Talousarvio: 1 717 820, talousarvion toteutuma: 1 595 813 = 92,9 % (-122 007 €). Pääsiallisin syy on se, että kansalaisopiston henkilöstökulut alittuivat n. 97 000 € johtuen kurssien määrän vähenemisestä n. 10 % kun taas osallistujien määrä väheni ainoastaan runsaat 3 % ja tulot ovat toteutuneet budjetoitun mukaisesti. Kansalaisopiston vuokrat ovat olleet n. 18 000 € budjetoitua alhaisemmat.

Varhaiskasvatus

 Luottamuselin: **Sivistyslautakunta**

 Vastuhenkilö: **Varhaiskasvatuspäällikkö Charlotte Lindh**
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Varhaiskasvatuksen toimiala koostuu varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kokonaisuus joka koostuu kasvatuksesta, opetuksesta ja hoidosta, joissa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Esiopetuksen tavoitteena on edistää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Uusi varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan valtakunnallisten perusteiden mukaisesti. Varhaiskasvatussuunnitelma hyväksytään sivistyslautakunnassa keväällä ja astuu voimaan 1.8.2017. Paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman 2016 toteuttaminen jatkuu.

Juhlavuosi Suomi 100 vuotta huomioidaan erilaisten teemojen, hankkeiden ja ohjelmien muodossa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Pitkän tähtäimen työskentely turvallisen, esteettömän, kehittävä ja viihtyisän kouluympäristön kehittämiseksi aloitetaan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja paikallisten opetussuunnitelmien mukaisesti.

Esiopetusverkosto tarkastetaan ja tiivistetään niillä alueilla joissa tämä on mahdollista ja hyödyttää kokonaisuutta.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Lasten osallisuutta arvioidaan ja kehitetään osana toimintakulttuurin kehittämistä (esiopetussuunnitelma 2016)	Varhaiskasvatuksen henkilökunnalle järjestetään täydennyskoulutusta. Oppimisympäristöjen kehittämisen lähtötaso kartoitetaan arviointikyselyllä, joka lähetetään oppilaille, huoltajille ja henkilökunnalle.
	Koko henkilökunnalle suunnattu päivän koulutus järjestetty syyskuussa 2017. Vuoden aikana kaikille ammattiryhmille (avustajat, lähihoitajat, lastentarhanopettajat, päiväkodinjohtajat) on tarjottu mahdollisuus osallistua koulutukseen kuuden muun länsisuomenmaan kunnan yhteisen projektin puitteissa. Päiväkotien henkilökunta on osallistunut pedagogisen dokumentoinnin verkkokurssille. Arviointikysely huoltajille on tehty kevään aikana, esikoululaisten arviointilomake vuoden alussa, 3-6 v lasten arviointi pelin ja haastattelujen kautta, 0-3 v havainnointilomakkeen avulla. Arviointi osoittaa toiminnassa olevan hyvä tuki huoltajien vastausprosentti on alhainen, ainoastaan 167 vastausta.	
	Oppimisympäristöjä arvioidaan ja kehitetään osana toimintakulttuurin kehittämistä.	Varhaiskasvatuksen henkilökunnalle järjestetään täydennyskoulutusta Raaseporin kaupungin, Hankoon kaupungin ja Inkoon kunnan yhteisellä kehittämisprojektilla Yhdessä lapsen kanssa, tavoitteena kehittää varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria, viedään loppuun.

Varhaiskasvatus

 Luottamuselin: **Sivistyslautakunta**

 Vastuhenkilö: **Varhaiskasvatuspäällikkö Charlotte Lindh**
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

	Tillsammans med barnet projekt päättyi 31.12.2017 hyvin tuloksin. Pedagoosien dokumentointia käyttäen ja uuden varhaiskasvatussuunnitelman implementoinnin tuloksena lasten ja huoltajien osallisuutta lisättiin ennestään. Pedagooginen foorumi projektin tiimoilta valmistui.	
	Aloitetaan päiväkotipihojen systemaattinen kehittäminen yhteistyössä oppilaskuntien, vanhempien ja muiden toimijoiden kanssa.	Asetetaan työryhmä huolehtimaan päiväkotien ja koulujen pihojen kehittämisestä. Työryhmä laatii suunnitelman kehittämisestä.
	Vuoden aikana kartoitettiin kaikki päiväkoti- ja koulupihat. Kartoituksen tekivät vapaa-aikaosaston henkilökunta ja se esitettiin loppuraportissa. Tämän kartoituksen myötä kaupunki sai kokonaiskuvan päiväkoti- ja koulupihojen kunnosta ja vallitsevasta investointitarpeesta joka puolestaan mahdollisti ensimmäisten parannushankkeiden aloittamisen talousarvion käsittelyn yhteydessä. Päiväkotipihat ovat suurelta osin hyvässä kunnossa ja tarjoavat mahdollisuuksia erilaisiin aktiviteetteihin. Pienin keinoin pihoja voisi edelleen kehittää ja pienempiä asioita korjata.	
	Varhaiskasvatukselle laaditaan TVT- suunnitelma.	Sivistyslautakunta hyväksyy varhaiskasvatuksen TVT- suunnitelman vuonna 2017.
	Varhaiskasvatuksen ja esipoetuksen IKT suunnitelma hyväksytty sivistyslautakunnassa 31.5.2017	
	Esiopetusverkosto tarkastetaan ja tiivistetään niillä alueilla joissa tämä on mahdollista ja hyödyttää kokonaisuutta.	Esiopetusryhmien määrä on vähentynyt.
	Sivistyslautakunta käsitteli ehdotusta tiivistetystä esiopetusverkostosta, mutta päätti palauttaa asian otettavaksi käsittelyyn syksyllä 2018.	

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Karjaan alueelle suunnitellaan, rakennetaan ja otetaan käyttöön uusi päiväkoti.	Uusi päiväkoti on otettu käyttöön. Karjaan alueella vähemmän toimintapisteitä.
	Päiväkodin suunnittelija on valittu ja rakennuksen pohjapiirustukset hyväksytty, suunnittelutyö jatkuu yhdessä teknisen sektorin kanssa.	

Analyysi toimenpiteistä

Raaseporin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on vahvistettu sivistyslautakunnassa 31.5.2017 ja voimassa 1.8.2017 alkaen.

Juhlavuosi Suomi 100 vuotta on huomioitu kaikissa yksiköissä erilaisten projektien muodossa. Juhlavuosi päätettiin juhlallisesti 5.12.2017 kakun ja laulun kera.

Päiväkotien kartoituksen mukaan päiväkotipihat ovat suuremmaksi osaksi turvallisia, esteettömiä, kehittäviä ja viihtyisiä..

Sivistyslautakunta käsitteli ehdotusta tiivistetystä esiopetusverkostosta, mutta päätti palauttaa asian otettavaksi käsittelyyn syksyllä 2018.

Varhaiskasvatus

 Luottamuselin: **Sivistyslautakunta**

 Vastuhenkilö: **Varhaiskasvatuspäällikkö Charlotte Lindh**
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Vuosina 2011-2015 syntyneet lapset		1 231	1 262
joista päivähoitossa		983	954
Vuonna 2010 syntyneet lapset		307	319
joista esiopetuksessa		307	309
Lasten hoidon tuki (KELA)	408	420	379
Nettomeno/päivähoitolapsi	10 022	10 362	10 124

* Lasten lukumäärä ja kunnallisen päivähoiton käyttö on täsmäytetty 15.3.2017. KELA-tuki on keskiarvo koko vuodelta.

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma-%
Tuotot						
Myyntituotot	13 920			10 807	10 807	0,0 %
Maksutuotot	2 049 799	1 827 000		1 833 471	6 471	100,4 %
Tuet ja avustukset	22 170	11 000		33 042	22 042	300,4 %
Muut tuotot	9 442	1 680		4 565	2 885	271,7 %
Tuotot yhteensä	2 095 330	1 839 680	0	1 881 885	42 205	102,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-10,2 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-11 176 990	-10 969 680		-10 515 875	453 805	95,9 %
Ostopalvelut	-2 351 882	-2 378 820		-2 286 287	92 533	96,1 %
Aineet ja tavarat	-247 685	-268 850		-217 526	51 324	80,9 %
Avustukset	-1 442 439	-1 530 000		-1 306 052	223 948	85,4 %
Muut kulut	-1 732 834	-1 787 580		-1 862 263	-74 683	104,2 %
Kulut yhteensä	-16 951 831	-16 934 930	0	-16 188 003	746 927	95,6 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-4,5 %		
Toimintakate	-14 856 500	-15 095 250	0	-14 306 118	789 132	94,8 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-3,7 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	6 113	1 680		3 911		
Sisäiset kulut	-3 812 739	-3 866 210		-3 852 176		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Hallinto

Talousarvio: 1 779 250 €, talousarvion toteutuma: 1 526 150 € = 85,8 % (-253 100 €). Suurin osa tästä johtuu KELA:n maksamasta kotihoidon tuesta, joka sitten laskutetaan kunnalta. Kotihoidon tukea maksetaan huoltajille, jotka eivät käytä alle 3-vuotiaille tarkoitettuja päivähoitopalveluja vaan hoitavat lapsensa itse. Ensisijaisesti pienimmät lapset ovat kotona vanhempiensa kanssa ja alhaisempi kotihoidon tuen määrä selittyy pitkälti sillä, että ikäluokat vuosina 2016 ja 2017 olivat erittäin pienet. Tuen määrä on laskenut 200 00 € kahden vuoden aikana.

Perhepäivähoito

Talousarvio: 1 554 750 €, talousarvion toteutuma: 1 225 658 € = 78,8 % (-329 092 €).

Perhepäivähoitoon henkilöstökulut ovat huomattavasti budjetoitua alhaisemmat, joka suurelta osin johtuu siitä, että perhepäivähoitajia on irtisanoutunut tai he eivät ole palanneet hoitovapaiden jälkeen töihin. Koska lasten lukumäärä on laskenut, ei ole ollut tarvetta palkata korvaava henkilökuntaa. Lisäksi ylityökorvaukset ovat arvioitua pienemmät, koska niitä on pidetty tasoitusvapaana.

Varhaiskasvatus

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Charlotte Lindh

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Päiväkodit

Talousarvio: 11 761 250 €, talousarvion toteutuma: 11 554 310 € = 98,2 % (-206 940 €). Tulot ovat 42 800 € budjetoitua korkeammat. Henkilöstökulut ovat n. 150 000 € budjetoitua alhaisemmat, joka yksinomaan johtuu liian korkeaksi arvioiduista palkkojen sivukuluista. Suurempia talousarviopoikkeamia ei esiinny.

Opetus

 Luottamuselin: **Sivistyslautakunta**

 Vastuhenkilö: **Opetuspäällikkö Jukka Hautaviita**
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto
Toimintakuvaus

Toimialan tavoitteena on tarjota laadukasta toimintaa ja opetusta turvallisessa ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisessa oppimisympäristössä, joka edistää lasten ja nuorten elinikäisen oppimisen jatkuvuutta. Toiminta kasvattaa terveeseen itsetuntoon ja ihmisyyteen sekä antaa lapsille ja nuorille hyvät tiedot ja valmiudet jatko-opintoihin ja laadukkaaseen elämään.

Perusopetusta Raaseporissa annetaan luokat 1-6 (14 kpl), luokat 7-9 (3 kpl) sekä luokat 1-9 (2 kpl) käsittävissä kouluissa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Toiminnan painopiste vuoden aikana on paikallisen opetussuunnitelman 2016 toteuttamisessa. Pitkän tähtäimen työskentely turvallisesta, esteettömän, kehittävästä ja viihtyisän kouluympäristön kehittämiseksi aloitetaan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Juhlavuosi Suomi 100 vuotta huomioidaan erilaisten hankkeiden muodossa kouluissa.

Kaupungin kouluverkko tarkistetaan niiltä osin, joista päätöksiä ei vielä ole tehty.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Vuoden 2017 lopussa koulut toimivat 1:1 –periaatteen mukaan (tietokone/tabletti/hybridi/oppilas).	Kaikilla perusopetuksen oppilailla on käytössään tietokone, tabletti tai hybridi.
	1:1 –periaate on kokonaisuudessaan toteutettu.	
	Oppimisympäristöä arvioidaan ja kehitetään osana toimintakulttuurin kehittämistä (OPS 2016).	Koulujen henkilökunnalle järjestetään täydennyskoulutusta. Oppimisympäristöjen kehittämisen lähtötaso kartoitetaan arviointikyselyllä, joka lähetetään oppilaille, huoltajille ja koulujen henkilökunnalle.
	Henkilökunnan täydennyskoulutus on suuntautunut suunnitelman mukaan erityisesti arviointiin ja oppimisen näkyväksi tekemiseen. Raaseporissa järjestettiin kalenterivuoden aikana yli kymmenen isohkoa täydennyskoulutustilaisuutta. Täydennyskoulutus perustui tarpeeseen, joka todettiin keväällä 2017 tehdyissä kartoituksissa.	
	Oppilaiden osallisuutta kehitetään osana toimintakulttuurin kehittämistä (OPS 2016).	Sivistyslautakunta kuulee nuorisovaltuustoa vähintään yhdessä nuoria koskevassa asiassa. Nuorisovaltuusto pyytää asiassa lausuntoa oppilaskunnilta.
	Nuorisovaltuustoa ei ole vuoden aikana kuultu. Oppilaskunnat ovat suoraan olleet vaikuttamassa mm. Liikkuva koulu-hankkeessa, koulun ruokaraadissa sekä koulupihojen suunnittelussa. Koulun toimintaa ja olosuhteita käsitteleviä kyselyjä on vuoden aikana suunnattu myös oppilaille.	

Opetus

 Luottamuselin: **Sivistyslautakunta**

 Vastuhenkilö: **Opetuspäällikkö Jukka Hautaviita**
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

		Aloitetaan koulupihojen systemaattinen kehittäminen yhteistyössä oppilaskuntien, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa.	Asetetaan työryhmä huolehtimaan päiväkotien ja koulujen pihojen kehittämisestä. Työryhmä laatii suunnitelman kehittämisestä.
		Päiväkoti- ja koulupihojen luokittelu saatiin valmiiksi syyskuussa. Raportti on lähetetty rehtoreille ja päiväkodinjohtajille. Raportti toimi perustana investointisuunnitelmalle. Koulupihat kunnostetaan määrättyssä järjestyksessä todetun tarpeen perusteella.. Hakarinteen koulun, Karjaan yhteiskoulun/lukion ja Karis svenska högstadiumin koulupihojen arkkitehtisuunnittelu tilattiin voimassa olevan hankesopimuksen puitteissa ja työ aloitettiin yhteistyössä mainittujen koulujen oppilaskuntien kanssa..	
		Kouluverkko tarkistetaan.	Kouluverkkoselvitys on valmis.
		Kouluverkkoa koskeva täydentävä selvitys käsiteltiin kaupunginvaltuustossa marraskuussa 2017. Kaupunginvaltuusto päätti, että 6.6.2018 tehty päätös koulujen lakkauttamisesta peruutetaan.	

Toimenpidesuunnitelma 2017–2019

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Kouluverkkoa tehostetaan aikaisempien päätösten mukaisesti.	Västerby skola suljetaan lukuvuoden 2017-2018 jälkeen. Snappertuna skola suljetaan lukuvuoden 2017-2018 jälkeen. Klinkbackan koulu suljetaan lukuvuoden 2017-2018 jälkeen.
		Kaupunginvaltuusto päätti marraskuussa, että 6.6.2018 tehty päätös koulujen lakkauttamisesta peruutetaan.

Analyysi toimenpiteistä

Monivuotinen 1:1-hanke saatiin tavoitteen mukaiseen päätökseen toimintavuoden aikana ja kaikilla oppilailla on nyt käytössään henkilökohtainen laite. Koulujen pedagogiikka on kehittynyt tämän ansiosta myönteiseen suuntaan. Täydennyskoulutusta on tarjottu jatkuvasti ja kouluissa osataan hyödyntää digitaalisuutta tarkoituksenmukaisesti.

Koulupihojen kehittäminen on edennyt hyvää vauhtia ja konkreettisiin toimenpiteisiin päästään vuoden 2018 aikana. Aluksi on keskitytty kolmeen kouluun, joiden pihat ovat kartoituksen mukaan kiireellisimpiä.

Uuden opetussuunnitelman toteuttaminen on jatkunut. OPSin osa-alueilla on järjestetty runsaasti täydennyskoulutusta koulujen henkilökunnalle. Oppilaiden osallisuuteen on panostettu kaikissa kouluissa.

Suunnitelmat kouluverkosta eivät toteutuneet.

Opetus

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Jukka Hautaviita

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Oppilasmäärä yhteensä lk. 1-9	2 652	2 624	2 619
Nettomeno/oppilas yhteensä, sis.koulukulut	9 348	10 042*	9 942*
Nettomeno/oppilas, opetus	6 380	6 483*	6 499*
Tuntikehys/oppilas	2,09	2,11*	2,16*
Sijoittuminen toisen asteen koulutukseen		100	99

* luku ei sisällä sairaalakoulua eikä valmistavaa opetusta

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	210 524	169 400		260 848	91 448	154,0 %
Maksutuotot	950			528	528	0,0 %
Tuet ja avustukset	283 776	38 700		136 010	97 310	351,4 %
Muut tuotot	198 915	177 800		204 371	26 571	114,9 %
Tuotot yhteensä	694 164	385 900	0	601 757	215 857	155,9 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-13,3 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-15 844 475	-15 720 780		-15 529 229	191 551	98,8 %
Ostopalvelut	-4 461 338	-4 523 990		-4 533 198	-9 208	100,2 %
Aineet ja tavarat	-652 324	-644 300		-689 738	-45 438	107,1 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-2 898 392	-4 359 070		-4 304 754	54 316	98,8 %
Kulut yhteensä	-23 856 528	-25 248 140	0	-25 056 919	191 221	99,2 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				5,0 %		
Toimintakate	-23 162 364	-24 862 240	0	-24 455 162	407 078	98,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				5,6 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	180 030	177 800		185 380		
Sisäiset kulut	-7 009 424	-8 529 760		-8 504 299		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Oppilasmääriä ja nettomenoja/oppilas koskevat tunnusluvut vastaavat hyvin budjetoituja. Tuntikehys/oppilas on 2,16 kun budjetoitu on 2,11, eli eroa on 2,4 %.

Ruotsinkielinen perusopetus

Talousarvio: 16 032 880 €, talousarvion toteutuma: 15 823 662 € = 98,7 % (-209 218 €). Maksetut palkat ovat budjetoidun mukaiset, mutta palkkojen sivukulut ovat 143 000 € budjetoitua alhaisemmat. Tulot ylittivät vajaalla

73 000 eurolla. Tuet ja avustukset ovat olleet n. 45 000 € budjetoitua korkeammat ja vuokratuotot (sisäiset ja ulkoiset liikuntasalien ym. vuokrat) ylittivät 15 000 €.

Opetus

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Jukka Hautaviita

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Suomenkielinen perusopetus

Talousarvio: 8 829 360 €, talousarvion toteutuma: 8 631 499 = 97,8 % (-197 861 €). Tulot ylittyivät 143 000 €. Hankeavustukset ovat olleet 52 000 € budgetoitua korkeammat ja kotikuntakorvauksista saadut tulot ylittyivät n. 84 000 €. Tämä koostuu Sairaalakoulun tuloista sekä korvauksista täällä koulua käyvistä oppilaista, jotka on lastensuojelulain perusteella sijoitettu Raaseporiin. Maksetut palkat ylittyivät n. 47 000 €, mutta koska palkkojen sivukulut alittuivat n. 85 000 €, ovat henkilöstökulut alittuneet n 38 000 €. Kulut ovat muilta osin budjetoidun mukaiset.

Toimintakuvaus

Toimialan tavoitteena on tarjota laadukasta toimintaa ja opetusta turvallisessa ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisessa oppimisympäristössä. Lukio tarjoaa korkeatasoista yleissivistävää koulutusta, joka antaa hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja muodostaa tärkeimmän väylän korkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin. Koulutus kasvattaa terveeseen itsetuntoon ja ihmisyhteyteen sekä antaa nuorille hyvät tiedot ja valmiudet laadukkaaseen elämään.

Lukio tekee yhteistyötä muiden toisen asteen oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen sekä vapaan sivistystyön kanssa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Lukion paikallinen opetussuunnitelma 2016 toteutetaan. Ylläpidetään laadukasta lukiokoulutusta samalla kun ruotsinkielinen lukiopetus organisoidaan uudelleen yhdistämällä hallinnollisesti Karis-Billnäs Gymnasium ja Ekenäs gymnasium. Yhdistämisen tavoitteena on hallinnon ja toiminnan tehostaminen.

Sitovat tavoitteet 2017

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Ruotsinkieliselle lukiokoulutukselle luodaan uusi rakenne jossa ruotsinkieliset lukiot yhdistetään.	Lukioiden yhdistämispäätöksen jälkeen päätetään yhteisestä toimintamallista ruotsinkielisen lukio-opetuksen osalta. Uusi lukio aloittaa toimintansa 1.8.2017. Karis Billnäs gymnasium ja Ekenäs gymnasium yhdistetään. Lukiokurssit tarjotaan opiskelijoille ns. yhteisellä kurssitarjottimella.
	Ruotsinkielisiä lukioita ei yhdistetä. Raasepori menettää pienlukiolisän, mikäli yhdistäminen toteutetaan. Kouluilla on yhteinen rehtori.	
	Ylläpidetään laadukasta lukiokoulutusta.	95 % ikäluokasta suorittaa lukion kolmessa vuodessa. 98 % opiskelijoista suorittaa tutkinnon ja saa päättötodistuksen.
	Sähköiset kurssikokeet ja ylioppilaskirjoitukset lisääntyvät. 87 % ikäluokasta suoritti lukion kolmessa vuodessa.	
	Lukiohakeutuneisuus peruskoulun päättävien oppilaiden keskuudessa lisääntyy.	Lukiohakeutuneisuus kokonaisuudessaan ylittää 50 %. Yli 45 % peruskoulun päättävistä oppilaista kaupungissa hakeutuu omaan lukioon.

		Lukiohakeutuneisuus keväällä 2017 oli kokonaisuudessaan 49 %. Omaan lukioon hakeutui 47 % 9.-luokkalaisista.
--	---	---

Toimenpidesuunnitelma 2017–2019

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Ruotsinkielinen lukiokoulutus yhdistetään.	Karis Billnäs gymnasium ja Ekenäs gymnasium yhdistetään. Lukiokurssit tarjotaan opiskelijoille ns. yhteisellä kurssitarjottimella.
	 Ruotsinkielisiä lukioita ei yhdistetä. Raasepori menettää pienlukiolisän, mikäli yhdistäminen toteutetaan. Kouluilla on yhteinen rehtori.	

Analyysi toimenpiteistä

Ruotsinkielisiä lukioita ei yhdistetä Raaseporin lukioksi. Raasepori todennäköisesti menettää saamansa pienlukiolisän, mikäli yhdistäminen toteutetaan. Kouluilla on sen sijaan yhteinen rehtori.

Lukiohakeutuneisuus ei vuonna 2017 noussut kaikilta osin tavoitellulle tasolle. Omien lukioiden suosio on pysynyt hyvänä.

Digitaalisuuden hyödyntäminen on lukioissa riittävällä tasolla. Ylioppilaskirjoitukset ovat kokonaan sähköisiä keväällä 2019 ja valmiudet siihen ovat jo olemassa.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Opiskelijamäärä yhteensä		442	443
Nettomeno/opiskelija €	7 859	8 143	7 840
Lukion valinneiden osuus kaupungin peruskoulujen 9.luokan oppilaista, %		53	49
Oman lukion valinneiden osuus kaupungin peruskoulujen 9. luokan oppilaista, %	53	47	47
Ylioppilastutkinto ja päättötodistus kolmessa vuodessa, %		95	87

Lukiot
Luottamuselin: Sivistyslautakunta
Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Jukka Hautaviita

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenvedo

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot					0	0,0 %
Maksutuotot	8 226	17 000		17 120	120	100,7 %
Tuet ja avustukset	17 359			32 884	32 884	0,0 %
Muut tuotot	10 038	1 500		7 397	5 897	493,1 %
Tuotot yhteensä	35 623	18 500	0	57 401	38 901	310,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				61,1 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-2 605 740	-2 554 930		-2 452 634	102 296	96,0 %
Ostopalvelut	-573 428	-534 230		-537 974	-3 744	100,7 %
Aineet ja tavarat	-45 917	-42 100		-50 122	-8 022	119,1 %
Avustukset				-23	-23	0,0 %
Muut kulut	-299 793	-486 680		-489 607	-2 927	100,6 %
Kulut yhteensä	-3 524 878	-3 617 940	0	-3 530 360	87 581	97,6 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				0,2 %		
Toimintakate	-3 489 255	-3 599 440	0	-3 472 959	126 482	96,5 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-0,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	4 265	1 500		4 340		
Sisäiset kulut	-757 805	-914 800		-890 988		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Lukiot, ruotsinkieliset

Talousarvio: 2 486 390 €, talousarvion toteutuma: 2 370 561 € = 95,3 % (-115 829 €). Tulot ylittyivät n. 43 000 €. Maksetut palkat alittuivat 17 500 €. Tämä johtuu siitä, että lukioilla oli yhteinen rehtori syksyn aikana sekä siitä, että muutama vakinainen opettaja oli virkavapaalla ja sijaisilla oli alhaisempi palkka. Sisäisen ruokapalvelun kustannukset alittuivat n 38 000 €.

Lukio, suomenkielinen

Talousarvio: 1 113 050 €, talousarvion toteutuma: 1 102 399 € = 99,0 % (-10 651 €). Säästö johtuu palkkojen sivukuluista. Muilta osin käyttö on ollut talousarvion mukainen.

Museot
Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta
Vastuhenkilö: Museopäällikkö Dan Lindholm/Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen Yhteenveto
**TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS**
Toimintakuvaus

Länsi-Uudenmaan maakuntamuseo on asiantuntijaorganisaatio, jonka visiona on toimia Raaseporin kaupungissa Länsi-Uudenmaan osaamispankkina sekä kulttuurihistoriallisena osaamiskeskuksena. Museo haluaa kokoelmiensa ja toimintansa pohjalta lisätä ymmärtämystä ja tietämystä seudulla kaupungin ja seudun historiasta ja siten myötävaikuttaa yhteiskunnan kehitykseen. Museo välittää tietoa historiallisesta kulttuuriperinnöstä sellaisena kuin se on ilmennyt esineissä ja valokuvissa, arkistoasiakirjoissa ja suullisessa perinteessä. Tavoitteet saavutetaan aktiivisen tutkimus-, näyttely-, tiedotus-, informaatio- ja opetustoiminnan avulla.

Museo toimii Raaseporin kaupungin museona sekä Länsi-Uudenmaan maakuntamuseona. Museoviraston kanssa tehdyn sopimuksen mukaan museo on se viranomaislainen, joka ottaa kantaa Länsi-Uudenmaan kulttuuriympäristöä koskeviin kysymyksiin. Tähän toimintaan sisältyy kaupunkisuunnitteluun sekä maankäyttöön liittyviä asiantuntijatehtäviä että tarkastuksia, viranomaislausuntojen kirjoittamista, viranomaisneuvotteluita ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten korjauksia koskevaa neuvontaa. Lisäksi toimintaan kuuluu museotoiminnan koordinointi toiminta-alueella ja neuvontaa paikallismuseoille museoteknisissä kysymyksissä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Toiminnan painopiste on Suomen 100-vuotisjuhlien huomioiminen. Juhlavuonna toteutetaan yhteistyössä alueen ammattimuseoiden ja muiden organisaatioiden kanssa näyttelyitä, mobiilisovelluksia (digitaalisia näyttelyitä), seminaareja, tapahtumia ja julkaisuja. Maakunnallisen kulttuuriperintökeskuksen toteuttaminen jatkuu.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Juhlavuoden kunniaksi Dragsvikista kertovan näyttelyn toteuttaminen EKTA:ssa	Näyttelyissä yhteensä 20 000 rekisteröityä kävijää
	Dragsvikista kertova Suomen 100-vuotisjuhlavuoden näyttely toteutettiin suunnitelmien mukaisesti. Näyttelyissä on käynyt yhteensä 21 029 rekisteröityä kävijää, joten tavoite saavutettiin.	
	Museokokoelmien avaaminen yleisölle maakunnallisen kokoelmanäyttelyn myötä	Avataan syksyllä 2017. Ryhmiä otetaan vastaan tilauksesta. Tavoite 10 ryhmää.
	Maakunnallisen kokoelmanäyttelyn suunnittelu yhteistyössä alueen ammattimuseoiden kanssa eteni vuoden aikana. Yhteisellä päätöksellä päätettiin siirtää avajaisia vuoden 2018 alkuun. Eri tilanteissa kutsuttiin ryhmiä testaamaan kokoelmanäyttelyä ja 10 ryhmän tavoite saavutettiin.	
	Maakunnallisen kulttuuriperintökeskuksen toteuttaminen jatkuu	Laajentaa kulttuuriperintökeskuksen toimintaa kahdella uudella toimijalla
	Maakunnallisen kulttuuriperintökeskuksen toteuttaminen Leiraksessa jatkui suunnitelmien mukaisesti.	

Museot

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Museopäällikkö Dan Lindholm/Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen Yhteenveto

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Analyysi toimenpiteistä

Suomen 100-vuotisjuhlia huomioitiin suunnitelmallisesti yhteistyössä alueen ammattimuseoiden ja muiden organisaatioiden kanssa, joista Uudenmaan prikaati ja yhdistys Krigshistoriska föreningen i Västra Nyland (Rintamamuseo) olivat keskeisessä asemassa. Vuoden aikana toteutettiin useita näyttelyitä, mobiilisovelluksia (digitaalisia näyttelyitä), seminaareja ja tapahtumia ja museo osallistui myös kahden julkaisun toteuttamisessa. Maakunnallisen kokoelmakeskuksen (kulttuuriperintökeskuksen) toteuttaminen jatkui ja kokoelmanäyttelyn rakentaminen jatkui suunnitelmien mukaisesti.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017		
Näyttelyt, pysyvät		7	7		
Erikoisnäyttelyt		5	5		
Näyttelykävijät yhteensä		20 000	21 029		
Lausunnot yhteensä	178	150	182		

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	80 389	30 000		68 961	38 961	229,9 %
Maksutuotot	22 039	40 000		24 046	-15 954	60,1 %
Tuet ja avustukset	96 600			74 869	74 869	0,0 %
Muut tuotot	3 593	17 500		32 840	15 340	187,7 %
Tuotot yhteensä	202 620	87 500	0	200 716	113 216	229,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-0,9 %
Kulut						
Henkilöstökulut	-535 105	-522 080		-553 906	-31 826	106,1 %
Ostopalvelut	-193 657	-147 510		-193 832	-46 322	131,4 %
Aineet ja tavarat	-62 355	-23 450		-34 717	-11 267	148,0 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-143 230	-180 760		-196 066	-15 306	108,5 %
Kulut yhteensä	-934 346	-873 800	0	-978 521	-104 721	112,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						4,7 %
Toimintakate	-731 726	-786 300	0	-777 805	8 495	98,9 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						6,3 %
Mistä:						
Sisäiset tuotot	52 598	17 500		35 637		
Sisäiset kulut	-169 115	-221 150		-221 334		

Museot

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Museopäällikkö Dan Lindholm/Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen Yhteenveto

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Museon tilinpäätös on 777 805€ mikä on 98,9% (- 8 495€) budjetista (menot 978 521€/112% ja tulot 200 716€/229,4% jaettuna maakuntamuseo: 99,1% (-5 260€) ja EKTA & muut: 98,4% (-3 234€)

Tulot ovat tulleet myönnetystä avustuksista (Opetus- ja Kulttuuriministeriö, Museovirasto, Svenska kulturfonden i Finland, Svenska litteratursällskapet), asiantuntija- ja arkeologisten palveluiden myynnistä ja kaupungin sisäisten palveluiden myynnistä. Kahvion ja museokaupan kautta saadut tulot olivat 93,7% (28 104€) ja lipunmyynnistä saadut tulot olivat 68,7% (24 046€), mikä on hieman alle tavoitteiden.

Museo toteutti suunnitelmien mukaisesti 5 tilapäistä näyttelyä vuoden aikana. Näyttelyissä kävi yhteensä 21 029 rekisteröityä asiakasta, mikä on tavoitteiden mukaisesti. Museo antoi yhteensä 182 viranomaislausuntoa vuoden aikana, mikä hieman enemmän aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Kirjastot

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Kirjastopäällikkö Heidi Enberg/Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Kirjastotoiminta muotoutuu kirjastolain määrittämän mukaan, jossa sanotaan että yleisten kirjastojen tarkoitus on edistää yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Yhteistyö itäuusimaalaisten yleisten kirjastojen kanssa aloitetaan. Tämä tarkoittaa käytännössä yhteistä kirjastojärjestelmää, yhteistä lainaaja- ja aineistotietokantaa laajemmalla alueella kuin nykyinen Lukas yhteistoiminta-alue. Samanaikaisesti kirjastojärjestelmän vaihdon yhteydessä vaihdetaan myös verkkokirjastojärjestelmä. Uuden kirjastojärjestelmän ja verkkokirjaston käyttökulut ovat pienemmät kuin nykyisten järjestelmien käyttökulut. Myös aineistotietokanta eli asiakkaiden käytettävissä oleva kokoelma laajenee. Kirjastojen aukioloa ja palveluita rajoitetaan kirjastojärjestelmän ja verkkokirjaston vaihdon yhteydessä.

Kirjastojen kokoelmia ajantasaistetaan ja saatavuutta helpotetaan. Sivukirjastojen kirjavarastot lakkautetaan kun aineisto on siirretty isompiin yksiköihin tai poistettu.

Uusi digitaalinen palvelu, jolla kirjaston käyttäjät voivat vaikuttaa kirjallisuuden hankintaan, otetaan käyttöön.

Uusia malleja koulun ja kirjaston yhteistyölle lukemisen edistämiseen kokeillaan. Tavoitteena on että lapsille suunnattu lukemisen edistäminen systematisoidaan ja suunnitellaan niin että se jakaantuu tasaisesti kaikkien lasten kesken ja että työ olisi jatkuvaa. Kaikki oppilaat luokilla 1, 4 ja 7 käyvät kirjastossa tai osallistuvat kirjaston järjestämään ohjelmaan lukuvuoden aikana Kulttuuripolku-suunnitelman mukaan.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Laajempi yhteistyö itäuusimaalaisten yleisten kirjastojen kanssa	Uusi yhteinen kirjastojärjestelmä sekä verkkokirjasto on käytössä
	 Järjestelmänvaihdos siirtyy keväeseen 2018 teknisistä syistä, valmistelut jatkuivat koko vuoden.	
	Ajantasaistetut, helpommin saatavilla olevat kokoelmat	Kirjoja varastoidaan vain Karjaalla, Pohjassa sekä Tammisaarella.
	 Sivukirjastojen varastot on tyhjennetty.	
	Käyttäjillä on paremmat mahdollisuudet kuin ennen vaikuttaa kirjallisuuden hankintaan	Digitaalinen palvelu kirjallisuuden valintaan on asiakkaiden käytössä
	 Palvelu otettiin käyttöön vuoden alussa.	

Kirjastot

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Kirjastopäällikkö Heidi Enberg/Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

	Lapsille suunnattua lukemisen edistämistä lisätään, systematisoidaan, jaetaan tasaisemmin ja tehdään jatkuvaksi. Uusia malleja yhteistyölle koulun kanssa kokeillaan ja syvennetään ulkoisen rahoituksen avulla.	Kaikki oppilaat luokilla 1, 4 ja 7 käyvät kirjastossa tai osallistuvat kirjaston järjestämään ohjelmaan lukuvuoden aikana, Kulttuuripolun suunnitelman mukaisesti. Lukemisen edistämiprojekti yhteistyössä alakoulujen kanssa aloitetaan vuoden aikana.
	1:sen, 4:nen ja 7:nen luokan oppilaiden tapaaminen on jatkunut koko vuoden. Lukemisen edistämiprojekti jatkuu koko lukuvuoden 2017 – 18 ja tuloksia arvioidaan syksyllä 2018.	

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Tenholan sivukirjasto toimii itsepalveluperiaatteella tavallisen aukiolon lisäksi	Tenholan sivukirjasto on nk. itsepalvelukirjasto, jolla on tavallisen aukiolon lisäksi rajoitettua itsepalveluaukioloa
	Itsepalvelukirjasto aloitti toimintansa elokuussa koulujen alkaessa, ja toimii hyvin.	

Analyysi toimenpiteistä

Kirjastojärjestelmänvaihdos siirtyi kevääseen 2018 mutta valmistelut jatkuivat koko vuoden suunnitelmien mukaan. Tietokanta on siivottu ja henkilökunta on osallistunut yhteisiin suunnittelukokouksiin yhdessä itä-uusimaalaisten kirjastojen kanssa.

Sivukirjastojen varastot tyhjennettiin kun aineisto oli siirretty suurempiin kirjastoihin tai poistettu.

Asiakkaiden käyttöön hankittu digitaalinen palvelu aineiston valintaan otettiin käyttöön vuoden alussa. Palvelu ei antanut toivottua lisäarvoa hankintaan joten sen käyttö lopetetaan.

Koululuokat ovat käyneet kirjastoissa suunnitelmien mukaan. Lukemisen edistämiprojekti yhteistyössä koulujen kanssa aloitettiin syyslukukauden alussa. Projekti jatkuu koko lukuvuoden 2017 – 18 ja arvioidaan syksyllä 2018.

Tenholan sivukirjaston itsepalvelu aloitti toimintansa elokuussa, koulujen alkaessa. Viikoittainen aukiolo lisääntyi 41 itsepalvelutunnilla.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Aukiolotunnit	8 051	7 800	8 641
Fyysiset vierailut	200 680	202 000	201 787
Verkkokäynnit		34 000	29 010
Hankinta		9 500	9 631
Lainat	305 226	300 000	302 545

Kirjastot

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Kirjastopäällikkö Heidi Enberg/Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	5 954	3 000		6 069	3 069	202,3 %
Maksutuotot					0	0,0 %
Tuet ja avustukset	8 485			20 843	20 843	0,0 %
Muut tuotot	29 660	18 000		30 846	12 846	171,4 %
Tuotot yhteensä	44 099	21 000	0	57 758	36 758	275,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				31,0 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-707 115	-707 950		-709 000	-1 050	100,1 %
Ostopalvelut	-194 145	-235 450		-249 167	-13 717	105,8 %
Aineet ja tavarat	-230 288	-229 800		-227 332	2 468	98,9 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-299 380	-325 410		-327 985	-2 575	100,8 %
Kulut yhteensä	-1 430 928	-1 498 610	0	-1 513 484	-14 874	101,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				5,8 %		
Toimintakate	-1 386 829	-1 477 610	0	-1 455 726	21 884	98,5 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				5,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	10 915			14 230		
Sisäiset kulut	-440 433	-474 770		-465 153		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Aukiolotunteja oli arvioitua enemmän koska Tenholan sivukirjasto aloitti itsepalvelun suunniteltua aiemmin. Muut tunnusluvut toteutuivat arvioiden mukaan.

Hankinta ja lainaus on pysynyt hyvällä tasolla. Kirjasto hankki yhteensä 9 631 kpl uutta lainausaineistoa, josta 8 572 kirjaa, 422 elokuvaa, 195 cd-levyä ja tilasi 260 lehtivuosikertaa. Vuonna 2017 kirjastolla oli seuraavat sähköiset resurssit: lehtitietokanta ePress, musiikkitietokanta Naxos sekä noin 700 niteen kokoelma e-kirjoja.

Lainaus eri yksiköissä vuonna 2017 (2016 suluissa): Bromarv 7 691 (7 620), Karjaa 85 035 (84 292), Kirjastoauto 27 641 (28 091), Mustio 7 150 (7 845), Pohja 20 057 (20 655), Tammisaari 144 180 (143 497) ja Tenhola 10 791 (13 226).

Vuonna 2017 kotisivulla oli 29 000 käyntiä ja verkkokirjastolla runsaat 36 000 kävijää.

Talousarvio: 1 477 610 €, talousarvion toteutuma: 1 455 726 € = 98,5 % (-21 884 €). Kirjasto on pysynyt talousarviossaan ilman mainittavia poikkeamia. Ostopalvelut ovat ylittyneet vajaalla 18 000 eurolla ja tämä johtuu hankekuluista sekä korkeammista sisäisistä IT-kuluista koska kirjastojen asiakaspäätteet uusittiin.

Projektirahoitus on tärkeää erityisesti tämänlaisten ohjelmien järjestämiseksi ja 2017 kirjasto käytti 19 700 € ulkopuolista projektirahoitusta 5 eri projektin toteuttamiseen. Kirjastoissa järjestettiin mm. kirjailijavierailuita, satutunteja, luentoja, kilpailuja ja muuta ohjelmaa yhteensä 373 kertaa 5 700 osallistujalle. Kirjaston oma henkilökunta piti suurimman osan ohjelmista itse mutta esim. kirjailijavierailuihin palkattiin ulkopuolisia esiintyjä.

Vapaa-aika
Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta
Vastuhenkilö: Vapaa-aikapäälikkö Reino Kärkkäinen
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenvedo
Toimintakuvaus

Liikunta on kunnallinen peruspalvelu ja jokaisen perusoikeus. Kunnallisen liikuntatoimen pääasiallisena tehtävänä on luoda edellytykset liikunnan harjoittamiseen, jolloin painopisteen muodostavat ajanmukaisten laitosten saavutettavuus ja niille asetettavat vaatimukset. Varsinaisen liikuntatoiminnan organisoivat pääasiassa aatteelliset liikuntajärjestöt.

Raaseporin nuorisotoiminnan tulee tukea nuorten kehitystä ja itsenäistymisprosessia. Nuorisotoimisto edistää aktiivista kansalaisuutta ja vahvistaa nuorten sosiaalista identiteettiä. Nuorisotoimisto tuottaa kunnallisia nuorisopalveluja kuten nuorisotalotoimintaa, pienryhmätoimintaa, leirejä ja tutustumisvierailuja.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Uuden hallintosäännön mukaan vapaa-aikalautakunta hallinnoi liikuntatoiminnan sekä tilaa yhdyskuntatekniseltä osastolta liikuntapaikkojen hoidon ja kunnossapidon. Vapaa-aikalautakunta hallinnoi jatkossakin talousarvion poikkeuksena liikuntapaikkahoitajien henkilöstökustannukset. Tekninen toimiala kantaa kokonaisvastuun kaupungin omista rakennuksista mukaan lukien liikuntapaikat ja – alueet. Vastuu uimahallista/palloiluhallista kuuluu jatkossakin poikkeuksellisesti liikuntayksikölle.

Edellä esitetyn perusteella, tavoitteena on saavuttaa sekä toiminnallisia ja taloudellisia hyötyjä.

Nuorisotoimisto seuraa vapaa-aikalautakunnan vahvistama toimintasuunnitelma ajalle 2016-2017.

Nuorisotoimisto työskentelee aktiivisesti nuorisovaltuuston kanssa ja järjestää nuorisoparlamentin. Tavoitteena on toimiva nuorisovaltuusto ja nuorison aktivoiminen yhteiskunta asioissa.

Nuorisotoimintaa tarjotaan Tammisaaressa, Karjaalla, Pohjassa, Tenholassa ja Mustiolla.

Nuorisotoimilla on aktiivinen yhteistyö koulujen, nuorisotyöpajojen, muiden kunnallisten yksiköiden kanssa sekä kolmannen sektorin, kuten yhdistysten ja seurakuntien kanssa.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Yhdessä teknisen toimialan kanssa kehittää toimivan ja kustannustehokkaan mallin liikuntapaikkojen kunnossapidolle.	Liikuntapaikkojen kunnossapito voidaan tehdä kustannustehokkaammin kuin aikaisempina vuosina, samalla kun palvelun taso urheiluseuroille säilytetään.
	Työrutiineja on muutettu ja kontaktit teknisen toimen ja vapaa-aikatoimen välillä ovat päivittäisiä ja viikoittaisia. Joitakin rutiineja puuttuu vielä ja työn suunnittelussa sekä ajoituksessa ilmenee puutteita, mutta ongelmat eivät ole sen laatuista etteikö niitä voisi ratkaista kokemuksen myötä.	
	Hyvin toimiva ja tasapuolisempi järjestelmä seuroille liikuntapaikkojen käytöstä kaupungissa.	Vapaa-aikaosasto laatii uudet laskutusperusteet kaupungin liikuntapaikkojen- ja tilojen käytöstä.
	Jotkin kunnossapitokustannukset ovat lisääntyneet johtuen puuttuvasta osaamisesta. Työkoneiden uusiminen on aloitettu. Ulkopuolisten toimijoiden käyttö kunnossapitotehtävissä on lisääntynyt, mutta samalla on todettava, että nykyinen henkilöresurssi 3,6 henkilöä kokopäivätoimista teknisen toimen puolella, ei ole riittävä ja jako Karjaan ja Tammisaaren alueiden välillä on epätasainen.	

Vapaa-aika
Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta
Vastuhenkilö: Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenvedo

	Uusi vapaa-aikaosasto kehitetään toimivaksi hallinnolliseksi osastoksi. Osasto työskentelee aktiivisesti kaupungin muiden osastojen kanssa edistääkseen asukkaiden pääsyä terveyttä edistävään toimintaan sekä palveluja, jotka tukevat kansalaisten harrastuksia ja elinikäistä oppimista.	Luodaan sisäinen suunnitelma osaston toiminnan kehittämiseksi.
	Vapaa-aikapäällikön johtama työryhmä on kartoittanut eri vaihtoehtoja, jotka voisivat tehostaa kaupungin liikuntapaikkojen käyttöä. Malleja ja periaatteita avustusmuotoihin ja vuokravapauksiin on haettu muista kunnista ja on työstetty sovellettu versio Raaseporia varten, joka on esitelty kaupungin johtoryhmälle ja edelleen tullaan esittämään kaupungin hallitukselle keväällä 2018. Sen sijaan selvitys liikunnan ja teknisen toimen yhteistyöstä vaatii lisää aikaa. Työ valmistuu vuoden 2018 aikana.	
	Nuorisotoimilla on aktiivinen yhteistyö kaupungin perusopetuksen kanssa.	Kouluvierailuja tehdään kaikkiin peruskouluihin lukuvuoden aikana
	Kaikki koulut ovat nyt nuoriso-ohjaajien toiminnan piirissä. Koulu-vierailuja tekevät sekä erityisnuoriso-ohjaajat että tavalliset nuoriso-ohjaajat.	
	Vahvistaa nuorten mahdollisuutta vaikuttaa lähiyhteiskuntaan sekä heidän tietoa siitä.	Työ nuorisovaltuuskunnan kanssa jatkuu ja kaupunki järjestää nuorisoparlamentin kerran vuodessa. Nuorisovaltuusto antaa eri asioissa lausuntoja kaupungin kaikille lautakunnille.
	Uusi nuorisovaltuusto on valittu ja se on hyvin aktiivinen kahden erityisnuoriso-ohjaajan ohjauksessa. Nuorisotoimistolla on täysi miehitys ja se työskentelee aktiivisesti kaikilla nuorisotaloilla. Painopiste koulujen päihteiden käytön ennaltaehkäisevässä työssä on siirretty kahdeksannen vuosikurssin sijaan seitsemännelle vuosikurssille.	

Analyysi toimenpiteistä

Sen lisäksi mitä on kuvattu saavutetuissa toimintatavoitteissa, ovat nuoriso- ja liikuntatoimi olleet aktiivisesti mukana työssä lapsiystävällisen kunnan puolesta sekä LAPE -toiminnassa. Kesän 2017 aikana tehtiin koulu- ja päiväkotipihojen kartoitus, josta tehtiin yhteenvedoraportti. Tätä raporttia käytettiin pohjana yhteistyölle sivistystoimen kanssa koulu- ja päiväkotipihojen kehittämiseksi monipuolisiksi ja aktivoiviksi fasiliteeteiksi.

Yhteistyötä teknisen toimen kanssa on konkretisoitu kaikilla tasoille niin käytännöllisesti kuin myös taloudellisesti. Yhteistyötä seurojen kanssa on tiivistetty ja kaupunki on aktiivisemmin mukana erilaisissa tapahtumissa.

Nuorisotyön osalta suurin muutos on ollut kahden erityisnuoriso-ohjaajan palkkaaminen, mikä on johtanut uuteen suuntaukseen enemmän yksilölliseen ennaltaehkäisevään nuorisotyöhön kouluissa. Erityisnuoriso-ohjaajat ovat ottaneet suuremman vastuun nuorisovaltuuston ohjauksesta sen aktivoimiseksi tulevaisuudessa. Vuoden aikana tehtiin aloite uuden nuorisotalon löytämisestä Tenholaan, joka tullaan ottamaan käyttöön kevään 2018 aikana.

Vapaa-aika

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Tunnusluvut						
	TP 2016	TA 2017	TP 2017			
Uimahallikäynnit/vuosi	100 333	106 000	102 498			
Nuorisotalojen käynnit/vuosi	14 202	16 000	13 870			
Ohjattu toiminta/osallistujat (vesitoiminnot, kuntosali, ei kouluja)	18 177	20 000	19 790			
Ohjattu nuorisotoiminta/osallistujat	816	1 000	2 475			
Käyttökulut netto/asukas (liikunta)	40,36	45,55	44,76			
Talous						
	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	404 130	462 700		403 851	-58 849	87,3 %
Maksutuotot	33 814	33 000		35 377	2 377	107,2 %
Tuet ja avustukset	500			240	240	0,0 %
Muut tuotot	426 839	451 700		435 286	-16 414	96,4 %
Tuotot yhteensä	865 283	947 400	0	874 754	-72 646	92,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				1,1 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-978 216	-856 300		-870 734	-14 434	101,7 %
Ostopalvelut	-419 400	-608 150		-644 896	-36 746	106,0 %
Aineet ja tavarat	-441 760	-512 400		-438 959	73 441	85,7 %
Avustukset	-150 220	-174 600		-143 960	30 640	82,5 %
Muut kulut	-481 253	-588 010		-537 273	50 737	91,4 %
Kulut yhteensä	-2 470 850	-2 739 460	0	-2 635 822	103 638	96,2 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				6,7 %		
Toimintakate	-1 605 567	-1 792 060	0	-1 761 068	30 992	98,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				9,7 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	363 232	374 700		376 828		
Sisäiset kulut	-500 814	-691 580		-775 451		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi
Nuoriso:

Talousarvio: 546 740, talousarvion toteutus = 513 601 = 93,9 % (-33 139). Syynä se, että nuorisotoiminnassa henkilöstökustannukset on alitettu n. 31 000 €. Tämä johtui siitä, että nuorisotoimisto työskenteli suuren osan vuodesta pienemmällä miehityksellä ennen kuin rekrytoinnit voitiin tehdä. Käyntikerrat nuorisotaloilla päätyivät 13 870:ään 16 000 budjetoidun sijaan. Tulos vastaa aikaisempien vuosien toteutumaa. Sen sijaan ohjattu toiminta on kasvanut voimakkaasti budjetoidusta 1 000 käynnistä 2 475:aan käyntiin, mikä on erittäin positiivista.

Liikunta ja urheilu:

Talousarvio: 1 245 320, talousarvion toteutus: 1 247 467: 100,2 % (2 147 €). Tuottojen osuus on alentunut 77 356 €, mikä pääosin johtuu siitä ettei ole saavutettu budjetoituja maksutuloloja. Uimahallikäynneissä päädyttiin 102 498 käyntiin kun budjetoitu kävijämäärä oli 106 000. Tämä on kuitenkin enemmän kuin vuonna 2016, jolloin kävijämäärä oli 100 333. Uimahallin kävijämäärä on hyvin riippuvainen säistä eri vuodenaikoina. Kulut alitettiin 75 210 € huolimatta siitä, että henkilöstökustannukset ylittivät reilulla 45 000 €:lla. Materiaalikustannukset alittuivat 71 000 € ja vuokrat 50 000 €.

Perustietoa sektorista

Tekninen toimiala on valtuustotasolla jaettu kahdeksaan sitovuustasoon: (kaupunginvaltuuston sitovuustasot) 1) Tekninen hallinto 2) Yhdyskuntatekniikka 3) Mittaus ja kiinteistönmuodostus 4) Kaavoitus 5) Rakentaminen ja ympäristö 6) Tilahallinto 7) Siivous ja ruokahuolto 8) Jätelautakunta.

Tekninen toimiala käsittää seuraavat toimintaosastot: 1) Hallinto 2) Yhdyskuntatekniikka 3) Kaavoitus- ja ympäristö 4) Tilahallinto ja 5) Jätelautakunta

Tekninen lautakunta vastaa koko toimialan toiminnoista, talousarviosta sekä henkilökunnasta lukuun ottamatta rakennus- ja ympäristöviranomaistoimintaa sekä ympäristöterveydenhuollon toimintaa. Kaavoituslautakunta on asiantuntijalautakunta kaavoituskysymyksissä, ympäristö- ja rakennuslautakunta hoitaa rakennus- ja ympäristöluvat ja jätelautakunta on koko (läntisen) Uudenmaan viranomaislautakunta.

Pääasialliset tehtävät:

- Edistää Raaseporin kaupungin kasvua ja viihtyisyyttä.
- Vastata maapolitiikasta, kiinteistöjen myynnistä ja aluesuunnittelusta.
- Vastata yleisten alueiden hoidosta ja kunnossapidosta.
- Edistää ja ylläpitää turvallista infrastruktuuria ja hyviä liikenneyhteyksiä.
- Koordinoida investointien suunnittelua ja toteutusta yhdessä muiden toimialojen kanssa.
- Vastata kaupungin rakennetun kiinteistökannan/toimitilojen kunnossapidosta ja kiinteistöstrategian toimeenpanosta (*termin määrittely alla).
- Vastata kaupungin ruokahuollon- ja siivouspalveluiden tuottamisesta toimialojen tarpeiden mukaan.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

'Uuden teknisen toimialan' päämäärät;

- kuntalaisten eduksi; tavoitteena tyytyväinen asiakas
- muiden toimialojen kanssa; tavoitteena tyytyväinen tilaaja
- toimialan sisäisesti; tavoitteena toimivat sisäiset työtavat
- 'Uuden teknisen toimialan' hyvä ja selkeä johtaminen, selkeät toimenkuvaukset ja vastuualueet
- Teknisen toimialan ja kaupungin muiden toimialojen kiinteä yhteistyö
- Taloudellisen tilanteen mukaan mitoitettu motivoitunut ja osaava henkilökunta.
- Vaihtoehtoisia tuotantotapoja infralle, markkinoiden aktiivinen hyväksikäyttö uusinvestoinneissa ja ruuhka- ja huippujen tasaamisessa.
- Oikein mitoitettu asiakaspalvelu sekä osastoilla että kaupungin kotisivuilla.
- Selkeä kaavoitus, nopeat rakennusluvat sekä tonttien oikea-aikainen markkinointi ja myynti.
- Kyky reagoida nopeasti tuleviin tarpeisiin ja kysyntään.
- Hankekehitys jatkuva, kehitysprojektien tehokas läpivienti.
- Hankkeiden toteutuksen aikataulut, työvaiheiden suunnittelu ja etukäteismarkkinointi aluetta luovutettaessa.
- Kiinteistöstrategian toimeenpano ja toimivat kiinteistökehitystoimenpiteet
- Hyvä yhteistyö teknisen keskuksen, Raaseporin Veden, Tammisaaren Energian ja muiden verkkorakentajien kanssa:
 - Investointien samanaikainen toteuttaminen muiden toimijoiden kanssa kun se on mahdollista.
 - (Yhteisten) hankintamenettelyjen kehittäminen.
- Hyvä yhteistyö alueellisten ja valtion viranomaisten kanssa.

Kaupunginvaltuuston sopeuttamistoimenpiteiden 6.6.2016 § 60 tavoitteena on kehittää teknisen toimialan toimintoja niin että seuraavia taloudellisia vaikutuksia saavutetaan; 300 000 € vuonna 2017 sekä ns kiinteistöstrategian toimeenpanon tuloksena 400 000€ toimintavuosien 2017-2020 aikana.

Sivistys- ja perusturvatoimialan muutokset huomioidaan sisäisen palvelutuotannon mitoituksessa (kiinteistöhoito, siivous ja ruokahuolto) kun toimitilamuutokset on toimeenpanttu vuoden 2017 (-2018) aikana.

Raaseporin kaupunginvaltuuston hyväksymän ja päivittämän toimenpideohjelman lähtökohtana on henkilötövuosien ja henkilöstökulujen vähentyminen tilahallinnon toiminnoissa. Ruokahuoltouudistus sekä henkilötövuosien vähennys jatkuu taloussuunnitelmakaudella 2017–2019 koskien Pohja-, Tammisaari- ja Tenholan/Bromarv-alueetta. Sopeutustoimenpiteet liittyvät muutoksiin toimialojen kiinteistöjen käytössä

Investoinnit 2017

Investoinnit esitellään talousarvion investointiosassa.

Analyysi toimenpiteistä

Tekninen toimiala käsittää seuraavat toimintaosastot: 1) Hallinto 2) Yhdyskuntatekniikka 3) Kaavoitus- ja ympäristö 4) Tilahallinto ja 5) Jätelautakunta

Tekninen lautakunta käsitteli 24.1.2017 § 13 koko teknisen toimialan käyttösuunnitelmaa (lukuun ottamatta rakennus- ja ympäristöviranomaistoimintaa sekä ympäristöterveydenhuollon toimintaa), jossa talousarvion taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet määriteltiin. Kaavoituslautakunta toimi asiantuntijalautakuntana kaavoituskysymyksissä, ympäristö- ja rakennuslautakunta vastasi rakennus- ja ympäristöluvista ja jätelautakunta toimii koko (läntisen) Uudenmaan viranomaislautakuntana.

Teknisen toimialan taloudellinen tulos vuodelta 2017 on positiivinen. Positiiviseen tulokseen vaikuttavat useat seikat. Aiempien vuosien säästötoimenpiteet vaikuttavat, toimintaa on sopeutettu ja yleinen varovaisuus toiminnassa vaikuttavat tulokseen. Henkilöstön osalta osa viroista ja toimista on eläköitymisten ja yleisen vaihtuvuuden nimissä ollut täyttämättä toimintavuoden aikana. Henkilöstökustannuksissa on säästetty koko toimialan osalta, kokonaissäästö henkilöstökustannuksissa toimialalla oli 400 000 euroa toimitasolla.

Materiaalien, sähkön ja energiakustannusten säästö suhteessa budjetoituun oli n 500 000 euroa. Tähän vaikuttaa usea tekijä, mm vähentynyt lämmitystarve ja tehostunut omien kiinteistöjen käyttöaste. Taloudelliseen tulokseen osittainen vaikutus johtuu siitä, että toimialojen hallinnot ovat ns väistötiloissa. Vuoden 2016 lopussa päättyi silloisen kaupungintalon vuokrasopimus, josta syystä kaupungintalon toiminnot siirrettiin vuokratilasta (yksityinen vuokranantaja) muihin kaupungin omiin kiinteistöihin. Hallintoyksiköiden muutto tapahtui loppuvuodesta 2016, taloudellinen vuotuinen vaikutus toimintavuodelle on arvioitu olevan yli 300 000 € (Kh 10.10.2016 § 333). Tällä on ollut tilahallinnon kannalta taloudellisesti suotuinen vaikutus, koska vajaakäytössä ja osittain tyhjillään oleviin rakennuksiin on saatu käyttöä. Toteutuneet säästöt vuonna 2017 olivat yli 500 000 euroa.

Toimintavuoden aikana valmistui Mielenterveyskeskus Tammisaaren sairaalan läheisyyteen. Mielenterveyskeskuksen valmistuminen vaikutti usean, lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön toimitilakohtaiseen sijoittumiseen. Toimitilojen vaihto/muuttorotaatio ja tilojen saneeraus saatiin käyntiin vasta loppuvuodesta. Mielenterveyskeskuksen valmistuminen muuttovalmiiksi viivästyi noin kuukaudella. Kiinteistöjen korjaukset ja kunnostukset siirtyvät tulevalle vuodelle, haasteena näissä yli toimintavuoden menevissä saneeraushankkeissa on ns tasejatkuvuus, jolloin määrärahojen käyttö jakautuu eri toimintavuosille.

Ostopalveluissa säästöä oli noin 370 000 euro, joka johtuu osittain ns. ylivuotisten korjaushankkeiden ajoituksesta toimintavuosien välillä sekä varovaisuudesta hankintojen osalta. Lisäksi ulkoalueiden kunnossapidon kustannuksiin vaikutti vähäluminen talvi. Jo usean vuoden aikana on säästetty talvikunnossapidon kustannuksissa, koska aurausta ja muuta talvikunnossapitoa on ollut keskimääräistä pitkäaikaiskeskiarvoa vähemmän. Henkilöstöä ei ole palkattu eläköityneiden tilalle.

Kaavoitus on jatkanut vuonna 2017 aktiivista yhteistyötä keskeisten viranomaisten, kuten Uudenmaan ELY-keskuksen ja Uudenmaan liiton kanssa. Kaavoituksen painopiste on ollut kahden keskeisen yleiskaavan (Karjaan läntinen- ja Horsbäckin yleiskaavat) eteenpäin viemisessä. Lisäksi kaavoituksessa on panostettu yritystonttien kaavoitukseen Horsbäckissä ja Lepissä.

Toimintavuoden 2017 aikana teknisellä toimialalla tehtiin 3 talousarviomuutosta; rakennusvalvonta- ja ympäristövalvontayksikön osalta (Kv 13.11.2017 § 115) sekä investointitalousarvion osalta pienvenesatamien investointimäärärahamuutos (Kv 13.11.2017 § 117) ja Karjaan rautatiesillan investointimäärärahamuutos (Kv 13.11.2017 § 118).

Teknisen toimialan palveluista tilattiin vuoden aikana kustannusselvitys. Kuntamaiseman tekemästä raportista käy ilmi, että toimialan palvelujen kustannukset per asukas Raaseporissa ovat alemmat kuin useimmissa muissa raporttiin sisältyvissä kunnissa. Erot tulevat esiin selvimmin, jos poistot on otettu mukaan kustannuksiin, mikä merkitsee, että investointitahti on ollut aika alhainen. Lisäksi suurehko osa viime vuosien investoinneista on rahoitettu taseen ulkopuolella, mikä näkyy suoraan matalampina poistoina ja korkeampina käyttökustannuksina.

Tilahallinnon (kiinteistöyksikkö) kustannukset ovat keskitasolla, mutta raportista ilmenee, että päivähoidon ja peruskoulujen kiinteistömässä suhteessa lasten lukumäärään on suurempi kuin muissa kunnissa. Myös toimialan toiseksi suurimman kustannuserän, ruokahuollon, kohdalla on tehostamismahdollisuuksia. Raportissa arvioidaan toimialan voivan tehostaa toimintaansa. Säästöpotentiaalia on erityisesti tilahallinnossa ja ruokahuollossa. Tilahallinnon säästöpotentiaali riippuu kuitenkin suoraan siitä, että päiväkotien ja peruskoulujen kiinteistömässä pienehkö ja vastaisi muiden, samansuuruisten kuntien tasoa. Ruokahuollossa säästöpotentiaalia on tehostetussa tuotannossa.

Teknisen toimialan muiden palvelujen kustannukset ovat sitä vastoin muita kuntia alemmalla tasolla. Esim. liikenneväylien kunnossapitokustannukset ovat vertailuun sisältyvien kuntien joukossa alhaisimpia. Tilahallinnon osuus toimialan kustannuksista on noin 70 %, mikä merkitsee, että muiden palvelujen vuosittaiset kustannukset muodostavat vajaan kolmasosan toimialan kokonaisbudjetista.

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	9 839 911	9 659 360		9 458 629	-200 731	97,9%
Maksutuotot	497 033	642 000	35 000	643 375	-33 625	95,0%
Tuet ja avustukset	117 749	26 660		24 872	-1 788	93,3%
Muut tuotot	14 660 735	17 007 610		17 466 900	459 290	102,7%
Tuotot yhteensä	25 115 427	27 605 630	35 000	27 720 279	79 649	100,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				10,4 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-10 741 450	-10 866 690		-10 468 512	398 178	96,3%
Ostopalvelut	-8 530 997	-8 363 470	-35 000	-8 026 726	371 744	95,6%
Aineet ja tavarat	-6 110 931	-6 662 850		-6 121 259	541 591	91,9%
Avustukset	-201 027	-203 500		-200 363	3 137	98,5%
Muut kulut	-3 977 226	-3 657 890		-3 616 005	41 885	98,9%
Kulut yhteensä	-29 561 631	-29 754 400	-35 000	-28 432 866	1 356 534	95,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-3,8 %		
Toimintakate	-4 446 204	-2 148 770	0	-712 587	1 436 183	33,2 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-84,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	18 035 688	19 842 720		19 775 245		
Sisäiset kulut	-1 396 068	-977 020		-1 027 823		

Analyyysi taloudesta

Käyttökulut

Teknisen toimialan toiminta osoittaa + 1 436 183 €:n ylijäämää suhteessa nettotalousarvioon.

Muita osastoja voidaan yleisellä tasolla kuvata seuraavasti,

Yhdyskuntatekninen osasto käytti 2 181 626 € tienpitoon ja 613 774 € puisto-osaston toimintaan. Katujen ylläpito ostopalveluna maksoi 44 091 € budjetoitua vähemmän. Tievalaistuksen sähkökustannukset olivat 377 613 €, mikä oli vähemmän kuin aikaisemmin. Ajoneuvojen polttoainekustannukset olivat 82 357 €. Puisto-osastolle asetetut vaatimukset mm. leikkipuistojen seurannasta ja hoidosta kasvavat koko ajan. Yhdyskuntateknisen osaston toimintakate oli 3 124 544 €.

Kiinteistö- ja mittausosastolle kirjatut kiinteistömyyntitulot (myyntivoitto) oli 2 095 174 €. Osasto myi tai vuokrasi vuoden aikana yhteensä 45 tonttia. Vuonna 2016 määrä oli 23 tonttia, vuonna 2015 määrä oli 20 tonttia, vuonna 2014 määrä oli 49 tonttia ja vuonna 2013 49 tonttia. Mittausosaston – ja kiinteistönmyynnin toimintakate kokonaisuutena oli + 2 477 503 € (budjetoitu 1 991 020 €). Talousarviomuutoksessa (Kv 13.11.2017 § 115) mittausosaston tuloja vähennettiin yhteensä 145 000 €.

Metsätalouden puutavaranmyyntitulot olivat 702 312 € (talousmetsät ja puistometsät), myynti alitti talousarvion 67 688 eurolla.

Tilhallinto-osaston (kiinteistöhoito) toimintakate oli 3 561 763 €, (budjetoitu 3 043 270 €) joka johtuu n 460 000 € alemmista budjetoituista kiinteistöhoitojen kustannuksista.

Vastaavasti myös siivouksen ja ruokahuollon toimintakate oli 296 470 € (budjetoitu – 10 520 €) joka johtuu n 480 000 € alemmista budjetoituista toiminnan kustannuksista ruokahuollossa ja siivouspalveluissa.

Kaavoituksen toimintakate oli 617 577, joka noudattaa pääasiassa talousarviota. Kaavoituksen ostopalvelujen määrärahat toteutettiin myönnettyjen varojen puitteissa, kaavoituksessa käytettiin yhteensä 217 077 € ostopalveluihin.

Rakennusvalvonnan nettotulos oli -214 319 €. Tulojen toteutuma oli 102,9 % ja nettomenot olivat 7 975 € alemmat kuin talousarvio edellytti.

Ympäristönsuojelun tulot toteutuivat 128,5 % eli 8 849 € yli talousarvion.

Ympäristönsuojelun toimintakate oli +31 619 € talousarvioon verrattuna. Eteläkärjen ympäristöterveydenhuollon (ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkärihuolto) kustannukset ylittivät yhteensä 19 309 eurolla.

Yhdyskuntateknisen toimialan hallinto osoitti 15 440 €:n negatiivista toimintakatetta.

Sopeuttamistoimenpiteet, toimenpideohjelma

Toimintavuoden 2016 aikana laadittiin ns kiinteistöstrategia, jossa kaupungin rakennukset luokiteltiin eri salkkuihin, joille on määritelty salkkukohtainen sisäinen vuokra sekä hoitotasoluokitus. Kiinteistöstrategian toimeenpanoa on jatkettu vuoden 2017 aikana. Kiinteistöstrategian yhteydessä määriteltiin myös ne kiinteistöt, joista luovutaan. Sisäiset vuokrat päivitettiin toimintavuoden 2017 aikana, vuokran määrittysperiaate vastaa yleisesti kunnissa olevaa tasoa ja on myös ns. maakuntamallin mukainen.

Kiinteistöjen myynti oli menestyksekkästä vuonna 2017, siihen vaikutti muutama suurempi kiinteistökauppa. Merkittävää on, että kyseisiin kiinteistöluovutukseen vaikuttaa kunnan omat kiinteistökehitystoimenpiteet, kaavoitus ja myyntiprosessit.

Kaupungin oma omakotitalotonttivaranto on hyvä, Raaseporin kaupungilla on yhteensä n 120 pientalotonttia myytävissä eri puolilla kaupunkia (kaupungin maalla olevat tontit).

Sivistys- ja perusturvatoimialan muutokset toteutuivat ainoastaan osittain, kouluverkkomuutosta ei kaupunginvaltuuston 13.11.2017 § 123 perusteella toteutettu ollenkaan. Toimintavuoden 2017 aikana Bromarfhemmet suljettiin. Näin ollen tavoitteena olevasta toiminnan sopeuttamisesta ei kaikilta osiltaan tehty. Kiinteistön myynti osaltaan vaikuttaa sopeutustoimenpiteenä.

Investoinnit 2017

Investointimäärärahoja käytettiin seuraavasti (investoinnit esitetty erikseen kustannuksittain investointiluettelossa);

Yhdyskuntatekniikka; Tekninen keskus käytti 96,8 % vuoden 2017 investointivaroista, eli 2,82 miljoonasta käytettiin noin 2,73 miljoonaa.

Puistoille, puistojen rakennelmille ja uimarannoille oli osoitettu yhteensä 90 000 € määräraha. Mustion leikkipuisto, kulkuväylä ja sen pysäköintialue oli vuoden 2017 suurin satsaus. Puistoalue avattiin yleisölle Mustionpäivänä 17.6.2017.

Leijonapuiston uusiminen aloitettiin 2016 ja saatiin valmiiksi 14.6.2017, esim. leikkilaineiden alustat korvattiin kumialustalla. Lisäksi suoritettiin kivetyksiä ”Kaivolla” Kaivokadulla. Kaksi uutta uimalaituria hankittiin, Vikstrandiin ja Sjövikisiin, asennetaan keväällä 2018. Puistoinventaareja uusittiin koko kaupungin alueella (puistonpenkkejä, roska-astioita, pienempiä leikkivarusteita ja kukkapilareita).

Liikuntapaikkojen määräraha (250 000 €) osoitettiin Karjaan keskusurheilukentän ja varaston sekä Sisu-areenan korjauksiin ja perusparannuksiin (Tekl 7.12.2017 § 152).

Pienvenesatamien investointimääräraha talousarviomuutoksen (Kv 13.11.2017 § 117) jälkeen oli 50 000 €, joka käytettiin laiturirakenteiden ja kulkuporttien parantamiseen Ormnäsissä.

Vt 25 liikennejärjestelyille varattu määrärahaa ei käytetty/aktivoitu toimintavuoden aikana.

Investoinnit sisälsivät myös Karjaan rautatiesillan peruskorjauksen ja sen yhteyteen toteutettavan asemanseudun (ns. matkakeskuksen) toteuttamiseksi. Hanke toteutetaan yhteishankkeena Liikenneviraston kanssa, hankintaprosessi jouduttiin keskeyttämään syksyllä ja määräraha on huomioitu talousarviossa vuodelle 2018 (Kv 13.11.2017 § 118).

Työpaikka ja teollisuusalueiden investointimääräraha käytettiin Horsbäckin alueen kadunrakennukseen.

Raaseporin kaupunki on aktiivisesti mukana Bromarvin saaristosataman kehityshankkeessa yhdessä kylätoimikunnan kanssa. Laiturirakenteiden rakennustyöt ovat käynnissä, vuoden 2017 (300 000 €) määrärahan jatkeeksi hanke jatkuu vuoden 2018 aikana. Hankkeessa on mukana kaupungin lisäksi yksityisrahoitusta sekä tukirahoitusosuuksia.

Teknisen toimialan panostuksiin sisältyy kalateiden rakentaminen Mustionjokeen (6 vuotta 105 000 €/v, hanke yhteensä noin 5,5 miljoonaa euroa), Raaseporin kaupungin rahoitusosuutta tuleville vuosille on tarkennettu kokonaismäärärahan puitteissa. Hankkeelle on myönnetty merkittävä ulkopuolinen (EU)maksuosuus, Raaseporin kaupunki on mukana EU-hankkeessa (ip-life hanke) jonka tavoitteena on kalateiden rahoittaminen Mustion joessa. Vuoden 2017 saatiin tarvittavat luvat kahden alimman (Åminnefors ja Billnäs) kalatien rakentamiseksi. Urakkatarjoukset saadaan alkuvuodesta 2018 ja rakennustyöt käynnistetään joko yhden tai kahden kalatien osalta.

Katuverkon investointiohjelma oli yhteensä 1,5 miljoonaa € ja summa käytettiin seuraavasti: Perusparannuskohteita ja katuväläistystä parannettiin investointiohjelman mukaisesti;

- 407 000 € katujen perusparantamiseen ja rakentamiseen
- 155 000 € kuluneen asfaltin pintaukseen, paikkauksiin
- 502 000 € (uusi) asfaltointiin
- 436 000 € valaistuksen rakentamiseen ja uusimiseen

Tilahallinto; Rakennuksiin käytettiin 92,6 % vuoden 2017 investointivaroista, eli 0,90 miljoonasta käytettiin noin 0,83 miljoonaa €. Hankkeiden taloudellinen toteutus esitetään erillisellä liitteellä kohdekohtaisesti.

Kiinteistöleasing kohteet;

Psykiatrisen keskuksen rakennustyöt käynnistyivät kesällä 2016. Rakennusurakan vastaanotto oli 31.10.2017 ja muuttamaan päästiin joulukuuhun 2017 mennessä. Kaupunginvaltuusto on 27.4.2015 § 36 päättänyt enintään 8 miljoonan euron kiinteistöleasingsopimuksesta. Toteutuskustannus sisältäen rakennusaikaiset vuokrat ovat 28.12.2017 mennessä 7.724.267 euroa.

Toimintavuoden 2017 aikana toukokuussa käynnistettiin Raaseporin kaupungintalon rakennustyöt Tammiharjun entiselle sairaala-alueelle ns. F-rakennukseen. Rakennuksen odotetaan valmistuvan syyskuussa 2018.

Karjaan keskustassa sijaitsevien kaupungin hallintorakennusten kokonaissuunnitelma valmistui 21.3.2017 § 52.

Määräraha 600 000€, peruskorjaukset

Tästä määrärahasta, jonka käyttö perustuu erillisiin määrärahojen jakopäätöksiin, on toteutettu seuraavat kohteet vuonna 2017; Seminaarikoulun talotekninen automaatio, Tammisaaren yläasteen voimistelusalin korjaus ja Tenholan palvelutalon kattokorjaus. Tekninen lautakunta päätti 22.8.2017 § 111, että Tammiharjun alueen kunnallistekniset liityntätyöt (ei F-talo), kustannetaan määrärahan puitteissa.

Kokonaismäärärahasta on käytetty yhteensä 575 172 €.

Karjaan uusi päiväkot: Rakennesuunnittelu ja urakka-asiakirjojen valmistelu jatkui, tavoitteena on kilpailuttaa päiväkotia keväällä 2018.

Hagahemmetin sprinkleröinti valmistui suunnitelman mukaisesti vuonna 2017.

Hallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Hallintopalvelupäällikkö Åke Frondén

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Osasto vastaa teknisen toimialan yleisestä hallinnosta.

Kanslia vastaa asiakäsittelystä, toimialan taloushallinnosta sisältäen laskutuksen ja rondokäsittelyn, ennusteet ja tilastot sekä controller-toiminnon.

Investointiyksikkö vastaa kaupungin kaikkien toimialojen investoinneista.

Ajoneuvohallintoyksikkö vastaa kaupungin ajoneuvokannasta. Avustaa hankinnoissa ja pitää ajoneuvorekisteriä sekä vastaa siitä, että katsastus- ja huoltovälejä noudatetaan.

Kaupungin pienvenesatamat hoidetaan nettoyksikkönä osaston alaisuudessa.

Pelastustoimi hoidetaan ostopalveluna Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselta / Espoon kaupunki. Osasto hallinnoi toimintaa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Kanslia hoitaa koko toimialalle yhteisiä hallinnollisia toimintoja. Muilla osastoilla on omia ja läheisiä kansliatoimintoja varten oma hallinnollinen henkilökunta.

Investointiyksikkö ja ajoneuvohallintoyksikkö ovat uusia yksiköitä. Tavoitteena on, että toiminnat on saatu täysin käyntiin jo vuoden alusta.

Investointiyksikkö vastaa talousarvion laatimisesta sekä kaupungin investointibudjetin koordinoinnista ja täytäntöönpanosta kokonaisuudessaan. Toiminnan tueksi yksiköllä on investointiryhmä.

Pienvenesatamien paremman standardin tarve ja uusien, suurempien ja syväkselfään suurempien venepaikkojen tarve pyritään täyttämään.

Tammisaaren syysmarkkinat, jotka ovat kuuluneet osaston toimintaan, siirtyvät vuodesta 2017 lähtien konsernipalveluihin / kaupunkikehitykseen.

Vuoden 2017 alusta siirrytään keskitettyyn ajoneuvohallintaan. tämä koskee koko kaupungin ajoneuvokantaa.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Kansliatoiminnot	Yhteiset hallinnolliset toiminnot hoidetaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. laskutus / laskujen lukumäärä rondokäsittely / käsiteltyjen laskujen määrä asiakäsittely / käsiteltyjen asioiden määrä
	 Eri hallinnolliset toimet on hoidettu suunnitellusti. Vuoden aikana on talousseurantaa ja raportointia tehostettu ja niistä on tehty ajanmukaisempia.	
	Investoinnit	Investoinnit kilpailutetaan oikealla aikataululla sopivan suurina yksikköinä. Valmistelut tähän aloitetaan heti toimintavuoden alusta. Tarkennetaan toimintasuunnitelmassa

Hallinto
Luottamuselin: Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Hallintopalvelupäällikkö Åke Frondén
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

		Investointien toteuttaminen ja toteutuma on esitetty investointilomakkeessa.	
		Ajoneuvohallinta	Ajoneuvohallinto pyrkii siihen, että kaupungin ajoneuvokantaa hoidetaan tarkoituksenmukaisesti ja että käyttö ja huolto toimii tehokkaasti ja sujuvasti.
		Ajoneuvohallinto aloitti toimintansa. Tukitoimintoja on laadittu yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa. Karjaan varikolle on pystytetty palvelupiste ajoneuvojen siivoukselle, pesulle ja perustarkastukselle. Palvelu on ahkerassa käytössä koko vuoden. Palvelupiste on osasyy siihen, että kaupungin ajoneuvokustannukset ovat pysyneet samalla tasolla ajoneuvomäärän kasvusta huolimatta.	
		Venepaikkojen tehokas vuokraus Laituripaikkojen standardia kohennetaan asteittain. Ormnäsin laiturit varustetaan portein 2017. Pohjoissatamaan rakennetaan uusia laitureita, joissa on tilaa suuremmille veneille.	Venepaikkojen vuokraus, tavoite on teoreettinen taso 100 %. Käytännössä 95 % on hyväksyttävä tavoite.
		Ormnäsin portit toteutettiin keväällä 2017. Pohjoissataman pienvenesataman laajennus siirrettiin kevääseen 2018. Se toteutetaan samalla aikataululla kuin asuntoyhtiön laiturihanke. Vuokraustasoa ei saavutettu, koska eteläisen lahden venesatama ei täytä tämän päivän vaatimuksia. Muissa venesatamissa vuokraus oli suunnitelman mukaista.	
		Alueellinen pelastuslaitos	Alueellinen pelastuslaitos pidetään nykyisellä tasolla koskien taloutta ja toimintaa. Palvelutasosopimusta noudatetaan.
		Alueellinen pelastustoiminta toteutui suunnitellusti.	

Analyysi toimenpiteistä

Hallinto on ollut suunnitelman mukaista. Uusi hallintomalli on otettu käyttöön ja sekä investointi- että ajoneuvoyksikkö aloittivat toimintansa. Controllertoimintaa ja taloudellista raportointia on kehitetty ja tehostettu vuoden aikana.

Ajoneuvohallinto aloitti toimintansa. Vuoden aikana on laadittu koko kaupunkia koskeva ajoneuvorekisteri. Osa kaupungin ajoneuvoista on vaihdettu uusiin ja ajoneuvojen kokonaismäärä on kasvanut 10 ajoneuvolla. Tukitoimintoja kaupungin ajoneuvonkäyttäjille on työstetty yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa. Karjaan varikolle on luotu palvelupiste ajoneuvojen siivousta, pesua ja perustarkastuksia varten. Palvelu on ollut suosittua ja sitä käyttää etupäässä kotihoivan henkilökunta henkilöautojensa huoltoon. Palvelupiste on osasyy siihen, että kaupungin ajoneuvokustannukset ovat pysyneet samalla tasolla ajoneuvomäärän kasvusta huolimatta.

Hallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Hallintopalvelupäällikkö Åke Frondén

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017			
Tekn ltk kokouksia / vuosi	12	11	11			
Tekn ltk käsiteltyjä asioita / vuosi	190	300	159			
Ostotositteita lkm/v		20 000	18 919			
Tehtyjä laskuja lkm		18 000	15 668			
Pienvenesatamat						
Venepaikkojen määrä	675	735	675			
Vuokrattujen osuus %	80	95	80			
Pelastuslaitos						
Liikenneonnettomuuksia	97	100	98			
Rakennuspalojen määrä	16	18	14			
Vaaratilanteita rakennukset	29	30	17			
Hälytysajot, autom. palohälytys	152	150	104			
Talous						
	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	110 787	130 000		121 801	-8 199	93,7 %
Maksutuotot					0	0,0 %
Tuet ja avustukset					0	0,0 %
Muut tuotot	55 814	15 000		11 882	-3 118	79,2 %
Tuotot yhteensä	166 601	215 000	0	156 683	-11 317	72,9 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-6,0 %
Kulut						
Henkilöstökulut	-556 585	-501 090		-513 652	-12 562	102,5 %
Ostopalvelut	-1 950 987	-1 936 340		-1 897 250	39 090	98,0 %
Aineet ja tavarat	-19 719	-27 300		-18 390	8 910	67,4 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-72 194	-16 550		-9 112	7 438	55,1 %
Kulut yhteensä	-2 599 485	-2 481 280	0	-2 438 403	42 877	98,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-6,2 %
Toimintakate	-2 432 885	-2 266 280	0	-2 281 720	31 560	100,7 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-6,2 %
Mistä:						
Sisäiset tuotot				11 570		
Sisäiset kulut	-121 982	-40 190		-38 372		

Hallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Hallintopalvelupäällikkö Åke Frondén

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Tulopuoli pysyi alle budjetoidun tason. Tämä johtuu siitä, että useat investointikohteet, Raaseporin mielenterveyskeskus ja uusi kaupungintalo, rahoitetaan nk. rahoitusleasingillä. Tämän johdosta ei investointiyksikön palkkoja ole säilyttänyt investointikohteille siinä määrin kuin oli budjetoitu. Myös pienvenesatamien tulot ovat jääneet alle budjetoidun tason. Tämä johtuu esim. siitä, että vuokrattujen paikkojen osuus ei ole yltänyt budjetoidulle 95 % tasolle. Vuokraus jäi noin 80 prosenttiin.

Kustannukset sitä vastoin ovat pysyneet budjetissa. Suurin osa kustannuksista on maksuosuuksia pelastuslaitokselle (1,8 miljoonaa) ja nämä ovat jääneet hieman alle budjetoidun tason. Tämän ansiosta toimintakate on vain 15 000 euroa budjetoitua huonompi.

Toimintakuvaus

Yhdyskuntatekniikan toimialueeseen kuuluu:

- hoitaa kadut, tiet ja yleiset alueet, puistot, uimarannat, satamat ja kaatopaikat. Se hoitaa myös suunnittelun, rakennuttajatoiminnan, ajoneuvokeskuksen, maanoton, metsätalouden, maankaatopaikat sekä toimintaan liittyvien investointien toteutuksen investointisuunnitelman/käyttösuunnitelman mukaisesti
- kaupungin kiinteistöjen lähialueiden hoidon koordinointi osana muuta kunnossapitotoimintaa
- pienvenesatamien kunnossapito hallinto-osaston tasomäärityksen mukaisesti
- urheilualueiden tekninen hoito ja kunnossapito sivistystoimen tasomäärityksen mukaisesti
- talous- ja puistometsien hoito
- katu- ja kaivuluparekisterin hallinnointi
- teknisen toimen päivystystoiminnan koordinointi
- aktiivinen asiakaspalvelu
- osallistuminen investointien toteuttamiseen yhdessä muun teknisen toimialan kanssa

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Ulkoalueiden, katujen ja puistojen ja liikunta-alueiden kunnossapito yhdistyy toimintavuoden aikana. Uusi kunnossapitoyksikkö hakee kustannussäästöä päällekkäisiä toimintoja purkamalla ja resursseja keskittämällä.

Organisaatio siirtyy kunnossapitokohteisiin perustuvasta yksikköjaosta kohti kokonaisvastuullisempaa, kesä- ja talvisesonin tehtäviin perustuvaa toimintatapaa, jossa henkilökunnan tehtävät ovat kesä- ja talviorganisaatiossa erilaiset. Sesonkeihin perustuvat toimenkuvat antavat mahdollisuuden monipuolisempiin työtehtäviin, jossa myös työn vaativuus ja vastuun määrä vaihtelevat eri vuodenaikoina. Organisaatiota selkeytetään ja toimivalta operatiivisessa työssä on laajempi.

Kesäorganisaatio huolehtii puistojen ja kiinteistöjen viheralueista, katujen kunnossapidosta, katualueen puuston hoidosta, leikkipuistojen, pienvenesatamien ja uimarantojen kunnossapidosta ja viihtyisyydestä. Talviorganisaatio vastaa talvikunnossapidosta kaduilla, kiinteistöillä ja yleisillä alueilla sekä mm. puuston talvileikkauksista, katukalusteiden kunnostuksesta sekä mm. osallistuu investointihankkeiden suunnitteluun.

Yksikkö koostuu siis aikaisemmin neljään yksikköön jakautuneesta henkilöstöstä. Ensimmäisenä toimintavuonna vahvistetaan yhteistoimintaa ja tarkastellaan ja kehitetään työnjohdon tehtävänkuvia. Yksikön resursointi, kustannusseuranta, mittarointi ja toiminnan raportointi yhtenäistetään. Rekrytoinnit pyritään hoitamaan pääasiassa sisäisin järjestelyin tai henkilöstön toimenkuvaa muuttamalla. Tulevan vuosien eläköitymisiin tulee varautua ennalta, pääasiassa sisäisin järjestelyin.

Kiinteistöjen ulkoalueiden talvikunnossapito yhdistyy toiminnallisesti katukunnossapitoon talvi- ja kevätkautena. Määräraha kiinteistöjen lähiulkoalueiden hoitoon on vuoden 2017 ajan tilahallinnolla. Myös liikunta-alueiden hoito siirtyy nyt yhdyskuntatekniikan hoidettavaksi mutta sivistystoimen määrärahoihin perustuen suoritettavaksi, uuden järjestelyn määrärahatarve tarkentuu vuoden aikana. Nykyiset talvikunnossapitosopimukset päättyvät 2018 ja ostopalveluissa edetään harkiten ja laajempiin, mahdollisuuksien mukaan ympärivuotisiin alueellisiin kunnossapitourakoihin pyrkien, kuitenkin alueen markkinatilanne huomioiden. Tammiharjun alueen kunnossapitoon tehdään tehostavia muutoksia siten, että kaupunki jatkossa tuottaa itse suuren osan Tammiharjun kunnossapidosta.

Ostopalveluiden ja oman tuotannon taloudellisuusvertailu on aktiivista. Tavoitteena tulee olla oikein kohdistettu henkilöstömitoitus ja koneiden tehokas käyttö siten, että oman henkilökunnan työpanos kohdistuu pääasiassa keskusta-alueiden hoitoon. Tällä hetkellä kunnossapidon materiaali- ja palvelusopimustilanne antaa hyvän taloudellisen näkyvyyden vuoteen 2018-19 asti.

Vuoden aikana yhdenmukaistetaan toimintatavat liittyen henkilöstön osallistumiseen valmiustoimintaan ja päivystykseen. Päivystystoimintaa karsitaan ja yhdistellään. Selvitetään työaikapankin käyttöönottoa liikunta-alueiden hoidossa.

Yhdyskuntatekniikka
Luottamuselin: Tekninen lautakunta
Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

Kaupungin koko konekanta kootaan yhteisen ajoneuvojen hallintakeskuksen alle. Tässä yhteydessä inventoidaan nykyinen konekanta ja laaditaan kehittämissuunnitelma, jolla tavoitellaan konekannan tehostamista yksiköitä vähentämällä ja yhteis- ja monikäyttöisyyttä lisäämällä. Konekanta, eritoten raskas kalusto ikääntyy, keski-ikä on vuonna 2017 15 vuotta. Konekanta uusiutuu omistuksesta luopuen ja leasingkoneisiin siirtyen.

Varikkotoimintojen muutto Tammiharjun alueelle käynnistyy, liittyy hallinnon keskittämiseen alueelle. Käynnistetään sähköisen, karttapohjaisen katu- ja aluerekisterityökalun kehittämistyö.

Saastuneiden alueiden saneeraus toteutetaan tarvittaessa erillisten päätösten ja tarveharkinnan perusteella. Kaatopaikkojen jälkiseurantaa sekä vesistöjen yhteistarkkailua varten varataan määräraha käyttökuluihin.

Aktiivinen osallistuminen suunnitteluun ja kaavan voimaantulon jälkeinen uusien alueiden nopea rakentaminen yhteistyössä Raaseporin Veden ja muiden toimijoiden kanssa (sähköyhtiö, kaukolämpö, telematiikka ym.).

- Kaavoitus- ja tonttutuotanto-ohjelmien yhteensovitus, toimii ns. pitkän tähtäimen suunnitelmana (Investointi- ja tonttutuotanto-ohjelma, korjausvelan tiedostaminen).
- Toteutusaikataulusta tehdään ennustettava ja se yhdistetään tontinluovutukseen.
- Rakentamissuunnittelun ennustettavuus, kilpailutus ja urakkaneuvottelut päätetään hyvissä ajoin, tarjouspyynnöt ja urakoiden toteutus ajoitetaan oikein.

Katuinfrastruktuurin ja muiden rakennelmien (esim. sillat, laiturit jne.) kunnon ja korjausvelan jatkuva seuranta. Investointi- ja tonttutuotanto-ohjelman ylläpito on jatkuvaa. Kustannusarvioita tarkennetaan hankesuunnittelun edetessä kunkin hankkeen osalta. Kustannusarvion laatiminen pyritään tekemään osana suunnittelua. Tekninen lautakunta hyväksyy erikseen käyttösuunnitelman erillisen investointimäärärahan osalta toimintavuoden alussa.

Metsätalouden hoito

Metsätaloussuunnitelman mukainen taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä metsätalous. Taloudellinen tulos talousmetsien toiminnasta vastannee suurin piirtein vastaavilta yksityiseltä omistetuilta metsiltä odotettua tulosta.

Tehdään kustannusten/yksikkö (m³ tai ha) seuranta omasta työstä verrattuna ostopalveluihin. Tämän perusteella otetaan kantaa siihen, lisätäänkö osuutta tai siirytäänkö kokonaan fyysisten metsätöiden ostopalveluihin vuoden 2017 aikana.

Hyvin hoidetut puistometsät, jotka toimivat asukkaiden lähivirkistysalueina.

Selvitetään, voidaanko fyysiset työt hoitaa suuremmissa määrin ostopalveluina.

Metsänhakkuukoneiden lisätyö myös viheralueilla.

Sitovat tavoitteet 2017

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Metsätalous Hakkuut metsätaloussuunnitelman mukaan Fyysisen metsätyön tehostaminen Hyvin hoidettu puusto viheralueilla Esteettisesti miellyttävät viheralueet	15 000 m ³ . Hakkuun kantohinta 0,5 miljoonaa € Noin 20 000 € Hakataan 1000 m ³ Raivataan 30 ha
	 Manuaalisten metsätöiden tehostamista ei ole saavutettu Hakattua talousmetsää, 13 500 m ³ Hakattua puistometsää, 2 100 m ³	

	Yhdyskuntatekniikka Varikkotoiminnot	Kiinteistökannan vähentäminen, toiminnan keskittäminen Tammisaaren varikolta Tammiharjun alueelle.
	Pehr Sommarinkatu 2 (vanha katsastusasema) varikko suljettiin lokakuussa. Rakennus puretaan. Varikkotoiminnot ovat muuttaneet Tammiharjun alueelle I-taloon, joka on nyt Tammisaaren puisto- ja kiinteistönhoidon päätoimipiste. Skeppsholmeniin on rakennettu varastokenttä ulkona säilytettäville varusteille ja materiaaleille.	
	Uusi tapa tuottaa palveluja tilahallinnon kanssa	Päivystystoimintojen yhdistäminen. Henkilökunnan yhteiskäyttöisyyden lisääminen: talvikunnossapito, konetyöt, ym Henkilöstön kierrätys eri toimintojen välillä tehostetaan.
	Yhdyskuntatekniikka koordinoi kiinteistöjen ulkoalueiden hoidon päivystystä. Kiinteistönhoitajien koneosaamista on kehitetty sisäisin konekoulutuksin. Talvikunnossapidon ryhmän yhteistyötä on parannettu keskustelun kautta, uusia yhteisiä sääntöjä luomalla, yhteydenpitoa lisäämällä.	
	Konekannan uusiminen ja tehostaminen leasing-sopimuksin, yhteis- ja monikäyttöisyyden lisääminen.	Työn tuottavuuden nousu, suurempien yhteishankintojen tuoma hyöty.
	Laadittiin konekannan kehittämissuunnitelma. Poistettiin 1 ajoneuvo (traktori), uusittiin 1 viherhoidon kone moderniin, poistettiin 6 kunnossapitokoneiden lisälaitetta, tilalle 2 kpl.	
	Henkilöstön työsopimusehtojen yhtenäistäminen 2017 aikana, Tekninen henkilöstö, tilahallinto ja yhdyskuntatekniikka.	Henkilöstön yhtenäinen kohtelu
	Liikunta-alueiden hoitajat liittyivät työaikapankkiin. Työaikapankin käytön valvontaa tehostettu. Selvitetty työsopimusehtojen eroavaisuuksia. Tunnistettu kehittämistarve työajan seurannan suhteen. Kehittäminen jatkuu.	
	Kustannusseurannan yhtenäistäminen Toimintaa kuvaavien mittarien uudistaminen kustannuspaikkakohtaisiksi 2017: Liikenneväylät €/ katuverkko km Talvikunnossapidon ostopalvelut, kadut €/km Yksityistiet, tuki €/ km Katuvalaistus €/ valopiste Puistojen kunnossapito €/ viheralueet ha Leikkipuistojen kunnossapito €/ leikkipuistot kpl Uimarantojen kunnossapito €/ uimarannat kpl	Ajantasainen kustannusseuranta
	Kustannusseurannan muutokset toteutettu alkuvuodesta.	

Toimenpidesuunnitelma 2017–2019

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit / euro</i>
	Varikkotoimintojen keskittäminen Tammiharjuun ja Karjaan varikolle.	
	Laadittu varikkoselvitys. Tunnistettu varikkotoimintojen alueelliset haasteet. Tunnistettu synergiamahdollisuudet liikelaitosten kanssa. Raskaan kaluston varikon uusi sijoituspaikka Tammisaassa ratkaisematta.	
	Vanhentuvan konekannan karsiminen, Konekannan uusiminen ja tehostaminen leasing-sopimuksin, yhteis- ja monikäyttöisyyden lisääminen	Vähennys 1-2 työkonetta/vuosi Työn tuottavuuden nousu
	Vuoden tavoitteet saavutettu. 1 kone + 4lisälaitetta poistettu. 1 kone uusittu moderniin.	

Analyysi toimenpiteistä

Yhdyskuntateknisen kunnossapidon taloudellisuutta kehitetään keventämällä raameja: tiivistämällä varikkotoimintaa, poistamalla vanhentunutta kalustoa, pienentämällä kone- ja kalustokantaa, pyrkimällä poistamaan henkilöstöressurin joustavan käytön esteitä eri keinoin.

Henkilöstön osalta taustalla on kolme eri yksikön yhdistyminen ja eri tehtävissä toimivien työehdot ja tarve yhtenäistää niitä. Työaikakäytännöt tarkistettiin ja paikalliset sopimukset kirjattiin yhteiseksi käytännöksi. Käynnistettiin sähköisen työajan seurannan työkalun etsintä ja tehtiin tarvekuvaus ja suunniteltiin käyttökohteet. Neuvottelut palvelutoimittajien kanssa aloitettiin.

Koneiden ja kaluston kehittämissuunnitelma laadittiin. Konekannan keski-ikä on vuoden 2017 alussa 9,9v ja vuoden lopussa, kalustopoistojen jälkeen 10,2 vuotta (tavoite vuoden 2018 loppuun: 9,3 v). On tarve kiristää uudistamis- ja poistotahtia, jotta korjauskustannukset eivät lähde nousuun. Konehankintapäätökset jatkossakin monikäyttöisyyttä ja korkeaa käyttöastetta tavoitellen.

Varikoista on laadittu työraporttitasoinen selvitys. Henkilöstön ja toiminnan tiivistäminen on tärkeää joustavan resurssien käytön sekä informaationkulun, työnjohdon ja työsuorituksen seurannan kannalta. Varikkotoimintojen tiivistäminen on myös kiinteistöstrategian elementti. Karjaalla varikkotoiminta on vakiintunut yhdelle yhteiselle varikolle. Hyödyt ovat nähtävissä. Tammisaassa, kiinteistöstrategian mukaan, on vielä tiivistettävää, mutta raskaiden koneiden sijoittaminen toiminnan kannalta järkevällä tavalla ei ole ratkennut. Selvitetään rinnalla varikkoyhteistyötä liikelaitosten kanssa.

Kunnossapidossa tavoitellaan säästöjä lisäämällä kaikin tavoin yhteistoimintaa kiinteistöyksikön kanssa. Yhdyskuntatekniikka koordinoi ulkoalueiden talvihoitoa ja päivystys- ja valmiustoimintaa. Kiinteistöhenkilöstölle järjestettiin konekoulutusta, jotta yhä suuremmalla osalla henkilökuntaa olisi edellytykset osallistua lumivalmiustoimintaan. Valmiustoiminnassa parannettiin tiedonkulkua, sovittiin toiminnan säännöistä, tiivistettiin yhteistyötä. Kesäkunnossapidossa on läpikäyty kiinteistöyksikön kanssa kunnossapitoalueita poistaen päällekkäisyyksiä. Tuo suunnittelutyö on lähivuodet jatkuvaa.

Liikunta-alueiden hoidossa tehtiin paljon selvitystyötä liittyen toiminnan siirtoon sivistyksestä tekniselle. Laadittiin vuosikello ja luotiin yhteistä toimintatapaa vapaa-aikayksikön kanssa. Tiivistettiin työnjohtoa toiminnan alkuun liittyneen laajempipohjaisen ”ryhmätyövaiheen” jälkeen. Laadittiin kalusto-, materiaali- ja kunnossapidon toimintaan liittyviä selvityksiä ja tilannekatsauksia. Luotiin talouden seurantaan yhteinen toimintatapa. Valmisteltiin budjetti- ja toimintavastuun laajempi siirto tekniselle ja luotiin toimintamalli. Selvitettiin henkilöstön kanssa muutoksia työehtoihin ja otettiin käyttöön työaikapankki. Saatiin teknistä henkilöstöä mukaan liikunta-alueiden hoidon tehtäviin ja päivystyksiin.

Muilta osin liikunnan kunnossapito pysyi entisellään, mutta luistinkenttien määrää lisättiin kahdella ja kunnostettiin Pohjan ja Mustion kentät. Osallistuttiin Karjaan kaukalon uusimiseen. Selvitettiin yhdessä investointivastaavien kanssa lähivuosien investointitarvetta. Osallistuttiin yhdistysten talkootyön lisäämiseen liittyvään suunnitteluun.

Katujen kunnossapidossa tehtiin laaja selvitys kunnossapitoalueista, jonka pohjalta alkuvuodesta esitys luopumisesta vapaaehtoiseen päätöksiin perustuvasta kunnossapidosta. Talvikunnossapidossa ajankohtaista edelleen yhteistyön lisääminen kiinteistöyksikön kanssa, tässä työnjohto avainasemassa. Selvitettiin kuorma-autojen uusimista, mutta kustannussyistä ei päästy etenemään päätöksiin. Resurssit muutoin pääosin ennallaan. Tarkennettiin loppuvuoden kulutarkkailua, tehtiin ostoja varastoon. Jatkossa pyritään aktivoimaan loppuvuoden lumikustannuksia varten tehtävien varausten purkua pieniin kunnossapitohankkeisiin.

Puistojen ja viheralueiden hoidossa alueurakoiden suunnittelu käynnistyi syksyllä. Alueista päätettiin. Kilpailutus tehdään keväällä 2018, yhdessä talviurakoiden kanssa. Edettiin yhteistoiminnan kehittämisessä kiinteistöyksikön kanssa, mm. Mustion, Tenholan ja Fiskarsin osalta. Valmisteltiin Knipanin rannan kunnostamista. Syysmyrskyjen jälkeen puunkaadot, tarkistukset ja karsimiset työllistivät. Asukkaita ilahdutettiin pääsiäisen, halloweenin ja joulun aikaan hauskein koristeluin ympäri kaupunkia. Suomen 100-vuotisjuhla näkyi sinivalkoisissa istutuksissa. Mustion uusi leikkipuisto valmistui. Lisäksi toiminnan muutto Tammiharjun uudelle varikolle ja siihen liittyvät uudet toimintatavat olivat keskeisiä asioita vuonna 2017.

Suljettiin Gammelbodan vanha maankaatopaikka ja tehtiin metsäistutukset. Rakennettiin Baggöntien maankaatopaikan valumavesien laskeutusallas. Tehtiin Brandalissa laajat ympäristötutkimukset koekuoppineen ja puhtaan tuloksen pohjalta aloitettiin alueen ennallistaminen

Metsätalouden hoito

Taimikkoraivausten kustannusseuranta osoittaa, että kustannukset hehtaaria kohden ovat huomattavasti korkeammat jos se tehdään omana työnä kuin ostopalveluna. Ostopalvelussa lähdetään puhtaasta urakkahinnoittelusta, mitä omassa työssä ei tehdä. Kunnallinen työehtosopimus edellyttää sopimusta urakkapalkkauksesta, palkkausjärjestelmä jota ei koske kaikkia työntekijöitä.

Ulkoistamisselvitys on aloitettu.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Katuverkosto			
Katuverkoston pituus (km)	255,6	256,6	255,8
Kevyen liikenteen väyläverkoston pituus (km)	43	43,3	43,0
Katuverkosto (€/km)*	5 820	6 689	6 668
Yksitystiet, avutukset (€/km)	394	370	331
Valopisteiden määrä (kpl)	9 587	9 630	9 702
Katuvalaistus (€/valopiste)*	52	48,5	52,65
Puistot			
Hoidetut viheralueet (ha)	79,0	79,0	79,0
Puistojen kunnossapito (€/viheralueet ha)*	5 000	7 817	7 382
Hoidetut kävelytiet (km)	13,0	13,0	13,0
Leikkikenttiä (kpl)	36	37	37
Leikkupuistojen kunnossapito (€/leikkipuisto)*	3 200	18 164	15 761
Uimarantoja (kpl)	19	19	19
Uimarantojen kunnossapito (€/uimaranta)*	5 000	32 503	30 692
Metsätalous			
Metsäpinta-alaa (ha)	2 520	2 400	2 400
Puistometsää (ha)	500	500	500
Myytyä puutavara metsä+puisto m ³	19 400	17 500	15 600

*uusi laskutapa

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma-%
Tuotot						
Myyntituotot	1 110 982	817 500		898 117	80 617	109,9 %
Maksutuotot	1 560	0		1 410	1 410	0,0 %
Tuet ja avustukset	7 229	10 000		13 305	3 305	133,1 %
Muut tuotot	65 595	253 830		123 478	-130 352	48,6 %
Tuotot yhteensä	1 279 745	1 281 330	0	1 126 022	-155 308	87,9 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-12,0 %
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 604 573	-1 581 020		-1 587 157	-6 137	100,4 %
Ostopalvelut	-1 705 065	-1 471 860		-1 315 541	156 319	89,4 %
Aineet ja tavarat	-781 577	-864 750		-794 941	69 809	91,9 %
Avustukset	-201 027	-203 500		-200 363	3 137	98,5 %
Muut kulut	-307 713	-400 080		-352 564	47 516	88,1 %
Kulut yhteensä	-4 599 954	-4 521 210	0	-4 250 566	270 644	94,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-7,6 %
Toimintakate	-3 320 210	-3 239 880	0	-3 124 544	115 336	96,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-5,9 %
Mistä:						
Sisäiset tuotot	286 975	147 830		186 211		
Sisäiset kulut	-463 839	-218 700		-204 418		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Noudatettu erityistä varovaisuutta kustannusten suhteen, muutokset budjettirakenteessa ovat aiheuttaneet haasteita kuluseurantaan.

Puistojen ja viheralueiden hoidon toteuma vastaa suunniteltua. Pienissä kunnostushankkeissa kustannussuunnittelu on myös onnistunut. Puisto- ja viheralueiden henkilöstön ja koneiden työskentelyä muille yksiköille on raportoitu tarkemmin viime vuoden alusta alkaen, mikä on johtanut 20 000 € säästöön henkilöstökuluissa vuoden aikana.

Liikenneväylien budjettirakenteessa näkyy suurin muutos edellisvuosiin ajoneuvokeskuksen lakattua. Kustannusten jakautuminen näkyy nyt suoraan kustannuspaikoilla. Liikenneväylien osalta muutokset näkyvät henkilöstökuluissa sekä koneiden ja laitteiden kunnossapidossa ja varaosahankinnoissa sekä polttoaineissa. Ajoneuvokeskuksen kulujen jakautuminen eri tileille aiheuttaa heittoja yksittäisten tilien toteumaan, mutta ei kokonaisuuteen.

Tulopuolella liikenneväylien investointeihin osallistuminen on omana kokonaisuutenaan. Tältä osin liikenneverkon tulopuoli jää tavoitteistaan. Muissa tuotoissa näkyy kahteen kertaan laskutetun hulevesimaksun palautus.

Katujen ja alueiden kunnossapidossa kustannukset pysyivät hyvin hallinnassa vaihtelevista sääoloista huolimatta. Sähkökustannukset olivat 85 000 budjetoitua alemmat.

Talvikunnossapidossa kustannukset jäivät kokonaisuutena edellisvuosista sateettoman kevään ja syyspuolella myöhäisen talven vuoksi, painopiste kustannuksissa oli hiekoituksessa. Alkuvuoden talvikunnossapidon säästöjen ansiosta voitiin tehdä arvioitua laajempaa vanhojen soranottoalueiden kunnostuksia. Myös pitkäaikaiset raamisopimukset ovat pysyneet hyvällä kustannustasolla.

Rakennusmateriaalia ostettiin loppuvuonna 50 000 eur budjetoitua, johtuen märestä syksystä ja katujen korjaustarpeista sekä siitä, että talvikunnossapidon määrärahaa purettiin. Myös Skogbyn tassaristeyksen sulkemiseen liittyvät kustannukset, jotka Liikennevirasto korvasi, näkyvät rakennusmateriaaleissa.

Talvikunnossapidon loppuvuoden tarpeisiin jätettävän määrärahavarausten purkaminen pieniin kunnossapitohankkeisiin niinä vuosina, kun talvi tulee myöhään ja rahaa säästyy, olisi kunnossapitovarojen tehokkaan käytön kannalta tärkeä kehityskohde. Vanhenevan konekannan karsiminen ja uusiminen on edelleen tarpeellista, sillä korjauskustannukset ovat nousseet.

Liikunta-alueiden hoidossa budjetti ylittyi ensimmäisenä toimintavuonna 5000 eurolla, joka johtuu puoliksi tulojen jäämisestä suunniteltua alemmas ja osin pienestä kasvusta henkilöstökuluissa. Muilta osin liikunta-alueiden hoito noudatti kustannussuunnitelmaa.

Metsätalouden tulot olivat noin 65 000 euroa suunniteltua alemmat. Toteutuma oli 705 000 euroa, vertauksena budjetoitu 770 000 euron puutavaran myynti. Syynä on se, että hakkuut ja siten myös myyty puutavaramäärä on ollut budjetoitua vähäisempää. Myyty puutavaramäärä oli 15 600 m³, budjetissa 17 500 m³. Tämä kompensoitui alemmalla kustannustasolla ja metsätalouden tulos oli, vähäisemmästä puutavaranmyynnistä huolimatta, suurin piirtein suunnitellun mukainen.

Yhdyskuntatekniikan tunnuslukuja koskien, Horsbäckin Kuljettajantielle ja Kisällintielle on saatu 200 metriä uutta katuverkkoa sekä 115 uutta valaistuspistettä. Mustion leikkipuisto valmistui ja leikkipuistojen määrä on nyt 37. Kaikki tuottavuutta mittaavat tunnusluvut osoittavat budjetoitua parempaa toteutumaa. Kustannukset per valaistuspiste ovat hieman korkeammat koska budjetoitu tunnusluku sisälsi ainoastaan sähkökustannukset, kun taas tilinpäätökseen sisältyy valaistuspisteiden huoltokustannukset, noin 130 000 euroa.

Mittaus- ja kiinteistömuodostus

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja / Mittauspäällikkö Roger Nyberg

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

Toimintakuvaus

6751 Kaupungin maapolitiikka, kaupungin maaomaisuuden hallinta, mittaustoiminta, kiinteistömuodostus, karttapalvelu.

6771 Rakennettujen ja rakentamattomien kiinteistöjen myynti.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Tarjota kaavoitukselle riittävä ja tarkoituksenmukainen raakamaavaranto. Suorittaa kiinteistötoimituksia ja pitää kiinteistörekisteriä asemakaavoitetulla alueella. Vastata asemakaavoituksen käynnistämiseksi ja toteuttamiseksi tarvittavien sopimusten ja maankäytösopimusten laatimisesta. Laatia karttatuotteita sekä ylläpitää kaupungin kartastoa.

Suorittaa maastomittauksia. Vastata kaupungin maapolitiikasta, maa-alueiden ostosta. Vastata rakennettujen ja rakentamattomien kiinteistöjen myynnistä.

Vuokrattujen maa-alueiden tulot on siirretty kohdasta 6771 Kiinteistömyynti kohtaan 6751 Mittaustoimi kiinteistömyynnin seuraamisen selventämiseksi.

Vuonna 2017 painotetaan kiinteistöomistuksen kehittämistä edelleen ja yritysten perustamista.

Vuoden 2017 painopisteet ovat kiinteistöjen, joita kaupunki ei tarvitse omaan käyttöön, myynnin tehostaminen säästöjen saavuttamiseksi, toimialarajat ylittävän yhteistyön edelleen tehostaminen, jotta toimintaa voidaan keskittää, kiinteistöjä myydä ja käyttökustannuksia vähentää. Rakennuksien salkutus otetaan käyttöön.

Jotta kiinteistömyynnin tavoitteet saavutetaan, on vaatimuksena, että vuosittain voidaan myydä erikoisia kehityshankkeita. Edellytyksenä on, että kohdetta voidaan jalostaa asemakaavamuutoksilla ja maan saneeraustyöllä, josta seuraa investointimäärärahan tarve.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Pyriä lisäämään varsinaisia asuintonttiluovutuksia.	10 luovutettua tonttia/vuosi. 240 000 € myyntiä, vaihtoehtoisesti 12 000 € vuokraa.
	Vuoden aikana on luovutettu yhteensä 6 asuintonttia. Kaksi tonteista myytiin hinnalla 38 860 € ja neljä tonttia on vuokrattu hintaan 4 864 €/vuosi.	
	Kiinteistömyynti, myyntisalkun ja epätavallisten kohteiden toteutus.	1 700 000 € myyntivoittoa. Uudistettu kiinteistömyyntiprosessi.
	Poistosalkun kohteiden myynti aloitettiin. Box Butik, Bromarvin terveystalo, leirintäalueen sauna ja Villa Stoltze myytiin yhteensä 284 000 eurolla netto. Suomalainen partiomaja, vanha katsastusasema, satamamakasiini ja Morte purettiin. Gumnäsin tanssipaiikka vuokrattiin. Muut kohteet kuten Billnäsin ruukkiasuntojen maapohja ja palveluasumisen tontti myytiin. Tammisaaren Energia lunasti kaksi vuokratonttia. Yhteenlaskettu myyntivoitto on noin 2 100 000 €.	
	Raakamaan aktiivinen hankinta ja oman maan kuntoon saattaminen asemakaavoitusta varten.	Maa-alueiden osto 500 000 €/ vuosi maapoliittisen ohjelman mukaisesti. Pilaantuneen maan puhdistaminen rakentamista varten.

Mittaus- ja kiinteistömuodostus

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja / Mittauspäällikkö Roger Nyberg

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

	Vuoden aikana ei ole ostettu maa-alueita. Määrärahasta on varattu noin 260 000 € maanostoon Kauppasataman asemakaavassa, joka ei saanut lain voimaa vuoden aikana. Toimitusta maan lunastamiseksi Karjaan ja Tammisaaren asema-alueilta ei saatu päätökseen vuoden 2017 aikana. Raakamaan ostoa Horsbäck-Lepistä koskevat neuvottelut odottavat alueen yleiskaavaa. Maanpuhdistuksen varausrahaston määrärahaa tulee tutkia.	
	Maapoliittisen ohjelman päivitys alkaa vuoden 2017 aikana.	Laajuus riippuu rakennusjärjestyksen ja yleissuunnittelun läpikäynnistä.
	Maapoliittisen ohjelman päivitystä ei aloitettu vuoden aikana. Päivitys voidaan yhdistää kaupungin tulevaan strategiaan.	

Toimenpidesuunnitelma 2017–2019

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit / euro
	Toimenpideohjelma Raasepori 2020 pyrkii kiinteistöjen käyttökustannusten vuosittaiseen vähentämiseen myynnin kautta.	Käyttökustannussäästöt 400 000 € / 3 vuotta (toteutetaan tilahallinnan kohdalla)
	Kiinteistömyynti- ja purkutulos on vuoden 2017 aikana tuottanut noin 4 000 euron säästön käyttökustannuksissa. Työ käyttökustannusten pienentämiseksi myynnillä jatkuu vuonna 2018.	

Analyysi toimenpiteistä

Tonttien luovutus asuntorakentamiskäyttöön on yhä kohtalaista. Vuoden aikana ei avattu yhtään uutta asuinaluetta myytäväksi. Uusia yritystontteja voitiin luovuttaa Horsbäckissä, jossa on myös varattuna suuri tontti datakeskusta varten. Vuoden aikana uusittiin pohjakartta Österby–Trollböle, noin 1 550 ha, osana uuden N2000 korkeusjärjestelmän käyttöönottoa. Yhteistoimintaneuvottelujen tuloksena yksikön henkilöstömäärä väheni.

Erityisesti keskityttiin myyntisalkun kohteiden myymiseen, 7 kohdetta ilmoitettiin myyntiin joista 4 myytiin vuoden aikana, 3 on purettu ja 1 kohde vuokrattu. Kiinteistömyyntitulot olivat yhteensä budjetoitua tavoitetta korkeammat. Vuoden aikana myydyt ylimääräiset myyntikohteet autoivat saavuttamaan euromääräisen budjettitavoitteen. Useita maankäyttösopimuksia lankesi maksettaviksi vuoden aikana.

Tunnusluvut			
	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Luovutetut tontit (vuokra + myydyt)	23	30	45
Tonttivaranto, pientalotontit	122	120	116
Tonttivaranto, kerrostalotontit	12	12	12
Tonttivaranto, työpaikkatontit	42	20	38-52
Muodostettuja tontteja, toimitus/muod.lkm	53	50	64/23
Tontteja tonttijaoissa	65	50	33
Rakennusten merkitseminen	47	100	62
Myydyt rekisteriotteet	910	1 300	943
Myydyt kartat	1 105	1 200	988
Kaupungin maaomaisuus (ha)	5 860	5 900	5 860
Maaomaisuuden bruttotulot (€/ha)	325	418	528

Mittaus- ja kiinteistömuodostus

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja / Mittauspäällikkö Roger Nyberg

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	25 015	40 000		23 993	-16 007	60,0 %
Maksutuotot	119 544	125 000	145 000	228 949	-41 051	84,8 %
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot	1 758 328	2 300 000		2 837 853	537 853	123,4 %
Tuotot yhteensä	1 903 577	2 465 000	145 000	3 091 466	481 466	118,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				62,4 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-438 350	-430 820		-431 321	-501	100,1 %
Ostopalvelut	-78 213	-130 590		-139 400	-8 810	106,7 %
Aineet ja tavarat	-5 204	-12 900		-3 893	9 007	30,2 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-44 212	-44 670		-39 349	5 321	88,1 %
Kulut yhteensä	-565 978	-618 980	0	-613 963	5 017	99,2 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				8,5 %		
Toimintakate	1 337 598	1 846 020	145 000	2 477 503	486 483	124,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				85,2 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	3 076			3 010		
Sisäiset kulut	-35 877	-50 160		-50 968		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

2017 oli hyvä vuosi kiinteistömyynnissä. Kaupungin omaisuuden bruttomyynti oli vuoden aikana 3 054 564 euroa. Tästä summasta myyntivoittoa on 2 095 174 euroa. Tämä merkitsee, että bruttomyyntin tavoite (2,2 miljoonaa euroa) ja myyntivoittotavoite (1,7 miljoonaa euroa) ylittyivät reippaasti. Villa Stolzen 44 200 euron myyntivoittoa ei kirjata mittaus- ja kiinteistömuodostukseen eikä se näy teknisen toimialan tuloissa.

Usea maankäyttösopimus lankesi maksettavaksi vuoden aikana ja tulot olivat 143 199 euroa. Maanvuokratulot kasvoivat hieman verrattuna vuoteen 2016 ja ylsivät nyt 720 062 euroon. Hyvien tulojen ansiosta toimialan nettotulos oli huomattavasti budjetoitua parempi. Kustannukset vastasivat budjetoitua tasoa.

Tunnuslukutaulukosta näkyy kuitenkin, että varsinainen toiminta sujui normaalia heikommin. Näin siitä huolimatta, että luovutettujen tonttien määrä ylsi budjetoituun tavoitteeseen. Myös rakennusten paikkojen merkitseminen ja suoritettujen lohkomistoimitusten määrä kasvoivat jonkin verran edellisvuoteen verrattuna. Kiinteistömyyntiä on painotettu vuoden aikana, mikä on talouden kannalta positiivista. Pidemmällä aikavälillä on kuitenkin tärkeää, että varsinaiseen toimintaan saadaan vauhtia. Kun myyntikohteet vähenevät ja laatu heikkenee, ei tällä tuloerällä voida pidemmällä tähtäimellä tasapainottaa taloutta.

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

Toimintakuvaus

Sisäisten palvelujen osasto lakkautettiin kesäkuussa 2016 ja sulautettiin tekniseen toimialaan. Kiinteistöhallinnosta, siivouksesta ja ruokahuollosta tuli omat toiminnot tilahallinto-osastoon.

Kiinteistöhallinto vastaa kaupungin 214 rakennuksesta, joiden pinta-ala on 176 000 m². Lisäksi kiinteistöhallinnolla on kokonaisvaltainen vastuu kaupungin 840 vuokra-asunnon vuokrauksesta. Näistä 232 vuokra-asuntoa on suorassa omistuksessa.

Osaston henkilöstö osallistuu investointien toteuttamiseen yhteistyössä teknisen toimialan piirissä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Kaupungin rakennuskanta on inventoitu keväällä 2016 kiinteistöstrategian laatimisen yhteydessä. Kaikki kaupungin rakennukset on tarkastettu ja asetettu eri salkkuihin kunnosta, käyttötarkoituksesta ja käyttöasteesta riippuen. Salkkuja on seitsemän (7). Salkkujen nimet ovat: kehitys, käyttö, korjaus, ylläpito, poisto, vuokra-asunnot ja hankinta. Rakennukset on myös pisteytetty teknisen kunnan perusteella. Uutta vastaavilla rakennuksilla on kuntoluokka 5 ja huonossa kunnossa olevilla kuntoluokka on 1. Useimmat poistosalkussa olevat rakennukset kuuluvat kuntoluokkaan 1.

Kiinteistösalkun kohteista on seuraavat tiedot: sijainti, osoite, tekninen luokitus, salkku, pinta-ala (m² k-a brutto/netto), tasearvo, tekninen arvo, jälleenhankinta-arvo sekä käyttökustannuslaskelma. Jokaisella kiinteistösalkulla on nimetty vastuuhenkilö.

Rakennettujen ja rakentamattomien kiinteistön myynti/poisto tehdään erillisellä päätöksellä, ei suoraan ns. kiinteistösalkutuksen perusteella. Kiinteistöjen, rakennettujen ja rakentamattomien myynti on keskitetty mittaus- ja kiinteistönmuodostusyksikölle. Kiinteistöjen myynti tapahtuu kiinteässä yhteistyössä teknisen toimialan osastojen kanssa.

Ehdotettu kiinteistökohtainen salkutus on perustana:

- sisäiselle vuokralle (pääomavuokra) talousarvioesityksessä vuodelle 2017
- kiinteistökehitystoimenpiteille (esim. myynti, kaavoitus, käyttötarkoituksen muutos)
- kehitystoimenpiteiden vastuunjaolle ja toimenpiteiden aikataululle
- kunnostustasolle kussakin rakennuksessa/salkku
- investointiehdotukselle 2017 (-31)
- mahdolliselle valmistelulle rakennusten siirtämisestä (vuokratulo) yhtiölle

Käyttöä koskevat sisäiset vuokrat on velotettu toimialoilta. Nk. pääomavuokraa on edellisinä toimintavuosina velotettu ainoastaan vastakunnostetuista ja vastarakennetuista taloista. Aikaisemmin pääomavuokra ei ole vastannut rakennusten teknistä kuntoa suhteessa niiden (tase) arvoon.

Sisäisen vuokran perusteista on päätetty uudelleen osana kiinteistöstrategiaa. Käyttövuokran lisäksi tullaan kaikille kaupungin rakennuksille määräämään pääomavuokra vuodesta 2017 lähtien. Pääomavuokran suuruus vaihtelee riippuen rakennuksen teknisestä arvosta ja missä salkussa rakennus on. Uusi pääomavuokra tulee tuottamaan korkeampia tuloja sisäisistä vuokrista. Lisääntyneet sisäiset vuokratulot käsitellään erillisenä tulo / menoeränä kaupungin hallinnossa.

Käyttöä koskeva sisäinen vuokra perustuu vuosien 2014 ja 2015 keskimääräisiin todellisiin menoihin plus nk. markkinalisään (huomioiden tulevat toimenpiteet kussakin rakennuksessa).

Toimintavuoden 2017 aikana urheilurakennusten hoito siirtyi tilahallinnolle. Kaupunginhallituksen erillisellä päätöksellä rakennukset ja laitokset voivat jäädä sivistyksen toimintaan. Rakennuksia on noin 10.

Kiinteistöhallinnolla on muiden toimialojen kanssa tavoitteena mahdollisimman tehokkaasti käyttää hyväkseen kaupungin rakennuksia ja aloittaa myyntiprosessi niiden rakennusten suhteen, jotka eivät ole optimaalisessa käytössä.

Vuosien 2017–2018 aikana tullaan suuri investointihanke saattamaan valmiiksi, F-talo Tammiharjun alueella kaupungin hallintorakennukseksi. Niin kutsuttu Psyke-rakennus Raaseporin sairaalan vieressä valmistuu lokakuussa 2017.

Tilahallinto
Luottamuselin: Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenvedo

Molemmat hankkeet rahoitetaan nk. rahoitusleasingillä. Muita tulevia investointihankkeita ovat uuden päiväkodin suunnittelu ja rakentaminen Karjaalla, nk. D-koulurakennuksen muutosrakentaminen Karjaalla sekä Fokus-rakennuksen suunnittelun aloitus. Tammiharjun alueelle tehdään valmiiksi kokonaissuunnittelu alueen ja rakennusten tulevasta käytöstä. Investoinnit käsitellään teknisen hallinnon talousarviossa.

Kiinteistöhuollon hoitaa kuuden (6) pooli. Joka poolilla on oma vastuhenkilö. Kiinteistöhoitajalla on huollettavanaan noin 5–7 rakennusta. Kiinteistöhuollon ja kiinteistöjä koskevan tiedon arkistoinnin helpottamiseksi osasto käyttää sähköistä palveluohjelmaa Granlund Manager. Muut toimialat voivat käyttää ohjelmaa ja tehdä sen kautta työtilauksia. Sisäisellä kommunikaatiolla sekä yhteistyöllä muiden teknisen toimialan osastojen kanssa on korkeasti priorisoitua.

Kiinteistöhallintoyksikkö priorisoi varsinkin ylläpitoa ja ilmastointikoneiden ja -kanavien hoitoa sisäilmaongelmien vähentämiseksi.

Kehys on rakentuu vuoden 2016 talousarvioon ja pohjana on ensimmäinen vuosipuolisko. Taloudelliset muutokset ensimmäiseen vuosipuoliskoon mennessä on myös huomioitu. Kehyksessä ei ole henkilöstön palkkojen korotuksia annettujen ohjeiden mukaisesti. Lisäksi on otettu huomioon Raasepori 2020 toimenpiteet sisältäen henkilöstövähennykset.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toimenpideohjelma Raasepori 2020 pyrkii kiinteistöjen käyttökustannusten vuosittaiseen vähentämiseen myynnin kautta. Kiinteistömyynti, myyntisalkun ja epätavallisten kohteiden toteutus.	Käyttökustannukset ovat keskimäärin 4 – 4,50 €/m ² /kk Käyttökustannussäästöt 400 000 €, n 133 333 €/v 1 700 000 € myyntivoittoa
	 Kohteiden määrä poistosalkussa väheni vuoden aikana. Box Butik, Bromarvin terveystalo, leirintäalueen sauna ja Villa Stoltze myytiin yhteensä 284 000 eurolla netto. Myös FAb Trollet KOy:n osakkeet myytiin. Suomalainen partiomaja, vanha katsastusasema, satamamakasiini ja Morte purettiin. Gumnäsin tanssipaikka vuokrattiin. Tämä tuotti noin 4 000 euron säästön käyttökustannuksissa. Työ käyttökustannusten pienentämiseksi myynnillä jatkuu vuonna 2018. Kiinteistömyynnin kokonaisvoitto, käsittäen koko kiinteistömyynnin yhteistyössä mittausosaston kanssa, ylsi 2,1 miljoonaan euroon.	
	Sulkemispäätösten toteuttaminen	Käyttökustannussäästö 57 500 € toimeenpanon jälkeen
	 Koulurakennusten lakkautuspäätöstä ei toimeenpantu ja näiden käyttökustannukset jäivät voimaan. Bromarfhemmet-kodin lakkautus on toimeenpantu. Rakennus on poistosalkussa ja kohteelle on myönnetty lupa poiketa osayleiskaavan käyttötarkoituksesta. Bromarfhemmet-koti on myynnissä. Bromarfhemmet-kodin käyttökustannuksissa säästö on noin 50 000 euroa.	
	Uusi tapa tuottaa palveluja yhteisesti yhdyskuntatekniikan kanssa.	1–2 henkilötyövuotta tilahallintoa koskevan Raasepori 2020 prosessin (toimenpidesuunnitelma) yhteydessä, koneiden tehokkaampi käyttö
	 Tammisaaren varikko Pehr Sommarin katu 2:ssa (vanha katsastusasema) suljettiin lokakuussa ja rakennus, joka oli poistosalkussa, purettiin. Yhteistyötä yhdyskuntateknisen osaston kanssa tehostettiin muutolla yhteiselle varikolle I-talossa Tammiharjun alueella. Koneiden käyttöä tehostettiin jakamalla koneet alueittain yhteiseen käyttöön. Yhteinen talvikunnossapito, jolla on yhtenäiset säännöt. Yhteistyön kehittämien jatkuu vuonna 2018.	

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

		Kohteiden jako eri salkkuihin antaa selvemmän kuvan kohteesta, johon tulee panostaa ja kohteesta, joka vaatii vähäisiä toimenpiteitä täyttääkseen tarkoituksensa sekä rakennuksista, joita ei ole ylläpidetty asianmukaisesti. Kaupungin tulee keskittyä rakennuksiin, jotka kuuluvat kaupungin perustoimintaan.	Kiinteistökohtainen sovellettu hoitotaso
		Kaikki rakennukset on sijoitettu kiinteistökohtaiseen salkkujakoon, joka on pohjana kiinteistökehitys-toimenpiteille, korjaustasolle ja kunnossapitotasolle jokaisessa yksittäisessä rakennuksessa/salkku. Kiinteistökunnossapito on sopeutettu salkun mukaan. Kiinteistösalkut päivitettiin vuoden aikana. Ulkoisesti vuokrattujen tilojen osuus on 6,43 %. Osuus on hieman kasvanut vuoden aikana johtuen oman kiinteistömäärän vähenemisestä.	
		Tammisaaren FIX-taloa korvaavat tilat. Pääasiallisesti kaupungin omia tiloja.	500 000 €/ vuosi
		Fixin talo Tammisaarissa korvattiin pääasiassa kaupungin omilla tiloilla. Säästö on vuoden 2017 aikana ollut runsaat 500 000 euroa, mikä vastaa muuttopäätöksen teon yhteydessä tehtyä arviota.	

Toimenpidesuunnitelma 2017–2019

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Yhteistoimintamenettelyn henkilöstöresurssien vähentämiseksi ent. sisäisissä palveluissa taloudellisista ja tuotannollisista syistä, jotka taloudellinen tilanne on aiheuttanut. yhteistoimintamenettely perustuu pääosin niihin palvelurakenteen muutoksiin, joihin Raasepori 2020 tulee johtamaan. Sote-uudistus ja sen vaikutus käyttötalouteen kiinteistöjen myynti	400 000/3 vuotta käyttökustannussäästö, mikä tarkoittaa noin 133 000 /vuosi Henkilötyövuosien määrä/vuosi noin 2 henkilötyövuotta Säästötoimenpiteet sisältyvät osaltaan vuosien 2017-2019 tavoitteisiin
		Kiinteistömyynti- ja purkutulos on vuoden 2017 aikana tuottanut noin 4 000 euron säästön käyttökustannuksissa. Bromarfhemmet-kodin lakkautus on vähentänyt käyttökustannuksia noin 50 000 eurolla. Koulurakennusten lakkauttamispäätöstä ei toimeenpanna ja käyttökustannukset jäävät voimaan. Sote-uudistus vaikuttaa käyttöön sitä mukaan kuin uudistus toteutuu. Sote-kiinteistöille on perustettu oma kiinteistösalkku.
	Uudet tavat tuottaa palveluja yhdyskuntatekniikalla Vanhentuvan konekannan karsiminen, Konekannan uusiminen ja tehostaminen leasing-sopimuksin, yhteis- ja monikäyttöisyyden lisääminen	Vähennys 1-2 työkonetta/vuosi, yhdyskuntatekniikan kanssa yhteisresurssit
		Yhdyskuntateknisen osaston kanssa yhteinen uusi varikko on otettu käyttöön, I-talo Tammiharjun alueella. Yhteinen, jäsenelty koneiden käyttö on otettu käyttöön, yhteisiä viikkokokouksia on pidetty ja perustettu yhteinen talvipäivystys. Työkoneet on uusittu, 1 kone poistettu ja korvattu uudella. Tilahallinnon kaikista ajoneuvoista tehtiin selvitys. Selvityksen seurauksena myytiin yksi leasingauto ja hankittiin kaksi uutta.

Analyysi toimenpiteistä

Tilahallinnossa asetetaan etusijalle raikas sisäilma, viihtyisä työympäristö ja terveellinen ravinto. Yhteistyö siivous-, kiinteistö- ja ruokahuoltoyksiköiden kanssa toimii hyvin.

Kaupungilla on sisäilmaryhmä, joka käsittelee ilmoituksia rakennuksista, joissa koettu oireilu voidaan mahdollisesti yhdistää sisäilmaan. Ryhmä ottaa kantaa korjaustoimenpiteisiin, jatkettuun seurantaan ja käy tarvittaessa kohteessa. Ryhmä koostuu työterveyshuollon edustajista, työsuojeluvaltuutetusta, työsuojelun ja Eteläkärjen ympäristöterveyden edustajista sekä kiinteistöyksiköstä. Ryhmä kokoontui yhdeksän kertaa vuonna 2017. Työ sisäilman parissa vaatii suurta työpanosta ja on erittäin aikaa vievää. Käynnit, selvitykset, toimenpiteiden suunnittelu ym. vaativat monta henkilöä. Koska resurssit on sidottu tähän, muu kiinteistöjen kunnossapito kärsii. Monessa tapauksessa on käytetty ulkopuolista asiantuntemusta.

Kiinteistöyksikön henkilökunta panostaa ehkäisevään työhön, jotta rakennuksissa olisi hyvä sisäilma. Monista toimenpiteistä huolimatta on Karjaan yhteiskoulu se rakennus, joka on vaatinut eniten toimenpiteitä ja suuria kustannuksia sekä resursseja sisäilman suhteen. Tyydyttävää tilannetta ei vielä ole saavutettu.

Kiinteistökunnossapitoa hoitaa kuusi (6) poolia. Kiinteistöhoitajia on kierrätetty johtuen myynneistä ja uusista rakennuksista, jotka kuuluvat kaupungin kunnossapitoon, esim. Raaseporin mielenterveyskeskus.

Tekniselle lautakunnalle myönnettiin 600 000 €n määräraha perusparannuksiin, mikä summa on lautakunnan käytössä.

Tämä määräraha jakautuu seuraavasti:

- Tenholan palvelutalo, ulkokaton uusiminen Katon peitteenä olleet mineriittilevyt on vaihdettu huultopeltikattoon. Työt valmistuivat syksyllä.
- Ekenäs högstadieskola, voimistelusalin lattian uusiminen Lattia uusitiin kesäkuukausina koulun ollessa suljettu.
- Seminaarieskolan automaation uusiminen Automaatio uusitiin kesäkuukausina koulun ollessa suljettu. Uusittu automaatio parantaa sähkön, lämmön, ilmastonin ja veden ohjausta ja sääntelyä, mikä johtaa säästöihin käyttökustannuksissa.
- Tammiharjun liitännät. F-talon saneeraus aiheutti sen, että uusia sähkö-, vesi- ja lämpöliitäntöjä oli asennettava niihin rakennuksiin, joiden jakelu kulkee F-talon kautta.

Näihin perusparannushankkeisiin käytettiin 575 172 euroa 600 000 euron määrärahasta.

Perusparannushankkeiden lisäksi tekninen lautakunta hankki uusinveointeja, joiden sitovuustaso on valtuusto. Karjaan uuden päiväkodin suunnittelu alkoi keväällä 2017 ja rakentamine alkaa keväällä 2018. Hagahemmet-kotiin asennettiin sprinklerit. Pelastuslaitos on huomauttanut, että hoitolaitoksissa tulee olla sprinklerijärjestelmä ja Hagahemmet-kodin sprinkleriasennus valmistui syksyllä 2017.

Käyttötalousarviossa 2017 oli määräraha korjauksille, joita ei toteutettu, mm. ent. sairaanhoitokoulun suuren puurakennuksen julkisivun maalaus sekä Tammisaaren nuorisotalo Uncanin ikkunoiden uusiminen. Entisen sairaanhoitokoulun puutalon julkisivun maalausta ei tehty kesän epävakkaan sään takia. Talo on suuri ja toimenpide on työläs. Uncania lähemmin tutkittaessa todettiin, että ikkunoiden lisäksi myös lautavuoraus oli uusimisen tarpeessa. Toimenpiteet on suunniteltava perusteellisesti, joten hanke siirrettiin vuoden 2018 työohjelmaan. Myös entisen sairaanhoitokoulun julkisivun maalaus on vuoden 2018 työohjelmassa.

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017		
Kiinteistömassa/oma (m ²)	173 349	173 400	169 468		
Ulkopuoliset vuokratut tilat (m ²)	14 722	10 785	10 906		
Kiinteistökulut (€/m ² /mån)		5,13	5,03		
Toimintakate (€/m ² /mån)		1,38	1,65		
Poistot (€/m ² /mån)			1,27		

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	26 808			19 145	19 145	0,0 %
Maksutuotot				65	65	0,0 %
Tuet ja avustukset	1 000			0	0	0,0 %
Muut tuotot	12 686 710	14 387 380		14 427 413	40 033	100,3 %
Tuotot yhteensä	12 714 518	14 387 380	0	14 446 992	59 612	100,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				13,6 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 557 811	-1 689 540		-1 591 362	98 178	94,2 %
Ostopalvelut	-3 118 803	-3 059 860		-2 878 286	181 574	94,1 %
Aineet ja tavarat	-3 699 369	-3 925 020		-3 720 466	204 554	94,8 %
Avustukset				0	0	0,0 %
Muut kulut	-2 939 278	-2 669 690		-2 695 115	-25 425	101,0 %
Kulut yhteensä	-11 315 261	-11 344 110	0	-10 885 229	458 881	96,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-3,8 %		
Toimintakate	1 399 257	3 043 270	0	3 561 763	518 493	117,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				154,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	9 525 940	11 476 240		11 537 232		
Sisäiset kulut	-253 977	-213 900		-264 765		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Kiinteistöyksikön toimintakate oli 17,0 % eli runsaat 500 000 euroa budjetoitua parempi. Vuokratuloja saatiin suunnitellusti, niin sisäisiä kuin ulkoisiaakin. Korkeammat tulot vuoteen 2016 verrattuna johtuvat pääomavuokrasta, joka on ollut osa kaikkien kiinteistöjen sisäistä vuokraa. Toimintakulut olivat noin 4 % tai 460 000 euroa budjetoitua alemmat. Tämä johtuu useista eri tekijöistä.

Henkilöstökulut osoittavat noin 100 000 euron säästöä, mikä mm. johtuu matalammista henkilösivukuiluista. Vähäluminen talvi johti myös pienempiin korvauksiin lumipäivystyksessä. Myös kiinteistöpäivystyksellä oli tavallista vähemmän tehtäviä. Koska yllä mainitut käyttökorjaukset hoidetaan vuoteen 2018 saakka, olivat myös ostopalvelujen kustannukset budjetoitua alemmat. Suuri osa ostopalvelujen määrärahasta käytettiin parantamaan sisäilmatilannetta Karjaan yhteiskoulussa. Sähkön, veden ja lämmön käyttökustannuksissa säästettiin noin 200 000 euroa budjetoitua verrattuna. Tämä johtuu osin kiinteistöjen luovutuksista, osin toimeenpannuista lakkauttamispäätöksistä (Bromarfhemmet) ja osin siitä, että vuosi oli suhteellisen lämmin, mikä näkyy alempina lämmityskustannuksina.

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Vuoden aika on luovutettu 2 445 m² kiinteistömassaa myynnin tai purkamisen kautta. Lisäksi myytiin F-talo Tammiharjun alueella (5020 m²) Kuntarahoitukselle kun taas Raaseporin mielenterveyskeskus (2960 m²) valmistui syksyllä. Tämä merkitsee, että per 31.12.2017 kiinteistömassa leasatut kohteet mukaan lukien oli 169 468 m². Vuokrattujen tilojen osuus kasvoi 121 m² koska Billnäsin Svalorna-päiväkodin tilat vuokrataan ulkoisesti. Tunnusluvut, jotka indikoivat kiinteistöyksikön tuottavuutta, osoittavat toiminnan olleen budjetoitua kustannustehokkaampaa. Kiinteistökustannukset per neliometri olivat 5,03 euroa verrattuna budjetoituun 5,13 euroon ja toimintakate per neliometri oli 1,65 euroa verrattuna budjetoituun 1,38 euroon. Rakennusten poistot olivat 2,59 miljoonaa euroa verrattuna 2,55 miljoonaan euroon vuonna 2016.

Niistä hankkeista, jotka rahoitettiin rahoitusleasingillä, valmistui Raaseporin mielenterveyskeskus syksyllä. Kokonaishankintahinta oli 7 724 267 euroa, mikä merkitsee, että hanke toteutettiin annetun talousarvion puitteissa. Työt uuden kaupungintalon (F-talo) parissa ovat jatkuneet koko vuoden ja talo valmistuu 2018. Hanke näyttää pysyvän annetuissa budjettirajoissa.

Siivous ja ruokahuolto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Sisäisten palvelujen osasto lakkautettiin kesäkuussa 2016 ja sulautettiin tekniseen toimialaan. Kiinteistöhallinnosta, siivouksesta ja ruokahuollosta tuli omat toiminnot tilahallinto-osastoon.

Tilahallinto-osasto vastaa 115 00 m² suuruisen alan siivouksesta. Siivouspinta-ala vaihtelee toiminnan hygieniatasosta riippuen.

Siivousyksikön tuotanto on sidoksissa sivistyksen ja terveydenhuollon toimintaan kiinteistöissä.

Siivoustoimintaan sisältyy: Siivouspaketti 1, joka sisältää siivouspalvelun ma-pe hintaan 21,95 €/h, sama hinta kuin vuonna 2016.

Siivouspaketti 1 kaikissa kouluissa, päiväkodeissa, terveysasemilla, toimistotiloissa ym. Sisältää myös liinavaatteiden pesupalvelun ja ruokahuollolle yhteisiä keittiötehtäviä.

Siivouspaketti 2 sisältää siivouspalvelun ma-su, eli 7 päivää viikossa, vuodeosastoilla. Siivousyksiköllä ei tällä hetkellä ole tilauksia siivouspaketille 2, koska siivouspalvelua hoitavat perusturvalle kuuluvat hoitoapulaiset. Siivoushintaa sisältyy: perussiivous, kaikki materiaali kuten roskapussit, wc-paperi, saippua, koneet – palvelu, ohjaus ym.

Raaseporin kaupungin ruokahuoltorakenteella on tällä hetkellä 12 valmistuskeittiötä ja vajaat 40 eri suuruista jakelukeittiötä, jotka tuottavat vuosittain yhteensä 1 500 000 ruoka-annosta. Lisäksi ostetaan vuosittain ulkopuoliselta tuottajalta noin 160 000 annosta. Ruokahuollon päätavoite on valmistaa ravinteikasta ja hyvää ruokaa taloudellisesti edulliseen hintaan, jossa henkilöstökulujen osuus ruokahuoltoyksikön kokonaisbudjetista ei ylitä 50 %:a. Tavoitteena on lisäksi että keittiöt mahdollisuuksien mukaan käyttävät lähellä tuotettuja raaka-aineita. Kaupungin ruokalistalle otetaan kaikkien saatavilla olevia kasvislounaita jotta osaltamme voimme pienetää hiilijalanjälkiä.

Ruokahuoltoyksikkö valmistaa suurimman osan Raaseporin ruoasta omana toimintana. Ruoka ostetaan kuitenkin Hagahemmet-kotiin, Tammissaaren kotihoivaan, Raaseporin vuodeosastolle sekä Mäntykoto päiväkotiin Raviolilta. Ateriahinnat vaihtelevat aika tavalla, koska ruokahuollon asiakkaita on pikkulapsista vanhuksiin, joilla kaikilla on eri tarpeet ja suositukset ja jotka syövät erisuuruisia aterioita eri määriä vuorokaudessa.

Perusturva päättää tietyistä ateriahinnoista, jotka koskevat suoraan ruokahuoltoyksikköä. Nämä hinnat ovat:

- aamiainen, ateria, iltapala toimintayksikössä/annos
- kotiin toimitettu ateria/annos

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Toimitilahuolto

Siivoustoiminnan johto painottaa siivoushenkilökunnan työergonomiaa ja ohjausta sairauspoissaolojen vähentämiseksi.

Kehys on rakennettu vuoden 2016 talousarvioon ja pohjana ensimmäinen vuosipuolisko. Toiminnan taloudelliset muutokset ensimmäiseen vuosipuoliskoon mennessä on myös huomioitu. Kehyksessä ei ole henkilöstön palkkojen korotuksia annettujen ohjeiden mukaisesti. Lisäksi on otettu huomioon Raasepori 2020 toimenpiteet sisältäen henkilöstövähennykset, jotka tarkentuvat tulevissa neuvotteluissa syksyllä 2016.

Siivouspalvelun talousarvio on laadittu toimialojen kanssa käytyjen keskustelujen, nykyisen toiminnan laatuarvion ja toimintavuoden 2017 palvelujen pohjalta. Vuoden 2017 talousarviossa on myös huomioitu siivousmitoituksen kartoitus ja päivitys ja pitkin vuotta saatavat tulokset lähinnä uusista toiminnoista, kiinteistöt. Tavoitteemme on kannattava ja taloudellinen yksikkö, jossa asiakkaiden toiminta otetaan huomioon.

Siivouspalvelu on lakkautettu Tenholan palvelukodissa, perusturva hoitaa siivouksen. Siivouspalvelu saa lisätehtäviä, kun perusturva tekee uudelleenjärjestelyjä Villa Anemonessa. Siivousta on lisäksi tehostettu seuraavasti: vuonna 2016 – 2597,5 h/v, vuonna 2017- 2562,5 h/v, eli 35 h/v. Henkilöstön kierrätys joissakin yksiköissä eläköitymisen yhteydessä motivoi, ottaa uudet menetelmämme (yhdistelmäkoneiden lisääntynyt käyttö), johdon suunnittelun ja henkilöstön työpisteet paremmin huomioon.

Siivous ja ruokahuolto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Ruokahuolto

Sivistystoimen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminta ja päätökset ohjaavat ruokahuoltoyksikön toimintaa. Bromarfhemmet-kodin keskuskeittiö lopettaa toimintansa vuoden 2017 aikana perusturvan Bromarfhemmet-kodin sulkemista koskevan päätöksen mukaan. Suurimalle osalle keittiöistä on vuoden 2017 talousarviossa määrätty pääomavuokra, mikä huomioidaan annoshinnoissa. Keskuskeittiöiden keskittämistä/määrän vähentämistä ei voida tehdä ennen kuin ruokahuoltoselvitys on valmis ja sen jälkeen tehty päätös millainen Raaseporin ruokahuolto lopulta tulee olemaan.

Ruokahuoltoselvityksen keskeinen sisältö:

Keskuskeittiöiden vähentäminen vaatii investointeja koska mikään nykyisistä keittiöistä ei ole mitoitettu valmistamaan enemmän annoksia kuin nyt. Tässä tapauksessa mitoitukset eivät koske koneiden tai henkilökunnan kapasiteettia, vaan keittiössä ei useimmissa tapauksissa ole tarpeeksi lattiapinta-alaa eikä työtasoja. Missään nykyisistä keskuskeittiöistä, uudistettua Karjaan keskuskeittiötä lukuun ottamatta, ei ole tarjolla yksinkertaisia tai halpoja ratkaisuja.

Toimintavuoden aikana selvitetään yhteistyö Raviolin kanssa, mitkä olisivat taloudelliset ja tuotannolliset seuraukset jos kaupunki ottaisi toiminnan haltuunsa. Muutokset Ravioli 'yhteistyössä' huomioidaan ruokahuoltoselvityksessä.

Sitovat tavoitteet 2017

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Toimitilahuolto Perusturva lisätilaus 20 h/viikko ilman henkilöstöressurssin lisäämistä Sopeutettu toiminta perusturvasta (Tenholan palvelukoti) Siivouksen tehostus 35 h/viikko	Säästö noin 1,5 htv
	Siivous Villa Anemonessa alkoi tammikuussa. Sosiaali- ja terveyshenkilökunta hoitaa siivouksen Tenholan palvelutalossa. Liikuntalaitosten siivous tuli lisäksi, mikä tarkoittaa enemmän työtunteja samalla henkilöstövahvuudella. Tämä on ollut mahdollista tehostamalla siivousta kiertävällä henkilökunnalla, uusilla siivousmenetelmillä ja eläköitymisillä. Tehostus oli kaikkiaan 47,75 h/viikko. Kaksi eläkkeelle siirtymistä ilman korvaavaa sijaista. Työvuosien lukumäärä on vähentynyt 1,5:lla.	
	Ruokahuolto Ruokahuoltoselvitys tehdään valmiiksi ja sen pohjalta voidaan tehdä päätös Mahdollisuudet lisätä kaupungin omaa ruokatuotantoa tutkitaan (Ravioli)	Ruokahuoltoselvitys valmis toimintavuoden aikana, toiminnan sopeutus alkaa 2018. Eri vaihtoehtojen kustannusvaikutus selvitetty toimintavuoden aikana.
	Ruokahuoltoselvitystä on tehty vuonna 2017 ja se jatkuu 2018. Mahdollisuuksia lisätä kaupungin omaa ruokatuotantoa selvitetään ruokahuoltoselvityksen yhteydessä.	
	Säännölliset seuranta- ja palaute kokoukset toimialojen kanssa.	<ul style="list-style-type: none"> - vähintään 2 kertaa vuodessa. - oikein sopeutettu palvelutaso - tulevien muutosten esisuunnittelu - talousseuranta - palautetta toimialoilta/toimialoille

Siivous ja ruokahuolto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

		<p>Vuoden aikana on toimialoille pidetty palaute- ja tiedotuskokouksia sekä pidetty erillisiä ruokaneuvoston kokouksia.</p> <p>Taloutta on seurattu jatkuvasti.</p> <p>Esisuunnittelu tulevia muutoksia varten sekä oikein sopeutetun palvelutason suunnittelu on tehty käynnissä olevan ruokahuoltoselvityksen yhteydessä ja toteutetaan ruokahuoltoselvityksen päätöksen mukaisesti.</p>
--	---	--

Toimenpidesuunnitelma 2017–2019

		<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit/euro</i>
		Toimitilahuolto Siivoustoiminnan sopeuttaminen Raasepori 2020 - prosessin yhteydessä, muutoksia kaupungin palvelurakenteessa	Siivoustoiminnan säästöt suuruusluokkaa 100 000 – 150 000 €/vuosi (yllä olevien toimenpiteiden mukaan)
		Koulujen sulkemisia ei toteuteta. Muut muutokset kaupungin palvelurakenteessa on aiheuttanut 2 eläköitymisen toteutuksen ilman korvaavia sijaisia. Työvuosien määrä on vähentynyt 1,5. Henkilötövuosien vähentyminen on tuonut säästöjä siivouksessa. Vuoden 2017 kustannukset olivat 105 000 euroa alemmat kuin vuonna 2016.	
		Ruokahuolto Ruokahuoltotoiminnan sopeuttaminen Raasepori 2020 -prosessin yhteydessä, muutoksia kaupungin palvelurakenteessa Voida saada kokonaisuutena parempi annoshinta vähemmällä keskus- ja jakelukeittiöillä	Ruokahuoltotoiminnan säästöt suuruusluokkaa 100 000 – 150 000 €/vuosi (yllä olevien toimenpiteiden mukaan)
		Koulujen sulkemisia ei toteuteta. Seurauksena muista muutoksista kaupungin palvelurakenteessa ovat ruokahuollon kustannukset olleet alhaisemmat kuin 2016. Säästö vuoteen 2016 verrattuna oli runsaat 300 000 euroa. Ruokahuoltoselvityksen tekoa jatketaan. Selvitys Tammisaaren keskuskeittiöstä on menneilläään.	

Analyysi toimenpiteistä
Toimitilahuolto

Toimitilahuollon sopeuttaminen on tapahtunut toimialojen tilausten mukaisesti. Vuonna 2017 tuli lisäksi liikuntalaitosten puhtaanapito, hoitolaitos Anemone Karjaalla sekä suurempi toiminta-alue ulkoisessa rakennuksessa, Karjaan Fix-talo. Liikuntalaitosten puhtaanapito tuli toimitilahuollon tehtäväksi tammikuussa 2017. Puhtaanapitoa ei oltu huomioitu talousarviossa organisaatiomuutoksen takia. Liikuntalaitosten tilaus oli suuri haaste, josta selvittiin ilman uusia henkilöstöresursseja. Rakennuksista aiheutui myös viikonlopputyötä.

Bromarfhemmet suljettiin maaliskuussa ja yksi hoitoapulainen siirrettiin terveydenhuollosta toimitilahuoltoon.

Toimitilahuolto on ottanut käyttöön erikoissiivoukset toimitilasta toiseen tapahtuvien muuttojen yhteydessä ehkäisemään sisäilmaongelmia. Yksiköstä toiseen muutettavien huonekalujen puhdistus on johtanut kaiken muutettavan tekstiilimateriaalin puhdistukseen.

Siivous ja ruokahuolto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Sosiaali- ja terveyshuollon lisätalous on täytetty kokonaan koko vuoden, siivouspanostuksella 16 h/viikko ilman ylimääräisiä henkilöstöresursseja. Sosiaali- ja terveyshuollossa hoitoapulaiset hoitavat siivouksen kaikissa yksiköissä. Hyvä yhteistyö on johtanut hygienialuentoihin ja ohjaukseen. Siivousta on tehostettu kiertävällä henkilökunnalla, uusilla siivousmenetelmillä ja eläköitymisillä. Budjetoitu 1,5 työvuoden säästö on täten pantu täytäntöön.

Suunnittelu ja toteutus ovat onnistuneet hyvin. Tammiharjun alue vaatii suurempia siivousresursseja, koska kehitys kasvaa ja kaupungin oma toiminta muuttaa alueelle. Syksyllä on tehty Tammiharjun alueen toimitilahuollon riskikartoitus.

Materiaalikustannukset eivät ole olleet niin korkeat kuin budjetoitu, koska kaikilla yksiköillä ei ole ollut tarvetta hankkia uusia välineitä ja koneita. Tehdyt materiaali-inventoinnit ovat osoittaneet, että väline- ja konekanta on hyvässä kunnossa. Lomasuunnitelmat on tehty perusteellisesti koko siivousaluetta ajatellen, mikä on mm. johtanut siihen, että lomasijaisten määrä on vähentynyt.

Ruokahuolto

Ruokahuolto tuotti vuonna 2017 yhteensä 1 430 468 ruoka-annosta. Suurin asiakasryhmä olivat koululaiset. Raaseporissa kouluruoan keskihinta on 3,47 euroa per kouluruoka-annos. Ruokahuollolla on 11 valmistuskeittiötä, 41 jakelukeittiötä ja 104 työntekijää. Ruokahuoltoeselvitys sai uudelleen vauhtia keväällä 2017 ja se on jatkunut vuoden ajan. Työ jatkuu v. 2018.

Bromarfhemmet-kodin keskuskeittiö tuotti viimeisen ruoka-annoksen 13.4.2017. Sosiaali- ja terveydenhuolto päätti 2018 lisätä annosten osuutta Menuatilta. Se johtaa muutoksiin tilauksissa HUS tukipalveluilta, 1.1.2018 lähtien. Ruokahuoltoyksikkö liittyi Kuntahankintoihin ajanjaksoksi 1.8.2017–31.1.2020. Elintarvikkeiden hankinta tapahtuu yhteistyössä Hangon kaupungin kanssa. Ruokahuoltoyksikkö päivitti ruokalistansa syyslukukaudelle 2017 lisäämällä vegetaarisia ja kala-aterioita. Henkilökunnalle on järjestetty koulutusta ja luentoja vuonna 2017.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Toimitilahuolto			
Siivouspaketti 1	21,65	21,95	22,35
Siivouspaketti ulkoinen			23,90
Ruokahuolto			
<i>Annokset (kpl)</i>			
Päiväkodit		119 040	430 286
Koulut		563 618	563 144
Vanhainkodit		329 053	300 536
Kotihoiva		33 945	31 033
Muut		254 344	105 469
Yhteensä		1 300 000	1 430 468
<i>Annoshinnat (€)</i>			
Päiväkodit/kokopäivähoito	5,99	5,55	5,55
Päiväkodit/kokopäivähoito dieetti	6,07	6,13	6,13
Koulut/lounas, alaaste	3,38	3,42	3,42
Koulut/dieettilounas yläaste/lukio	3,42	3,46	3,46
Koulut/dieettilounas	3,90	3,95	3,95
Vanhainkodit/vuorokausihinta	15,00 - 23,23	15,66 - 23,13	15,66 - 23,13
Eläkeläinen lounas	5,80	5,80	5,80
Eläkeläinen päivätoiminta	7,00	7,00	7,00
Kotihoiva	5,88 - 8,20	5,30 - 7,98	5,30 - 7,98

Siivous ja ruokahuolto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	8 386 755	8 435 860		8 237 017	-198 843	97,6 %
Maksutuotot	5 495	6 000		7 671	1 671	127,8 %
Tuet ja avustukset	26 639	16 660		11 567	-5 093	69,4 %
Muut tuotot	94 108	41 400		66 274	24 874	160,1 %
Tuotot yhteensä	8 512 998	8 499 920	0	8 322 529	-177 391	97,9 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-2,2 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-5 388 445	-5 329 170		-5 079 837	249 333	95,3 %
Ostopalvelut	-896 181	-907 420		-919 756	-12 336	101,4 %
Aineet ja tavarat	-1 591 787	-1 810 480		-1 567 098	243 382	86,6 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-563 967	-463 370		-459 368	4 002	99,1 %
Kulut yhteensä	-8 440 380	-8 510 440	0	-8 026 059	484 381	94,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-4,9 %		
Toimintakate	72 618	-10 520	0	296 470	306 990	-2818,2 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				308,3 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	8 205 309	8 218 650		8 031 674		
Sisäiset kulut	-419 818	-316 340		-319 950		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Vuotta 2017 leimasi palvelurakenteen muutokset ja budjetoitua pienempi liikevaihto. Sekä tulot että kulut ovat vähentyneet huomattavasti verrattuna tilinpäätökseen 2016 ja talousarvioon 2017. Sisäiset myyntitulot ovat vähentyneet, sama koskee henkilöstökuluja. Myös materiaalikustannukset ovat olleet huomattavasti budjetoitua alemmat. Tämä on johtanut positiiviseen toimintakatteeseen, miltei 300 000 euroa. Tästä 115 000 euroa tulee toimitilahuollosta ja 180 000 euroa ruokahuoltoyksiköstä. Sisäiset hinnat ovat olleet korkeammat kuin mitä kustannukset ovat vaatineet.

Toimitilahuolto puhuu intensiivisesti säästäväisen ja tehokkaan puolesta laadusta tinkimättä. Henkilökunta on hyvin tietoinen siitä, mitä säästötoimenpiteitä Raaseporilla on ja tämä on vahva syy hyvään tulokseen. Esim. materiaalipuolella tehtiin huomattava 50 000 euron säästö suhteessa budjettiin. Toimitilahuollon tunnusluvut, siivouspaketti 1, olivat 22,35 2017. Yksikkö on tuottanut 136 019 siivoustuntia vuoden aikana ja näistä palveluista yksikkö on velottanut asiakkailtaan 3 039 745,02 euroa. Siivoustunteihin ei sisälly eri tyyppisiä erikoissiivouksia, mikä on osasy siihen, että tunnusluku on budjetoitua korkeampi. Karjaan urheiluhallin pyhäsiivouksesta, yhteensä 8 tuntia/viikko, velotettiin 23,90 euroa per tunti, mikä on riittänyt kattamaan korkeammat henkilöstökustannukset.

Ruokahuolto on tehnyt merkittäviä säästöjä vuoden aikana. Säästöt henkilöstökuluissa johtuvat siitä, että yksi toimi on jätetty täyttämättä, Bromarfhemmetin sulkemista aikaistettiin ja uusia henkilöitä ei palkattu. Ruokahuoltoyksikkö liittyi Kuntahankintoihin ajanjaksoksi 1.8.2017–31.1.2020, mikä on osasy säästöihin elintarvikkeiden kuluissa, jotka olivat 160 000 euroa budjetoitua alemmat. Ruokahuollon ateriahinnat ovat pysyneet samoina koko vuoden. Sosiaali- ja terveystoimialan muutettu tilaus näkyy vanhainkotien ja kotihoivan aterioiden määrän vähenemisenä. Koululounaat vastaavat budjetoitua määrää. Päivähoidon suuret poikkeamat budjetista johtuvat siitä, että budjetissa on ainoastaan lounaiden määrä, kun taas tilinpäätöksessä on aamupalojen ja välipalojen määrä.

Kaavoitus

Luottamuselin: Kaavoituslautakunta / Tekninen lautakunta
Vastuuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenvedo

Toimintakuvaus

Kaavoituksen päätavoite on toteuttaa kaupungin hyväksymä kaavoitusohjelma talousarviossa asetettujen mittauslukujen mukaisesti, tavoitteena kaupungin tarpeeksi suuri ja kiinnostava tonttitarjonta, joka sisältää sekä asuin-, palvelu- että yritystontteja. Taloudellisesti kestävä asunto- ja elinkeinopolitiikka edellyttää pitkäjännitteistä ja riittävää tonttituotantoa kaupungin omalla maalla.

Tavoitteiden saavuttamiseksi on kaupungin jatkuvasti lisättävä pinta-alaa keskusta-alueilla ja muilla kaupungille strategisesti tärkeillä alueilla oikeusvaikutteisilla yleiskaavoilla. Tämä antaa kaupungille paremmat mahdollisuudet vaikuttaa itse yksityiskohtaiseen suunnitteluun. Alueita, joilla on oikeusvaikutteinen yleiskaava, voi kaupunki suunnitella ilman maakuntakaavan suoraa ohjausta ja täten käyttää tehokkaammin hyväkseen kaavoitusmonopoliaan. Lisäksi mahdolliset valitusprosessit lyhenevät, koska valitusoikeus korkeampaan oikeusasteeseen on rajoitettu alueilla, joilla on oikeusvaikutteinen yleiskaava.

Suunnittelun resursoinnissa huomioidaan suuremmissa määrin tarve käydä tarkemmin läpi asemakaavojen ajankohtaisuus.

Keskeisenä tavoitteena on, että suunnitteluprosessissa syvennetään suunnittelun yhteistyötä yli toimiala- ja osastorajojen. Tarkoituksena on niin aikaisessa vaiheessa kuin mahdollista selvittää suunnitelmien kokonaistaloudelliset vaikutukset huomioiden infrastruktuurin rakentaminen ja muu kunnallinen palvelu.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Kaavoitus

Vuonna 2017 kohdistetaan lisäresursseja Karjaan keskusta-alueen tulevan yleiskaavan kaavaselvityksiin. Talousarviovuonna 2017 jatketaan työtä kahden, strategisesti tärkeän suunnitteluhankkeen parissa, joiden tavoitteena on tukea Karjaan ja Tammisaaren taajamien välistä kehityskäytävää. Muutaman vuoden tähtäimellä voivat nämä panostukset tuottaa huomattavan tonttivarannon, jossa on kiinnostavia pientalotontteja läntisen Karjaan alueella, ja huomattavan lisäyksen yritystontteihin, jotka sijoittuvat logistisesti hyvin Horsbäck - Kärrby -alueelle. Kyseisten alueiden asemakaavoitus voidaan aloittaa rinnakkain yleiskaavoituksen kanssa, mm. Svedjan ja Kärrbyn asemakaavat.

Skogbyn teollisuusalueen asemakaavoitus käynnistetään voimassa olevan yleiskaavan mukaisesti. Jussarön ratayleiskaavanmuutos jatkuu vuoden aikana. Tonttitarjonnan turvaamiseen lyhyellä aikavälillä tähtäävät panostukset tapahtuvat saattamalla valmiiksi sopivia, jo käynnissä olevia suunnittelukohteita, Båssastranden kaavoitetaan merenläheiseen asumiseen käsittäen noin 40–50 omakotitonttia.

Suunnittelun painopiste asetetaan myös kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin ympäristöihin ja asemakaavojen ajankohtaisuuden tarkasteluun, mm. Billnäsin ruukin etapin suunnittelu jatkuu ja valmistunee 2017. Elinkeinoelämään ja palveluihin panostetaan Pohjassa jatkamalla kirkonkylän keskusta-alueen suunnittelua. Karjaalla jatkuu keskusta-alueen suunnittelu. Tammisaarella jatkuu Tammiharjun alueen suunnittelu. Karjaan keskustan kerrostalotonttien tarpeiden tyydyttämiseksi tarvitaan kaavamuutoksia, mm. Rautatienkatu-Liljedahlkadun asemakaava käynnistetään.

Suunnittelupalvelujen ostojen määräraha pidetään 170 000 euronä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Poikkeusluvut ja suunnittelutarpeesta päättäminen

Poikkeuslupien ja suunnittelutarpeen valmistelua yksinkertaistetaan tarkoituksenmukaisemmalla lausuntomenettelyllä. Vuoden aikana selvitetään mahdollisuudet päätösoikeuden lisätyyn subdelegointiin poikkeusluvuissa prosessin nopeuttamiseksi. Poikkeusluvut asemakaavoitetulla alueella ovat usein sidottu hankkeisiin, jotka edellyttävät nopeaa käsittelyä – nämä luvat voisi hyvin delegoida viranhaltijoille. Toiminnan mittaluvut ovat ennallaan.

Vuoden aikana panostetaan huomattavia resursseja työyhteisöllisyyden vahvistamiseksi uuden kaavoituksesta, ympäristösuojelusta ja rakennusvalvonnasta koostuvan osaston sisällä mm. laatimalla yhdessä toimintasuunnitelma rutiineille ja työnjaolle. Vuoden aikana pidetään yhteinen seminaari ulkopuolisen asiantuntijanavun kanssa. Toiminnassa otetaan huomioon tulevan lainsäädännön uudet instrumentit helpottamaan suunnittelua ja lupamenettelyä. Toimintaan sisältyy kaupungin edun valvominen menneillä olevassa maakuntakaavaprosessissa.

Kaavoitus

 Luottamuselin: Kaavoituslautakunta / Tekninen lautakunta
 Vastuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
 Yhteenveto

Sitovat tavoitteet 2017

<i>Nv</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Karjaan läntisen taajaman ja Horsbäck-Kärbyn osayleiskaavan esillepano ehdotuksena ja hyväksyminen	Esillepanoaika sekä hyväksyntä Yleiskaavat hyväksytään 2017.
	 Horsbäck-Lepin yleiskaava on ollut esillä vuoden aikaa. Kaavan hyväksymistä ei ole voitu toteuttaa resurssipulan vuoksi, koska yksi kaavoittaja lopetti työt vuoden aikana.	
	Keskeisten kaavojen esillepano: - Billnäs II - Skogby - Rautatienkatu-Liljedahlkatu - Asemanmäki - Karjaan keskusta - Pohjan keskusta	Kaavoitusohjelmaa päivitetään tarpeen mukaan.
	 Billnäs II:sta ei ole pantu esille resurssipulan vuoksi. Skogbyn esillepano odottaa Ely-keskuksen kannanottoa tiesuunnitteluprosessin suhteen. Rautatienkatu-Liljedahlkatu kaavaa ei ole käynnistetty maaneuvotteluista johtuen. Asemanmäkeä ei ole pantu esille resurssipulan vuoksi. Karjaan keskusta on laadittu vuoden aikana ja se pannaan esille alkuvuodesta 2018. Pohjan keskustan kaava odottaa Karjaan keskustan kaavan valmistumista.	
	6 kpl asemakaavoja, 1 yleiskaava hyväksytty. Pyrkiä lisäämään varsinaisia asuintonttiluovutuksia.	6 kpl hyväksytyjä asemakaavoja, 1 kpl yleiskaavoja 10 luovutettua tonttia/vuosi, täytöntönpäno mittaosasto 240 000 € myyntiä, vaihtoehtoisesti 12 000 € vuokraa.
	 6 kpl asemakaavoja on hyväksytty talousarvion mukaan. Vuoden 2018 aikana odotetaan 2 yleiskaavan hyväksymistä. Vuoden aikana on luovutettu yhteensä 6 asuintonttia.	

Toimenpidesuunnitelma 2017–2019

<i>Nv</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit/euro</i>
	Tonttitarjonta yritysten perustamiseen Skogbyssä ja Kärbyssä.	Suunniteltua teollisuusmaata 40-60 ha 20 (Kiinteistömyynnin tavoite: luovutettuja tontteja/vuosi 480 000 € myynnistä, vaihtoehtoisesti 24 000 € vuokrasta)
	 Asemakaavat odottavat Horsbäck-Lepin yleiskaavan hyväksymistä. Etusijalle vuonna 2017 on asetettu datakeskuksen tonttisuunnittelu muuttuneen kysynnän seurauksena.	

Kaavoitus
Luottamuselin: Kaavoituslautakunta / Tekninen lautakunta
Vastuuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenvedo

		Kaavamuutoksia Kehitys-salkun mukaan Toimenpideohjelma Raasepori 2020 pyrkii kiinteistöjen käyttökustannusten vuosittaiseen vähentämiseen myynnin kautta.	Noin 5 kohdetta Käyttökustannussäästöt 400 000 € / 3 vuotta (toimialatasolla)
		Tarvetta on täytetty poikkeusmenettelyllä. Gumnäs-Klockarudden asemakaavasta saadaan 3 kohdetta. Kiinteistömyynti- ja purkutulos on vuoden 2017 aikana tuottanut noin 4 000 euron säästön käyttökustannuksissa. Työ käyttökustannusten pienentämiseksi myynnillä jatkuu vuonna 2018.	
		Tonttitarjonnan luominen vetovoimaisista rakennuspaikoista esim. saaristossa (normaalin tonttiluovutuksen lisäksi)	15–20 rakennuspaikkaa / 500.000 €
		Tovön ranta-asetmakaava käynnistetään 2018 kaupunginhallituksen päätöksellä.	

Analyysi toimenpiteistä

Vuoden 2017 henkilöstöresurssit eivät ole riittäneet täyttämään asetettuja talousarviotavoitteita. Etenkin yleiskaavoitus laahaa jäljessä. Keskusta-alueiden yleiskaavoituksen tulee kaavoitusohjelman mukaan perustua koko Raaseporia koskevaan kehityskuvaan. Kehityskuva perustuu puolestaan kaupungin tulevalle strategialle. Kaupungin strategiatyö kuluvalle kaudella on vielä tekeillä.

Kaavoituksen henkilökunta on vaihtunut vuoden aikana, mikä on johtanut jonoihin poikkeuslupavalmistelussa ja vaikuttanut keskeisten kaavahankkeiden toteuttamiseen. Kaavoitus kärsii jatkuvasta 1–2 suunnittelijan vajeesta muihin samankokoisiin uusmaalaisiin kuntiin verrattuna.

Yksikköä rasittaa ranta-asetmakaavoitus ja poikkeusvalmistelu ja ne syövät resursseja kärkihankkeilta, jotka ovat erityisen tärkeitä kaupungin kehitykselle. Ranta-asetmakaavoitusta koskevaa uutta menettelyä kokeillaan. Siinä maanomistajalla on suurempi vastuu johtaa hanketta, MRL:n mukaisesti.

On erittäin tärkeää, että kaupungilla/kaavoituksella on henkilöstöresursseja nk. edunvalvontaan; maakuntasuunnittelulla on suuri merkitys kaupungin omalle tulevalle kaavoitukselle.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Vireillä olevat kaavat	9	7	12
Yleiskaavat, ehdotukset esillä/jaksoa	2	2	1
Asemakaavat, ehdotukset esillä/jaksoa	10	7	11
Hyväksytyt yleiskaavat		1	
Hyväksytyt asemakaavat	13	6	6
Uusia suunnitteilla olevia tontteja	54	50	14
Poikkeuslupia	64	100	81

Kaavoitus

 Luottamuselin: Kaavoituslautakunta / Tekninen lautakunta
 Vastuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
 Yhteenveto

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	1 650			3 510	3 510	0,0 %
Maksutuotot	61 600	62 000		61 350	-650	99,0 %
Tuet ja avustukset					0	0,0 %
Muut tuotot		10 000			-10 000	0,0 %
Tuotot yhteensä	65 250	72 000	0	67 860	-4 140	94,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				4,0 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-389 852	-441 780		-449 956	-8 176	101,9 %
Ostopalvelut	-149 421	-239 440		-217 076	22 364	90,7 %
Aineet ja tavarat	-4 357	-3 000		-3 827	-827	127,6 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-13 350	-15 380		-14 577	803	94,8 %
Kulut yhteensä	-556 980	-699 600	0	-685 437	14 163	98,0 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				23,1 %		
Toimintakate	-491 730	-627 600	0	-617 577	10 023	98,4 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				25,6 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	1 000			3 510		
Sisäiset kulut	-37 661	-54 320		-54 924		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Kaavoitus on onnistunut saavuttamaan talousarviotavoitteet taloudellisesti ja hyväksytyjen asemakaavojen suhteen. Vireillä olevien ja esille pantujen kaavojen määrä ylittää budjetin. Vuonna 2018 arvioidaan Jussarön yleiskaava ja Horsbäck-Lepin yleiskaava voitavan hyväksyä. Kaupungin rakennusjärjestyksen valmistelu on rasittanut kaavoitusta vuosina 2017–2018, mikä näkyy hyväksytyjen poikkeuslupien ja kaavojen määrissä.

Rakentaminen ja ympäristö

Luottamuselin: Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Vastuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store

TILINPÄÄTÖS 2017

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Ympäristöyksikkö

Ympäristöyksikön toimintaa ohjaa pitkälti ne viranomaistehtävät jotka on määrätty kunnalle laissa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta. Ympäristöyksikkö valvoo ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö.

Rakennusvalvonta

Yksikkö hoitaa rakennusvalvontaviranomaisen tehtäviä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.

Rakennusvalvontayksikön toimintaan kuuluu neuvonta ja valvonta rakentamisen ohjaamiseksi voimassa olevien kaavojen ja rakennusjärjestyksen mukaan. Se vastaa mm. rakennuslupien asianmukaisesta käsittelystä, toimenpideluvista sekä rakennusasioita koskevista lausunnoista. Se tekee katselmuksia ja maastoon merkinnät haja-asutusalueella.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Ympäristöyksikkö:

- avustaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaista hoitamaan ne tehtävät jotka ovat laissa tai sen nojalla säädetty tai määrätty sen hoidettavaksi;
- suunnittelee, edistää ja kehittää ympäristönsuojelua;
- seuraa ympäristön tilaa;
- osallistuu ympäristöasioissa tiedottamiseen, valistukseen ja neuvontaan;
- antaa pyydettyä lausuntoja muille viranomaisille sekä tekee niille ympäristöasioissa aloitteita; sekä
- edistää kunnan yhteistyötä ympäristöasioissa.

Keskeiset muutokset:

- Kaupungin johtosäätöihin tehdyt korjaukset ovat aiheuttaneet muutoksia toiminta-alassa. Muutoksista johtuen merkittävä osa ympäristöyksikön prosesseista on tarkistettava ja sopeutettava uuteen tilanteeseen.
- Kaupungin ympäristönsuojelumääräykset astuvat voimaan vuoden 2017 aikana. Ympäristönsuojelumääräykset tulevat helpottamaan ympäristöyksikön työtä, mutta määräysten ottaminen käyttöön toiminnassa sitoo alussa resursseja.
- ympäristönsuojelulain mukaista valvontaa varten laaditaan, ja vuoden aikana otetaan käyttöön, valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma. Suunnitelma ja ohjelma ovat ympäristönsuojelulain mukaisesti laadittava 31.8.2017 mennessä.
- Maisematyölupia koskevat asiat siirrettiin vuoden 2016 lopussa ympäristöyksiköstä. Tämä vapauttaa resursseja varsinaiseen ympäristötyöhön. Talousarvioyhteyksissä muutos näkyy selvimmin tehtyjen tarkastuksien ja päätöksien määrien voimakkaina vähenemisinä.
- Ympäristönsuojeluviranomaisen taksa päivitetään vuoden alussa.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan tavoitteena on käsitellä mahdollisimman pian rakennusluvista, toimenpideluvista, purkuluvista jätetyt hakemukset ja ilmoitukset sekä antaa lausuntoja rakennusluvista. Tehtäviin kuuluvat myös tarkastukset rakennushankkeiden yhteydessä sekä rakennetun ympäristön valvonnan tehokas hoitaminen.

Sähköisen Lupapiste-lupahakemusportaalin kehittäminen jatkuu vuonna 2017. Lupapisteen käyttöönotto vaatii henkilöstöresursseja, osin opetteluun ja koulutukseen, osin tiedottamiseen ulospäin, sekä ylläpitämään rinnakkaista hakumenettelyä paperimuodossa ja sähköisesti. Toiminnan kaiken kattava sähköinen arkistointi käynnistetään vuonna 2017. Lupapiste ja arkistointitoiminta ostetaan ulkoa, mikä johtaa edellisvuotta suurempiin talousarviomäärärahoihin. Tulevien taksakorotusten odotetaan kompensoivan kustannusten nousua.

Rakennusjärjestyksen tarkistaminen jatkuu vuonna 2017. Organisaatiossa on tehty muutos sen jälkeen, kun kaupunginvaltuusto päätti fuusoida kolme aikaisempaa toimintaa yhdeksi osastoksi: rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu sekä kaavoitus.

Rakentaminen ja ympäristö
Luottamuselin: Ympäristö- ja rakennuslautakunta
Vastuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store
TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

Päätösvallan delegointia esim. lupa-asioissa on tarkistettu ja uusi malli on käynnistetty vuoden 2016 aikana ja siinä suurin osa päätöksistä voidaan tehdä viranhaltijatasolla. Tämän odotetaan hieman lyhentävän käsittelyaikaa hakemuksesta lainvoimaiseen päätökseen.

Vuoden aikana panostetaan huomattavia resursseja työyhteisöllisyyden vahvistamiseksi uuden kaavoituksesta, ympäristösuojelusta ja rakennusvalvonnasta koostuvan osaston sisällä mm. laatimalla yhdessä toimintasuunnitelma rutiineille ja työnjaolle. Vuoden aikana pidetään yhteinen seminaari ulkopuolisen asiantuntijanavun kanssa.

Sitovat tavoitteet 2017

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Panostus koulutukseen esim. Lupapisteen käyttöön otossa	Kursseja, kaikki yksikön sisällä
	 Luvanhakuprosessi sekä hakemusten arkistointi tapahtuvat yhä enemmän Lupapisteen kautta. Lupakäsittely hoidetaan rinnakkain vielä perinteisillä paperihakemuksilla. Näiden hakemusten skannauksen Lupapisteelle hoitaa rakennusvalvonnan henkilöstö.	
	Kehittää yksiköiden välistä yhteistyötä, etenkin uudella osastolla.	Seminaari sekä tulokset ja seuranta
	 Ympäristö- ja rakennuslautakunnan iltakoulu sekä yksikön koko henkilökunnalle pidettiin syksyllä 2017. Syksyllä tehtiin yksityiskohtainen analyysi lupatilanteesta.	
	Talousarvion tunnuslukujen toteuttaminen	Talousarvioliitteen tunnusluvut
	 Talousarviossa on budjetti-tekniinen virhe rakennuslupien määrää koskien. Kokonaisuutena katsoen rakennuslupien, toimenpidelupien ja ilmoitusasioiden määrä ylittää budjetoidun 600 kpl määrän. Lupien kokonaismäärä on 743.	

Analyysi toimenpiteistä
Rakennusvalvonta

Luvanhakuprosessi sekä hakemusten arkistointi tapahtuvat yhä enemmän sähköisen portaalin, Lupapisteen, kautta. Lupakäsittely hoidetaan rinnakkain vielä perinteisillä paperihakemuksilla. Näiden hakemusten skannauksen Lupapisteelle hoitaa rakennusvalvonnan henkilöstö. Tämä työvaihe on vaatinut rakennusvalvonnan lisäresursseja.

Jotta rakennusvalvonnan käsittelyaikoja voitaisiin lyhentää, päätti kaupunginhallitus 2.10.2017 perustaa uuden lupakäsittelijä/rakennustarkastajan viran. Lisäksi yksi olemassa oleva virka on ollut täyttämättä pari kuukautta koska henkilö lopetti. Uuden henkilöstön rekrytointi ja koulutus vievät aikaa. Tämän tulokset näkyvät aikaisintaan loppuvuodesta 2018. Nykyisin tehdään säännöllisesti katselmuksia sähköisiä toimitapoja käyttäen.

Rakennusjärjestyksen tarkistus ei valmistunut vuonna 2017, työ rakennusjärjestyksen tarkistamisen parissa jatkuu 2018.

Rakentaminen ja ympäristö

Luottamuselin: Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Vastuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Ympäristöyksikkö

Ympäristötoimisto on kärsinyt henkilöstövajeesta 2017. Läsnä oleva yksikönpäällikkö puuttui syyskuuhun 2017 saakka ja yksi ympäristötarkastajan virka oli täyttämättä. Ympäristölupia ja maa-ainelupia ei ole voitu käsitellä kohtuullisessa ajassa (6 kk). Käsittelyaika on ollut yli 12 kuukautta. Rekisteri-ilmoituksia ei myöskään ole voitu käsitellä ympäristösuojelulain vaatimassa 90 päivässä. Ainoastaan murto-osa lakisääteisestä luvanvaraisen toiminnan valvonnasta on voitu suorittaa. Vuoden aikana on julkaistu Havsmanualen-hanke, valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma on hyväksytty, ympäristöviranomaisen taksa ja maa-ainestaksa on uusittu. Ympäristösuojelumääräykset on päivitetty mutta ei vielä hyväksytty.

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017		
Rakennusvalvonta					
Myönnettyjä rakennuslupia	323	600	287		
Bruttokustannukset/myön.rakennuslupa	898,52	700,00	1 821,86		
Bruttokustannukset/asukas	17,30	15,00	18,76		
Toimenpidelupia	219	250	213		
Suoritetut katselmukset	603	1 300	711		
Ympäristö					
Ympäristönsuojelutarkastuksia	113	100	123		
Luvat ja lausunnot	335	170	355		
Nettokustannukset					
ymp.suojelu/ymp.terveydensuojelu	473 053	537 210	521 022		
Nettokustannukset eläinlääkintähuolto	219 234	220 000	284 562		
Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama Toteutuma- %
Tuotot					
Myyntituotot	13 388			2 039	2 039 0,0 %
Maksutuotot	308 833	449 000		343 931	4 931 101,5 %
Tuet ja avustukset	82 881			0	0 0,0 %
Muut tuotot	180			0	0 0,0 %
Tuotot yhteensä	407 364	449 000	-110 000	355 721	16 721 104,9 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-12,7 %	
Kulut					
Henkilöstökulut	-679 403	-729 730		-701 931	27 799 96,2 %
Ostopalvelut	-621 823	-591 460	-35 000	-646 421	-19 961 103,2 %
Aineet ja tavarat	-8 920	-14 900		-12 643	2 257 84,9 %
Avustukset					0 0,0 %
Muut kulut	-30 600	-38 040		-38 849	-809 102,1 %
Kulut yhteensä	-1 340 745	-1 374 130	-35 000	-1 399 844	9 286 99,3 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				4,4 %	
Toimintakate	-933 381	-925 130	-145 000	-1 044 123	26 007 97,6 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				11,9 %	
Mistä:					
Sisäiset tuotot	13 388			2 039	
Sisäiset kulut	-57 775	-69 300		-88 245	

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Vuoden aikana on tehty talousarviomuutos. Tulot pienenevät 110 000 eurolla, josta 100 000 rakennusvalvonnassa ja 10 000 ympäristönsuojelussa. Lisäksi tarvittiin suurempi määräraha ympäristöterveyteen, joka on suora ostopalvelu. Toimintakatetta alennettiin yhteensä 145 000 eurolla. Toiminta pysyi budjetissaan talousarviomuutos huomioiden.

Erityisesti rakennusvalvonnan maksutulujen kohdalla alkuperäinen talousarvio oli reippaasti ylimitoitettu. Rakennusvalvonnan tulot olivat 308 000 euroa, joka on 40 000 euron lisäys vuoteen 2016 verrattuna. Talousarviossa on budjetti-tekniinen virhe rakennuslupien määrää koskien. Kokonaisuutena katsoen rakennuslupien, toimenpidelupien ja ilmoitusasioiden määrä ylittää budjetoidun 600 kpl määrän. Lupien kokonaismäärä on 743. Suoritettujen katselmusten määrä jäi kuitenkin hieman alle budjetoidun tason. Rakennusvalvonnan kustannukset pysyivät budjetissa. Esim. Lupapisteen käyttöönotto tuli laskettua halvemmaksi.

Ympäristönsuojelun toimintakate oli noin 30 000 euroa budjetoitua parempi. Tämä johtuu osin siitä, että tuloja oli noin 40 000 euroa, mikä on 9 000 budjetoitua enemmän. Lausuntojen ja päätösten määrä (355) ylittää budjetoidun määrän (170). Myös ympäristönsuojelutarkastuksien määrä (123) ylittää vuodelle 2017 budjetoidun (100). Tämä osoittaa, että ympäristötoimistolle tulevien ja käsittelyä vaativien asioiden määrä on lisääntynyt, huolimatta siitä, että maisematyöluvat eivät enää kuulu ympäristötoimiston tehtäviin. Huomattava määrä tuloja on jäänyt saamatta koska useita työvoimaa vaativia ympäristölupia ja maa-aineksen ottolupia ei vuoden aikana ole voitu käsitellä henkilöstöpulan takia. Ympäristönsuojelun kustannukset olivat noin 20 000 euroa budjetoitua alemmat, mikä johtuu lähinnä henkilöstömenosäästöistä.

Tunnusluku ympäristönsuojelun/ympäristöterveyden nettokustannukset on harhaanjohtava. Ympäristönsuojelua ei tule sotkea yhteen ympäristöterveyden kanssa. Kyse on kahdesta eri viranomaisesta. Hangon kaupungin Eteläkärjen ympäristöterveyslautakunta toimii Raaseporin, Hangon ja Inkoon terveydensuojeluviranomaisena ja järjestää laissa säädettyä eläinlääkintähuoltoa. Ympäristöterveydensuojelun toimintakate oli -507 000 euroa, mikä on huomattavasti heikempi kuin alkuperäisen budjetin -452 000 euroa. Kun otetaan huomioon 35 000 euron talousarviomuutos, ympäristöterveys ylitti budjettinsa 20 000 eurolla. Ympäristöterveyden kustannukset Raaseporille olivat siis 55 000 euroa korkeammat kuin alkuperäisessä talousarviossa.

Jätelautakunta

Luottamuselin: Länsi-Uudenmaan jätelautakunta

Vastuhenkilö: Jäteasiamies Christine Perjala

TILINPÄÄTÖS 2017
KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Länsi-Uudenmaan jätelautakunta on Hangon, Karkkilan, Inkoon, Lohjan, Raaseporin, Siuntion ja Vihdin kuntien yhteinen lautakunta. Lautakunta hoitaa ja päättää niistä jätteenkäsittelyn viranomaistehtävistä, jotka jätelain mukaan kuuluvat kuntien tehtäviin ja jotka kunnat ovat antaneet edelleen jätelautakunnan hoidettaviksi. Raaseporin kaupunki toimii jätelautakunnan isäntäkuntana, toiminta on määritelty sopimuksessa yhteisestä jätelautakunnasta.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Länsi-Uudenmaan jätteenkäsittely toimii tarkoituksenmukaisella tavalla vaikkakin muutosprosesseja on näköpiirissä.

Rosk'n Roll Oy Ab:n ja Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy:n välinen fuusio on pitkittynyt ja se tuskin toteutuu vuoden 2017 aikana. Tavoitteena on kuitenkin jäteyhtiöiden yhdistyminen. Kun jäteyhtiöiden fuusio toteutuu, tulevat jätelautakunnat Länsi-Uudenmaan jätelautakunta ja Porvoon seudullinen jätelautakunta muodostamaan uuden Uudenmaan jätelautakunnan.

Valmistelevassa tarkoituksessa jätelautakunnat pyrkivät jo nyt toiminnassaan siihen, että sekä jätteenkäsittelyn määräykset ja jätetaksat ovat samansisältöiset. Kaikessa muussakin toiminnassa pyritään samanlaisiin toimintatapoihin.

Kun lietteen kuljetuksia asuinalueilta ei ole järjestetty kunnallisesti, jätelaki edellyttää, että jätelautakunta pitää erillistä kuljetusrekisteriä. Rekisterissä ovat kaikki ne kiinteistöt koko jätelautakunnan alueella, jotka eivät ole kunnallistekniikan piirissä vaan järjestävät itse lietteen kuljetuksen. Kyse on aivan uudesta rekisteristä, jossa on yli 50 000 kiinteistötietoa. Jätelautakunta on myös velvollinen keräämään tietoja yrittäjiltä lietteen kuljetuksia koskevaan rekisteriin. Kuljetusrekisterin hoitamiseen tarvitaan uusi henkilöresurssi.

Sitovat tavoitteet 2017

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Länsi-Uudenmaan jätteenkäsittely toimii tarkoituksenmukaisella tavalla vaikkakin muutosprosesseja on näköpiirissä	Jätteenkäsittely hoidetaan noudattamalla jätteenkäsittelymääräyksiä sekä muita toiminnalle asetettuja vaatimuksia. Valituksia muilta viranomaisilta ei oteta vastaan.
	Länsi-Uudenmaan jätteenkäsittely on hoidettu noudattamalla jätteenkäsittelymääräyksiä sekä muita toiminnalle asetettuja vaatimuksia. Toiminta tapahtuu hyvässä yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa, valituksia ei ole tullut.	
	Kuljetusrekisterin luominen lietteen kuljetuksille.	Uudessa kuljetusrekisterissä on yli 50 % 50 000 kiinteistöstä.
	Kuljetusrekisterin luontia lietteen kuljetuksille on aloitettu. Rekisterin luominen on osoittautunut vaativan paljon resursseja. Uuden henkilöresurssin palkkaamista on siirretty. Rekisterin luonti on aloitettu mutta edistys on ollut heikko.	

Analyysi toimenpiteistä

Toiminta jatkui vuoden aikana entisessä muodossaan. Jo pidemmän aikaa suunniteltu fuusio Itä-Uudenmaan jätelautakunnan kanssa ei toteutunut vuonna 2017.

Tunnusluvut						
	TP 2016	TA 2017	TP 2017			
Kokousten määrä	5	6	2			
Käsitellyt asiat	28	40	11			
Viranhaltijapäätökset	133	480	138			
Talous						
Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarvion muutos	TP 2017	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	164 527	236 000		153 006	-82 994	64,8 %
Maksutuotot					0	0,0 %
Tuet ja avustukset					0	0,0 %
Muut tuotot					0	0,0 %
Tuotot yhteensä	164 527	236 000	0	153 006	-82 994	64,8 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-7,0 %
Kulut						
Henkilöstökulut	-126 430	-163 540		-113 296	50 244	69,3 %
Ostopalvelut	-10 505	-26 500		-12 997	13 503	49,0 %
Aineet ja tavarat		-4 500			4 500	0,0 %
Avustukset					0	0,0 %
Muut kulut	-5 913	-10 110		-7 071	3 039	69,9 %
Kulut yhteensä	-142 848	-204 650	0	-133 364	71 286	65,2 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-6,6 %
Toimintakate	21 679	31 350	0	19 642	-11 708	62,7 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)						-9,4 %
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-5 139	-14 110		-6 181		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Sekä tulo- että menopuoli ovat olleet budjetoitua pienemmät. Tämä johtuu uuden henkilöresurssin palkkaamisen siirtämisestä myöhemmäksi.

INVESTOINNIT	Viimeinen kustannus- arvio	Käyttö aikaisempina vuosina	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio sis. muutokset 2017	Toteutuma 2017	Poikkema 2017	Käyttö yhteensä	Tilanneraportti 31.12.2017
Maa- ja vesialueet, kiinteistömyynti								
Menot / Maa-alueiden osto			-500 000	-500 000	0	-500 000		Myytyjä tontteja ja maa-alueita: 29 kpl Myytyjä rakennuksia: 5 kpl Myytyjä liittymiä: 3 kpl
Tulot / Tasearvo maa-alueiden ja rakennusten myynnistä			500 000	500 000	959 390	-459 390		Vuoden aikana ei tehty yhtään maa-alue- tai kiinteistöostoa. F-talo myytiin Kuntarahoitukselle tasearvoon. Muita myytyjä rakennuksia ovat Bromarvin terveystalo, Villa Stolze, Box butik ja leirintäalueen sauna, joka sisältyi Ekenäs camping Ab:n kanssa tehtyyn maanvuokrasopimukseen. Vuoden aikana on luovutettu 128 148 m2 maa-alueita. Maa-alueesta 69 943 m2 sijaitsee Billnäs ja Fiskarsin ruukeissa. Maa-alueiden tasearvosta 95 801,59 euroa kuuluu luovutettuun alueeseen Pehr Sommarin kadulla.
Tammiharju F-talo					773 137			
Tammisaaren camping, sauna					7 387			
Liittymismaksut					11 100			
Maa-alueet					166 766			
Netto			0	0	959 390	-959 390		
Rakennukset								
Hagakoti, sprinklerit								
Hagahemmet-vanhainkotiin asennetaan sprinklerijärjestelmä.								Hagahemmet varustettiin sprinklerijärjestelmällä. Työt valmistuivat syksyllä.
Menot		-13 363	-200 000	-200 000	-165 420	-34 580	-178 783	
Peruskorjaukset								
Eri rakennusten korjauksiin varataan vuosittain korjausmääräraha, joka jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä. Ensi vuodesta lukien perittävä pääomavuokra on perusteena pienentyviin määrärahoihin. Pääomavuokran jakautuminen on määrärahojen suhteen ratkaisevassa roolissa.								Tekninen lautakunta disponoi määrärahan 24.1 § 13–14. Määräraha disponoitiin uudelleen 22.8 § 111. Hagahemmet-kodin automaatio ja Tenholan paloaseman lämpökeskuksen uusiminen siirrettiin myöhemmiksi ja ne sisältyvät vuoden 2018 työohjelmaan. Seuraavat työt suoritettiin vuoden 2017 aikana: Seminarieksolan rakennusautomaatio uusittiin ja sitä laajennettiin. Työt saatiin valmiiksi ennen koulun alkua. Ekenäs högstadieskolan voimistelusalin lattiapäällyste uusittiin. Työt saatiin valmiiksi ennen koulun alkua. Tenholan palvelutalon katto uusittiin. Työt valmistuivat syksyllä. Tammiharjun alueelle asennettiin uusia liittymiä syksyn aikana.
Menot			-600 000	0	0	0		
Seminarieksolan				-165 900	-173 159	7 259	-173 159	
Ekenäs högstadieskola				-47 000	-46 857	-143	-46 857	
Tenala servicehem				-247 800	-237 342	-10 458	-237 342	
Tammiharjun liittymät				-139 300	-117 814	-21 486	-117 814	
Yhteensä				-600 000	-575 172	-24 828	-575 172	
Karjaan uusi päiväkoti								
Suunnittelu vuonna 2017 ja rakentaminen vuonna 2018. Sivistyslautakunnan mukaan uusi päiväkoti korvaa päiväkodin Sandbon päiväkodin, Lövkulla-ryhmäperhepäiväkodin ja Nalle-ryhmäpäiväkodin.								Uuden päiväkodin suunnittelu on aloitettu. Sivistyslautakunta tilaa päiväkodin, johon mahtuu viisi osastoa (sivistyslautakunta 11.10 § 95). Keväällä 2018 aloitetaan uuden päiväkodin rakentaminen Pappilankadulle, 710-59-9020-1.
Menot	-3 250 000	-10 483	-100 000	-100 000	-92 809	-7 191	-103 292	
Rakennukset yhteensä			-900 000	-900 000	-833 400	-66 600		
Infrastruktuuri / Rakenteet ja laitteet								
Puistolaitteet, leikkipuistot ja matonpesupaikat								
Määräraha käsittää yleisten alueiden rakennelmien saneerauksen ja uudistuksen. Mustion leikkipuisto, uudet puistonpenkit sekä laitteiston korjaus. Tenholan matonpesupaikan liittymismaksu ja valmistelut.								Mustion leikkipuisto valmistui ja otettiin käyttöön kesäkuussa. Leikkipuiston kustannukset olivat yhteensä 60 000 euroa. Sparbankstiftelsen myönsi leikkipuistolle 18 000 euron avustuksen. Leijonapuiston uusiminen kokonaan aloitettiin 2016 ja saatiin päätökseen 14.6.2017. Leikkilaitteiden alle asetettiin uusi kumialusta. Uusia puistokalusteita (penkit, roska-astiat, pienempiä leikkilaitteita, kukkaruukkuja ja -pylväitä) on hankittu koko Raaseporiin. Penkit ja leikkilaitteet toimitettiin joulukuussa 2017 ja ne asetetaan paikoilleen kesäkaudella 2018, muut kalusteet paikoillaan 2017. Tekninen lautakunta päätti 22.8 § 110 että Tenholan matonpesupaikkaa ei rakenneta määrärahan riittämättömyyden takia. Laitos sisältyy vuoden 2018 talousarvioon.
Menot			-90 000	-90 000	-107 960	17 960		
Tulot			0	0	18 000	-18 000		
Netto			-90 000	-90 000	-89 960	-40	-89 960	

INVESTOINNIT	Viimeinen kustannusarvio	Käyttö aikaisempina vuosina	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio sis. muutokset 2017	Toteutuma 2017	Poikkema 2017	Käyttö yhteensä	Tilanneraportti 31.12.2017
Vapaa-ajan laitokset								
Määräraha käsittää urheilurakennukset ja -laitokset sekä vapaa-aika- ja liikuntalaitokset. Ajankohtaisia hankkeita 2017 ovat mm. Österbyn urheilukentän paikotus ja pukeutumistilat, Sisu-areenan parannustyöt sekä Karjaan keskusurheilukenttä (SM kilpaulut, Tähtikisat 2017).								Tekninen lautakunta otti määrärahan haltuunsa 24.1 § 13. Määräraha jaettiin uudelleen 7.12 § 152. Karjaan urheiluhallin (Sisu-areena) ja Karjaan keskusurheilukentän suunnitellut parannustyöt valmistuivat vuoden aikana. Österbyn urheilukentän työt toteutetaan vuoden 2018 aikana.
Menot			-250 000	0	0	0		
Sisu-areenan parannus				-100 000	-90 579	-9 421	-90 579	
Karjaan keskusurheilukenttä				-150 000	-129 264	-20 736	-129 264	
Yhteensä				-250 000	-219 843	-30 157	-219 843	
Skeittipuisto								
Menot					60 000	-60 000	60 000	
Pienvenesatamat								
Pohjoissataman uuden asuinkorttelin viereen perustettavia uusia laitureita ja niihin kuuluvaa infraa. Painopiste on isojen, suurisiväyksisten veneiden palvelun parantamisessa. Investointi vastaa lisääntyvään kysyntään tämänkaltaisesta palvelusta ja on tarpeellinen, jotta toiminta vastaa nykypäivän vaatimuksia.								Ormnäsin laitureiden portit asennettiin toukokuussa. Pohjoissataman laiturit toteutetaan yhteiskäyttöyhtiön laitureiden kanssa keväällä 2018. Osa alustavista töistä tehtiin vuoden 2017 lopussa. Koska Pohjoissataman laitureiden aikataulu tarkistettiin, tehtiin vuoden aikana talousarviomuutos. Kaupunginvaltuusto muutti investointimäärärahaa kokouksessaan 13.11 § 117.
Menot			-250 000	-50 000	-25 366	-24 634	-25 366	
Liikenneväylät, perusparannukset ja uudisrakentaminen								
Määräraha käytetään väylien perusparantamiseen, uudisrakentamiseen, asfaltointiin ja katuvalaistukseen. Päätaavoite on vähentää sanerausvelkaa. Määrärahan jakamiseen laaditaan erillinen työohjelma. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.								Tekninen lautakunta disponoi määrärahan ja vahvisti liikenneväylien työohjelman 24.1 i § 13 ja 15. Perusparannuksiin käytettiin 407 000, kuluneen asfaltin pinnoitukseen 155 000, asfaltointiin 502 000 ja uudisrakentamisen valaistuksen uusimiseen 436 000 euroa.
Menot			-1 500 000	-1 500 000	-1 499 834	-166		
Karjaan rautasilta, Ratakadun peruskorjaus								
Karjaan rautatiesillan korjaaminen, ratapihan alle rakennettavan kevyen liikenteen tunnelin pidentäminen ja siihen kuuluvan liikennealueen perustaminen sekä Ratakadun varrelle mahdollisesti rakennettavaa odotustila. Työn aikana tasejatkuvuus on otettava huomioon. Hanke on kaupungin ja Liikenneviraston yhteishanke.								Hanke toteutettiin yhdessä Liikenneviraston kanssa, joka toimii rakennuttajana. Liikenneviraston ja kaupungin välillä on solmittu sopimus. Tarjoukset pyydettiin kesällä, mutta Liikennevirasto keskeytti hankinnan. Uusi tarjouskierron alkoi vuoden vaihteessa ja rakentamisen lasketaan alkavan keväällä 2018. Koska hanke ei käynnistynyt vuoden aikana tehtiin talousarviomuutos, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 13.11 § 118.
Menot	-4 300 000	-147 815	-1 000 000	-50 000	-27 913	-22 087	-175 728	
Uusia asuinalueita								
Teollisuusalueiden laajentamiseen varataan määräraha, joka on ensisijaisesti varattu Horsbäckin teollisuusalueen laajentamiseen.								Horsbäckin teollisuusalueella pidennettiin Kuljettajantietä ja Kisällintietä. Lisäksi täydennettiin katuväläistystä.
Menot								
Horsbäckin teollisuusalue			-200 000	-200 000	-125 723	-74 277	-125 723	
Maankäyttösopimukset								
Hankkeille, joissa kaupunki on solminut maankäyttösopimuksen. Ajankohtaisia hankkeita v. 2017 ovat lähinnä Fiskari ja Pohjoissatama. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.								Tekninen lautakunta käsiteli Fiskarin maankäyttösopimuksen lisärakentamissuunnitelmaa 24.1 § 12. Vuoden aikana rakennettiin kevyen liikenteen väylä pitkin osaa Hälleforsintietä, ja leikkipuiston viereistä siltaa parannettiin. Hälleforsintielle rakennettiin uusi katuväläistus.
Menot			-100 000	-100 000	-99 865	-135	-99 865	
Fiskars, katurakentaminen - maankäyttösopimus								

INVESTOINNIT	Viimeinen kustannus- arvio	Käyttö aikaisempina vuosina	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio sis. muutokset 2017	Toteutuma 2017	Poikkema 2017	Käyttö yhteensä	Tilanneraportti 31.12.2017
Mustion kalatiet								
Kalateiden rakentamiseen Mustionjokeen varataan vuosille 2017-2021 yhteensä 0,53 milj. €:n määräraha. Kalateiden rakennushanke on ELY-keskuksen sekä Raaseporin, Lohjan, Vihdin, Karkkilan ja Lopen kuntien yhteishanke. Lisäksi hankkeeseen saadaan rahoitusta valtiolta ja EU:ta. Hankkeen rakennuttajana toimii Raaseporin kaupunki.								Molemmille kalateille myönnettiin vesilupa maaliskuussa 2017 ja rakennuslupahakemus jätettiin kesäkuussa. Urakka on kilpailutettu ja tarjoukset tulevat vuoden 2018 alussa.
Menot	-630 000	-111 881	-220 000	-220 000	-300 718	80 718	-412 599	
Tulot		60 260	0	0	0	0	60 260	
Netto	-630 000	-51 621	-220 000	-220 000	-300 718	80 718	-352 339	
Bromarvin saaristosatama								
Bromarvin saaristosataman rakentamiseen varataan vuosille 2017-2018 yhteensä 0,5 milj. €:n määräraha. Hankkeessa on mukana paikallisia rahoittajia (yksityisiä avustuksia jne.), yksityisiä yrityksiä (myymälä, kalastajia jne.), Leader/pomoväst, ELY-keskuksen tuki kalastuksen kehittämiseen ja Interreg. Hankkeen kokonaiskustannukseksi arvioidaan 1,4 milj. €. Kaupungin osallistuminen edellyttää muun rahoituksen järjestymistä.								Parannustyöt aloitettiin syyskuussa. Tekninen lautakunta valitsi 25.4 § 68 urakoitsijaksi K. Jousmaa Oy:n. Töiden lasketaan olevan valmiina kesäkuussa 2018. Hankkeelle on saatu osarahoitusta Bromarv Byarädilta ja Pomovästiltä.
Menot	-500 000	-31 614	-300 000	-300 000	-367 691	67 691	-399 305	
Tulot	0	0	0	0	70 000	-70 000	70 000	
Netto	-500 000	-31 614	-300 000	-300 000	-297 691	-2 309	-329 305	
Infrastruktuuri yhteensä			-3 910 000	-2 760 000	-2 626 914	-133 086		
Muut								
Numeerinen pohjakartta								
Pohjakartta kaavoitukseen ja maankäyttöön.								Tekninen lautakunta tilasi 21.2 § 34 alueen 3, Trollböle-Österby, kartoituksen. Osahankkeen 2017 karttamateriaali toimitettiin kesäkuussa. N2000-korkeusjärjestelmän käyttöönotto jatkuu suunnitellusti rinnakkain pohjakartan uusimisen kanssa. Osahanke 2017 toimitettiin huhtikuussa.
Menot			-60 000	-60 000	-42 842	-17 158	-42 842	
Sijoitukset								
Muut osakkeet ja osuudet								
Pääomaisäyksen maksaminen Raaseporin Jäähalli Oy:lle edellyttää, että myös yksityisiä pääomaa maksetaan 250 000 euroa. Yhteensä tämä on 500 000 euroa. Tämän lisäksi asetetaan ehdoksi, että yhtiön lainat neuvotellaan uusiksi siten, että lainoista maksettava korkomarginaali on korkeintaan 1 %. Ennen maksun suorittamista yhtiön on kaupunginhallitukselle esitettävä uskottava taloudellinen suunnitelma joka tasapainottaa yhtiön taloutta kolmeksi viiva viideksi vuodeksi.								
Menot			-250 000	-250 000	-250 000	0	-250 000	Kaupunginhallitus myönsi pääomaisän 6.2.
Tulot			0	0	1 261	-1 261	1 261	FAB Trollet osakkeiden myynti, 1 261,41 euroa.
Netto			-250 000	-250 000	-248 739	-1 261	-248 739	
Bruttoinvestoinnit kaupunki			-5 620 000	-4 470 000	-3 901 156	-568 844		
Tulot kaupunki			500 000	500 000	1 108 651	-608 651		
Nettoinvestoinnit kaupunki			-5 120 000	-3 970 000	-2 792 505	-1 177 495		

INVESTOINNIT	Viimeinen kustannus- arvio	Käyttö aikaisempina vuosina	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio sis. muutokset 2017	Toteutuma 2017	Poikkema 2017	Käyttö yhteensä	Tilanneraportti 31.12.2017
LIIKELAITOKSET:								
Raaseporin Vesi		Är 2014-2016						
Vedenottamoiden ja mittakaivojen täydennys								
Menot		-25 752	-25 000	-25 000		-25 000	-25 752	Nybon ja Meltolan vedenottamoihin on asennettu UV-lamput.
Johtoverkon laajennus asuin- ja teollisuusalueille								
Menot		-1 209 425	-400 000	-400 000	-367 052	-32 948	-1 576 477	Vesihuoltotekniikkaa on täydennetty Pursitiellä, Timpurintiellä, Laaksokadulla, Österbyntiellä, Kalliolahdentiellä, Sjövikintiellä, Fleminginkadulla, Pohjoissatamassa ja Oikotiellä.
Tulot					51 837	-51 837	51 837	
Netto		-1 209 425	-400 000	-400 000	-315 214	-84 786	-1 524 639	
Johtoverkon saneeraus, pintavesijohtojen laajennusrakentaminen								
Menot		-953 022	-460 000	-460 000	-442 709	-17 291	-1 395 731	Putkijohtoja on saneerattu Kaarnakujalla, Hermanninkadulla, Juoksijankadulla, Rinteentiellä, Murrostiellä, Carpelanintiellä, Espinginkadulla, Klockarsinkadulla, Reuterintiellä ja Ratsumiehenkadulla.
Viemäriverkon vuotovesitutkimus								
Menot		-4 400			-10 955	10 955	-15 355	Vuotovesitutkimus on suoritettu Tenholan, Sköldargården, Österbyn ja Trollbölen alueilla
Tammisaaren-Karjaan yhdysjohto								
Menot			-15 000	-15 000	-11 251	-3 749	-11 251	Suunnittelu suoritettu
Viemäripumppuasemien täydennys								
Menot		-87 400	-25 000	-25 000	-17 700	-7 300	-105 100	Pumppu on päivitetty Pinjaisten jätevedenpumppaamolla
Puhdistuslaitoksien täydennys								
Menot		-90 521	-25 000	-25 000	-24 992	-8	-115 513	Skeppsholmenin puhdistamon prosessia ja lietteen käsittelylogistiikkaa on päivitetty
Raaseporin Vesi								
Menot			-950 000	-950 000	-874 658	-75 342		
Tulot			0	0	51 837	-51 837		
Netto			-950 000	-950 000	-822 821	-127 179		
Bruttoinvestoinnit liikelaitokset mukaan lukien			-6 570 000	-5 420 000	-4 775 814	-644 186		
Tulot liikelaitokset mukaan lukien			500 000	500 000	1 160 488	-660 488		
Nettoinvestoinnit liikelaitokset mukaan lukien			-6 070 000	-4 920 000	-3 615 326	-1 304 674		

6.5 Rahoitus, verotulot, valtionosuudet, talousarviolainat

Verotulot

(1 000 euroa)	TP 2016	TA 2017	TP 2017	poikkeama	toteuma %
Kunnallisvero	99 483	98 070	100 336	2 266	102 %
Yhteisövero	3 243	3 250	4 321	1 071	133 %
Kiinteistövero	10 301	11 080	11 145	65	101 %
Yhteensä	113 027	112 400	115 802	3 402	103 %

Valtionosuudet

(1 000 euroa)	TP 2016	TA 2017	TP 2017	poikkeama	toteuma %
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus (ilman tasauksia)	47 500	46 200	46 494	294	101 %
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	9 158	9 800	9 884	84	101 %
Järjestelmämuutoksen tasaus					
Opetus ja kulttuuritoiminnan muut valtionosuudet	-2 204	-1 400	-1 124	276	80 %
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus					
Yhteensä	54 454	54 600	55 259	659	101 %

Talousarviolainat

(1 000 euroa)	TP 2016	TA 2017	TP 2017	poikkeama	toteuma %
Raaseporin kaupunki	64 722	63 831	58 398	-5 433	91 %
Raaseporin Vesi	7 809	6 743	6 743	0	100 %
	72 531	70 574	65 141	-5 433	92 %

6.6 Tuloslaskelma 31.12.2017

ulkoinen

	SISÄLTÄEN LIIKELAITOKSET	
	TP 2017	TP 2016
Toimintatuotot	29 366 001,68	30 474 467,48
Myyntituotot	9 755 438,21	9 816 356,50
Maksutuotot	10 022 850,70	10 531 708,97
Tuet ja avustukset	1 719 373,76	3 104 193,88
Muut toimintatuotot	7 868 339,01	7 022 208,13
Valmistus omaan käyttöön	126 503,75	99 150,47
Toimintakulut	-185 256 865,91	-190 562 920,44
Henkilöstökulut	-79 808 030,62	-83 029 073,79
Palkat ja palkkiot	-62 227 173,28	-63 002 933,13
Henkilösivukulut	-17 580 857,34	-20 026 140,66
Eläkekulut	-14 818 246,68	-16 264 884,97
Muut henkilösivukulut	-2 762 610,66	-3 761 255,69
Palvelujen ostot	-80 627 883,12	-80 041 637,56
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-10 408 030,43	-10 217 679,61
Avustukset	-9 120 113,12	-11 968 685,23
Muut toimintakulut	-5 292 808,62	-5 305 844,25
Toimintakate	-155 764 360,48	-159 989 302,49
Verotulot	115 802 030,43	113 027 617,24
Valtionosuudet	55 258 861,00	54 453 759,00
Rahoitustuotot ja -kulut	425 757,84	1 014 415,05
Korkotuotot	1 787 453,33	1 855 096,38
Muut rahoitustuotot	433 504,30	1 168 207,84
Korkokulut	-1 792 909,85	-2 004 128,90
Muut rahoituskulut	-2 289,94	-4 760,27
Vuosikate	15 722 288,79	8 506 488,80
Poistot ja arvonalentumiset	-6 307 774,56	-6 197 254,22
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 306 775,17	-6 117 091,38
Arvonalentumiset	-999,39	-80 162,84
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden yli-/alijäämä	9 414 514,23	2 309 234,58

6.7 Tase 31.12.2017

VASTAAVAA	SISÄLTÄEN LIIKELAITOKSET	
	31.12.2017	31.12.2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	184 940,88	265 315,11
Aineettomat oikeudet	184 940,88	265 315,11
Aineelliset hyödykkeet	124 177 571,41	127 052 295,34
Maa- ja vesialueet	17 547 913,83	17 721 580,13
Rakennukset	62 159 027,16	65 255 902,68
Kiinteät rakenteet ja laitteet	42 661 334,39	42 194 158,67
Koneet ja kalusto	245 371,20	13 743,82
Muut aineelliset hyödykkeet		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 563 924,83	1 866 910,04
Sijoitukset	38 443 632,94	38 199 094,35
Osakkeet ja osuudet	36 537 084,51	36 288 345,92
Muut lainasaamiset	1 239 752,68	1 239 752,68
Muut saamiset	666 795,75	670 995,75
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 159 915,71	898 637,40
Valtion toimeksiannot	0,00	706,43
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 159 915,71	897 930,97
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	99 666,15	129 041,39
Aineet ja tarvikkeet	99 666,15	129 041,39
Saamiset	35 232 610,63	37 038 856,97
Pitkäaikaiset saamiset	28 507 321,00	29 683 860,00
Lainasaamiset	28 188 746,00	29 206 000,00
Muut saamiset	318 575,00	477 860,00
Lyhytaikaiset saamiset	6 725 289,63	7 354 996,97
Myyntisaamiset	2 814 631,12	3 240 131,13
Lainasaamiset	1 017 254,00	1 017 254,00
Muut saamiset	2 812 319,74	3 010 796,73
Siirtosaamiset	81 084,77	86 815,11
Rahoitusarvopaperit	11 388,94	11 388,94
Osakkeet ja osuudet	11 388,94	11 388,94
Rahat ja pankkisaamiset	6 447 056,21	3 542 066,19
VASTAAVAA YHTEENSÄ	205 756 782,87	207 136 695,69

VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA	70 631 506,29	61 237 751,11
Peruspääoma	71 555 877,43	71 555 877,43
Arvonkorotusrahasto	811 917,42	832 713,14
Muut omat rahastot	606 231,46	606 194,79
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-11 757 034,25	-14 066 268,83
Tilikauden yli-/alijäämä	9 414 514,23	2 309 234,58
PAKOLLISET VARAUKSET	285 969,87	355 645,43
Eläkevaraukset	102 500,00	170 500,00
Muut pakolliset varaukset	183 469,87	185 145,43
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 159 915,71	898 637,40
Valtion toimeksiannot	0,00	706,43
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 159 915,71	897 930,97
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA	133 679 391,00	144 644 661,75
Pitkäaikainen	57 670 448,23	63 950 617,74
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	53 125 799,27	59 695 707,67
Lainat julkisyhteisöiltä	372 077,33	442 495,19
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	57 468,21	63 049,46
Muut velat	4 115 103,42	3 749 365,42
Lyhytaikainen	76 008 942,77	80 694 044,01
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	54 569 908,40	57 434 256,88
Lainat julkisyhteisöiltä	73 219,47	223 087,33
Lainat muilta luotonantajilta	725 848,30	1 195 300,43
Saadut ennakot	226 083,67	262 065,16
Ostovelat	5 547 121,95	6 525 575,76
Muut velat	3 740 593,53	3 766 083,16
Siirtovelat	11 126 167,45	11 287 675,29
VASTAATTAVAA YHTEENSÄ	205 756 782,87	207 136 695,69

7. Liitetiedot

7.1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja –menetelmä

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET JA -MENETELMÄT

Tietojen vertailu edellisvuotisiin

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 19.9.2016 muutetun hallintosäännön. Organisaatiota muutettiin ja jaettiin neljään sektoriin; Hallintopalvelut, Sosiaali- ja terveydenhuolto, Sivistys ja Tekniikka. Sektorit jaettiin 32 toimialaan sitovin nettomäärärahoihin kaupunginvaltuuston sitovuustasolla. Talousarviossa ja kirjanpidollisesti uudelleenorganisointi noudatettiin tilikaudelta 2017 lähtien. Tiedot vuosien 2016 ja 2017 välillä ovat kuitenkin pääosiltaan vertailukelpoisia koska ne on ryhmitelty vastaamaan uutta ryhmitystä.

Hyödykkeiden arvostus, pysyvät vastaavat

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.10.2009 §:ssä 177 poistosuunnitelman "Suunnitelman mukaiset pysyvien vastaavien poistot Raaseporin kaupungissa." Kaupunginvaltuusto korjasi poistosuunnitelmaa 20.5.2013 kirjanpitolautakunnan ohjeen mukaisesti siten, että suunnitelmaan otettiin mukaan uusi ryhmä "Rakennusten peruskorjaus" poistoaikana 20 vuotta kohtaan "Aineelliset hyödykkeet", "rakennukset ja rakennelmat". Lisäksi muutettiin hallintosäännön lukua 3 § 4 Poistosuunnitelman hyväksyminen siten, että peruskorjausten menot poistetaan oman ryhmän mukaan poistosuunnitelman kohdassa rakennukset ja rakennelmat. Pysyvien vastaavien hyödykkeet on taseessa merkitty hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla, ja ne kirjataan tilikauden kuluna taloudellisen elinikänsä aikana etukäteen laaditun poistosuunnitelman mukaan. Poistosuunnitelma on liitetietojen kohdassa 7.4 ja suunnitelman mukaiset poistot kohdassa 7.5.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on taseessa merkitty hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus (varastot) on taseessa merkitty hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on taseessa merkitty nimellisarvoon.

Suoriteperuste

Merkittävät maksuperusteiset kirjaukset on korjattu ja kirjattu suoriteperusteen mukaisesti.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET SEKÄ MENETELMÄT

Konsernitaseen laatimisessa on noudatettu kunnan arvostus- ja jaksotusperiaatteita. Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu pariarvomenetelmää käyttäen.

Olennaiset keskinäiset saamiset ja velat on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Tytäryhteisöjen poistosuunnitelmia on sovellettu sellaisinaan konsernissa vuodesta 2014 lähtien.

Poistot ovat sovitettu yhtiön harjoittamaan toimintaan ja noudattavat täten konsernin laskentatoimiperiaatteita.

7.2 Toimintatuotot

	TP 2017	TP 2016
Konsernihallinto	1 339 036,66	3 716 736,89
Yleinen ja taloushallinto		924 969,92
Sosiaali- ja terveydenhuolto	10 262 033,23	12 053 709,29
Sivistys	4 283 363,55	4 612 028,51
Tekniikka	7 818 530,20	3 475 067,95
Raaseporin Vesi		
Liikevaihto	6 110 641,86	6 170 955,89
Muut varsinaisen toiminnan tuotot	122 074,00	77 951,71
Eliminointeja		
Raaseporin kaupunki	-154 919,96	-195 096,85
Raaseporin Vesi	-414 757,86	-361 855,83
Yhteensä	29 366 001,68	30 474 467,48

Palvelujen ostot

	TP 2017	TP 2016
Asiakaspalvelujen ostot	62 288 350,75	61 137 351,49
Muiden palvelujen ostot	18 339 532,37	18 904 286,07
Yhteensä	80 627 883,12	80 041 637,56

7.3 Satunnaiset erät sekä pysyvien vastaavien myyntivoitot

Myyntivoitot ja tappiot käyttöomaisuudesta

Myyntivoitot ja -tappiot	TP 2017	TP 2016
Myyntivoitot		
maa- ja vesialueista	1 753 077,79	913 645,10
rakennuksista	43 357,66	125 000,00
kiinteät rakenteet ja laitteet		
koneista ja kalustosta	4 450,00	850,00
osakkeista ja osuuksista	298 738,59	
Myyntivoitot yhteensä	2 099 624,04	1 039 495,10
Myyntitappiot		
maa- ja vesialueista	5 011,75	
rakennuksista	7 287,05	
kiinteät rakenteet ja laitteet		
muut osakkeet ja osuudet		
Myyntitappiot yhteensä	12 298,80	

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut	TP 2017	TP 2016
Satunnaiset tuotot	0,00	
Satunnaiset kulut	0,00	
	0,00	

7.4 Suunnitelman mukaiset poistot

Käyttöomaisuuslaji	Poistoaika (vuotta)	Poisto- menetelmä	Suosittu haarukka (vuotta)
Aineettomat hyödykkeet		tasapoisto	
Kehittämismenot	4		2 - 5
Aineettomat oikeudet	10		5 - 20
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>		tasapoisto	
Perustamis- ja järjestelymenot			
Tutkimus- ja kehittämismenot			
Konserniliikearvo			
Liikearvo	4		2 - 5
ATK-ohjelmistot	4		2 - 5
Muut	4		2 - 5
Yhteiset koulut	20		
Aluehälytyskeskus, osuus kalustohankintaan			
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoa		ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat		tasapoisto	
Hallinto- ja laitosrakennukset	40		20 - 50
Tehdas- ja tuotantorakennukset	25		20 - 30
Talousrakennukset	18		10 - 20
Vapaa-ajan rakennukset	25		20 - 30
Asuinrakennukset	40		30 - 50
Rakennusten peruskorvaukset	20		20 - 50
Kiinteät rakenteet ja laitteet		tasapoisto	
Kadut, tiet, torit ja puistot	18		15 - 20
Sillat, laiturit ja uimalat	20		10 - 30
Muut maa- ja vesirakenteet	25		15 - 30
Vedenjakeluverkosto	35		30 - 40
Viemäriverkko	35		30 - 40
Kaukolämpöverkko	25		20 - 30
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	18		15 - 20
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	11		10 - 12
Maakaasuverkko	22		20 - 25
Muut putki- ja kaapeliverkot	18		15 - 20
Sähkö-, vesi-, yms. laitojen koneet ja laitteet	15		10 - 20
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	18		15 - 20
Liikenteen ohjauslaitteet	12		10 - 15
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	12		10 - 15
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	18		15 - 20
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	11		8 - 15
Henkilö-, paketti- ja kuorma-autot			
Paloautot ja ambulanssit			
Muut kuljetusvälineet	6		4 - 7
Muut liikkuvat työkoneet	7		5 - 10
Traktorit ja maansiirtokoneet			
Muut raskaat koneet	12		10 - 15
Muut kevyet koneet	7		5 - 10
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	10		5 - 15
Atk-laitteet	4		3 - 5
Työkoneet ja laitteet			
Muut laitteet ja kalusteet	4		3 - 5
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat			
Taide- ja arvoesineet	ei poistoa		
Keskeneräiset hankkeet	ei poistoa		
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa		

7.5 Pysyvät vastaavat
PYSYVIEN VASTAAVIEN MUUTOKSET

Pysyvät vastaavat	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot (ATK-ohj.)	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja kesk.er.h.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 414,69	261 900,42	265 315,11	17 721 580,13	65 255 902,68	42 194 158,67	13 743,82	0,00	1 866 910,04	127 052 295,34
Lisäykset tilikauden aikana	10 955,00	0,00	10 955,00	0,00	831 170,49	2 687 041,41	42 842,00	0,00	934 694,98	4 495 748,88
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	129 837,34	0,00	0,00	70 000,00	199 837,34
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	173 666,30	780 523,84	0,00	0,00	0,00	0,00	954 190,14
Överf.->driften										
Sirot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	21 037,78	945 648,76	200 993,65	0,00	-1 167 680,19	0,00
utg	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ink	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	1 534,67	89 794,56	91 329,23	0,00	3 167 560,56	3 035 677,11	12 208,27	0,00	0,00	6 215 445,94
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	999,39	0,00	0,00	0,00	0,00	999,39
Poistamaton hankintameno 31.12.	12 835,02	172 105,86	184 940,88	17 547 913,83	62 159 027,16	42 661 334,39	245 371,20	0,00	1 563 924,83	124 177 571,41
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	12 835,02	172 105,86	184 940,88	17 547 913,83	62 159 027,16	42 661 334,39	245 371,20	0,00	1 563 924,83	124 177 571,41
Eliminoinnit (kaupunki ja liikelaitokset)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-127 314,75	-127 314,75
Kirjanpitoarvo 31.12.	12 835,02	172 105,86	184 940,88	17 547 913,83	62 159 027,16	42 661 334,39	245 371,20	0,00	1 436 610,08	124 050 256,66

Pysyvät vastaavat	Sijoitukset						Muut laina- ja muut saamiset		
	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Osakkeet osakkuus- ja muut omistus-yhteys- yritykset	Liikelaitosten peruspääoma- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Muut laina- saamiset	Muut saamiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	20 795 946,05	11 402 159,04	6 489,36	0,00	4 083 751,47	36 288 345,92	1 239 752,68	779 200,50	2 018 953,18
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	250 000,00	250 000,00	0,00	19 110,00	19 110,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	1 261,41	0,00	0,00	1 261,41	0,00	4 200,00	4 200,00
Sirot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	20 795 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 333 751,47	36 537 084,51	1 239 752,68	794 110,50	2 033 863,18
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	20 795 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 333 751,47	36 537 084,51	1 239 752,68	794 110,50	2 033 863,18
Eliminoinnit (kaupunki ja liikelaitokset)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-127 314,75	-127 314,75
Kirjanpitoarvo 31.12.	20 795 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 333 751,47	36 537 084,51	1 239 752,68	666 795,75	1 906 548,43

7.6 Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet	Lukumäärä	TP 2017	Lukumäärä	TP 2016
Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet, tili 1201				
Asunto Oy Dönsbyntie	111 330	47 136,92	111 330	47 136,92
Asunto Oy Karjaan Panorama	1 776	50 000,00	1 776	50 000,00
Kiinteistö Oy Bäljarsinpuisto	1 293	6 896,00	1 293	6 896,00
Kiinteistö Oy Karjaan kaupungin vuokratolat	1 449	1 218 521,53	1 449	1 218 521,53
Kiinteistö Oy Tranan	15 000	8 438,44	15 000	8 438,44
Karjaan Teollisuuskiinteistöt Oy	20	33 637,58	20	33 637,58
Kiinteistö Oy Knipnäs	148	24 891,76	148	24 891,76
Kiinteistö Oy Koskenkylänraitti	1 500	35 319,47	1 500	35 319,47
Kiinteistö Oy Pohjantie	15 000	126 921,50	15 000	126 921,50
Raseborgs hyresbostäder Ab	2 001	123 632,85	2 001	123 632,85
Tammisaaren Energia Oy		19 120 550,00		19 120 550,00
Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet, yhteensä		20 795 946,05		20 795 946,05
Kuntayhtymäosuudet, tili 1203				
HUS		9 219 057,05		9 219 057,05
Kärkulla		662 453,22		662 453,22
Länsi-Uudenmaan Ammattikoulutus kuntayhtymä		976 026,12		976 026,12
Eteva		163 832,74		163 832,74
Västra Nylands Folkhögskola		379 018,88		379 018,88
Uudenmaan liitto		1 771,03		1 771,03
Kuntayhtymäosuudet yhteensä		11 402 159,04		11 402 159,04
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet, tili 1205				
Kiinteistö Oy Jägarbacken	300	5 227,95	300	5 227,95
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet, yhteensä		5 227,95		5 227,95
Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet, tili 1207				
Fastighets Ab Trollet	7 500	0,00	7 500	1 261,41
Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet, yhteensä		0,00		1 261,41

Osakkeet ja osuudet	Lukumäärä	TP 2017	Lukumäärä	TP 2016
Muut osakkeet ja osuudet, tili 1210				
Asunto Oy Gumnärintie	504	21 191,68	504	21 191,68
Asunto Oy Såg	1141	39 627,85	1 141	39 627,85
Asunto Oy Ringvägen	254	4 271,96	254	4 271,96
Asunto Oy Björknäsgatan 24	86	92 113,37	86	92 113,37
Asunto Oy Björknäsgatan 37	73	38 262,75	73	38 262,75
Asunto Oy Bromarf Åsebo	105	47 140,22	105	47 140,22
Asunto Oy Jaktvägen 11	311	44 031,60	311	44 031,60
Asunto Oy Prästängsgatan 11-13	37	43 560,67	37	43 560,67
Asunto Oy Raseborgsvägen 20	224	27 919,20	224	27 919,20
Asunto Oy Torngatan 4	40	42 383,36	40	42 383,36
Asunto Oy Tuna	658	10 292,09	658	10 292,09
Asunto Oy Kiilantie 29	53	8 913,96	53	8 913,96
Asunto Oy Karjaan Naapurikatu 26	918	15 439,65	918	15 439,65
Asunto Oy Tallmoparken	878	28 057,11	878	28 057,11
Kiinteistö Oy Kaptensvägen 8	10	1 681,88	10	1 681,88
Kiinteistö Oy Axxell	5950	768 152,63	5 950	768 152,63
Axxell Utbildning Ab	200	203 200,00	200	203 200,00
Kunta-Asunnot Oy	6867	1 154 960,73	6 867	1 154 960,73
L-U Jätehuolto Oy	4305	289 619,61	4 305	289 619,61
Varuboden	8	26,91	8	26,91
Ab Det finlandssvenska kompetenscentret	20	1 600,00	20	1 600,00
Sosiaalitalo Oy	30	6 000,00	30	6 000,00
Osuuspankki Raasepori		100,00		100,00
Kuntarahoitus Oyj	25 630	27 276,22	25 630	27 276,22
Karjaan Puhelin Oy	2 820	40 410,35	2 820	40 410,35
Karjaan TV	18	3 027,38	18	3 027,38
Tammisaaren TV	3	504,56	3	504,56
Lohjan Puhelin	55	5 524,97	55	5 524,97
Salon seudun puhelin Oy	1	50,46	1	50,46
Pohjan näyttelyosuuskunta		840,95		840,95
Metsäliitto		30 000,00		30 000,00
Pohjan Palvelutalosaatiö		36 496,35		36 496,35
Skåldön vesiosuuskunta		500,00		500,00
Kuntien Tiera Oy	29 065	29 065,00	29 065	29 065,00
Novago Ab Oy / Yrityspalvelut Oy	29 156	56 854,20	29 156	56 854,20
Raaseporin Jäähalli Oy Ab		650 000,00		400 000,00
Katternö Kärnkraft Oy Ab	230	561 529,25	230	561 529,25
Muut osakkeet ja osuudet, yhteensä		4 333 751,47		4 083 751,47
Osakkeet ja osuudet yhteensä		36 537 084,51		36 288 345,92

Sijoitukset rahamarkkina- instrumentteihin	Lukumäärä	TP 2017	Markkinaarvo 31.12.		Ero
			€/kpl	yhteensä	
Aktia (A)	25 308	0,00	9,11	230 555,88	230 555,88
M-Real (B)	1 260	2 829,00	7,14	8 996,40	6 167,40
Neo Industrial (B)	100	66,50	5,01	501,00	434,50
Sampo Oyj	100	8 399,25	45,80	4 580,00	-3 819,25
Nordea	5 052	94,19	10,10	51 025,20	50 931,01
Sijoitukset rahamarkkina- instrumentteihin yhteensä		11 388,94		295 658,48	284 269,54

7.7 Vaihtuvat vastaavat, saamiset

Saamisten erittely	TP 2017		TP 2016	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Raaseporin kaupunki				
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Asiakassaamiset		77 281,91		79 285,69
Lainasaamiset	28 188 746,00	1 017 254,00	29 206 000,00	1 017 248,00
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	28 188 746,00	1 094 535,91	29 206 000,00	1 096 533,69
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Asiakassaamiset		80 068,02		80 502,89
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0,00	80 068,02	0,00	80 502,89
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Asiakassaamiset				1 897,36
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	1 897,36
Saamiset yhteensä	28 188 746,00	1 174 603,93	29 206 000,00	1 178 933,94

7.8 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman muutokset	TP 2017	TP 2016
Raaseporin kaupunki		
Peruspääoma 1.1	71 555 877,43	71 672 428,45
Peruspääoman lisäykset/vähennykset tilikauden aikana		-116 551,02
Peruspääoma 31.12	71 555 877,43	71 555 877,43
Arvonkorotusrahasto 1.1.	831 463,68	832 144,63
Muutokset	-20 795,72	-680,95
Arvonkorotusrahasto 31.12.	810 667,96	831 463,68
Kiinteistörahasto	507 742,26	507 742,26
Tammisaaren 450- vuotisjuhlarahasto 1.1.	97 888,97	97 853,37
Muutokset	36,67	35,60
Tammisaaren 450- vuotisjuhlarahasto 31.12.	97 925,64	97 888,97
Ekenäs seminariums minnesfond 31.12.	563,56	563,56
Yli-/alijäämä aikaisemmilta tilikausilta	-14 288 866,58	-15 672 522,02
Tilikauden yli-/alijäämä	8 511 305,39	1 383 655,44
Oma pääoma yhteensä (Raaseporin kaupunki)	67 195 215,66	58 704 669,32
Raaseporin Vesi		
Peruspääoma 1.1	9 975 546,55	9 975 546,53
Peruspääoman lisäykset tilikauden aikana		
Peruspääoma 31.12	9 975 546,55	9 975 546,53
Arvonkorotusrahasto 31.12.	1 249,46	1 249,46
Yli-/alijäämä aikaisemmilta tilikausilta	2 531 832,33	1 606 253,19
Tilikauden yli-/alijäämä	903 208,84	925 579,14
Oma pääoma yhteensä (Raaseporin Vesi)	13 411 837,18	12 508 628,32

Oman pääoman muutokset	TP 2017	TP 2016
Raaseporin kaupunki ja liikelaitokset		
Peruspääoma 1.1	71 555 877,43	71 672 428,45
Peruspääoman lisäykset/vähennykset tilikauden aikana		-116 551,02
Peruspääoma 31.12	71 555 877,43	71 555 877,43
Arvonkorotusrahasto 1.1.	832 713,14	833 394,09
Muutokset	-20 795,72	-680,95
Arvonkorotusrahasto 31.12.	811 917,42	832 713,14
Kiinteistörahasto	507 742,26	507 742,26
Tammisaaren 450- vuotisjuhlarahasto 1.1.	97 888,97	97 853,37
Muutokset	36,67	35,60
Tammisaaren 450- vuotisjuhlarahasto 31.12.	97 925,64	97 888,97
Ekenäs seminariums minnesfon 31.12.	563,56	563,56
Yli-/alijäämä aikaisemmilta tilikausilta	-11 757 034,25	-14 066 268,83
Tilikauden yli-/alijäämä	9 414 514,23	2 309 234,58
Oma pääoma yhteensä (Raaseporin kaupunki ja liikelaitokset)	70 631 506,29	61 237 751,11
Arvonkorotusrahasto		
	TP 2017	TP 2016
Raaseporin kaupunki		
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Maa- ja vesialueet 1.1.	831 463,68	832 144,63
Muutokset	-20 795,72	-680,95
Maa- ja vesialueet 31.12.	810 667,96	831 463,68
Osakkeet ja osuudet 31.12.		
Arvonkorotusrahasto yhteensä (Raaseporin kaupunki)	810 667,96	831 463,68
Raaseporin Vesi		
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Maa- ja vesialueet 31.12.	1 249,46	1 249,46
Arvonkorotusrahasto yhteensä (Raaseporin Vesi)	1 249,46	1 249,46
Raaseporin kaupunki ja liikelaitokset		
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Maa- ja vesialueet 1.1.	832 713,14	833 394,09
Muutokset	-20 795,72	-680,95
Maa- ja vesialueet 31.12.	811 917,42	832 713,14
Osakkeet ja osuudet 31.12.	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto yhteensä (Raaseporin kaupunki ja liikelaitokset)	811 917,42	832 713,14

7.9 Pakolliset varaukset

Erittely pakollisista varauksista	TP 2017	TP 2016
Raaseporin kaupunki		
Pakolliset varaukset eläkkeisiin 1.1.	170 500,00	170 500,00
Muutos vuoden aikana	-68 000,00	0,00
Pakolliset varaukset eläkkeisiin 31.12.	102 500,00	170 500,00
Tiedot perustuvat Kuntien Eläkevakuutuksen laskelmiin 29.1.2018 koskien muutoksia vuonna 2017.		
Pakolliset varaukset eläkkeisiin kaikkiaan	102 500,00	170 500,00
Raaseporin kaupunki		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	185 145,43	443 835,63
Muutos vuoden aikana - Pohjoissatama - kaupunginvaltuusto 9.6.2014 § 72	-1 675,56	-258 690,20
Muut pakolliset varaukset 31.12.	183 469,87	185 145,43
Tammisaaren valt päätti 17.10.2005 § 17 ottaa käyttöönsä 1 400 000 € määrärahan Österbyn entisen kaatopaikan maisemointiin.		
Karjaan valt päätti 20.6.2005 § 51 ottaa käyttöönsä 680 000 € määrärahan Bäljarsin ja Mustion entisten kaatopaikkojen maisemointiin.		
Tämä kirjanpitolautakunnan kuntajaoston suosituksen mukaisesti.		
Varaus puretaan toteutuneita menoja vastaan.		
Österbyn ent. kaatopaikan maisemointiin tehty 2 100 000 € varaus vuonna 2010		
Muut pakolliset varaukset kaikkiaan	183 469,87	185 145,43

7.10 Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma	01.01.2017	Uusia lainoja	Lyhennys	31.12.2017	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta					
Kotimaiset talletuspankit					
Kaupunki	23 495 768,29		4 145 486,86	19 350 281,43	
Raaseporin Vesi	2 695 902,16		438 597,34	2 257 304,82	
	26 191 670,45	0,00	4 584 084,20	21 607 586,25	
Kuntarahoitus Oy					
Kaupunki	40 561 113,42	5 000 000,00	6 958 692,00	38 602 421,42	
Raaseporin Vesi	5 113 241,00		627 541,00	4 485 700,00	
	45 674 354,42	5 000 000,00	7 586 233,00	43 088 121,42	
Lainat julkisyhteisöiltä					
Valtio	212 277,49		23 615,72	188 661,77	
Kuntien Eläkevakuutus	453 305,00		196 670,00	256 635,00	
	72 531 607,36	5 000 000,00	12 390 602,92	65 141 004,44	
Pitkäaikainen vieras pääoma, lyhennykset 2015					
Kaupunki				10 576 989,53	
Raaseporin Vesi				1 066 138,34	
				11 643 127,87	
Lainat jotka lankeavat maksettaviksi 5 vuoden tai pidemmän ajan kuluttua					
				Saldo 31.12.2022	31.12.2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta					
Kaupunki				15 098 569,82	21 684 487,43
Raaseporin Vesi				2 659 103,92	3 158 867,36
				17 757 673,74	24 843 354,79
Lainat julkisyhteisöiltä					
				90 570,70	158 240,00
				17 848 244,44	25 001 594,79
Lyhytaikainen vieras pääoma					
				31.12.2017	31.12.2016
Sekkitiliimiitti 10 000 000 €, Osuuspankki Raasepori				0,00	
Konsernitili, Osuuspankki Raasepori				725 848,30	1 195 300,43
Nordea (kuntatodistus)				18 000 000,00	5 000 000,00
Danske Bank Abp (kuntatodistus)				14 000 000,00	7 000 000,00
OP Yrityspankki Oyj (kuntatodistus)				3 000 000,00	
Kuntarahoitus Oy (kuntatodistus)				8 000 000,00	18 000 000,00
				43 725 848,30	46 459 240,11

7.11 Vastattavat, siirtovelat

Erittely siirtoveloista	TP 2017	TP 2016
Raaseporin kaupunki		
Valtionosuusennakot		
Korkojaksotukset	185 701,39	246 078,79
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	10 715 862,49	10 804 271,39
Siirtovelat yhteensä	10 901 563,88	11 050 350,18
Raaseporin Vesi		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	189 956,96	200 820,92
Korkojaksotukset	34 646,61	36 504,19
Siirtovelat yhteensä	224 603,57	237 325,11
Yhteensä	11 126 167,45	11 287 675,29

7.12 Vastuusitomukset, leasingvastuut ja muut taloudelliset vastuut

Vastuusitoumukset	TP 2017	TP 2016
Takaussitoumukset muille		
Alkuperäinen pääoma	21 348 349,08	21 913 035,66
Jäljellä oleva pääoma	12 717 790,45	13 100 406,44
Takaussitoumus / Kuntien takauskeskus		
Takausvastuu	157 179 535,00	136 968 271,00
Kattamaton takausvastuu		
Rahaston mahdollinen takausvastuu	103 882,23	102 237,73
Rahoitusvastuu (osuus kertyneestä alijäämästä)		
Eteva kuntayhtymä	19 954,25	13 070,88
Täytetakaus (Kunta-Aravat Oy)		
Alkuperäinen pääoma	3 487 045,38	3 571 139,34
Jäljellä oleva pääoma	0,00	249 736,82
Leasingvastuu	TP 2017	TP 2016
Danske Finance Oy Ab	7 108 431,13	6 715 274,08
3 Step IT (OP-Pankki)	1 448 175,74	1 235 861,98
	8 556 606,87	7 951 136,06
Johdannais sopimukset	TP 2017	TP 2016
Koronvaihtosopimus 1 (Raaseporin Vesi)		
Sopimuksen alkamispäivä 1.8.2006		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 750 000	1 875 000
Sopimuksen päättymispäivä 2.8.2021		
Vaihtuva korko 3 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 4,25 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-262 856	-346 751
Vakuus kaupungin kuntatodistusta vastaan		
Koronvaihtosopimus 2		
Sopimuksen alkamispäivä 2.1.2008		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	7 636 364	8 259 740
Sopimuksen päättymispäivä 2.1.2020		
Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 4,284 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-653 119	-1 002 884
Yksittäisen lainan (aiemmin Tammissaaren Energia) turvaaminen korkoriskiltä		
Koronvaihtosopimus 3		
Sopimuksen alkamispäivä 1.10.2012		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	0	10 000 000
Sopimuksen päättymispäivä 2.10.2017		
Vaihtuva korko 3 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 0,809 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0	-111 689
Vakuus kaupungin kuntatodistusta vastaan		

Koronvaihtosopimus 4		
Sopimuksen alkamispäivä 7.2.2013		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	10 000 000	10 000 000
Sopimuksen päättymispäivä 7.2.2023		
Vaihtuva korko 3 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 1,735 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-787 913	-1 059 042
Vakuus kaupungin kuntatodistusta vastaan		
Koronvaihtosopimus 5		
Sopimuksen alkamispäivä 19.2.2013		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	6 947 376	8 210 532
Sopimuksen päättymispäivä 20.2.2023		
Vaihtuva korko 3 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 1,341 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-239 654	-380 190
Yksittäisen lainan korkoriskiltä suojautuminen		
Koronvaihtosopimus 6		
Sopimuksen alkamispäivä 31.12.2013	854 000	1 281 000
Jäljellä oleva pääoma 31.12.		
Sopimuksen päättymispäivä 30.12.2019		
Vaihtuva korko 3 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 3,17 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-33 573	-72 568
Yksittäisen lainan (aiemmin Tammisaaren Energia) turvaaminen korkoriskiltä		
Koronvaihtosopimus 7		
Sopimuksen alkamispäivä 22.5.2015		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	6 315 792	7 157 896
Sopimuksen päättymispäivä 23.5.2022		
Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 0,508 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-81 438	-133 347
Yksittäisen lainan korkoriskiltä suojautuminen		
Koronvaihtosopimus 8		
Sopimuksen alkamispäivä 30.6.2015		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 750 000	2 406 250
Sopimuksen päättymispäivä 31.12.2021		
Vaihtuva korko 3 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 0,275 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-14 004	-27 502
Yksittäisen lainan korkoriskiltä suojautuminen		
Koronvaihtosopimus 9		
Sopimuksen alkamispäivä 30.9.2015		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	947 368	1 157 894
Sopimuksen päättymispäivä 30.3.2022		
Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 0,398 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-9 874	-15 783
Yksittäisen lainan korkoriskiltä suojautuminen		
Koronvaihtosopimus 10		
Sopimuksen alkamispäivä 19.11.2015		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	8 000 000	8 000 000
Sopimuksen päättymispäivä 19.11.2020		
Vaihtuva korko 3 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 0,149 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		
Vakuus kaupungin kuntatodistusta vastaan	-56 454	-103 028

Koronvaihtosopimus 11		
Sopimuksen alkamispäivä 24.5.2017		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	4 473 685	4 736 843
Sopimuksen päättymispäivä 24.5.2022		
Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 0,194 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-8 646	-18 719
Vakuus kaupungin kuntatodistusta vastaan		
Koronvaihtosopimus 12		
Sopimuksen alkamispäivä 24.5.2017		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	4 473 685	
Sopimuksen päättymispäivä 24.5.2022		
Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 0,110 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	4 498	
Vakuus kaupungin kuntatodistusta vastaan		
Muut taloudelliset vastuut		

Kaupunginvaltuusto päätti 4.12.2017 § 139, että Raaseporin kaupunki osallistuu ammattikorkeakoulun Yrkeshögskolan Novia biotalouden tutkijakollegion perusrahoitukseen enintään 150 000 eurolla per vuosi vuosina 2018-2022. Kaupungin maksuosuuden ehtona on, että Yrkeshögskolan Novia saa tutkijakollegiolle 250 000 €/v muuta perusrahoitusta. Kaupungin maksuosuus määräytyy 400 000 €/n/v kokonaisperusrahoituksen perusteella.

7.13 Palkkamenojen kehitys

Palkkakustannusten kehitys (verotilityksen muk.)	TP 2017	TP 2016	
Palkat päätoimesta			
Raaseporin kaupunki	60 859 263	62 974 141	
Raaseporin Vesi	977 455	993 012	
Palkat sivutoimesta			
Raaseporin kaupunki	955 722	787 873	
Raaseporin Vesi	3 342	3 369	
Luontoisedut			
Raaseporin kaupunki	301 738	283 539	
Raaseporin Vesi			
Eläkkeet			
Raaseporin kaupunki	15 885	15 790	
Raaseporin Vesi			
Työkorvaukset	2 085 667	1 894 398	
Lähdeveronalaiset palkat	2 352	19 041	
Palkkamenot yhteensä	65 201 424	66 971 163	
Henkilöstökulut	TP 2017	TP 2016	+/- %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	63 171 499,59	64 041 970,01	-1,4
Palkkoihin liittyvät korvaukset	-944 326,31	-1 039 036,88	-9,1
	62 227 173,28	63 002 933,13	-1,2
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	14 818 246,68	16 264 884,97	-8,9
Muut henkilösivukulut	2 762 610,66	3 761 255,69	-26,6
Tuloslaskelman mukaan yhteensä	79 808 030,62	83 029 073,79	-3,9
Aktivoidut henkilöstökulut	68 893,91	195 795,48	-64,8
Henkilöstökulut yhteensä	79 876 924,53	83 224 869,27	-4,0

7.14 Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	TP 2017	TP 2016
Raaseporin kaupunki		
Palkat ja palkkiot	62 243 364,15	63 124 958,40
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	14 627 383,25	16 063 020,65
Muut henkilösivukulut	2 725 321,87	3 707 868,62
Henkilöstökorvaukset	-940 632,93	-1 021 149,01
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	78 655 436,34	81 874 698,66
Raaseporin Vesi		
Palkat ja palkkiot	928 135,44	917 011,61
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	190 863,43	231 128,38
Muut henkilösivukulut	37 288,79	53 387,07
Henkilöstökorvaukset	-3 693,38	-17 887,87
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	1 152 594,28	1 183 639,19
Eliminoinnit		
Raaseporin Vesi		-29 264,06
Yhteensä	0,00	-29 264,06
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	79 808 030,62	83 029 073,79
Aktivoidut henkilöstökulut		
Raaseporin kaupunki	1 058,13	97 593,33
Raaseporin Vesi	67 835,78	98 202,15
Yhteensä	68 893,91	195 795,48
Henkilöstökulut yhteensä sis. aktivoidut kulut	79 876 924,53	83 224 869,27

7.15 Tilintarkastajien palkkiot

Tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Ab	TP 2017	TP 2016
tilintarkastuspalkkiot	39 195,40	58 905,14
tilintarkastajien antamat lausunnot	1 989,00	744,00
tilintarkastuslautakunnan sihteerinä toimiminen	13 155,13	5 838,36
muut palkkiot	12 472,70	15 154,67
Totalt	66 812,23	80 642,17

Kohtaan Muut palkkiot sisältyy Raaseporin kaupungin arvonlisäverotuksen läpikäynti koskien tilikautta 2017.

7.16 Muut liitetiedot

1. Pysyviin vastaaviin kuuluvan omaisuuden, eli omaisuuden, jonka poistot on aloitettu ennen 1.1.2009, osalta noudatetaan kunkin entisen kunnan poistosuunnitelmia, ja 1.1.2009 jälkeen aktivoidun omaisuuden suhteen noudatetaan Raaseporin poistosuunnitelmaa. Suunnitelmaa on tietyin osin muutettu ja täydennetty kaupunginvaltuuston päätöksellä 20.5.2013.
2. Kaupungin vaatimukset Lemminkäinen Oy:lle asfalttikartellioikeudenkäynnissä ovat 550 796,23 €, sekä korot noin 112 000 € (ilman viivästyskorkoja). Helsingin käräjäoikeus antoi 28.11.2013 asiassa tuomionsa ja tuomitsi yhtiön korvauksiin. Lemminkäinen Oyj on 9.1.2014 maksanut 369 098,72 € korvauksia, oikeudenkäyntikuluja ja korkoja, joita ei vielä ole kirjattu. Vastapuoli valitti tuomiosta Helsingin hovioikeuteen. Hovioikeuden 20.10.2016 antama ratkaisu asfalttikartellioikeudenkäynnissä oli Raaseporin kaupungille – kuten myös monelle muulle kuntakantajalle – huomattavasti käräjäoikeuden ratkaisua epäedullisempi. Kaupunginhallitus päätti 21.11.2016, että Raaseporin kaupunki hakee valituslupaa korkeimmalta oikeudelta voidakseen hakea muutosta Helsingin hovioikeuden asfalttikartelliasianssa antamaan tuomioon. Kaupungin anomus valitusluvasta Korkeimpaan oikeuteen hylättiin, mutta Lemminkäisen anomus (jossa kaupunki on vastaaja) jäi odottamaan ratkaisuja asioissa, joissa Korkein oikeus oli 6.9.2017 antanut valitusluvan.
3. Raaseporin kaupunki on 31 muun kunnan tapaan kantajana ns. puukartellijutussa Stora Ensoa, Metsäliittoa ja UPM-Kymmeneä vastaan Helsingin käräjäoikeudessa. Raaseporin kaupungin alustava vaatimus noin 1,13 miljoonaa euroa sekä korot. Asia on yhä vireillä Helsingin käräjäoikeudessa. Helsingin käräjäoikeus tuomitsi Raaseporin kaupungin maksamaan korvausta oikeuskuluista Metsäliitto Osuuskunnalle 53.585,50 euroa, UPM-Kymmene Oyj:lle 70.266,46 euroa ja Stora Enso Oyj:lle 77.971,50 euroa. Kaupunginhallitus on 19.2.2018 päättänyt valittaa Helsingin käräjäoikeuden päätöksestä 30.10.2017 Helsingin hovioikeuteen.
4. Kaupungilla on seuraavat sopimukset, jotka koskevat maankäyttöä, kaavavarauksia sekä esisopimuksia, joihin sisältyy taloudellisia velvoitteita:

Fiskars Oyj, sopimus kunnallistekniikan rakentamisesta, 26.4.2011, ei maankäyttömaksua, sen sijaan vuosittaiset suoritukset, jotka rahoitetaan kaupungin investointibudjetista. Sopimus täytetty kun kaava on toteutunut.

Kauppasatama, asemakaavamuutos (uusi prosessi), kaavahanke 7727, kaava ei vielä voimassa, tulevat velvoitteet koskien joukkoa infrastruktuuritoimenpiteitä (suunnitteluvarausopimus, liite A), kesäkuu 2014 Tulot saadaan tonttien luovutuksesta. Aikaisemmat kustannukset saastuneiden maa-ainesten poisviennistä läheisiltä kortteleilta perustuvat yllä mainittuun sopimukseen.

Billnäs Bruk Ab, kaavahanke 7669, maanomistaja maksaa osan kaavoituskustannuksista osapuolten välisen aiesopimuksen mukaisesti, kuitenkin enintään 90 000 €. Asemakaava on lainvoimainen. 40 382 euron suuruinen maankäyttömaksu on laskutettu vuoden 2017 aikana. Kaupunki on maankäyttöopimuksessa 28.8.2015 sitoutunut parantamaan alueen katuja ja kevyen liikenteen väyliä sekä vastaamaan niiden ylläpidosta.

Asemakaavamuutos Västra Nylands yrkesskola -aleelle, kaavahanke 7691 (Kustregionens utbildningsfastigheter), 18.3.2015, kaupungin velvoitteet katujen rakentamista koskien ovat sidoksissa myönnettyihin rakennuslupiin. Katuja ei vielä ole rakennettu sopimuksen mukaisesti. Osa maankäyttömaksusta (erä 1) laskutettu 2016, 47 500 euron erä 2 laskutettu vuonna 2017. Jäljellä on 47 500 euron suuruinen erä, joka laskutetaan vuonna 2018.

Kungsen II, asemakaavamuutos, kaavahanke 7743, sopimus asemakaavoituksen käynnistämisestä 15.12.2016 johon otettu mukaan tontin omistajan velvollisuus maksaa maankäyttömaksu, joka on myöhemmin tarkistettu koska rakennusoikeus tuli suunniteltua pienemmäksi. 10 617 euron suuruinen maankäyttömaksu laskutettu 2017. Ei velvoitteita infran toteuttamisen suhteen.

Oikotien liikealue, asemakaavan muutos, kaavahanke 7744, maankäyttösopimus (8.2.2017). 44 700 euron suuruinen maankäyttömaksu laskutettu vuoden 2017 aikana. Kaupungilla ei velvoitteita infran toteuttamisen suhteen.

5. Kaupunki on solminut rahoitussopimuksen Danske Finance Oyj:n kanssa koskien Karjaan tehostetun palveluasumisen kahta yksikköä, jäännösarvovastuu per 31.12.2017 5 997 309,29 euroa (6 220 530,43 euroa 2016) ja senioriasuntoja, jäännösarvovastuu per 31.12.2017 2 998 104,04 euroa (3 107 465,99 euroa 2016). Varsinainen leasingaika on viisi (5) vuotta, optiona sopimuksen jatkaminen jopa 25 vuotta. Vuokrasopimus solmitaan sisäisten palvelujen ja perusturvatoimialan välillä. Perusturvatoimiala vastaa huoneistojen eteenpäin vuokrauksesta.

Kaupunki on solminut rahoitussopimuksen Danske Finance Oyj:n kanssa koskien uuden paloaseman rakentamista Karjaalle, jäännösarvovastuu per 31.12.2017 3 838 261,87 euroa (3 963 548,08 euroa 2016). Varsinainen leasingaika on viisi (5) vuotta, optiona sopimuksen jatkaminen jopa 25 vuotta. Raaseporin kaupungin ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen välillä laaditaan vuokrasopimus.

Kaupunki on solminut rahoitussopimuksen Danske Finance Oyj:n kanssa koskien psykiatrian ja mielenterveydenhoidon yhteisen rakennuksen rakentamista Tammisaareen, jäännösarvovastuu per 31.12.2017 7 651 168,52 euroa (3 866 991,89 euroa 2016). HUSin ja kaupungin välillä on solmittu 30-vuotinen vuokrasopimus per 1.12.2017. HUS vuokraa 86 % tiloista toimintaansa varten. Rakennus valmistui lokakuussa 2017 ja kaupunginvaltuusto on valtuuttanut kaupunginhallituksen tekemään korkeintaan 8 000 000 euron arvoisen kiinteistöleasingosopimuksen. Varsinainen leasingaika on viisi (5) vuotta, optiona sopimuksen jatkaminen jopa 25 vuotta.

Yllämainittujen leasingkohteiden yhteenlaskettu jäännösarvovastuu oli 20 484 843,72 euroa per 31.12.2017.

Kaupunki on solminut rahoitusleasingosopimuksen Kuntarahoitus Oyj:n kanssa. Sopimus koskee Tammiharjun päärakennuksen saneerauksen rahoittamista kaupungin hallintoa varten. Rakentaminen aloitettiin elokuussa 2017 ja sen odotetaan valmistuvan lokakuussa 2018. Ei jäännösarvovastuuta per 31.12.2017.

6. Kehityssuunnittelija Eila Nieminen-Räntilän piti siirtyä maaseutuhallinnon mukana Inkooseen 1.1.2013 alkaen liikkeen luovutuksen periaatteiden mukaisesti. Kaupunginhallitus lakkautti viran, joka hänellä oli ollut Raaseporin kaupungissa. Nieminen-Räntilä valitti Helsingin hallinto-oikeuteen ja vaati, että hänen virkasuhteensa Raaseporin kaupungissa jatkuisi 1.1.2013 lähtien ja toistaiseksi. Hallinto-oikeus päätti, että virkaa ei olisi saanut lakkauttaa ja että hänen virkasuhteensa Raaseporin kaupungissa jatkuu. Raaseporin kaupunki katsoo, että Nieminen-Räntilän työsuhde siirtyi Inkooseen liikkeen luovutuksen johdosta ja siksi, että hänen työtehtävistään yli puolet olivat maaseutuhallinnon tehtäviä. Tässä vaiheessa asiassa on kyse taloudellisesta edusta asiakysymyksessä. Raaseporin kaupunki valitti Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Asia on tällä hetkellä korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

7.17 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositteista

Päiväkirja

Pääkirja

Tuloslaskelma

Tase

Kirjanpitoerittelyt

Käytetyt tositelajit

Raaseporin kaupunki

	tositenumerot	
001	Avaava tase	000001 - 000000
002	Muistiotositteet	004001 - 005213
003	Jako PT-tuotannon johtotehtävät	003001 - 003000
004	Jako PT-tuotanto tilaajayksiköille	003101 - 003099
009	Käyttöomiasuus	009001 - 009012
015	Tiliotetahtumat	015001 - 015445
030	Palkat	030001 - 030074
035	Toimeentulotuet	035001 - 035269
047	Ostoreskontra, suoritukset	047001 - 049252
100	Myyntireskontra, talousosasto	100001 - 100152
210	Ostoreskontra, Rondo R8	210001 - 256626
300	Myyntireskontra, sosiaalitoimisto	300001 - 300253
315	Myyntireskontra, terveydenhoito	315001 - 333082
320	Myyntireskontra, ulkopaikkakuntalaisten käynti	110001 - 110206
360	Myyntireskontra, musiikkiopisto	520001 - 521096
380	Myyntireskontra, hammashoito	380001 - 397415
400	Myyntireskontra, kansalisopisto	540001 - 545171
430	Myyntireskontra, koulutoimisto	430001 - 430778
450	Myyntireskontra, sis.palv.muut	450001 - 450447
460	Sisäinen laskutus	460001 - 460229
500	Myyntireskontra, museotoiminta	500001 - 500033
510	Myyntireskontra, kulttuuritoiminta	511001 - 511024
520	Myyntireskontra, vanhuushuolto	350001 - 365239
530	Myyntireskontra, vuokrat Sophiehemmet	115001 - 115223
540	Myyntireskontra, päivähoito	400001 - 408095
550	Myyntireskontra iltapäivähoito	116001 - 117406
560	Myyntireskontra, liikuntatoiminta	560001 - 560798
600	Myyntireskontra, yhdyskuntatekn.	600001 - 604026
700	Myyntireskontra, vuokrat	700001 - 703958
780	Myyntireskontra, asuntolainat	780001 - 780001
801	Myyntireskontra, suoritukset	800001 - 803013

Raaseporin Vesi

001	Tilinavaus	000001 - 000000
002	Muistiotositteet	002001 - 002107
009	Käyttöomaisuus	009001 - 009012
013	Sonet varasto, Tammisaari	013060 - 013098
015	Tiliotetahtumat	015001 - 015319
030	Palkat	030001 - 030045
047	Ostoreskontra, suoritukset R8	049001 - 049249
210	Ostoreskontra, Rondo R8	210001 - 212635
601	Myyntireskontra, suoritukset	600001 - 600552
800	Myyntireskontra, vesilaskutus Komartek	800001 - 826840
810	Myyntireskontra, muu työlaskutus	860001 - 860388

8. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET SEKÄ MENETELMÄT

Konsernin sisäiset liiketapahtumat ja tuet

Konserniyhteisöjen sisäiset tulot ja menot sekä saatavat ja velat on eliminoitu. Konserniyhteisöjen ja kunnan osaomistamien kuntayhtymien sisäiset menot ja tulot on myös eliminoitu lukuunottamatta pienet tapahtumat jotka eivät vaikuttaisi mainittavasti konsernitilinpäätöksen sisältöön. Olennaiset sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisten omistusten eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelman mukaiset poistot

Tytäryhteisöjen poistosuunnitelmia on sovellettu sellaisinaan konsernissa vuodesta 2014 lähtien. Poistot on sovitettu yhtiön harjoittamaan toimintaan ja noudattavat täten konsernin laskentatoimiperiaatteita.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poistoerot ja varaukset

Poistoerot ja varaukset tytäryhteisöjen taseissa on konsernitaseessa jaettu omaan pääomaan ja piilevään verovelkaan ja muutokset niissä on konsernituloslaskelmassa jaettu piilevään verovelkaan ja tilikauden tulokseen.

Toimintatuotot

	TP 2017	TP 2016
Raaseporin kaupunki yhteensä (sis. valm omaan käyttöön) (katso 7.2.)	29 492	30 573
Liikevaihto		
Kuntayhtymät	61 001	57 281
Tammisaaren Energia Oy + muut yhteisöt	18 210	18 638
Vuokra- sekä muut kiinteistötulot kiinteistöyhtiöissä	3 165	3 202
Eliminoinnit konsernissa		
Raaseporin kaupunki	-364	-380
Kiinteistöyhtiöt	-314	-543
Kuntayhtymät	-1 498	-1 346
Tammisaaren Energia Oy + muut yhtiöt	-4 476	-4 406
Yhteensä	105 216	103 019

Satunnaiset tuotot ja kulut

	TP 2017	TP 2016
HUS	165	1
Yhteensä	165	1

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja tappiot

	TP 2017	TP 2016
Raaseporin kaupunki	katso 7.3.	
Kuntayhtymät		
Myyntivoitot		
maa- ja vesialueista	10	7
rakennuksista	14	4
muut	55	6
Myyntivoitot yhteensä	78	17
Myyntitappiot	10	2

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet Aineettomat oikeud. ja muut pitkäaik.menot.	Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
		Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja irtaimisto	Muut aineelliset hyöd.	Ennakkomaksut ja kesken. er.hank.	
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 767	19 938	101 277	46 264	22 107	10 985	5 110	205 681
lisäykset tilikaudella	35	401	2 025	2 724	3 142	256	4 032	12 579
rahoitusosuudet tilikaudella	50	0	0	130	0	0	70	200
vähennykset tilikauden aikana	2	201	839	0	14	4	50	1 109
siirrot erien välillä	219	-1	2 660	963	683	0	-4 511	-206
tilikauden poisto	582	0	5 549	3 284	2 660	565	0	12 058
arvonalennukset ja yhtiöittämistuloksen eliminointi	0	0	1	0	0	0	0	1
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 387	20 137	99 572	46 536	23 257	10 673	4 511	204 686
Arvonkorotukset								
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	0	0	0	0	0	0
Lisäpoistot konsernitilinpäätöksessä	0	0	0	0	0	0	0	0
Konsernitilinpäätös 31.12.	1 387	20 137	99 572	46 536	23 257	10 673	4 511	204 686

Sijoitukset

	Sijoitukset			Muut laina- ja muut saamiset		Yhteensä
	Kunta-yhtymän- osuudet	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Muut lainasaamiset	Muut saamiset	
Poistamaton hankintameno 1.1.	0	472	5 646	498	8	6 624
lisäykset tilikaudella	0	41	833	0	20	894
rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0
vähennykset tilikauden aikana	0	0	104	0	24	128
siirrot erien välillä	0	2	0	0	0	2
tilikauden poisto	0	0	0	0	0	0
arvonalennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	0	515	6 375	498	4	7 392
Arvonkorotukset						
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	515	6 375	498	4	7 392

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus.	Konsernin omistus	Kuntakonsernin osuus		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta / tapp.
Tytäryhteisöt						
KOy Karjaan vuokra-asunnot	Raasepori	100 %	100 %	1 262	2 053	0
KOy Dönsby	Raasepori	100 %	100 %	322	4 561	0
KOy Pohjantie	Raasepori	100 %	100 %	234	2 808	0
Raaseporin Vuokra-asunnot Oy	Raasepori	100 %	100 %	83	48	11
Karjaan Teollisuuskiinteistöt Oy	Raasepori	100 %	100 %	71	0	9
AsOy Karjaan Panorama	Raasepori	100 %	100 %	19	15	-3
Tammisaaren Energia Oy	Raasepori	100 %	100 %	18 878	37 250	228
KOy Bäljarsinpuisto	Raasepori	86,2 %	86,2 %	16	197	0
KOy Knipnäs	Raasepori	84,57 %	84,57 %	778	4 418	0
Raaseporin Kehitys Oy	Raasepori	100 %	100 %	502	0	-1
			Yhteensä	22 165	51 348	245
Kuntayhtymät						
HUS	Helsinki	2,407 %	2,407 %	9 591	16 891	47
Kärkulla samkommun	Parainen	7,53 %	7,53 %	972	1 738	62
Uudenmaan Liitto	Helsinki	2,68 %	2,68 %	34	247	0
Eteva kuntayhtymä	Mäntsälä	1,6 %	1,6 %	243	811	9
Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	Lohja	7,88 %	7,88 %	2 772	521	49
Västra Nylands Folkhögskola	Raasepori	56,255 %	56,255 %	716	178	4
			Yhteensä	14 327	20 386	171
Osakkuusyhteisöt						
KOy Jägarbacken	Raasepori	30 %	30 %	2	31	0
			Yhteensä	2	31	0
Muut omistusyhteisyydet (ei yhdistetty)						
Pohjan Palveluasuntosäätiö	Raasepori					

Saamisten erittely	TP 2017	TP 2016
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	818	964
Muut saamiset		
Raaseporin kaupunki	319	478
Kuntayhtymät	19	6
Tammisaaren Energia Oy + muut yhtiöt	480	480
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	11 571	11 287
Myynti- ja muut saamiset		
Raaseporin kaupunki	5 544	6 138
Kiinteistöyhtiöt	41	67
Kuntayhtymät	2 190	1 575
Tammisaaren Energia Oy + muut yhtiöt	3 026	3 314
Siirtosaamiset	770	193
Yhteensä	12 389	12 251

Lyhytaikaisiin saamiin sisältyvät oleelliset siirtosaamiset	TP 2017	TP 2016
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	11 571	11 287
joista siirtosaamia	770	193
joista Raaseporin kaupunki	81	87
muut oleelliset siirtosaamiset konsernissa		
KELA korvaukset työterveyshoidosta	115	188
kuntayhtymien projektisaamiset	43	44

Oman pääoman muutokset	TP 2017	TP 2016
Peruspääoma 1.1.	71 556	71 672
Lisäykset	0	0
Vähennykset	0	117
Peruspääoma 31.12.	71 556	71 556
Arvonkorotusrahasto 1.1.	833	833
Lisäykset	0	0
Vähennykset	21	0
Arvonkorotusrahasto 31.12.	812	833
Muut rahastot 1.1.	2 250	2 250
Lisäykset	44	3
Vähennykset	11	3
Muut rahastot 31.12.	2 283	2 250
Yli-/alijäämä aikaisemmilta tilikausilta	-20 995	-24 473
Tilikauden yli-/alijäämä	12 256	3 493
Oma pääoma yhteensä	65 912	53 659

Erittely pakollisista varauksista	TP 2017	TP 2016
Varaukset eläkkeisiin		
Raaseporin kaupunki (katso 7.9.)	103	171
Muut, HUS	24	27
	127	198
Muut varaukset		
Raaseporin kaupunki (katso 7.9.)	183	185
Muut, HUS		
potilasvahinkovakuutus	1 152	1 235
muut	116	72
	1 452	1 492
Varaukset yhteensä	1 579	1 690

Muiden velkojen erittely	TP 2017	TP 2016
Pitkäaikaiset yhteensä	84 331	89 009
Liittymismaksut		
Raaseporin kaupunki	4 115	3 749
Kuntayhtymät	0	35
Tammisaaren Energia Oy	5 062	4 919
Laskennalliset verovelat		
Tammisaaren Energia Oy	476	254
Kiinteistöyhtiöt	692	623
Kuntayhtymät	41	0
Muut velat		
Raaseporin kaupunki	53 555	60 201
Kiinteistöyhtiöt	11 413	12 168
Kuntayhtymät	8 977	7 060
Tammisaaren Energia Oy + muut yhtiöt		
Lyhytaikaiset yhteensä	89 377	92 447
Yhteensä	173 708	181 456

Erittely lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan sisältyvistä olennaisista siirtovelosta	TP 2017	TP 2016
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	89 377	92 447
joista siirtovelkoja	17 793	12 340
joista Raaseporin kaupunki (katso 7.11.)	11 126	11 288
muut lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan sisältyvät siirtovelat		
palkkojen ja henkilösivukustannusten jaksotukset	6 170	5 855
korjojaksotukset	69	72
muut menojäämät	361	356
takuuvuokrat	12	22

Erittely konserniyhtiöiden vastuusitoumuksista sekä leasingvastuista	TP 2017	TP 2016
Vastuusitoumukset eritelty yritysten omien tilinpäätösten mukaisesti.		
Kiinnitetyt velkakirjat		
lainat	6 499	6 866
rakennukset	3 823	3 827
rakennusten vuokraoikeudet	13 044	13 045
Vuokravastuut	12 129	871
Leasingvuokrasopimusvastuut	801	720
Erittelemättömät sekä muut vastuusitoumukset	4 816	3 635
Raaseporin kaupungin takaus konserniyhtiöille	6 499	6 866

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset 31.12.2017

Kuntayhtymä	Tasearvo 01.01.	%	Lisäykset tili- kaudella	Väh. tili- kaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspää omasta	Ero
H U S	9 219 057,05	2,407 %			9 219 057,05	9 417 462,71	-198 405,66
Eteva kuntayhtymä	163 832,74	1,6 %			163 832,74	257 890,45	-94 057,71
Kårkulla samkommun	662 453,22	7,53 %			662 453,22	662 836,38	-383,16
Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskeskus	976 026,12	7,88 %			976 026,12	1 034 916,48	-58 890,36
Västra Nylands Folkhögskola	379 018,88	56,255 %			379 018,88	379 018,01	0,87
Uudenmaan Liitto	1 771,03	2,68 %			1 771,03	2 726,30	-955,27
	11 402 159,04				11 402 159,04	11 754 850,33	-352 691,29

9. Allekirjoitukset

Raaseporin kaupungin kaupunginhallitus 26 maaliskuuta 2018.

Anders Walls
puheenjohtaja

Isabella Alén

Filip Björklöf

Jan-Mikael Ekholm

Maarit Feldt-Ranta

Camilla Grundström

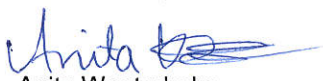
Linnea Henriksson

Mats Lagerstam

Kati Sointukangas

Anita Westerholm

Harry Yltävä

Ragnar Lundqvist
kaupunginjohtaja

Edellä mainittu tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti.

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Raasepori 10. huhtikuuta 2018

RDO Auditorioy

HT

Helge Vuost'

JHT, HT

RASEBORGS VATTEN
RAASEPORIN VESI

TILINPÄÄTÖS 2017

Sisällysluettelo

1. Toimintakertomus vuodelle 2017	
1.1. Toimintaidea, visio	1
1.2. Vesilaitoksen johtajan katsaus	2
1.3. Organisaatio ja henkilöstö	3
1.4. Talous ja esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	4
1.5. Vedenhankinta	5
1.6. Vedenjakelu ja viemäröinti	7
1.7. Hulevesien käsittely	8
1.8. Jätevedenpuhdistus	9
1.9. Laajennukset ja saneeraukset	12
2. Tuloslaskenta	13
3. Tase	14
4. Yhteenveto toiminnasta	15
5. Investointitaulukko	18
6. Rahoituslaskelma	19
7. Liitetiedot	
7.1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	20
7.2. Toimintaidea, visio	20
7.3. Pysyvät vastaavat	21
7.4. Muuttuvat vastaavat, saamiset	22
7.5. Oma pääoma	22
7.6. Vieras pääoma	22
7.7. Yli 5 vuoden jälkeen maksettavaksi lankeavat lainat lyhennyssuunnitelman mukaisesti	23
7.8. Siirtovelat	23
7.9. Työntekijöiden lukumäärä	23
7.10. Henkilöstökulut	23
7.11. Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositteista	24
8. Hulevesien eriyty	
8.1. Tuloslaskennan toteuma	25
8.2. Taseen toteuma	26
8.3. Rahoituslaskelman toteuma	27
9. Tilinpäätöslaskelman eriytettyjen toteutumien liitetiedot	
9.1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	28
9.2. Pysyvien vastaavien muutokset	28
10. Allekirjoitukset	29

1 Toimintakertomus vuodelle 2017

1.1 Toimintaidea, visio

Raaseporin Vesi vastaa kaupunginvaltuuston vahvistamien toiminta-alueiden vesihuollosta.

Toimintamme periaatteena on

- hyvä palvelu
- osaava ja motivoitunut henkilöstö
- teknis-taloudellisesti tarkoituksenmukainen toiminta.

Kehitämme toimintaamme asiakkaiden tarpeiden sekä Raaseporin kaupungin kehityksen mukaan.

- Kehitämme ammattitaitoamme.
- Tuemme oikeudenmukaista ja kannustavaa palkkapolitiikkaa.
- Teemme Raaseporin vesihuoltoa koskevia aloitteita.
- Parannamme
 - tekniikkaamme
 - kustannustietoisuuttamme
 - kannattavuuttamme.

1.2 Vesilaitoksen johtajan katsaus

Kun Raaseporin kaupungin ja Raaseporin Veden kymmenes toimintavuosi on edessä, voimme tyytyväisinä todeta, että viime vuosien muutokset ja henkilöstön kiitettävä panostus ovat johtaneet talouden kuntoon saamiseen.

Talouden ollessa vakaa voimme nyt luottavaisin mielin ryhtyä tekemään jotakin huomattavalle korjausvelalle. Korjausvelka, jota lasketaan olevan noin 12 milj. €, vaatii kattavan toimenpideohjelman, jonka perustyö on jo aloitettu.

Koko toiminnan keskittämisestä yhteen toimipisteeseen on nyt vuoden kokemus. Järjestelyn käytännön hyöty on huomattava, mutta ymmärrettävistä syistä muutos on myös herättänyt jonkin verran ärtymystä.

Muutoksen haitoista ja hyödyistä keskustellaan henkilöstön kanssa tulevan vuoden kehityskeskusteluissa.

Uusi haaste oli kaupunginjohtajan tekemä aloite, jonka mukaan tuli selvittää tehokkaampaa yhteistyötä Tammisaaren Energia Oy:n kanssa, tai vaihtoehtoisesti liittyä osaksi sitä. Selvitystyö käynnistyi myöhäisyyksyllä. Jatkopäätöksen perustana olevan ensimmäisen raportin tuli olla valmis vuoden 2018 alussa.

Vaikka usea meistä kyseenalaistaa aloitteen ja vaikka tiedämme kokemuksesta, että muutoksista koituu aina sekä hyötyä että haittaa, meidän tulee avoimin mielin kohdata haaste. Ennen kuin jatkosta päätetään, on punnittava hyödyt ja haitat.

Yhteisenä tavoitteena tulisi olla parempi kokonaispalvelu asukkaille, mutta siihen päästäksemme, koko teknisen toimialan pitäisi olla mukana.

Tekniseltä näkökannalta kulunut vuosi ei muutoin ole tuonut mitään suurempia yllätyksiä. Vedenhankinnan, vedenjakelun, viemäröinnin ja jäteveden käsittelyn henkilöstö on hoitanut ansiokkaasti.

Henkilöstö ja johtokunta ansaitsevat suuren kiitoksen hyvin suoritetusta työstä!

Raaseporissa 29.1.2018

Tom Törnroos
vesilaitoksen johtaja

1.3 Hallinto ja henkilöstö

Raaseporin Vedellä oli vuoden lopussa 21 päätoimista ja 2 osa-aikatoimista (5 %) työntekijää. Kuukausipalkkalaisia oli 13 ja tuntipalkkalaisia 8. Henkilöstön keski-ikä on 47,6 vuotta. Alla olevasta taulukosta näkyvät työntekijöiden ikäjakauma ja palkkajako:

Ikäjakauma	Kuukausipalkka	Tuntipalkka	Yhteensä
20–29	3		3
30–34	1	1	2
35–39			
40–44		1	1
45–49	2	1	3
50–54	1	2	3
55–59	4	1	5
60–64	2	2	4
Yhteensä	13	8	21

Osa-aikatoimisia työntekijöitä (5 %) ei ole huomioitu em. ikäjakaumassa.

ORGANISAATIOKAAVA

Kahdella puhdistamon hoitajalla on työnjohtovastuu.

Henkilöstö on työskennellyt yhdessä vuorossa; päivystys on toiminut työajan jälkeen.

Johtokunnan kokoonpano 31.12.2017

Vakinaiset jäsenet	Varajäsenet
puheenjohtaja Mikael Borgman	Linnéa Henriksson
varapuheenjohtaja Petri Palin	Veijo Kämppi
Tina Nykänen–Lindqvist	Mona Wickström
Per Falenius	Erik Munsterhjelm
Kerstin Gottberg	Lenita Vanhapelto
Tom Rehn	Rune Westerlund
Cynthia Moed–Ring	Dick Mannström

Linnéa Henriksson, kaupunginhallituksen edustaja

Johtokunta kokoontui 8 kertaa.

1.4 Talous

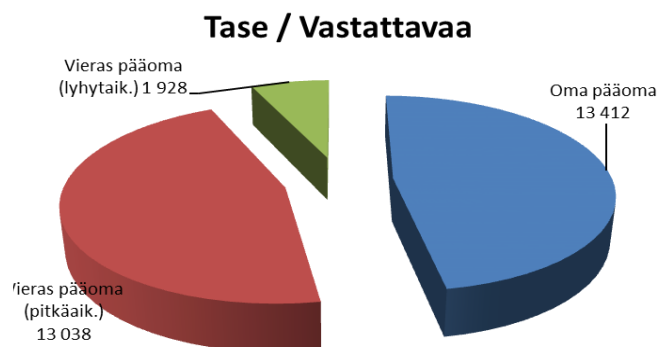
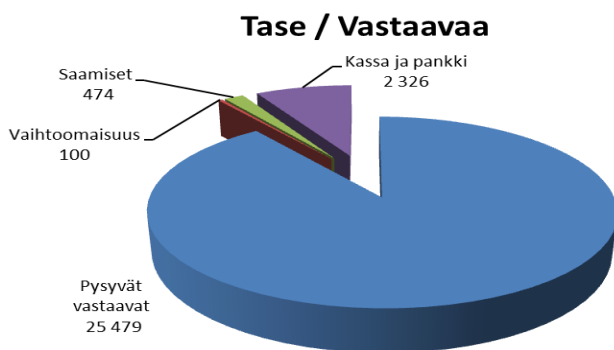
Vedenmyynti nousi 1 365 659 m³:iin ja liikevaihto 6 139 287 €:oon.
Kuluvana vuonna ylijäämää oli 903 209 €.

Talousarvion mittareihin verrattaessa voidaan todeta, että 4,50 €/n/m³ tulot ylittävät talousarvion 10 senttiä ja että 2,26 €/n/m³ menot alittavat talousarvion 17 senttiä.

Johtokunta ehdottaa, että 903 209 €:n ylijäämä siirretään liikelaitoksen taseessa tilikauden ylijäämä-/alijäämätilille omaan lukuun.

Raaseporin Veden tuotto kaupungille	598 533 €
Korkokulut	185 787 €
Pitkäaikaista vierasta pääomaa	13 038 403 €

(1 000 €)

1.5 Vedenhankinta

Kansjerfin vedenottamo

Kuluneena vuotena pumpattiin pohjavettä 12 vedenottamolta. Näistä tärkeimpiä ovat Ekerön, Koivuniemen, Maasillan, Meltolan, Korsnäsin ja Brödtorpin vedenottamot. Vettä pumpattiin kaikkiaan 1 657 322 m³ (1 578 814 m³), mikä antaa vuorokauden keskiarvoksi 4 541 m³ (4 313 m³). Vettä myytiin 1 365 659 m³ (1 385 133 m³).

Pumpatun ja myydyin vesimäärän erotus eli 291 663 m³, 17,5 %, (193 681 m³, 12,3 %) muodostuu johtoverkon huuhtelemiseen käytetystä vedestä, vuotovedestä ja tulipalon alkujen sammuttamiseen käytetystä vedestä.

Kaikkien vedenottamoiden raakaveden pH tarkistettiin lipeällä, soodalla tai kalkkikivellä Mjölmarbyn ja Lindnäsin vedenottamoiden raakaveden pH:ta lukuun ottamatta. Mjölmarbyn raakavesi pumpataan aktiivihiihisuodattimien läpi torjunta-aineiden vähentämiseksi, kun taas tiehallinto käyttää Lindnäsin vedenottamon vettä vain teknisenä vetenä. Finnäsin vedenottamo jatkoi suojakloorausta veden laadun turvaamiseksi.

Nybyn ja Meltolan vedenottamoihin asennettiin UV-lamput.

UV-lamppuja on nyt asennettu Koivuniemen, Västervikin, Maasillan, Brödtorpin, Korsnäsin, Nybyn ja Meltolan vedenottamoihin.

Vedenottamo	Vettä pumpattu m ³ /v	
	2016	2017
Ekerö	469 121	493 103
Maasilta	165 284	130 417
Meltola	195 558	302 915
Koivuniemi	318 906	314 820
Brödtorp	116 959	153 240
Nyby	64 790	53 101
Korsnäs	107 642	101 638
Mjölmarby	28 508	33 563
Västervik	90 261	52 642
Finnäs	3 767	4 262
Kansjerf	17 255	16 894
Manibacka	763	727
Yhteensä	1 578 814	1 657 322

Yhteenveto analyysin tuloksesta:

Tammisaaren alue

Vuosi 2017		Yhteenveto tuloksista A													
		V=vaatimus, S=suositus													
		Escherichia coli	Clostridium perfringens, litot mukaankiukien	Koliformiset bakteerit	Haju	Maku	Sameus	Väri	pH	Sähkönjohtavuus	Rauta	Mangaani	Alumiini	Ammonium	Nitriitti
		0 pmy/100 ml	0 pmy/100 ml	0 pmy/100 ml	1=käyttäjien hyväksyttävissä, ei muutosta, 2=ei ole hyväksyttävissä, on muutos				6.5 - 9.5	2500 µS/cm	200 µg/l	50 µg/l	200 µg/l	0,50 mg/l	0,50 mg/l
V	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	V	
YHTIENVETO VEDENJAKELUALUEEN TULOKSISTA															
Tutkittujen näytteiden lukumäärä (kpl)	27	0	27	16	16	16	16	16	16	16	16	3	16	3	
Vaatimuksen/suosituksen mukaisia tutkimustuloksia (kpl)	27	0	27	16	16	16	16	16	16	16	16	3	16	3	
Vaatimuksen/suosituksen vastaisia tutkimustuloksia (kpl)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vaatimuksen/suosituksen vastaisia tutkimustuloksia (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Muuttujan tutkimustulosten keskiarvo	0							7,7	211	2	1	8	0,00	0,00	
Vaatimuksen/suosituksen vastaisten tulosten keskiarvo															
Suurin tutkimustulos	0	0	0					8,0	358	32	10	24	0,01	0,00	
Pienin tutkimustulos	0	0	0					7,5	154	0	0	0	0,00	0,00	
pH <6,5 Tulosten lukumäärä								0							
pH >9,5 Tulosten lukumäärä								0							
pH <6,5 Tulosten summa								0,0							
pH >9,5 Tulosten summa								0,0							
Tutkimustulosten summa	0	0	0					122,7	3371	32	10	24	0,02	0,00	
Vaatimuksen/suosituksen vastaisten tulosten summa	0	0	0					0,0	0	0	0	0	0,00	0,00	

Karjaan alue

Vuosi 2017		Yhteenveto tuloksista A													
		V=vaatimus, S=suositus													
		Escherichia coli	Clostridium perfringens, litot mukaankiukien	Koliformiset bakteerit	Haju	Maku	Sameus	Väri	pH	Sähkönjohtavuus	Rauta	Mangaani	Alumiini	Ammonium	Nitriitti
		0 pmy/100 ml	0 pmy/100 ml	0 pmy/100 ml	1=käyttäjien hyväksyttävissä, ei muutosta, 2=ei ole hyväksyttävissä, on muutos				6.5 - 9.5	2500 µS/cm	200 µg/l	50 µg/l	200 µg/l	0,50 mg/l	0,50 mg/l
V	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	V	
YHTIENVETO VEDENJAKELUALUEEN TULOKSISTA															
Tutkittujen näytteiden lukumäärä (kpl)	18	0	18	6	6	6	6	6	6	15	16	3	6	6	
Vaatimuksen/suosituksen mukaisia tutkimustuloksia (kpl)	18	0	18	6	6	6	6	6	6	15	16	3	6	6	
Vaatimuksen/suosituksen vastaisia tutkimustuloksia (kpl)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vaatimuksen/suosituksen vastaisia tutkimustuloksia (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Muuttujan tutkimustulosten keskiarvo	0							7,8	233	5	1	0	0,00	0,00	
Vaatimuksen/suosituksen vastaisten tulosten keskiarvo															
Suurin tutkimustulos	0	0	0					8,3	246	49	11	0	0,01	0,00	
Pienin tutkimustulos	0	0	0					7,4	220	0	0	0	0,00	0,00	
pH <6,5 Tulosten lukumäärä								0							
pH >9,5 Tulosten lukumäärä								0							
pH <6,5 Tulosten summa								0,0							
pH >9,5 Tulosten summa								0,0							
Tutkimustulosten summa	0	0	0					46,7	1398	76	23	0	0,02	0,00	
Vaatimuksen/suosituksen vastaisten tulosten summa	0	0	0					0,0	0	0	0	0	0,00	0,00	

1.6 Vedenjakelu ja viemärointi

Uusi vesimittari

Toiminta-alue kattaa nykyisen jaon mukaan 6 erillistä aluetta. Näistä suurimmat ovat Tammisaaren, Karjaan ja Pohjan keskustan alueet. Kyseisiin alueisiin sisältyvät sekä vesi- että jätevedenkäsittely. Jätevedet puhdistettiin keskitetysti Skeppsholmenin ja Karjaan-Pohjan puhdistamoissa.

Bromarvissa, Finnäsissä ja Manibackassa on erilliset jakeluverkostot. Bromarvissa jätevedet puhdistettiin paikallisessa puhdistamossa; Finnäsissä ja Manibackassa on järjestetty vain vedenjakelu.

Kuluneena vuotena johtoverkkoon liittyi 21 uutta asiakasta, Vesilaitos otti vuoden lopussa vastuun Fiskarsin yhtiön rakentamasta Skogbyn vesihuoltotekniikasta. 30 päävesijohdon vuotoa korjattiin ja 28 vanhaa liittymää uusittiin.

Tekniikkaa rakennettu per 31.12 2017	
Vesi	397,6 km
Jätevesi	420,1 km
Paineenkorotusasema	8 kpl
Vesitorni	3 kpl
Jätevedenpumppaamo	138 kpl
Puhdistamo	3 kpl

1.7 Hulevesien käsittely

Stallörsparken

Hulevedellä tarkoitetaan kiinteistöjen, katujen ja muiden yleisten alueiden sade- tai sulamisvesiä, jotka johdetaan kaupungin hulevesien johtoverkkoon.

Vesihuoltolain mukaan hulevesipalvelut tulee kunnan kirjanpidossa eriyttää kunnan muista toiminnoista. Niin ikään tulee sopia kaupungin ja vesilaitoksen laajennus- ja kunnossapitotöiden teknisestä vastuunjaosta.

Vesilaitos hoiti hulevesien käsittelyn sopimuksen mukaisesti v. 2017.

Kuluneena vuotena uusiin hulevesijohtoihin investoitiin kaikkiaan 222 454,81 €, ja nykyisten johtojen ylläpitoon käytettiin 26 723,30 €.

Hulevesijohtoverkon kirjanpitoarvo per 31.12.2017 oli 2 740 130,84 €.

Hulevesien käsittelykustannukset laskutettiin yhdyskuntatekniseltä osastolta.

1.8 Jätevedenpuhdistus

Karjaa–Pohjan puhdistamo

Jätevedenpuhdistamoissa puhdistettiin kuluneena vuotena 2 911 889 m³ jätevettä. Puhdistamojen tekniikka vaihtelee, mutta puhdistamisen pääperiaate on sama kaikissa laitoksissa. Kaksi suurta puhdistamoa toimi erinomaisesti kuluneena vuotena.

Jätevesi puhdistettiin mekaanisesti, biologisesti ja kemiallisesti.

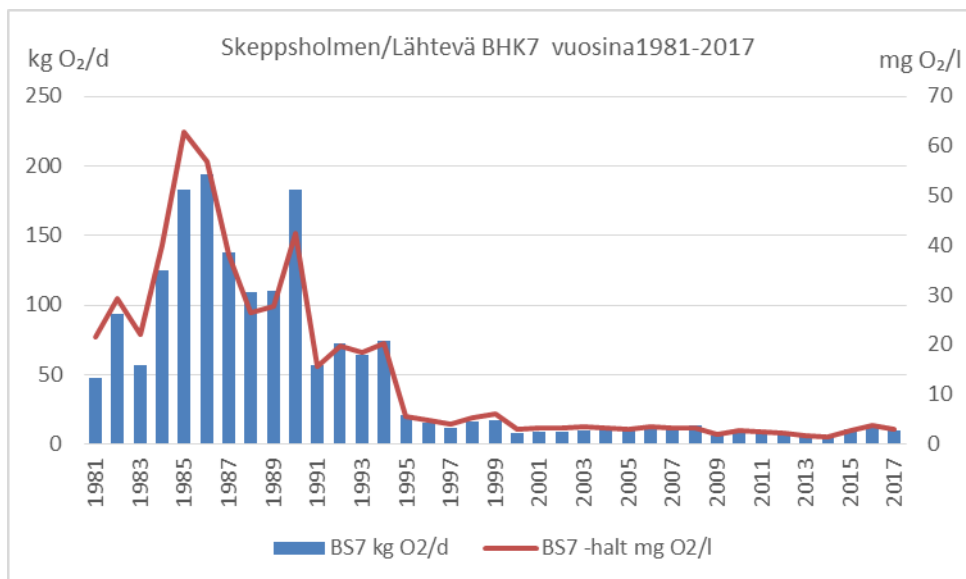
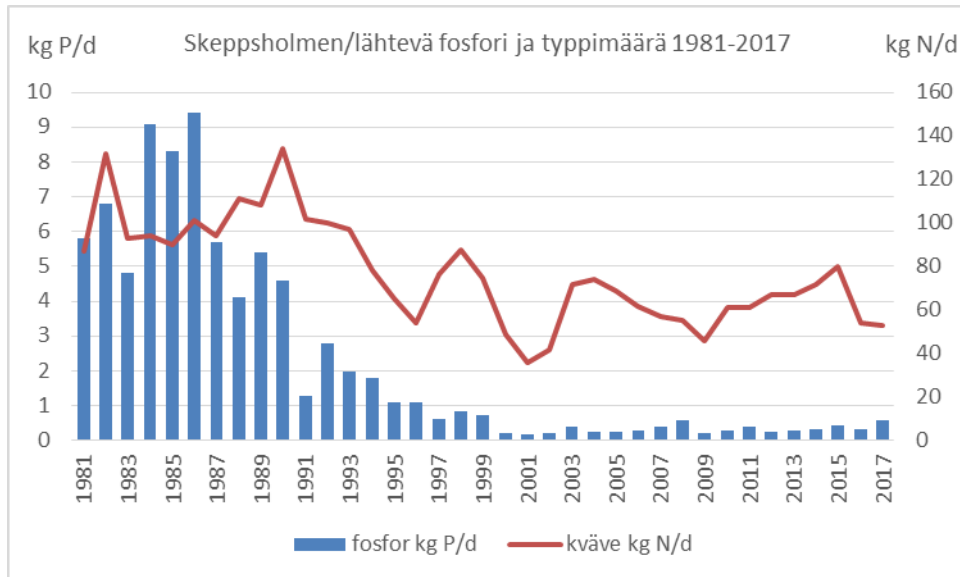
Kaikkiaan kompostoitii 3 101 tn puhdistamojen lietettä.

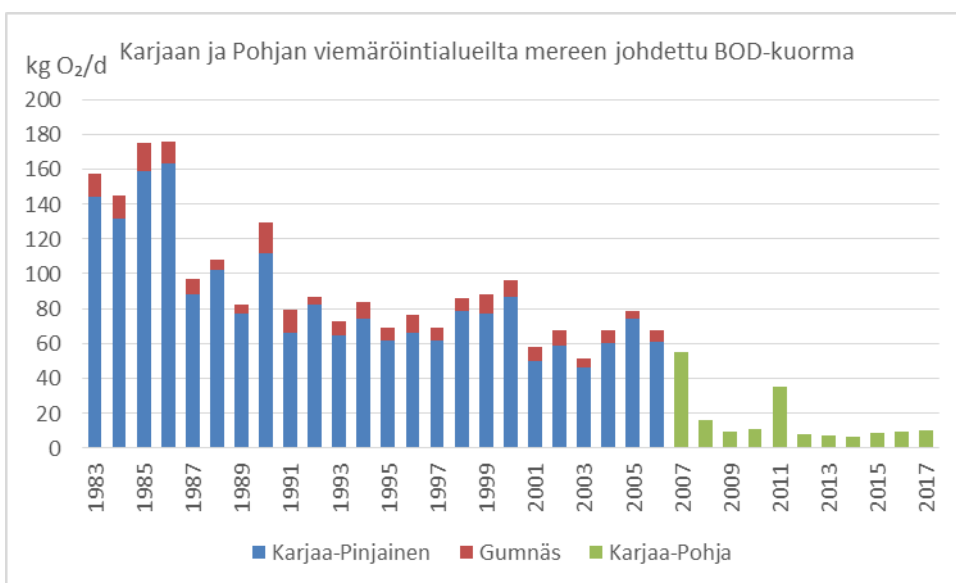
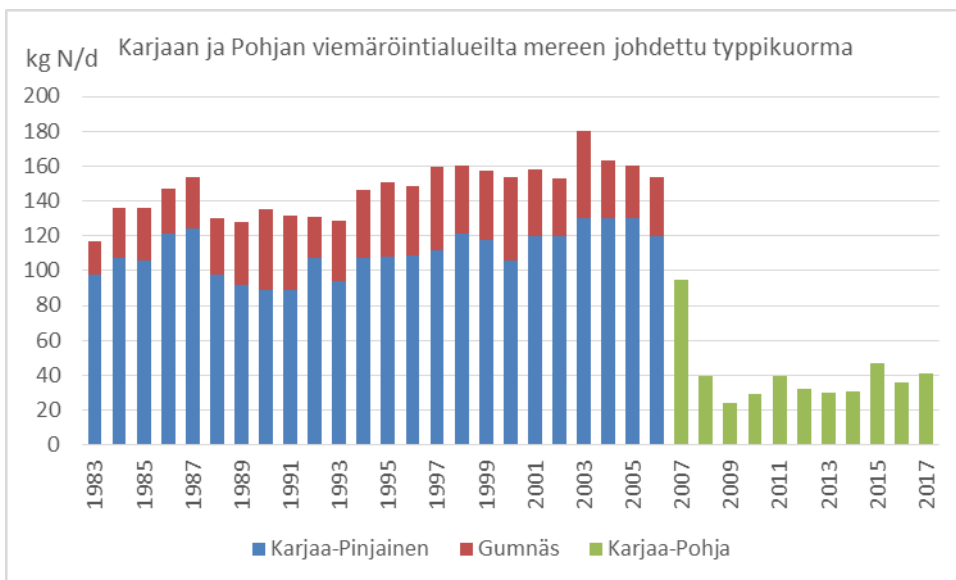
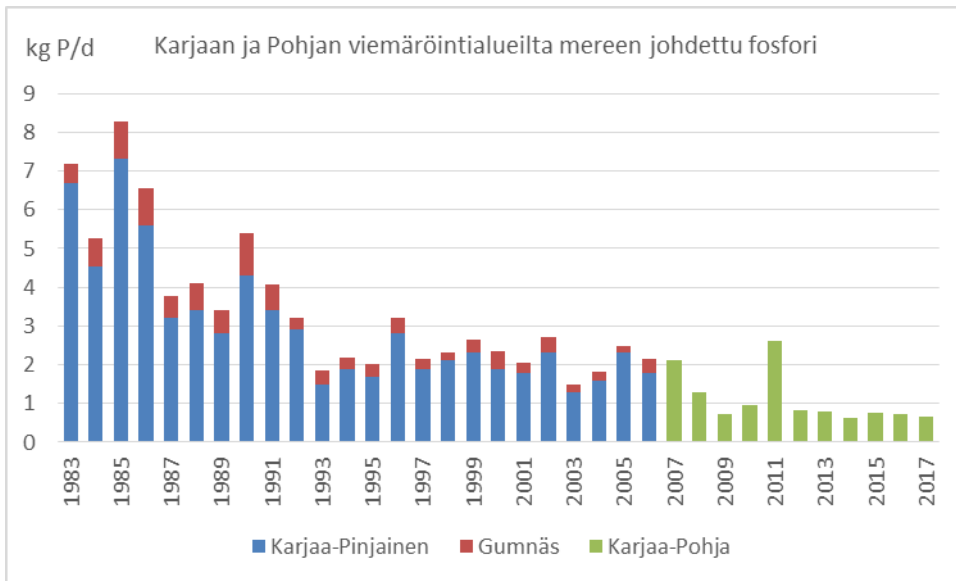
Puhdistustulos vuosikeskiarvona:

Puhdistamo	Q _{med.} m ³	BS ₇ %	P %	N %	Q _{tot} m ³
Karjaa–Pohja	4 400	98	97	76	1 606 430
Skeppsholmen	3 540	99	98	69	1 291 782
Bromarv	37,5	99	99	52	13 677

Puhdistusvaatimukset	BS ₇ %	P %	N %
Karjaa–Pohja	95	95	70
Skeppsholmen	95	95	60
Mustio	90	90	
Bromarv	90	90	40

Alla olevasta kaaviosta näkyvät keskuspuhdistamojen puhdistustehot sekä fosforin, typen ja happea kuluttavien aineiden kehitys viimeisiltä vuosikymmeniltä.

1.9 Laajennukset ja saneeraukset

Hermanninkadun saneeraus

Kuluneena vuonna saneerattiin tekniikkaa Kaarnakujalla, Hermanninkadulla, Juoksijankadulla, Rinteentiellä, Murrostiellä, Carpelanintiellä, Espinginkadulla, Klockarsinkadulla, Reuterintiellä ja Ratsumiehenkadulla.

Täydennyksiä tehtiin Pursitiellä, Timpurintiellä, Laaksokadulla, Österbyntiellä, Kalliolahdentiellä, Sjövikintiellä, Fleminginkadulla, Pohjoissatamassa ja Oikotiellä.

Bäljarsin teollisuusalueen vedenjakelun turvaamiseksi rakennettiin uusi syöttöjohto.

Vuotovesitutkimus Tenholan, Österbyn ja Trollbölen alueella valmistui.

Kuluneena vuonna investointiin kaikkiaan 874 658 € vuoden 950 000 €:n talousarviosta.

2. Tuloslaskelma

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016	
Liikevaihto	6 110 641,86		6 170 955,89	
Muut liiketoiminnan tuotot	122 074,00		77 951,71	
Tarvikkeet ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-710 183,33		-677 362,61	
Varastojen lisäys tai vähennys	0,00		0,00	
Palvelujen ostot	-1 070 903,41	-1 781 086,74	-964 610,41	-1 641 973,02
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-924 442,06		-899 123,74	
Henkilösivukulut	0,00		0,00	
Eläkekulut	-190 863,43		-231 128,38	
Muut henkilösivukulut	-37 288,79	-1 152 594,28	-53 387,07	-1 183 639,19
Poistot ja arvonalennukset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 481 288,97		-1 502 298,31	
Muut liiketoiminnan kulut	-134 731,50		-191 929,93	
Liikeylijäämä	1 683 014,37		1 729 067,15	
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Muut rahoitustuotot	4 621,27		7 886,02	
Kunnalle maksetut korkokulut	-66 840,36		-81 149,53	
Muille maksetut korkokulut	-118 947,44		-131 432,07	
Korvaus peruspääomasta	-598 532,80		-598 532,80	
Muut rahoituskulut	-106,20	-779 805,53	-259,63	-803 488,01
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	903 208,84		925 579,14	
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
Tilikauden ylijäämä	903 208,84		925 579,14	
Tuloslaskelman tunnusluvut	2017		2016	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	7,08 %		7,15 %	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	9,48 %		10,27 %	
Voitto, %	14,78 %		15,00 %	

3. Tase	31.12.2017		31.12.2016	
Vastaavaa				
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet		12 835,02		3 414,69
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet		51 437,70		51 437,70
Liittymismaksut		71 448,12		71 448,12
Rakennukset		6 718 569,13		7 122 041,77
Kiinteät rakenteet ja laitteet		18 553 289,07		18 488 175,66
Koneet ja kalusto		0,00		0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet		52 778,36		382 307,42
		25 447 522,38		26 115 410,67
Sijoitukset				
Liittymismaksut		18 333,29		18 333,29
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet		99 666,15		129 041,39
Saamiset				
Lyhytaikaiset saavat				
Myyntisaamiset		413 140,05		324 146,06
Saamiset kunnalta		30 252,01		128,81
Muut saavat		30 389,11		169 584,73
Siirtosaamiset		0,00		0,00
		473 781,17		355,85
Rahat ja pankkisaamiset		2 326 346,36		1 963 515,45
		€ 28 378 484,37		€ 28 723 930,94
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Peruspääoma		9 975 546,53		9 975 546,53
Arvonkorotusrahasto		1 249,46		1 249,46
Ed. tilikausien ylijäämä		2 531 832,33		1 606 253,19
Tilikauden ylijäämä		903 208,84		925 579,14
		13 411 837,16		12 508 628,32
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		5 676 866,48		6 743 004,82
Laina kunnalta		3 118 649,20		3 428 649,20
Ennakot		469,00		469,00
Korottomat lainat kunnalta		152 657,25		133 547,25
Liittymismaksut ja muut velat		4 089 760,92		3 724 022,92
		13 038 402,85		14 029 693,19
Lyhytaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		1 066 138,34		1 066 138,34
Laina kunnalta		310 000,00		310 000,00
Ennakot		0,00		605,90
Ostovelat		250 486,50		236 164,88
Korottomat velat kunnalta		45 946,45		335 375,20
Muut velat		31 069,50		0,00
Siirtovelat		224 603,57		237 325,11
		1 928 244,36		2 185 609,43
		€ 28 378 484,37		€ 28 723 930,94
Taseen tunnusluvut				
Omavaraisuusaste, %		47,26 %		43,55 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		240,12 %		259,47 %
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)		3 435 041,17		2 531 832,33
Lainakanta 31.12 €		10 171 654,02		11 547 792,36

Toimintakuvaus

Raaseporin Vesi tuottaa vesihuoltopalveluja Raaseporin asukkaille ja yrityksille. Kaupunginvaltuuston hyväksymällä toiminta-alueella on noin 6 500 kiinteistöä, jotka on liitetty vesihuoltoon. Toiminta rahoitetaan kokonaan asiakkaiden suorittamilla maksuilla.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2017

Toiminnan keskittäminen Tammisaareen
 Selvitys Karjaan ja Pohjan vesijohtoverkkojen yhteisajosta
 Kunnallistekniikan laajentaminen uusilla kaava-alueilla tarpeen mukaan
 Veden laadun parantamiseksi jatketaan UV-lamppujen asennusta vedenottamoilla
 Jätevesiverkon vuotovesitutkimusta jatketaan vuotovesimäärien vähentämiseksi ja jätevedenpuhdistamon typenpoiston parantamiseksi
 Johtoverkon saneerauksen jatkaminen painopisteenä vuotovesimäärien vähentäminen
 Yhtenäistetty päivystys

Sitovat tavoitteet 2017

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Vedenhankinta	Energiatehokas tekniikka, parannettu laadunvarmistus Desinfiointi Kemikaalien syöttö
	UV-lamppuja asennettiin Meltolaan ja Nybyhyn.	
	Vedenjakelu	Yhdysjohtojen maksimaalinen hyödyntäminen Pienempi vuotovesimäärä Parannettu tiedotus käyttöhäiriön sattuessa
	Laajennus ja saneeraus tehty laaditun ja vuoden aikana päivitetyn työohjelman mukaisesti.	
	Viemärien johtaminen	Päivitetty kaukovalvonta Vuotovesien jatkettu tutkiminen tavoitteena vähentää vuotovesimäärää Hulevesien ja viemäreiden erottaminen
	Laajennus ja saneeraus tehty laaditun ja vuoden aikana päivitetyn työohjelman mukaisesti.	
	Viemäriveden käsittely	Puhdistustaso jatkuvasti korkealla typen, fosforin ja BS ₇ :n suhteen Tekniikan päivitys ja panostus energiatehokkuuteen Kemikaalien syötön optimointi
	Skeppsholmenin puhdistamon prosessi- ja lietteenkäsittelyn logistiikkaa päivitetty.	

Analyysi toimenpiteistä

Kuluneena vuonna saneerattiin tekniikkaa Kaarnakujalla, Hermanninkadulla, Juoksijankadulla, Rinteentiellä, Murrostiellä, Carpelanintiellä, Espinginkadulla, Klockarsinkadulla, Reuterintiellä ja Ratsumiehenkadulla. Täydennyksiä tehtiin Pursitiellä, Timpurintiellä, Laaksokadulla, Österbyntiellä, Kalliolahdentiellä, Sjävikintiellä, Fleminginkadulla, Pohjoissatamassa ja Oikotiellä.

Bäljarsin teollisuusalueen vedenjakelun turvaamiseksi rakennettiin uusi syöttöjohto.

Vuotovesitutkimus Tenholan, Österbyn ja Trollbölen alueella valmistui.

Meltolan ja Nybon vedenottamoihin asennettiin UV-lamput.

Tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2017
liittymiä kpl	6 693	6 740	6 719
myyty vesimäärä m ³	1 385 133	1 400 000	1 365 659
myyty jätevesimäärä m ³	1 325 031	1 335 000	1 305 719
vesijohtoa km	393	395	397
viemärijohtoa km	414	418	420
vedenottoa kpl	12	12	12
jätevesipumppaamoita kpl	138	145	145
jätevedenpuhdistamoja kpl	3	3	3
Mittarit:			
Menot €/m ³ vesi	2,20	2,43	2,26
Tulot €/m ³ vesi	4,53	4,40	4,50

RAASEPORIN VESI

Luottamuselin: Raaseporin Veden johtokunta

Vastuuhenkilö: Tom Törnroos

TILINPÄÄTÖS 2017
TOIMINNAN YHTEENVETO

Talous	TP 2016	TA 2017	Talousarv. muutokset	TP 2017	Poikkeama	Toteut.%
Tuotot						
Myyntituotot	6 196 843	6 162 170	0	6 139 287	-22 883	100 %
Muut tuotot	77 952	64 100	0	122 074	57 974	190 %
Tuotot yhteensä	6 274 795	6 226 270	0	6 261 361	35 091	101 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-0,2 %		
Kulut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-687 861	-811 040	0	-721 345	89 695	89 %
Palvelujen ostot	-979 999	-1 104 580	0	-1 088 387	16 193	99 %
Palkat ja palkkiot	-899 124	-1 035 150	0	-924 442	110 708	89 %
Henkilösivukulut	-284 515	-293 890	0	-228 152	65 738	78 %
Poistot ja arvonalennukset	-1 502 298	-1 502 300	0	-1 481 289	21 011	99 %
Muut liiketoiminnan kustannukset	-191 930	-158 150	0	-134 732	23 419	85 %
Kulut yhteensä	-4 545 728	-4 905 110	0	-4 578 347	326 763	93 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				0,7 %		
Liikeliijäämä	1 729 067	1 321 160	0	1 683 014	361 854	127 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-2,7 %		
Korkotuotot	0	0	0	0	0	0 %
Muut rahoitustuotot	7 886	0	0	4 621	4 621	0 %
Kunnalle maksetut korkokulut	-81 150	-66 000	0	-66 840	-840	101 %
Muille maksetut korkokulut	-131 432	-155 000	0	-118 947	36 053	77 %
Korvaus peruspääomasta	-598 533	-600 000	0	-598 533	1 467	100 %
Muut rahoituskulut	-260	0	0	-106	-106	0 %
Tilikauden ylijäämä	925 579	500 160	0	903 209	403 049	181 %
Muutos (TP 2017 vs TP 2016)				-2,4 %		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Yleistä:

Vesihuolto toimi kohtalaisesti kuluneena vuonna. Pienempiä häiriöitä esiintyi lähinnä vuototilanteissa tai muissa tilanteissa, joissa johtoverkon virtaus syystä tai toisesta oli poikkeavalla tasolla. Suuret sademäärät, erityisesti syksyllä, muistuttivat taas kerran suurempien ja tehokkaampien saneeraustoimien tarpeesta.

Talous:

Talous on nyt vankalla pohjalla, mikä antaa meille mahdollisuuden vähentää ylisuurta saneerausvelkaa (arvioitu olevan noin 12 milj. €).

5. Investoinnit 2017

Toimintayksikkö	Uushankinnat	Talousarvio sis. muutokset	Tot. %	Ero
Vedenottoaika				
Vedenottamojen täydentäminen	0,00	-25 000	0,0	25 000,00
	0,00	-25 000	0,0	25 000,00
Johtoverkko (vesi, viemäri, pintavesi)				
Asunto- ja teollisuusalueiden laajennus Rahoitusavustus	-367 051,56 51 837,34	-400 000	91,8	32 948,44 51 837,34
Johtoverkkojen saneeraus	-442 708,53	-460 000	96,2	17 291,47
Viemäriverkon vuotovesitutkimus	-10 955,00			-10 955,00
Tammisaari-Karjaa yhdysjohto	-11 251,26	-15 000	75,0	3 748,74
	-780 129,01	-875 000	89,2	-94 870,99
Pumppaamot, viemäri				
Jätevedenpumppaamon täydentäminen	-17 700,00	-25 000,00	70,8	7 300,00
Puhdistamot				
Puhdistamon täydentäminen	-24 992,00	-25 000	100,0	8,00
	-24 992,00	-25 000	100,0	8,00
Menot	-874 658,35	-950 000	92,1	75 341,65
Tulot	51 837,34	0		51 837,34
Netto	-822 821,01	-950 000	86,6	127 178,99

6. Rahoituslaskelma

	2017		2016	
Toiminnan kassavirta				
Liiketoiminnan ylijäämä	1 683 014,37		1 729 067,15	
Poistot ja arvonalennukset	1 481 288,97		1 502 298,31	
Rahoitustuotot ja -kulut	-779 805,53		-803 488,01	
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	2 384 497,81	0,00	2 427 877,45
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-874 658,35		-1 009 230,30	
Rahoitusosuudet investointeihin	51 837,34		215 111,46	
Käyttöomaisuuden myyntitulot, pysyvät vastaavat		-822 821,01		-794 118,84
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 561 676,80		1 633 758,61
Rahoitustoiminnan rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Muiden saatavien muutos/liittymismaksut				
Lainakannan muutokset				
Pikäaik.lainojen lisäys kunnalta				
Pikäaik.lainojen lisäys muilta				
Kunnalta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-310 000,00		-310 000,00	
Pitkäaik.lainojen vähennys muilta	-1 066 138,34		-1 066 138,34	
Kunnalta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutokset		-1 376 138,34		-1 376 138,34
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutokset	29 375,24		24 448,58	
Muiden saamisten muutokset	50 557,48		-116 108,34	
Saamisten muutos kunnalta	-30 123,20		10 234,48	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-270 318,75		73 178,28	
Korottomien velkojen muutos	397 801,68	177 292,45	514 825,99	506 578,99
Rahoitustoiminnan rahavirta		-1 198 845,89		-869 559,35
Rahavarojen muutos		362 830,91		764 199,26
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	2 326 346,36		1 963 515,45	
Rahavarat 1.1.	-1 963 515,45	362 830,91	-1 199 316,19	764 199,26
Rahoituslaskelman tunnusluvut		2017		2016
Toiminnan ja investointien rahavirta viiden vuoden aikana		2 402 376,32		758 259,80
Investointien tulorahoitus, %		291,68 %		305,73 %
Lainanhoitokate		1,66		1,64
Kassan riittävyys, kassapäivät		139		112
Quick ratio		1,45		1,12
Current ratio		1,50		1,18

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

7.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Tilinpäätöksen teon periaatteet ja metodit

Tietojen vertaaminen edellisiin vuosiin

Vuoden 2016 tilinpäätöksestä lähtien eriytettiin Raaseporin Veden hulevesien käsittely siten, että laadittiin erillinen tase ja tuloslaskelma sekä rahoitusanalyysi. Raaseporin Vesi laskuttaa tekniseltä keskukselta vuoden käsittelykustannukset sisältäen vuosittaisen poistosumman.

Erillistä huleveden käsittelytaksaa ei ole otettu käyttöön.

Rahoitusarvopaperit

Hallinta johdannaissopimuksia

Johdannaissopimuksilla tarkoitetaan sopimuksia koronvaihdosta. Karjaan Vedelle (nyt Raaseporin vesi) on tehty 3 000 000 € koronvaihtosopimus 31.7.2006. Sopimuksessa on vaihtuva korko sidottu kiinteään korkoon. Sopimus on voimassa 2.8.2021 saakka.

7.2 Toimintatuotot

	2017	2016
Liikevaihto	6 139 297,06	6 196 843,15
Muut liiketoiminnan tuotot	122 074,00	77 951,71
Tuotot sis. sisäiset	6 261 371,06	6 274 794,86
Sisäiset tuotot	-28 645,20	-25 887,26
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	6 232 725,86	6 248 907,60

7.3 PYSYVIEN VASTAAVIEN MUUTOKSET
Selvitys suunnitelmanmukaisten poistojen perusteista

Pysyviin vastaaviin sisältyvien kulutukselle alttiin kaluston poistot on vahvistettu etukäteen laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hankintameno ja arvioidun taloudellisen käyttöajan perusteella.

Lasketut poistoajat seuraavat Tammissaaren kaupungin poistosuunnitelmaa sekä poistoprosenttien että poistomenetelmien osalta:

Tasapoisto	Maa- ja vesi-alueet	Rakennukset		Kiinteät rakenteet ja laitteet
		Talous-rakennus	Tehdas ja tuotantorak.	(Vedenjakeluverkko, viemäriverkko)
Vuosi	ei poisto	18 vuotta	25 vuotta	35 vuotta

Pienet hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 € on kirjattu vuosikuluksi.

Pysyvät vastaavat

	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet					Sijoitukset	Yhteensä	
	Muut pitkäaikaiset menot	Maa- ja vesi-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet & kalusto	Ennakko-maksut ja keskeneräiset hankkeet	Yhteensä		Muut saatavat / liittymismaksut
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 414,69	122 885,82	7 122 041,77	18 488 175,66		382 307,42	26 115 410,67	18 333,29	26 137 158,65
Lisäykset tilikauden aikana	10 955,00		0,00	824 752,09		38 951,26	863 703,35		874 658,35
Rahoitusosuudet tilikauden aikana				51 837,34			51 837,34		51 837,34
Vähennykset tilikauden aikana									
Siirrot erien välillä	men. tul.		0,00	368 480,32		368 480,32	0,00		
Tilikauden poistot	1 534,67		403 472,64	1 076 281,66			1 479 754,30		1 481 288,97
Arvonlennukset ja niiden palautukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.	12 835,02	122 885,82	6 718 569,13	18 553 289,07		52 778,36	25 447 522,38	18 333,29	25 478 690,69

7.4 Vaihtuvat vastaavat, saamiset

Saamisten erittely	2017	2016
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	413 140,05	324 146,06
Saamiset kunnalta	30 252,01	128,81
Muut saamiset	30 389,11	169 584,73
Siirtosaamiset	0,00	355,85
Saamiset yhteensä	473 781,17	494 215,45

7.5 Oma pääoma

Oman pääoman muutokset	2017	2016
Peruspääoma	9 975 546,53	9 975 546,53
Arvonkorotusrahasto	1 249,46	1 249,46
Ed.tilikausien ylijäämä	1 606 253,19	909 542,97
Ed. tilikauden ylijäämä	925 579,14	696 710,22
Ed. tilikausien ylijäämä 31.12	2 531 832,33	1 606 253,19
Tilikauden ylijäämä	903 208,84	925 579,14
Oma pääoma yhteensä	13 411 837,16	12 508 628,32

7.6 Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 676 866,48	6 743 004,82
Lainat kunnalta	3 118 649,20	3 428 649,20
Ennakot	469,00	
Korottomat velat kunnalta/liittymismaksut	152 657,25	133 547,25
Liittymismaksut ja muut velat		
Liittymismaksut	4 089 760,92	3 724 022,92
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	13 038 402,85	14 029 693,19
Lyhytaikainen vieras pääoma	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 066 138,34	1 066 138,34
Laina kunnalta/lyhennys	310 000,00	310 000,00
Laina kunnalta	0,00	0,00
Ennakot	0,00	605,90
Ostovelat	250 486,50	236 164,88
Korottomat velat kunnalta	45 946,45	335 375,20
Muut velat	31 069,50	0,00
Siirtovelat		
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	1 928 244,36	2 185 609,43
Vieras pääoma yhteensä:	14 966 647,21	16 215 302,62

7.7 Lainat jotka lankeavat maksettavaksi 5 vuoden tai pidemmän ajan kuluttua

	2017 Saldo 31.12.2022	2016 Saldo 31.12.2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 659 103,92	3 158 867,36
Lainat kunnalta	2 188 649,20	2 188 649,20
	4 847 753,12	5 347 516,56

7.8 Vastattavat, siirtovelat

Erittely siirtoveloista	2017	2016
Korkojaksotukset	34 646,61	36 504,19
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	9 137,91	8 873,88
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	180 819,05	191 947,04
Vastattavat siirtovelat yhteensä	224 603,57	237 325,11

7.9 Henkilöstön määrä

	2017	2016
Vakinainen henkilökunta	21	21
Osa-aikainen henkilökunta	2	2
Henkilöstö, yhteensä	23	23

7.10 Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2017	2016
Palkat ja palkkiot	928 135,44	917 013,61
Palkkoihin liittyvät korvaukset	3 693,38	17 889,87
	924 442,06	899 123,74
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	190 863,43	231 128,38
Muut henkilösivukulut	37 288,79	53 387,07
	228 152,22	284 515,45
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	1 152 594,28	1 183 639,19
Aktivoidut henkilöstökulut	67 835,78	98 202,15
Henkilöstökulut yhteensä sis. aktivoidut henkilöstökulut	1 220 430,06	1 281 841,34

7.11 Käytettyjen kirjanpito kirjojen ja tositteiden luettelo

PÄIVÄKIRJA
PÄÄKIRJA
TULOSLASKELMA
TASE
TILINPÄÄTÖSERITTELYT

KÄYTETYT TOSITTEET

Tositelaji	Tosite nro
001	Avaava tase
002	Muistiotositteet
009	Käyttöomaisuus
013	Sonet varasto
015	Tiliotetapahtumat
030	Palkkatositteet
047	Ostoreskontra, suoritteet R8
200	Ostoreskontra, Rondo
601	Myyntireskontra, suoritteet
800	Myyntireskontra, vesilaskutus Vesikanta
810	Myyntireskontra, muu työlaskutus
820	Sisäinen työlaskutus

Ulkoiset tuotot ja kustannukset

8.1 Eriytetty tuloslaskelma

	Raaseporin Vesi 1.1-31.12.2017	Vesihuolto 1.1-31.12.2017	Hulevesi 1.1-31.12.2017
Liikevaihto	6 110 641,86	6 083 918,56	26 723,30
Muut liiketoiminnan tuotot	122 074,00	122 074,00	0,00
Tarvikkeet ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-710 183,33	-710 147,01	-36,32
Varastojen lisäys tai vähennys			
Palvelujen ostot	-1 070 903,41	-1 058 605,37	-12 298,04
	<u>-1 781 086,74</u>	<u>-1 768 752,38</u>	<u>-12 334,36</u>
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-924 442,06	-924 080,47	-361,59
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-190 863,43	-190 787,89	-75,54
Muut henkilösivukulut	-37 288,79	-37 271,91	-16,88
	<u>-1 152 594,28</u>	<u>-1 152 140,27</u>	<u>-454,01</u>
Poistot ja arvonalennukset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 481 288,97	-1 467 354,04	-13 934,93
Muut liiketoiminnan kulut	-134 731,50	-134 731,50	
Liikelylijäämä	1 683 014,37	1 683 014,37	0,00
Rahoitustuotot ja kulut			
Korkotuotot	0,00	0,00	
Muut rahoitustuotot	4 621,27	4 621,27	
Kunnalle maksetut korkokulut	-66 840,36	-66 840,36	
Muille maksetut korkokulut	-118 947,44	-118 947,44	
Korvaus peruspääomasta	-598 532,80	-598 532,80	
Muut rahoituskulut	-106,20	-106,20	
	<u>-779 805,53</u>	<u>-779 805,53</u>	<u>0,00</u>
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	903 208,84	903 208,84	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut			
Satunnaiset tuotot			
Tilikauden ylijäämä	903 208,84	903 208,84	0,00

8.2 Eriytetty tase

	Raaseporin Vesi 31.12.2017	Vesihuolto 31.12.2017	Hulevesi 31.12.2017
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	12 835,02	12 835,02	
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	51 437,70	51 437,70	
Liittymismaksut	71 448,12	71 448,12	
Rakennukset	6 718 569,13	6 718 569,13	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	18 553 289,07	15 813 158,23	2 740 130,84
Koneet ja kalusto			
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	52 778,36	52 778,36	0,00
	<u>25 447 522,38</u>	<u>22 707 391,54</u>	<u>2 740 130,84</u>
Sijoitukset			
Liittymismaksut	18 333,29	18 333,29	
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	99 666,15	99 666,15	
Saamiset			
Lyhytaikaiset saatavat			
Myyntisaamiset	413 140,05	413 140,05	
Saamiset kunnalta	30 252,01	30 252,01	
Muut saatavat	30 389,11	30 389,11	
Siirtosaamiset	0,00	0,00	
	<u>473 781,17</u>	<u>473 781,17</u>	<u>0,00</u>
Rahat ja pankkisaamiset			
	<u>2 326 346,36</u>	<u>2 326 346,36</u>	<u>0,00</u>
	<u>28 378 484,37</u>	<u>25 638 353,53</u>	<u>2 740 130,84</u>
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Peruspääoma			
	9 975 546,53	9 975 546,53	
Arvonkorotusrahoitus			
	1 249,46	1 249,46	
Ed. tilikausien ylijäämä			
	2 531 832,33	-208 298,51	2 740 130,84
Tilikauden ylijäämä			
	<u>903 208,84</u>	<u>903 208,84</u>	
	<u>13 411 837,16</u>	<u>10 671 706,32</u>	<u>2 740 130,84</u>
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			
	5 676 866,48	5 676 866,48	
Laina kunnalta			
	3 118 649,20	3 118 649,20	
Ennakot			
	469,00	469,00	
Korottomat lainat kunnalta			
	152 657,25	152 657,25	
Liittymismaksut ja muut velat			
	<u>4 089 760,92</u>	<u>4 089 760,92</u>	
	<u>13 038 402,85</u>	<u>13 038 402,85</u>	<u>0,00</u>
Lyhytaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			
	1 066 138,34	1 066 138,34	
Laina kunnalta			
	310 000,00	310 000,00	
Ennakot			
	0,00	0,00	
Ostovelat			
	250 486,50	250 486,50	
Korottomat velat kunnalta			
	45 946,45	45 946,45	
Muut velat			
	31 069,50	31 069,50	
Siirtovelat			
	<u>224 603,57</u>	<u>224 603,57</u>	
	<u>1 928 244,36</u>	<u>1 928 244,36</u>	<u>0,00</u>
	<u>28 378 484,37</u>	<u>25 638 353,53</u>	<u>2 740 130,84</u>

8.3 Eriytetty rahoituslaskelma

	Raaseporin Vesi	Vesihuolto	Hulevesi
	1.1-31.12.2017	1.1-31.12.2017	1.1-31.12.2017
Toiminnan kassavirta			
Liiketoiminnan ylijäämä	1 683 014,37	1 683 014,37	
Poistot ja arvonalennukset	1 481 288,97	1 467 354,04	13 934,93
Rahoitustuotot ja -kulut	-779 805,53	-779 805,53	
Tulorahoituksen korjaukset			
	<u>2 384 497,81</u>	<u>2 370 562,88</u>	<u>13 934,93</u>
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-874 658,35	-652 203,54	-222 454,81
Rahoitusosuudet investointeihin	51 837,34	51 837,34	
Käyttöomaisuuden myyntitulot, pysyvät vastaavat			
	<u>-822 821,01</u>	<u>-600 366,20</u>	<u>-222 454,81</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 561 676,80	1 770 196,68	-208 519,88
Rahoitustoiminnan rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Muiden saatavien muutos/liittymismaksut			
Lainakannan muutokset			
Pikäaik.lainojen lisäys kunnalta			
Pikäaik.lainojen lisäys muilta			
Kunnalta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-310 000,00	-310 000,00	
Pitkäaik.lainojen vähennys muilta	-1 066 138,34	-1 066 138,34	
Kunnalta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutokset			
	<u>-1 376 138,34</u>	<u>-1 376 138,34</u>	<u>0,00</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutokset	29 375,24		
Muiden saamisten muutokset	50 557,48		
Saamisten muutos kunnalta	-30 123,20		
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-270 318,75		
Korottomien velkojen muutos	397 801,68		
	<u>177 292,45</u>		
Rahoitustoiminnan rahavirta	-1 198 845,89	-1 198 845,89	0,00
Rahavarojen muutos	362 830,91	394 058,34	-208 519,88
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	2 326 346,36		
Rahavarat 1.1.	<u>-1 963 515,45</u>		
	362 830,91		

ERIYTETTYJEN TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN LIITETIEDOT

9.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Huleveden käyttökustannukset sisältävät suoraan kirjatut materiaalihankintakustannukset, palvelujen ostot ja palkkakulut. Poistot suunnitelman mukaisesti vuodesta 2016 alkaen.

Tasetta koskevat liitetiedot

Aloitustaseessa on hulevesiverkon arvo määrätty laskennalla, että hulevettä on 40 %:lla alueesta ja huleveden osuus on 33 %. Johtoverkon tasearvot per 31.12.2015

18 096 723,74 antoivat hulevesijohtojen arvoksi per 31.12.2015 2 412 655,21 €.

9.2 Pysyvien vastaavien muutokset

Pysyvät vastaavat

	Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Ennakko- maksut ja keskeneräiset hankkeet	
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 499 407,17	32 203,79	2 531 610,96
Lisäykset tilikauden aikana	222 454,81	0,00	222 454,81
Rahoitusosuudet tilikauden aikana			
Vähennykset tilikauden aikana			
Siirrot erien välillä	men. tul.		
Tilikauden poistot	13 934,93		13 934,93
Arvonlennukset ja niiden palautukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 740 130,84	0,00	2 740 130,84

10. Allekirjoitukset

Raaseporin Veden johtokunta 6 maaliskuuta 2018.

Mikael Borgman
puheenjohtaja

Per Falenius

Cynthia Moed-Ring

Veijo Kämppi

Tom Törnroos
Vesilaitoksen johtaja